

**Împreună
suntem mai puternici !**

40-41

Viata noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad
Nr. 40-41 • Noiembrie - Decembrie • 2019

1 Decembrie - Ziua Națională a României

**150 de ani de la nașterea
Generalului
Gheorghe Naumescu,
comandantul Regimentului
2 Roșiori din Bârlad,
comandantul Șarjei
de la Prunaru**

*„...Până la sfârșit, gândul meu
a fost la țara mea...
Mor fericit... pentru mărirea
și onoarea Neamului Românesc”*

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

Livia ANDREI Țara mea duioasă, țara mea de dor	3	Roxana MIRON-FERARU „Dacă-n fiecare zi, Crăciunul ar veni...”	42	Costel PASCARU Unirea Principatelor Române	75
Mădălina DANIȘ De-a lungul unui an...	4	Carolina BOROȘ Poveste de iarnă	43	Dan RAVARU Theodor Rosetti	79
Activități ale Asociației C. A. R. P. „Elena Cuza”	8	Lucia MUNTEANU Colinde, colinde...	44	Redacția Serghei Coloșenco - 79	81
1 Decembrie - Ziua Națională a României:		Mesele cu prilejul Sărbătorilor de iarnă	45	Povești de viață:	
Magistr. (pens.) Nicolaie MIHAI 1 Decembrie - Ziua Națională a României	18	Adrian Solomon, Dumitru Boroș, Gheorghe Chioaru, Nicolaie Mihai, Consiliul Director al As. C.A.R.P. „Elena Cuza”		Gruia NOVAC O zi ca un poem	83
† IGNATIE, Episcopul Hușilor Dragostea față de România - gânduri la o zi după 1 Decembrie	20	Ion DOBRIN Plugușorul	48	Vasile CHELARU Rânduiala vieții	84
Ben TODICĂ Mesaj de 1 Decembrie	21	Carmen FRĂȚIMAN Notă pentru sfârșitul de an	52	30 de ani de la Revoluție:	
Col. (ret.) Constantin CHIPER Contribuția armatei române la înfăptuirea și apărarea Marii Uniri din 1918	22	Anul omagial al satului românesc (al preoților, al învățătorilor și al primarilor gospodari):		Theodor CODREANU Eseu: Marea reeducare	87
În memoria eroilor noștri:		Alexandrina PASCAL Satul românesc - oglindit în literatură	53	Ora de muzică:	
Mircea FITCAL Credința și eroismul militarilor români au făurit România Mare	26	Pr. Cătălin ILIE Părintele Constantin Cartas, redactor al revistei „Păstorul Tutovei”	55	Mihail MANCIU Rapsodiile Române de George Enescu	97
Mircea FITCAL Pe urmele faptelor de vitejie ale Regimentului 2 Roșiori Bârlad	28	Marinel GÎLCĂ Constantin N. Iancu, un mare dascăl al învățământului românesc	57	Pagini de poezie:	
Mircea FITCAL Moldova, Ardealul și Țara Românească	31	Dumitru APOSTOLACHE Dascălul - suflet și conștiință	62	Vasile FILIP	99
Col. (ret.) Constantin CHIPER Pe urmele eroilor români	32	Comemorare:		Destinații de vacanță:	
Maria MARIN Maria, o regină între femei	34	Petruș ANDREI 100 de ani de la trecerea în neființă a scriitorului Alexandru Vlahuță	63	Zina TĂMĂȘANU Maramureș - ținut de poveste	101
Col. (ret.) Constantin CHIPER 100 de ani de la înființarea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”	36	Aniversări:		Medicină:	
Prof. Ecaterina TELETIN Uniți... uniți și nedespărțiți pentru România	38	Teodora Elena ZALDEA Constantin Hamangiu	66	Daniela TEODORU Spondiloza cervicală	103
Sărbătorile de iarnă:		Mihaela OCHIANU Lupta de la Vaslui - 545 ani	68	Rebus Serghei COLOȘENCO, Costel FILIUȚĂ, Nelu VASILE	104
Ghiță CRISTIAN Credință și tradiție	40	Lucia MUNTEANU 15 Ianuarie - Ziua lui Mihai Eminescu și a Culturii Naționale	72	Epigrame Iarna în viziunea epigramiștilor români Selecție de Nelu Vasile - NEVA	106
Ana Alexandra ANDREI Din nou Crăciun	41	Alexandrina PASCAL Mihai Eminescu - între adevăr și legendă	73	Sport:	
				Florian PRICOP Bârladul și jocul de rugby	107
				Scrisoare de mulțumire pentru prietenii noștri	109
				Poșta Redacției	110
				Grila ajutoarelor de deces - 2020	111

Colectivul de redacție

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș Andrei

Redactori:

Livia ANDREI, Nicolaie MIHAI, Mircea FITCAL, Mădălina Maria DANIȘ, Emil Cosmin MIHAI

Tehnoredactare:

Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 - 3580; ISSN-L = 2247 - 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

ȚARA MEA DUIOASĂ, ȚARA MEA DE DOR

Prof. Livia ANDREI

Era odinioară un neam de frați născuți dintr-o mumă și dintr-un tată... și veni acel neam într-o țară lată și mănoasă pe căile cerului de se pomenește și astăzi... Și frații se iubeau între sine și creșteau în avuție și fericire... turme nenumărate, ca stelele, pășteau în câmpii întinse... vecinii și hoții pizmuiau unirea, puterea și bogăția lor, dar le era teamă de dâșșii, căci bărbăția lor îi îngrozea... și astfel acești frați trăiau fericiți, și copiii lor în moștenirea cea mare rămasă de la părinții lor... Când vreo nevoie venea dintr-o parte, ei alergau cu toții într-acolo... cădeau cu toții împreună, când vijelia mare îi doboră, dar se ridicau iarăși cu toții împreună și izbândeau... astfel se pleacă și se ridică în timp de viscol vârfurile codrilor. După ce trăiră într-acest chip vreme multă, nepoții ziseră într-o zi între dâșșii: „Pentru ce să mai trăim amestecați unii cu alții, mai bine să împărțim moștenirea părintească, și fiecare să ia partea sa...” Atuncea traseră cu funia și-și împărțiră moșia în mai multe părți: una la miazăzi, alta la apus și alta la miazănoapte... Săpară șanțuri și puseră râurile și munții hotare între dâșșii... și de atuncea frații nu se mai puteau vedea între ei... și vecinii se umplură de bucurie... Nu trecu mult, și fiecare, șezând închis în moșia sa, ajunse că și copiii din aceeași părinți uitară de tot unii de alții, și de vorbeau tot o limbă... dar nu se mai înțelegeau... și când unele din ramurile acelu neam se stingeau de pe fața pământului, înecate de vecini, ceilalți frați nu simțeau nici o durere... căci acum erau străini și dușmani între dâșșii, și se ridicau cu dușmanii împotriva sângelui lor!.. (Alec Russo - „Cântarea României”, București, Editura Minerva, 1900).

Dar la 1 Decembrie 1918 și ...timpul sosit-a... Semne s-au ivit pe cer... pământul s-a clătinat de bucurie... blestemul înfricoșat s-a auzit dinspre apus... și toate popoarele s-au deșteptat (op.cit.).

Și iată că România Mare s-a înfăptuit, iar românii au hotărât că a fost momentul cel mai important din istoria țării care merită să devină Ziua Națională. Nu e în toiul verii (ca la americani și francezi), nici măcar în plină toamnă (ca la ruși), ci e prima zi de iarnă a ultimei luni din an.

După 101 ani, în această zi toți ne gândim la țara noastră și murmurăm asemenea poetului: *Verzi sunt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile spânzurate de coastele dealurilor, limpede și senin cerul tău; munții se înalță trufași în văzduh; râurile, ca brâie pestrițe, ocolesc câmpurile; nopțile tale încântă auzul, ziua farmecă văzutul...* (op. cit.)

Viața noastră

Este un loc binecuvântat de Dumnezeu pe pământ și cu toate vicisitudinile istoriei a rămas în inima noastră ca locul unde ne-am născut, am copilărit și ne-am împlinit ca oameni. Este locul unde am cunoscut oameni ce ne-au devenit prieteni. Este locul unde ne-am crescut copiii, i-am educat și i-am îndrumat să devină la rândul lor oameni împliniți. Este locul cunoscut sub numele de ROMÂNIA și de ziua ei să spunem odată cu Eminescu:

**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?**

.....
**Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!**

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, cel mai bun purtător de cuvânt al vârstnicilor

Mădălina DANIȘ

De-a lungul unui an...

Octombrie - Decembrie 2019

Ultimele luni din an au oferit prilejul de a participa la evenimente cu o încărcătură emoțională pozitivă, alături de oameni frumoși, ce au fost alături de Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” în demersul neobosit de a promova cultura, valori și principii sănătoase și aprecierea față de tot ceea ce înseamnă frumos. Colaboratorii noștri fideli reprezintă garanția unor activități pe care nu trebuie să le ratați dacă doriți să vă mențineți inima și cugetul vii. Cum ne gândim și la persoanele care nu au putut să ia parte la evenimentele organizate de noi, vă reamintim că am pus la dispoziție, ca de fiecare dată, înregistrările acestor activități pe canalul de YouTube al Asociației. În continuare vă împărtășim din atmosfera și impresiile cu care am rămas:

1 octombrie - Nunta de Aur Bârlad

Cuplurile care au împlinit în anul 2019 50 de ani de căsătorie au fost celebrate la inițiativa Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, în parteneriat cu Primăria și Consiliul Local Bârlad și Protopopiatul Bârlad. Sărbătorii au avut parte de o slujbă de mulțumire lui Dumnezeu, oficiată de Preasfințitul Ignatie, Episcop al Hușilor, alături de un sobor de preoți, la Biserica „Sfântul Ilie” din Bârlad, precum și de o sărbătoare laică cu nume sonore ale muzicii românești, desfășurată la restaurantul „Royal”.

17 octombrie - Lansare de carte: *Averea bunei educații* - Teodor Baconschi

Joi, 17 octombrie 2019, Bârladul a fost gazda unui eveniment cultural deosebit ce l-a avut în prim plan pe

domnul Teodor Baconschi, antropolog religios, diplomat, teolog și politician român. Acesta a lansat cartea „Averea bunei educații”, lucrare în care dumnealui expune puncte pertinente de vedere despre ceea ce înseamnă educația potrivită a copiilor. Putem deduce astfel că opera este menită să vină în special în ajutorul părinților. Deoarece viziunea autorului este în perfect acord cu educația creștin ortodoxă, evenimentul s-a desfășurat cu binecuvântarea Preasfințitului Ignatie, Episcopul Hușilor, astfel activitatea transformându-se într-o consfătuire despre societate și

educație. Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad a fost reprezentată de domnul președinte Mihai Nicolaie. Acesta, profitând de bucuria revererii Episcopului și de prezența domnului Baconschi, a pus în discuție rolul implicării membrilor Casei, în special a persoanelor vârstnice, în activitățile social culturale, având în vedere că au fost prezenți și un număr de 50 de membri. Lansarea de carte s-a încheiat în foaierea Teatrului „Victor Ion Popa” din Bârlad, unde toți cei care și-au achiziționat cartea au putut primi autografe.

25 octombrie - Ziua Armatei Române

Ceremonia de cinstire a armatei române a avut atât un caracter militar, cât și unul religios, cei prezenți asistând

la defilarea soldaților bârlădeni, cât și la desfășurarea slujbei oficiate de Preasfințitul Ignatie, Episcopul Hușilor. Depunerea de coroane la Monumentul Eroilor Neamului, unde Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad i-a avut ca reprezentanți pe consilierul Mircea Fitcal și din partea personalului angajat Liviu Adrian Râncu, a încununat momentele comemorative, acest gest simbolizând respectul pentru sacrificiul și amintirea celor căzuți pe câmpul de luptă, pentru România.

30 Octombrie - Conferința-dezbatere „Eternul sat românesc”

Conferința a avut loc miercuri, 30 octombrie, în incinta Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, sala „Al. I. Cuza” și a fost dedicată, după cum putem observa încă din titlu, Satului Românesc. Putem spune că motivul pentru dezvoltarea unei expuneri pe această temă este cu atât mai întemeiat cu cât anul 2019 a fost declarat „An omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari)”. Deoarece o simplă expunere nu ar fi fost suficientă pentru a acoperi bogăția informației legată de acest subiect, redacția revistei Casei - „Viața Noastră” - a hotărât să dedice numărul 39 Satului Românesc. Cu prilejul acestei conferințe a avut loc și lansarea acestui număr, însoțit de revista rebus „Crypto” și un calendar pentru anul 2020 ce cuprinde ziceri și proverbe românești.

Așa cum afirma președintele Asociației, Mihai Nicolaie, datorăm satului dreapta educație și bunul simț. Ca într-o poveste, redactorul șef al revistei, domnul profesor Gruia Novac, ne-a purtat prin paginile revistei recent tipărite, dând citire articolelor care au surprins cel mai concis elementele specifice vieții țaranului român.

Nostalgia încercată de invitații de vârstă a treia care au crescut în inima satului a fost accentuată de interpretarea romanței „În satu-n care m-am născut” de către profesorul Neculai Ghețău.

Au fost prezenți la eveniment membri ai Casei, profesori colaboratori ce au răspuns cu bunăvoință și interes invitației noastre, domnul primar Dumitru Boroș și doamna viceprimar Roxana Miron-Feraru. Abordarea acestei teme ce s-a dovedit a fi pe sufletul celor prezenți i-a încurajat să povestească experiențe și amintiri proprii legate de satul natal.

Activitatea nu s-a putut încheia fără ca toți invitații să primească câte un exemplar al revistei, al suplimentului „Crypto” și câte un calendar.

06 noiembrie - Conferință-dezbatere: Să vorbim despre pensii

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, din dorința de a asigura contactul

direct cu legiuitorii în ceea ce privește problemele vârstei a treia, a organizat o conferință în jurul situației pensiilor. Invitații, deputatul Marius Budăi Constantin, fostul Ministru al Muncii și Justiției Sociale și deputatul Adrian Solomon, președintele Comisiei pentru Muncă și Protecție Socială, au stat la dispoziția publicului pentru a clarifica toate problemele legate de pensii și pentru a lămuri care vor fi viitoarele modificări ce vor influența calcularea lor.

21 noiembrie - Dezbatere: Omenia - Poarta sufletului nostru

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” a organizat o dezbatere pe această temă: „Omenia-poarta sufletului nostru”, cu oameni care au ales să-și deschidă poarta sufletului (magistrat pensionar Ciobanu Ioan, avocat Dumitru Boroș, profesorul Gruia Novac, alături de președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, Mihai Nicolaie) pentru cei ce au nevoie de înțelepciunea vieții trăite frumos.

Atât președintele Casei, în introducerea temei dezbătute, cât și domnul profesor Novac au observat schimbările specifice societății contemporane, caracterizată de exemple din ce în ce mai puține de omenie. Fie că este vorba de cei șapte ani de acasă, fie că este vorba de mediul școlar sau de mesajele promovate prin mass-media, putem afirma cu certitudine că moralitatea pierde teren în fața lipsei de bun simț, a lipsei respectului pentru ceilalți și a lipsei unor principii corecte de viață. Menționăm moralitatea deoarece aceasta trebuie să fie nelipsită, fiind chiar o cerință pentru ca omenia să existe.

Dezbaterea acestei teme a oferit ocazia, prin prezența tuturor invitaților, de a sărbători ziua de naștere a membrului de onoare al Casei, dar și cetățean de onoare al Bârladului, domnul profesor Gruia Novac, personalitate pe care o considerăm fără doar și poate un exemplu de omenie.

Doamnele profesoare Alexandrina Pascal și Ecaterina Teletin, după zeci de ani petrecuți la catedră, au mărturisit că omenia este și amprenta educației, prin vocația lor ele purtând responsabilitatea modelării caracterului elevilor. Pe lângă aprecierile cu privire la dezbatere, acestea au urat „La mulți ani!” domnului profesor, depănând totodată amintiri comune.

Deoarece domnul profesor Petruș Andrei nu a putut fi prezent, mesajul său pentru sărbătorit a fost citit de Daniș Mădălina, reprezentantă a Departamentului de Comunicare și Relații cu Publicul din cadrul Asociației C.A.R.P „Elena Cuza”.

Au mai luat cuvântul domnul avocat Dumitru Boroș, magistratul pensionar Ioan Ciobanu, Aneta Matei, reprezentantă a Corului „Crizantema” al Casei, domnul Vasile Chelaru, învățătorul Andrei Dumitru, domnul Marinel Gâlcă și doamna director a Bibliotecii „Stroe S. Belloescu”, Cristina Vizitiu.

22 noiembrie - Lansarea numărului 49 al revistei BAAADUL Literar

Revista apreciatului profesor pensionar de Limba română, Gruia Novac, un reper cultural pentru toți iubitorii cărții, a ajuns la numărul 49. Lansarea a avut loc la Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” din Vaslui,

reprezentată de domnul director Gelu Voicu Bichineț. Publicul a fost pe măsură, fiind format din invitați speciali precum: Liviu Ioan Stoiciu, Doina Popa, Doru Scărlătescu, Viorel Savin, Petre Isachi, Teodor Pracsu, Lucian Vasiliu, toți oameni de cultură.

Deoarece Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad dorește să rămână fidelă scopului de a promova și susține activitățile de valoare din societate, l-a avut ca reprezentant pe nimeni altul decât președintele magistrat pensionar Nicolaie Mihai, bucuros să celebreze una din realizările membrului de onoare al Casei, Gruia Novac.

27 noiembrie - Spectacolul „Sunt biriş în casa neamului meu”

La sfârșitul anotimpului de toamnă, în data de 27 noiembrie, într-o zi de miercuri, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, împreună cu Episcopia Hușilor, a organizat o întâlnire de suflet ce a avut-o în prim plan pe interpreta de muzică populară Veta Biriş. Este vorba despre un spectacol în cinstea tradițiilor românești, în cinstea zestrei noastre culturale, cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României.

Programul literar-artistic a debutat cu Ansamblul Coral al Liceului Pedagogic „Ioan Popescu” din Bârlad, format din eleve cu voci deosebite, pregătite de doamna profesoară Mihaela Oprea. Ea ne-a încântat mai apoi cu melodiile „Marea Unire nu se uită niciodată” și „Ridica-voi ochii”.

Domnul Petruș Andrei, poetul și profesorul mult îndrăgit de publicul bârlădean, a recitat două creații proprii în care a abordat teme patriotice: „Doina”

și „Destin”.

Corul „Dignus Est” al Episcopiei Hușilor, în același spirit patriotic, a interpretat mai multe cântece bine cunoscute, în care se regăsesc versuri despre țară, istorie, sacrificiul poporului român pentru libertate și unire.

Pe scena teatrului „Victor Ion Popa” a urcat și elevul în clasa a III-a, David Ioan Mihai, pentru a recita cu însuflețire poezia „Nu-ți trăda, române, țara!”.

29 noiembrie - Spectacolul „După obiceiul strămoșilor, venim să ne bucurăm laolaltă!”

Există perioade în istoria fiecărui popor când acesta trebuie să se întoarcă la valorile tradiționale, la obiceiurile strămoșești și la înțelepciunea generațiilor trecute pentru a supraviețui și pentru a-și redefini rolul în această lume.

Cu ocazia zilei de 1 Decembrie, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, Primăria și Consiliul Local Deda și Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – filiala Vaslui au considerat că este un moment oportun de a ne întoarce la rădăcini, organizând spectacolul literar-artistic numit „După obiceiul strămoșilor, venim să ne bucurăm laolaltă!”. Acest spectacol a fost menit

să aducă în prim plan bogăția moștenirii cultural-artistice lăsate de strămoșii noștri. Totodată, el reprezintă un omagiu adus celor care au făcut posibilă înfăptuirea Marii Uniri și a avut scopul de a cinsti legătura de suflet dintre români, indiferent de distanța care îi desparte.

Ansamblul folcloric „Răzeșii” din Pogonești, bine-cunoscut la nivel național ca păstrător al tradițiilor, a

reprezentat Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, împreună cu grupul „Bucuria Copiilor” al Asociației „Zâmbet pentru zâmbet” din comuna Floreni și poetul ce scrie pentru inima românilor - Petruș Andrei. Zona Mureșului a participat cu îndrăgitul ansamblu folcloric „Cununa Călimanilor”, alături de mult așteptații interpreți: Ilinca Farcaș, Alexandra Stoica, Mădălina Mureșan, Robert Târnavăanu și Pașcan Sebi.

Surpriza spectacolului a venit din partea Asociației Casa de Ajutor Reciproc „Elena Cuza”, prin grupurile „Răzeșii” din Pogonești și „Bucuria copiilor”, care au cântat colinde și au urat, așa cum se face în perioada sărbătorilor în zona Moldovei.

1 decembrie - Ziua Națională a României

În cadrul ceremoniei militar-religioase organizate de Primăria și Consiliul Local Bârlad, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad a fost reprezentată de doamna consilier Tănase Veruța și domnii Filip Stelian și Liviu Adrian Râncu, din partea personalului angajat. Aceștia au depus o coroană la Monumentul Eroilor Neamului, simbol al prețuirii celor care și-au dat viața pentru unire și al patriotismului.

12 decembrie - Evenimentul „Nicolae GANE – primar junimist”

Organizat de Clubul Junimea-Scriptor, evenimentul a avut ca scop promovarea culturii și dialogul între oamenii cărților din orașele Iași și Bârlad. Invitații speciali ai activității au fost primarul Bârladului, avocat Dumitru Boroș și doamna profesor Elena Monu, Președinta Academiei Bârlădene. Au luat cuvântul Ioan Buftea, Nicolae Crețu, Vlad Nicolaie Nedelcu, Simion Bogdănescu, Dragoș Pătrașcu, Lucian Vasiliu și membrul de onoare al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad - profesorul Gruia Novac. Mai amintim că au participat și viceprimarul municipiului Bârlad - profesor Roxana Miron Feraru, doamna doctor Tiron Cristina și președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad - magistrat pensionar Nicolaie Mihai, personalități bine cunoscute pentru iubirea și aprecierea ce le poartă literaturii, culturii și valorilor tradiționale.

Bârladul a fost reprezentat de oameni de cultură cu o

activitate constantă, de mare preț atât la nivel local, cât și la nivel național, drept pentru care primarul Bârladului și Consiliul Local Bârlad au hotărât, în semn de mulțumire și profundă apreciere, să ofere titlul de cetățean de onoare poetului Ion Puflea, scriitorul Lucian Vasiliu și profesorului Dragoș Pătrașcu. Aceștia au povestit amintirile ce îi leagă de Bârlad și motivul pentru care au ales să-și dedice viața culturii.

În acest context s-au lansat cărțile „Păcate mărturisite” de Nicolae Gane, „Din anii de durere” de Elena Th. Emandi și „Peregrinările lui E. Ch. Dobel” de Ernst Christoph Dobel.

Primarul av. Dumitru Boroș și cei trei noi Cetățeni de Onoare ai Bârladului : Dragoș Pătrașcu, Lucian Vasiliu, Simion Bogdănescu

18 decembrie - „Dar de Crăciun - Căldură pentru inimi curate”

În data de 18 decembrie a avut loc un eveniment filantropic aflat la a doua ediție, numit „Dar de Crăciun-Căldură pentru inimi curate” ce a fost pus la cale de Episcopia Hușilor. Scopul principal a fost acela de a face un gest plin de bunătate pentru cei 1500 de copii nevoiași din preajma Episcopiei, asupra cărora veghează. Activitatea a avut loc în curtea Catedralei Episcopiei și a fost susținută de Asociația „Filantropia Ortodoxă Huși”, coordonată de părintele consilier eparhial Vladimir Beregoi, ce ține evidența copiilor proveniți din familii cu o situație materială precară.

Pentru copii s-au pregătit cadouri constând în haine și încălțăminte, dar nu numai.

Au luat cuvântul Preasfințitul Ignatie, Episcopul Hușilor, Prefectul județului Vaslui - Mircea Gologan, președintele Consiliului Județean Vaslui - Dumitru Buzatu, doamna viceprimar al Bârladului - Roxana Miron-Feraru.

Activitatea s-a încheiat cu un foc de artificii, spre încântarea celor prezenți.

19 decembrie - Expoziție: Colindul ninsorilor - Tradiții și Credință

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad a organizat un eveniment destinat întâmpinării sărbătorilor de iarnă. Este vorba de o expoziție de pictură de icoane a domnului profesor pensionar Ghiță Cristian și lucrări pe pânză ale elevilor

pe care acesta i-a pregătit, înfățișând datini și obiceiuri românești din preajma sărbătorilor. Pentru a intra complet în atmosfera Crăciunului, la eveniment au fost prezenți și elevii ai Școlilor Gimnaziale din Gara Banca, Pogana și Măscurei, alături de micuții preșcolari ai Grădiniței Gara Banca ce au pregătit colinde. Sala „Al. I. Cuza” din incinta Casei și-a deschis ușa pentru toți cei interesați să participe la vernisaj.

21 decembrie - Camerata Regală

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, Primăria și Consiliul Local Bârlad și Teatrul „Victor Ion Popa” au reușit să facă un gest deosebit în întâmpinarea sărbătorilor de iarnă, anume aducerea la Bârlad a Cameratei Regale.

Camerata Regală a luat naștere în 2009, activitatea sa fiind exprimarea vie și multicoloră prin muzică a capacității de a visa fără limite, a dorinței de a atinge cele mai înalte standarde prin instrumentiști versatili, cu o vastă cultură muzicală, ce au responsabilitatea de a reprezenta România. Descrierea Cameratei este făcută de Principele Radu în câteva cuvinte: „Talentul și pasiunea înfocată..... într-o Românie demnă reprezintă o bună carte de vizită.”

La Bârlad, pe scena Teatrului „Victor Ion Popa”, alături de Camerata Regală, s-a aflat în prim plan unul din tinerele talente ale muzicii românești și în același timp o mare speranță pentru viitor. Este vorba despre o violonistă din București, Simina Croitoru, căreia dragostea pentru muzică i-a fost sădită încă din copilărie, de către părinți.

Publicul a avut parte de interpretări emoționante ale colindelor românești, dar și din repertoriul internațional (Mendelssohn, Bach, Berlioz, Vivaldi) datorită mișcărilor de arcuș ale unor oameni care trăiesc pentru muzică.

Seara spectacolului, 21 decembrie, a fost o seară de poveste!

23 decembrie - Concert tradițional de colinde „Bun ești, Doamne, bun”

În Catedrala Episcopală din Huși, cu binecuvântarea Preasfințitului Ignatie, Episcopul Hușilor, a avut loc o seară de colinde și cântece tradiționale, prin intermediul cărora credincioșii au vestit Nașterea Mântuitorului. De atmosfera armonioasă și înălțătoare din lăcașul sfânt s-a bucurat și președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, Mihai Nicolaie, prezent la activitate.

Nunta de Aur 2019

Anul 2011 este anul în care la Bârlad s-a început sărbătorirea cuplurilor căsătorite ce împlinesc 50 de ani de la nuntă. Ați citit bine, este vorba de 50 de ani. Inițiativa a aparținut Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, asociație care a decis prin președintele Mihai Nicolaie și prin Consiliul Director să cinstească acest moment deosebit din viața bârlădenilor și a locuitorilor din jurul orașului Bârlad. La 8 ani, după prima astfel de celebrare vă asigurăm că Asociația a repetat gestul în fiecare an, Nunta de Aur devenind o tradiție. S-au alăturat organizării acestui eveniment Primăriile și Consiliile Locale ale succursalelor din teritoriu, Primăria și Consiliul Local Bârlad și Episcopia Hușilor, prin Protopopul de Bârlad Vasile Lăiu și Protopopul de Huși, Marius Cătălin Antohi.

Numărul cuplurilor ce au fost sărbătorite în 2019 s-a ridicat la 82 din Bârlad și 83 din mediul rural, din cadrul succursalelor.

Este important de menționat faptul că organizatorii au reușit în acest an să facă posibilă desfășurarea evenimentului exact în data de 1 octombrie. Această zi unește două alte evenimente, unul de natură religioasă, anume sărbătoarea Acoperământul Maicii Domnului și unul de natură laică, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice. Despre sărbătoarea creștin ortodoxă putem spune că reamintește de minunea care a dovedit credincioșilor că Dumnezeu și Maica Domnului le sunt

mereu alături și îi protejează. Prin intermediul Bisericii, Dumnezeu se face simțit în viața oamenilor simpli, zi de zi, astfel că cei sărbătoriți au avut parte de o slujbă de mulțumire, oficiată la Biserica Sf. Ilie, unde au fost întâmpinați de personalul angajat.

Din moment ce Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” se adresează cu precădere persoanelor vârstnice, nu se putea ca Ziua Internațională a Vârstnicilor să fie ignorată. Această zi ne permite să amintim societății de valoarea inestimabilă a experienței persoanelor de vârstă a treia, de înțelepciunea pe care o pot oferi generațiilor tinere și de lecția de toleranță și blândețe din care ar trebui să învățăm zi de zi.

Trebuie să vă mărturisim că sărbătoriții din acest an au avut parte de prezența unui om cu adevărat special, Preasfințitul Ignatie, Episcopul Hușilor, care a oficiat slujba, alături de un sobor de preoți. Acesta a vorbit despre importanța familiei în societate, despre puterea dragostei și a credinței în Dumnezeu care întăresc legătura

de cuplu și fac posibilă depășirea oricărui obstacol și despre persoanele de vârstă a treia, care deși au dat tot ce au avut mai bun societății, nu sunt mereu răsplătite așa cum se cuvine pentru contribuția lor. El a mai apreciat gestul Asociației din fiecare an de a pune la cale astfel de evenimente și s-a bucurat că a luat parte la unul din ele, spre binecuvântarea celor prezenți.

Așa cum cere obiceiul, nuntașii au avut și nași: primarul Municipiului Bârlad, avocat Dumitru Boroș și soția acestuia, Carolina Boroș, președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, magistrat pensionar Nicolaie Mihai și Silvia Fitcal, consilierul județean Ciprian Feraru și soția acestuia, viceprimarul Primăriei Bârlad, Roxana Miron Feraru, Părintele Protopop Vasile Lăiu și soția acestuia, Lăiu Maria.

Domnul primar, avocat Dumitru Boroș, a evidențiat faptul că toate cuplurile sărbătorite reprezintă un model de conduită pentru tinerele generații, într-o societate care pare că alege să promoveze incultura și metodele neortodoxe de reușită.

Președintele Mihai Nicolaie a declarat că se simte împlinit că a reușit pe parcursul acestor ani să organizeze Nunta de Aur, a urât sănătate și viață lungă alături de familie cuplurilor și a mulțumit Preasfințitului pentru prezența sa.

Sărbătoriții au primit în dar, după slujbă, câte o diplomă și medalie aniversară din partea Asociației Casa de Ajutor Reciproc și a Primăriei, iar din partea Episcopului Hușilor câte o carte de rugăciuni.

Bineînțeles că din această zi de sărbătoare nu a lipsit masa festivă, care s-a desfășurat la restaurantul „Royal” din Bârlad. Au fost prezenți și invitații, persoanele dragi ori rudele celor care au împlinit 50 de ani de căsnicie.

Încă de la începutul serii festive, președintele Mihai Nicolaie a anunțat viitorii interpreți și artiști care urmau să destindă atmosfera și să îndemne pe toți cei prezenți la dans. Viorica Macovei, îndrăgita cântăreață din zona Sucevei care a fost desemnată să cânte Imnul Centenarului în anul precedent, a deschis suita de reprezentații. A fost urmată de o interpretă celebră în lumea muzicii populare, dar nu numai, păstrătoarea tradițiilor românești de zeci de ani, Mioara Velicu. Momente de comedie au fost asigurate de Vasile Muraru și Valentina Fătu. Muzica populară a răsunat din nou prin glasul Angelicăi Flutur, frumoasa

interpretă bucovineancă. Muzica populară nu a fost singura reprezentată la petrecere, Mirabela Dauer fiind una din surprizele rezervate pentru petrecere. Momentele muzicale au fost încheiate de doamna profesor Mihaela Oprea, a cărei voce este foarte apreciată la fiecare eveniment.

Avem convingerea că sărbătoriții și-au amintit de anii tinereții în care petreceau până în zori de zi și că au fost încântați de atmosferă.

Nouă, celor care am fost martori la unirea de destine încă o dată, după 50 de ani, nu ne rămâne decât să luăm aminte la următorul citat: „Dragoste se cheamă atunci când viața ta se contopește firesc cu cea a persoanei iubite, când sufletul tău se împletește strâns cu al celui alt!”

Claudia COMĂNESCU

DEZBATERE: Să vorbim despre pensii

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, din dorința de a asigura contactul direct cu legiuitorii în ceea ce privește problemele vârstei a treia, a organizat o conferință în jurul situației pensiilor. Invitații, deputatul Marius Budăi Constantin, fostul Ministru al Muncii și Justiției Sociale și deputatul Adrian Solomon, președintele Comisiei pentru Muncă și Protecție Socială, au stat la dispoziția publicului pentru a clarifica toate problemele legate de pensii și pentru a lămuri care vor fi viitoarele modificări ce vor influența calcularea lor. Din cauza unor probleme apărute în ultimul moment, economistul Robu Vasilică – Director la Casa Națională de Pensii și Georgică Bădărău - Secretarul General al Federației Naționale „Omenia” nu au putut fi prezenți la eveniment.

Bazele sistemului de securitate socială din România au fost puse înaintea Primului Război Mondial ca rezultat al modificării componenței societății, mai precis numărul proletarilor era în creștere. Primii care s-au bucurat de o lege a asigurărilor sociale au fost minerii, prin legea minelor din 1895. Procesul de instituționalizare a asigurărilor sociale a continuat cu meseriașii-legea Missir 1902. Aspecte precum boala, accidentele și bătrânețea au fost luate în calcul în 1915 prin legea Nenițescu.

În perioada interbelică au debutat primele sisteme private de securitate socială.

În 1933, prin legea Ioanițescu, s-a stabilit cota de contribuție de 6 la sută pentru asigurări sociale, suportat în mod egal de patron și salariat.

Regimul comunist a pus pe primul loc salariații întreprinderilor de stat și unele categorii de oameni ai muncii asimilați salariaților, liberii profesioniști și agricultorii fiind lăsați deoparte. Beneficiarii acestor legi s-au bucurat de majorarea pensiilor.

După căderea regimului comunist, nu s-au făcut schimbări radicale în legislația asigurărilor sociale, încercările de modernizare fiind timide. O primă schimbare a fost dispariția sistemelor private de asigurări sociale neperformante, singurul sistem independent care s-a dovedit a fi viabil fiind cel al avocaților.

Legea nr. 19/2000 a avut impactul cel mai mare, astfel fiind modificată concepția asupra asigurărilor și făcând posibil accesul la sistem tuturor persoanelor producătoare de venituri.

Mai punctual, pe tema pensiilor, invitații au amintit de legile 19/2000 și 263/2010, noutatea legislativă cuprinsă în legea 127/2019 urmând a intra în vigoare în anul 2021. O dată cu această lege se va produce creșterea etapizată a valorii punctului de pensie, va fi adoptat un mod nou de calculare, se va institui pensia minimă, se dorește introducerea masteratului și doctoratului în categoria perioadelor asimilate stagiului de cotizare.

Întrebările celor prezenți au fost în legătură cu aceste legi pe care invitații le cunosc foarte bine, fiecare întrebare din partea publicului primind răspunsul complet. Cei care se confruntă cu probleme de calcul al pensiei au primit sugestii clare de rezolvare.

Pe final, publicul a fost mulțumit de informațiile aflate, plecând cu ceva mai multă speranță pentru viitor.

Mihaela Loredana TUFARU

Ziua Națională a României trebuie sărbătorită cum se cuvine de toți românii

Probabil acesta a fost gândul președintelui Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad și al Consiliului Director când au hotărât, ca-n fiecare an de altfel, să organizeze două manifestații culturale pline de emoție românească și de un înalt nivel artistic.

La Bârlad, pe 27 noiembrie, în sala teatrului „Victor Ion Popa” a avut loc spectacolul „SUNT BIRIȘ ÎN CASA NEAMULUI MEU”. Pe afiș mai scria: Veta Biriș, prezintă Gruia Novac, invitați: corul „Dignus est” al Episcopiei Hușilor și profesorii Mihaela Oprea și Petruș Andrei.

Aceste înscrisuri ne-au făcut ca, pe o burniță rece de toamnă târzie, să purcedem prin orașul „rulmenților” pentru a trăi câteva ore de încântare sufletească și vibrație patriotică. Ca de obicei, prezentarea profesorului Gruia Novac a fost neașteptată și plăcută.

Doamna profesoară Mihaela Oprea, cu o voce deosebită, ne-a făcut surpriza de a aduce cu ea corul Școlii Normale, fete frumoase și pline de talent. După ce ne-au încântat privirile și auzul am fost cu toții de acord că „Unirea cea Mare nu se uită niciodată”. O „Doină” recitată de poetul Petruș Andrei mai mult ne-a pus pe gânduri.

Am auzit pentru prima oară corul Episcopiei Hușilor „Dignus est”. De obicei, recitalurile corale sunt mai puțin atrăgătoare, dar recitalul prezentat de acest cor format din preoți cu voci puternice, dar melodioase au făcut ca inimile spectatorilor să vibreze la unison. Nu numai armonia interpretării a fost impecabilă, dar și repertoriul ales special pentru Ziua Națională a fost extraordinar. Ca o continuare a ideii de patrie și patriotism a fost și poezia „Destin” în lectura autorului Petruș Andrei.

Nu cred că s-a plictisit cineva în această primă parte a spectacolului, dar Veta Biriș era așteptată cu nerăbdare, căci mulți dintre noi n-o văzuserăm decât la televizor, încă de pe vremea cenaclului „Flacăra” al poetului Adrian Păunescu.

O doamnă înaltă și frumoasă, cu o ținută maiestuoasă și o voce cu totul și cu totul încântătoare, ne-a ținut cu sufletul la gură timp de aproape o oră. Repertoriul ei diversificat, de la romanță la cântecul patriotic nu a avut nici un cusur. Să nu mai vorbim de interpretare, că ar fi inutil. Toți românii o știu, o ascultă și o iubesc, iar epitetele ar fi inutile.

După două ore de trăiri intense am ieșit în burnița rece a toamnei bârlădene fără să o simțim. Căldura sufletească era mult mai puternică. Cui să mulțumim? O vom face la sfârșit, dar cel mai mult mulțumim Domnului pentru românii cu suflet și cu talent din această țară.

A doua zi ne-am urcat în mașini și am pornit spre Reghin, acolo unde de trei ani încoace mergem la ardeleni, dar și ei vin la noi. Tot Asociația C.A.R.P. „Elena

Cuza” Bârlad ne-a înfrățit cu ardelenii din Reghin, Deda sau Filea și de fiecare dată ne simțim minunat în mijlocul lor. Am sărbătorit împreună Ziua Imnului Național, Ziua Drapelului României, iar anul acesta s-a hotărât (cine oare a hotărât?) să sărbătorim împreună Ziua Națională. De ce Reghin? De ce Deda? Vă întrebați cu toții. Trebuie deci dezvăluit secretul acestei înfrățiri. La Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad alături de domnul președinte, magistrat Nicolaie Mihai, se află un om „mare”, consilierul Mircea Fitcal, ce a trăit și încă mai trăiește, din când în când, pe acele meleaguri din inima Ardealului și oricât ar încerca

el și doamna sa, Silvia, să se desprindă de acele locuri nu pot. Și atunci a găsit o formulă magică: să ne ducă acolo, să vedem peisajele, să cunoaștem oamenii și de ce nu, să ne îndrăgostim de locuri și de oameni.

Încă de acum trei ani am cunoscut pe domnul Leon Stoica, președintele Asociației C.A.R.P. Reghin, pe doamna primar Maria Precup, pe doamna primar Lucreția Cadar pe... nici nu pot să-i enumăr pe toți, căci sunt mulți și au inimile deschise de români adevărați.

Să revenim la spectacolul: „DUPĂ OBICEIUL STRĂMOȘILOR, VENIM SĂ NE BUCURĂM LAOLALTĂ” (Bârlad-Vaslui; Deda-Mureș).

Programul era făcut și estimat ca durată 3 ore. Cât credeți că a ținut? Patru ore jumătate. S-a plictisit cineva? Nici vorbă.

Sala Căminului Cultural din Filea, comuna Deda, județul Mureș era gătită de sărbătoare. Aștepta oaspeți

dragi din Moldova ca să sărbătorească „laolaltă” ziua de 1 Decembrie.

După cuvântul inaugural al doamnei primar Lucreția Cadar, a urmat cel al Protopopului Reghinului, al președintelui Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad, magistrat Nicolaie Mihai și al poetului Petruș Andrei.

După intonarea Imnului României, programul a început, cum altfel, cu poezia „1 Decembrie” de Petruș Andrei care a prezentat și programul artistic al moldovenilor: „Răzeșii” din Pogonești, coordonați de învățătorul Andrei Dumitru și ansamblul „Bucuria copiilor” din Floreni, condus de preotul paroh Dan Mereuță. Prestația celor două formații a ridicat sala în picioare.

Au urmat gazdele cu ansamblu de dansuri „Cununa Călimanilor”, interpretele: Ilinca Farcaș, Alexandra Stoica, Mădălina Mureșan și sibianul Robert Târnavăanu.

Dar din Moldova au venit surprizele de încheiere: Colindele, obiceiul „Caprei” și Plugușorul.

Dacă la Bârlad, când am ieșit de la spectacol burnița mărunț și rece, la Deda ploua cu găleata.

Întrebam mai înainte cui să mulțumim pentru momentele de încărcătură patriotică pe care le-am trăit în acele zile?

Mai întâi mulțumim lui Dumnezeu că trăim într-o țară frumoasă și binecuvântată cu oameni harnici și talentați,

cu oameni care revarsă asupra noastră, cu asupra de măsură, din bunătatea sufletelor lor și aș numi aici pe Nicolaie Mihai, Mircea Fitcal și Veruța Tănase, care se apleacă nu numai la nevoile materiale ale pensionarilor, dar și la încărcătura spirituală a oamenilor din jurul lor. Să nu uităm să mulțumim din tot sufletul ardelenilor care ne-au primit cu căldură și ne-au făcut să ne simțim, nu ca acasă, ci acasă: doamnei primar Lucreția Cadar.

Cosmin MIHAI

Bârlad – Reghin – Deda Despre unitatea spiritului românesc

În anul 2016, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad a primit invitația din partea oficialilor Primăriei din Reghin și a Președintelui Casei de Ajutor Reciproc din același oraș de a vizita Reghinul, cu scopul fortifierii colaborării dintre reprezentanții celor două orașe.

Deoarece vizita a avut loc în luna iulie, chiar în jurul datei la care sărbătorim Ziua Imnului Național, Președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad și Consiliul Director au avut inițiativa organizării unui spectacol în cinstea acestui eveniment,

spectacol intitulat sugestiv „Icoana țării noi o purtăm în suflet”. Casa de Ajutor Reciproc din Reghin, alături de Primăriile Municipiilor Bârlad și Reghin au susținut acest demers, artiștii amatori din zona Vasluiului fiind gata să prezinte obiceiurile și tradițiile specifice zonei Moldovei prin muzică, dans și portul popular. Pentru a avea un program diversificat, reprezentațiile au fost completate de muzică clasică, la pian. Dintre artiști enumerăm: Ansamblul coral „Crizantema” al Asociației Casa de Ajutor Reciproc din Bârlad, doamna profesoară Mihaela Oprea, elevele Denisa Maria Toma și Raluca Ioana Toma, îndrumate de profesorul Mihail Manciuc, Petruș Andrei, cu cele două creații proprii „Imnul țării” și „Icoana țării”, Cucu Lorena, îndrumată de profesor Gabriela Manole Diaconescu, Formația vocal-instrumentală „Doina Similei” din comuna Al. Vlahuță, jud. Vaslui, elevele Magda Sîriac și Micu Bianca și Ansamblul folcloric „Răzeșii” din Pogonești coordonat de învă. Dumitru

Andrei. Pe scena Casei de Cultură „Dr. Eugen Nicoară” din Reghin, pe 29 iulie, au răsunat cântecele patriotice și melodii specifice folclorului românesc precum : „Frați români din lumea-ntreaga”, „Verde-i bradul și stejarul”, „Cântă cucul bată-l vina”, „ Dac-am plecat, Ardealule, din tine”.

Gazdele au participat cu o surpriză pentru public, anume interpreta de muzică populară Anca Branea.

Vizitând zona județului Mureș, delegația din Bârlad nu a putut să nu viziteze locurile de mare valoare din inima Carpaților, locuri demne de cărțile de istorie ce poartă poveștile oamenilor locului. Ne referim la fabrica de instrumente muzicale din lemn „Hora”, cel mai mare producător de instrumente muzicale din lemn din Europa și Biserica de lemn cu hramul „Sfântul Nicolae”, care datează din 1725. Legenda spune că ar fi fost adusă de negustorii macedoneni, după ce aceștia au văzut că românii nu au unde să își țină Paștele. Biserica era diferită de oricare alta de la acea vreme, fiind construită în formă de cruce, nu de navă, iar clopotnița a fost adăugată de însuși Petru Maior la 1791. Delegația a mai vizitat Seminarul „Veniamin Costache”, Biserica Evanghelică Reghin, Primăria Municipiului Reghin și Casa memorială „Mihail Sadoveanu”.

Darul pentru gazde a mai constat și în lansarea numărului 29 al revistei „Viața Noastră” la Casa de Cultură a Municipiului Reghin.

În anul următor, 2017, în semn de apreciere față de efortul depus de delegația bârlădenilor, o delegație din Reghin și Deda a hotărât cu entuziasm să ne întoarcă vizita, pregătind și un spectacol prin care publicul bârlădean să facă cunoștință cu tradițiile, obiceiurile și portul popular din zona Mureșului. Cu bucurie, Casa de Ajutor Reciproc din Bârlad a îmbrățișat demersul fraților de peste Carpați și a luat parte la organizarea spectacolului „Mureș - doinitor pe strune de dor.”

Mureșenii au adus pe scena Teatrului „Victor Ion Popa” din Bârlad orchestra de muzică populară dirijată de profesorul Ioan Conțiu, interpreții de muzică populară : Anca Branea, David Pușcaș, Vasile Grama, Alexandra Stoica, Alexia Astelian, Paul Miclea, Iarina Neamțu și Ansamblul folcloric „Cununa Călimanilor” din Deda, coordonat de instructorul Vasile Gabor, una din cărțile de vizită ale comunei. Zona Văii Mureșului Superior are un real motiv

de laudă deoarece, așa cum au făcut și bărlădenii, s-au prezentat cu adevărați păstrători ai tradițiilor populare, care transmit generațiilor tinere dragostea pentru folclorul românesc. Pentru a aduce un plus de diversitate, spectatorii s-au putut bucura și de muzică clasică și de dansuri sportive ale grupului „Dansul viorilor”.

La invitația gazdelor, delegația mureșenilor a vizitat sediul Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, Mănăstirea Bujoreni, primăria și muzeul „Vasile Pârvan”, muzeu înființat în 1914, ce reprezintă mândria orașului. La finalul zilei bărlădenii au organizat o seară festivă în cinstea delegației.

Musafirii s-au mai pregătit cu expoziția „Reghinul de ieri, Reghinul de azi” prin care ne-au pus la curent cu toate personalitățile și oamenii de cultură din zona din care provin.

Anul 2018, Anul Centenarului Marii Uniri, a adus împreună din nou Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad și Primăria Comunei Deda, ca urmare a legăturii de suflet ce s-a format între cele două instituții la întâlnirea din 2017. Deoarece un eveniment atât de important precum sărbătorirea a 100 de ani de la Marea Unire nu putea să treacă fără a fi marcat, a luat ființă spectacolul „Din suflet românesc”-spectacol dedicat Centenarului Marii Uniri, desfășurat în loc. Deda, jud. Mureș, la 27 octombrie. Evenimentul a adus din nou împreună în fața publicului cele două ansambluri cu care ne mândrim, „Cununa Călimanilor” și „Răzeșii” din Pogonești, ce au încântat spectatorii cu o suită de dansuri populare, cântece patriotice și cântece din zestrea folclorului românesc, alături de interpreții : Ilinca Fărcaș, Alexandra Stoian, Ionela Matei și recitatorul vasluian Dan Ailincăi.

Anul curent, 2019, a fost un an foarte fructuos din punct de vedere cultural, reprezentanții comunei Deda și cei ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” reușind să organizeze nu unul, ci două spectacole menite să puncteze Ziua Imnului Național și Ziua Națională a României. Lor li s-a alăturat Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”- filiala Vaslui.

Primul spectacol s-a desfășurat într-un loc deosebit, anume Biserica Ortodoxă Bistra Mureșului, pe 28 iulie. Alături de Ansamblul „Răzeșii” și de recitatorul Dan Ailincăi

de care publicul mureșean a prins drag, au mai urcat pe scenă profesorul poet Petruș Andrei și Grupul „Bucuria Copiilor” al Asociației „Zâmbet pentru zâmbet” din comuna Floreni, județul Vaslui.

Deplasarea delegației bărlădenilor a fost încă un prilej de explorare a minunatelor atracții turistice românești și a locașurilor de cult. Delegația s-a oprit la Mănăstirea Pângărați, Mănăstirea Sf. Ilie din Toplița și desigur la Catedrala Bistra Mureșului, iar apoi au luat parte la festivalul Văii Mureșului.

Deoarece ziua de 1 decembrie este ziua tuturor românilor, este ziua conștiinței naționale și nu poate fi celebrată altfel decât împreună, al doilea spectacol a fost găzduit de Căminul Cultural din localitatea Filea, comuna Deda. Activitatea a debutat cu rugăciunea și mesajul Părintelui Protopop al Reghinului, Valentin Vârva, care a îndemnat românii să se iubească unii pe alții așa cum Dumnezeu a demonstrat dragostea față de oameni și să cinstească faptul că trăim în timp de pace, feriți de greutățile întâmpinate de generațiile trecute. Au mai luat cuvântul doamna primar Lucreția Cadar, președintele Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad - Mihai Nicolaie, primarul comunei Pogonești-Ionel Iordache, poetul Petruș Andrei, domnul consilier Mircea Fitcal și Mariș Mircea, primarul comunei Suseni. Aceștia au dorit din toată inima să ureze „La mulți ani!” românilor și să transmită gândurile bune, izvorâte din inimă și inspirate de ziua specială în care sărbătorim Marea Unire. Ansamblul folcloric „Răzeșii” din Pogonești, renumit la nivel național ca păstrător al tradițiilor, a reprezentat încă o dată zona Moldovei, împreună cu grupul „Bucuria Copiilor” al Asociației „Zâmbet pentru zâmbet” și poetul ce scrie pentru inima românilor-Petruș Andrei. Zona Mureșului a participat cu îndrăgitul ansamblu folcloric „Cununa Călimanilor”, alături de mult așteptății interpreți: Ilinca Fărcaș, Alexandra Stoica, Mădălina Mureșan, Robert Târnavăeanu și Pașcan Sebi.

Avem încredere că legătura de suflet formată între Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad și Primăria din Deda va dăinui peste zeci de ani, materializându-se prin spectacole și evenimente de excepție.

Mihaela BURGHELEA

O viață de om la centenar

La sânul unei României istovite de război, dar animată de înfăptuirea Marii Uniri, se naștea la 17 noiembrie 1919, într-un sat pe atunci modest, din comuna Băcani-satul Drujești, **Maria Halapciuc**.

Familia numeroasă din care provenea era o familie cum des se întâlnea în acea vreme la sat, cu părinți truditori, ce erau nevoiți să muncească pământul cât era soarele pe cer, iar la lăsarea nopții, sub cerul adânc, sub puzderia de stele, lăsau în mâinile Domnului grijile zilei

următoare prin rugăciunea șoptită înainte de somn.

Maria Halapciuc nu a avut posibilitatea de a primi educație, singura modalitate de a-și câștiga existența fiind munca pământului, deprinderea cea de toate zilele a cărui mers este mână în mână cu natura, muncă ce a învățat să o ducă la capăt sânguincios de la părinți și pe care era în putere să o facă și la 65 de ani.

Deoarece familia asigură trăinicia satului tradițional românesc, Maria s-a căsătorit la 19 ani cu Gheorghe Cârjan și a dat naștere la 7 copii, însă 3 dintre ei nu au supraviețuit, trecând în lumea de dincolo înainte de vreme. Pentru a-și duce la bun sfârșit datoria de mamă, Maria a trecut prin multe încercări pentru a-și crește copiii. De multe ori ea a îndeplinit rolul de stâlp al casei, soțul ei având probleme de sănătate. Astăzi se bucură de afecțiunea celor 21 de nepoți și 29 de strănepoți.

După o viață trăită demn, câștigată cu sudoarea frunții, suflul vieții a adus-o pe Maria Cârjan la vârsta de 100 de ani. Timpul și-a lăsat însă urmele pe trupul ei acum firav, slăbit de bătrânețe. Ea nu mai are puterea de a se deplasa, având permanent nevoie de grija și dragostea unicei sale fiice, ce o îngrijește necontenit.

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad obișnuiește de ani de zile să serbeze membrii pensionari ce au atins vârsta de 100 de ani. Și de această dată, în semn de respect și considerație pentru experiența atât de lungă și lupta necontenită de a trăi cu vrednicie a senioarei, o delegație a Casei, condusă de președintele Mihai Nicolaie, s-a deplasat la casa Mariei Cârjan pentru a o sărbători cu tort, șampanie, o plachetă jubiliară, medalia Casei și pentru a-i oferi un ajutor nerambursabil.

Urăm și pe această cale ani binecuvântați cu sănătate doamnei Maria Cârjan!

Mădălina DANIȘ

O zi dedicată schimbului de experiență

Este cunoscut faptul că Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad se află în relații bune de colaborare cu reprezentanții localității Manta, raionul Cahul din Republica Moldova. Cu scopul consolidării acestei legături, marți, 17 decembrie 2019, Asociația din Bârlad a primit vizita Asociației de Economii și Împrumut „Columna Manta”, întâlnirea având ca scop informarea și schimbul de experiență.

Deși obiectul principal de lucru al Asociației din Manta îl reprezintă acordarea de împrumuturi membrilor săi, așa cum este și cazul Casei de Ajutor Reciproc din Bârlad, experiența lor nu este la fel de bogată, iar Asociația se află încă în curs de dezvoltare. Deoarece serviciile oferite de instituția din Bârlad sunt mult mai complexe, vizitatorii din Manta au dorit în primul rând să se informeze despre modul în care este organizată Asociația din Bârlad și cum reușește să funcționeze atât de eficient. Lăsând modestia la o parte, putem afirma că în anumite privințe Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” servește drept model. Din această cauză, președintele Mihai Nicolaie, alături de Consiliul Director și contabilul șef au participat la o discuție cu delegația din Manta, punând la dispoziție toate datele legate de modul de funcționare al Casei ce le pot servi drept ajutor.

Asociația de Economii și Împrumut „Columna Manta” a luat naștere la 18 martie 1998, cu asistența Alianței Microfinanțare din Moldova, inițiativa aparținând a 71 de membri fondatori. Sediul său se află în incinta primăriei Manta, membrii sunt în număr de 1.228, dintre care 459 au beneficiat de împrumuturi, iar 158 sunt depunători de economii. Până în acest an, Asociația se mândrește cu o valoare a împrumuturilor de 19.567.597 lei, acordate cu dobânzi între 18%-22%.

La fel cum se întâmplă în cazul Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor din Bârlad, și la A.E.I. „Columna Manta” obiectivele și punerea în aplicare a strategiilor este stabilită de Adunarea Generală și supravegheată de un consiliu.

Menționăm că delegația a fost compusă din Arseni Gheorghe, Director Executiv, Popov Natalia (contabil șef), Pascal Valentina (contabil-casier), Caminschi Ecaterina (președinta Consiliului Administrativ), membrii Consiliului (Pascal Alexandru, Gisca Elena, Grasun Elena, Hincu Gheorghe), Grecu Maria (președintele C.C.) și membrii C.C. (Zaporojanu Elena și Munteanu Ștefan).

Participanții la schimbul de experiență au profitat din plin de perspectivele diferite expuse și de experiența acumulată de bârlădeni. Sperăm din toată inima că această întâlnire va fi de folos noilor colaboratori de peste Prut.

Dumitru DIMA

Expoziție: Colindul ninsorilor - Tradiții și Credință

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad a organizat un eveniment destinat întâmpinării sărbătorilor de iarnă. Este vorba de o expoziție de pictură de icoane a domnului profesor pensionar Ghiță Cristian și lucrări pe pânză ale elevilor pe care acesta i-a pregătit, înfățișând datini și obiceiuri românești din preajma sărbătorilor. Pentru a intra complet în atmosfera Crăciunului, la eveniment au fost prezenți și elevii ai Școlilor Gimnaziale din Gara Banca, Pogana și Măscurei, alături de micuții preșcolari ai Grădiniței Gara Banca ce au pregătit colinde. Sala „Al. I. Cuza” din incinta Casei de Ajutor Reciproc și-a deschis ușa pentru toți cei interesați să participe la vernisaj, la ora 12:00, în data de 19 decembrie.

Profesorului Dionisie Gradu i-a revenit sarcina de a prezenta expoziția. Acesta a vorbit despre tehnica tradițională prin care se realizează pictura pe sticlă, folosită și în cazul picturilor profesorului Ghiță Cristian. Tehnica a fost preluată de țărani și este de inspirație gotică. Cu ani în urmă, la început, erau la îndemână doar pigmenți naturali precum funinginea de la sobă, albușul de ou, sacăzul, rugina, tehnicile fiind limitate astfel doar de imaginația

artistului. Maniera de lucru a rămas cea tradițională, în sensul că se respectă un stil așezat, simplu.

Pictura pe icoane este un mod al credinciosului de a se apropia de Dumnezeu și de a-i aduce prezența în viața sa de zi cu zi.

Colajele, rezultatul muncii copiilor, au înlocuit hârtia cu materiale textile pentru a prezenta imagini echilibrate, cheie din viața la sat.

Ghiță Cristian vorbește și el despre tehnica folosită și cum a evoluat aceasta, pe scurt. În ceea ce privește arta, profesorul pensionar declară faptul că avantajul imaginației neîngrădite îl au copiii și speră că picturile sale au reușit să împrumute din inspirația specifică celor mici.

Momentele muzicale promise au completat atmosfera de sărbătoare. Copiii din grupul de colindători „Datina”, coordonat de doamna educatoare Sanda Bularda, au avut în repertoriu cântecele: „Aprindeți luminile”, „Am plecat să colindăm”, „Steaua”, „Sorcova”. Grupul doamnelor educatoare numit „Crenguța de brad” din comuna Banca, coordonat de doamna educatoare Silvia Pâslaru, a interpretat „Colind de Crăciun”, „În grădina Domnului”, „Primește-ne gazdă-n casă”, „Gazdă mândră, dă colacul”. Elevii școlilor din Măscurei și Pogana, coordonați de profesorul Ion Dobrin, au avut misiunea de a prezenta un Plugușor, iar elevii Școlii Gimnaziale Țifu, comuna Banca, coordonați de învățătorul Mihai Guidu, au pus în scenă povestea „Haiducilor lui Iancu Jianu”.

Adriana RÎPAN

1 DECEMBRIE - ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Magistr. (pens.) **Nicolaie MIHAI**

101 ani de la Marea Unire

La 1 decembrie 1918, vestea unirii Transilvaniei cu România a însemnat marcarea unui nou început ce a bucurat întreaga populație și a oferit optimism și speranță întregului popor cu privire la viitor. Sentimentele românilor au fost concentrate în discursul regelui Ferdinand, când acesta a primit delegația de la Alba Iulia, sosită să aducă ultimele informații despre Marea Unire: „*Putem privi cu încredere în viitor, căci temelile sunt puternice, bazate pe principii democratice, ce sunt o cheazășie pentru dezvoltarea firească a unei vieți sănătoase, ele sunt cimentate prin credința nestrămutată a unui șir întreg de generații, de apostoli ai idealului național, ele sunt și sfințite prin sângele vitejilor mei ostași care au luptat și au murit pentru unire... Să consacrăm unirea gândurilor, unirea sufletelor, dar și unirea în muncă roditoare, prin strigătul: Trăiască România mare, puternică și unită!*”

Astăzi, când vorbim despre viitor, cuvintele alăturate sunt de cele mai multe ori: sumbru, fără speranță, îngrijorător, impresii uneori mascate de un fals îndemn la optimism. Exercițiul democratic este unul stângaci, atunci când există, iar „viața sănătoasă” își pierde din însemnătate în condițiile în care pare din ce în ce mai greu de atins. Temeliile suportă zi de zi presiunile accidentale ori intenționate ale unei societăți care arată că nu mai are niciun ideal. Un lucru de necontestat rămâne sacrificiul strămoșilor, strămoși cărora le-am permis să se transforme în simple numere și statistici. Să onorăm vitejia și curajul faptelor lor a devenit un gest ce necesită prea mult efort sau ce este perceput ca nemaiaivând sens.

Românii obișnuiau să se gândească unii la alții ca la o mare familie destrămată, familie ce lupta pentru a fi împreună. Lupta se dădea cu fiecare gând și faptă, din toată ființa, în fiecare zi. Deși conștiința națională era deja cristalizată, pentru a-și putea exercita toate drepturile, pentru a avea libertatea de a clădi o viață mai bună, fără implicarea și dorința străinilor, poporul știa că definirea granițelor României Mari și dobândirea independenței sunt vitale.

Povestea poporului nostru este una de supraviețuire, poveste mai veche decât Dacia Traiană, poveste cu oameni neînfricați pe câmpul de luptă și iscusii la vorbă, ce au pus bazele României moderne și care au dus această națiune prin Marele Război, către victorie. Această poveste reprezintă zestrea credințelor generațiilor trecute, însă cei mai mulți dintre noi refuză să redescopere trecutul și să-l așeze într-un context înfloritor pentru Patria Mamă. Cu toate că arpile avântului nostru au fost de nenumărate ori

nemilos tăiate, în prezent suntem o națiune liberă.

Responsabilitatea față de patrie nu a dispărut sau cel puțin nu ar fi trebuit să dispară deoarece acum avem datoria de a gestiona această libertate astfel încât România să se poată dezvolta. Fără o continuitate a viziunii pentru care au luptat generațiile trecute, țara noastră se află în pericolul de a pierde ce a obținut cu sacrificiul a milioane de vieți. Pentru ca aceasta să nu se întâmple, ținem să revigorăm conștiința națională prin vorbele lui Vasile Goldiș, unul dintre făuritorii Marii Uniri: „*Sărbătoarea de 1 Decembrie este înnoirea an de an a jurământului nostru de credință pentru unitatea politică neștirbită a națiunii române între hotarele ei firești mărginită de apele Nistru, Tisa și Dunăre, a jurământului nostru de credință în solidaritatea noastră națională deasupra vremelnicilor deosebiri de religii, de clase sociale ori de concepții referitoare la organizările împreunei viețuiri a oamenilor. Țara noastră românească vrem să trăiască în veci și în această țară vrem să trăim în veci ca români împreună. Iată însemnătatea istorică a zilei de 1 Decembrie pentru neamul românesc.*”

Acestea fiind spuse, duminică, 1 decembrie 2019, se dă tuturor ocazia de a reinvia povestea neamului românesc. Toți cei care simt românește vor simți din nou „unirea gândurilor, unirea sufletelor”, dar pentru ca „unirea în muncă roditoare” să fie posibilă este nevoie de implicarea tuturor.

Să nu uităm de cei pentru care România a fost cu adevărat Patria Mamă, de cei care au luptat pentru idealul țării ca pentru idealul propriu și de cei care au împlinit visul de unire al unui neam. Ei sunt cei care pot inspira viziunea continuității neamului românesc.

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad crede cu tărie în această viziune, iar românismul nu l-a considerat niciodată învechit. Este o certitudine faptul că merităm un trai mai bun, iar dacă ne uităm în urmă avem tot dreptul să ne dorim să dezvoltăm o țară de care să fim mândri.

Să lăsăm solidaritatea să ne pătrundă în suflet, iscusința în minte și înțelegerea în inimă pentru a face primii pași către un viitor mai bun!

Mesajul Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad cu prilejul sărbătoririi Zilei Naționale a României

Ziua Națională a României marchează realizarea idealului întregului neam, dobândirea independenței și integrității geografice și politice, sub semnul cărora a stat credința și speranța întregului popor că doar unit își poate exprima identitatea. Românii nu trebuie să uite că acest ideal a fost împlinit cu prețul vieții generațiilor trecute, că libertatea de care ne bucurăm astăzi trebuie prețuită mai mult decât o facem, deoarece sângele strămoșilor noștri a fost vărsat pentru ca în prezent să avem parte de pace și independență.

Conștiința națională ce a dus la dorința de unire a fost rezultatul valorilor morale, al tradițiilor și al principiilor împărtășite de toți românii, indiferent de regiunea în care se aflau, de libertatea sau lipsa ei în exprimarea acestor aspecte ale identității proprii.

Pentru societatea actuală, ziua de 1 decembrie ar trebui să fie prilejul revigorării patriotice. Conștiința națională, amorțită de influențe externe și elemente ce distrag atenția de la esența realității, are nevoie de imboldul oamenilor care nu și-au uitat istoria, nu și-au uitat rădăcinile și în special nu au uitat care este adevăratul potențial al acestui popor în care Dumnezeu a sădit o putere lăuntrică incontestabilă.

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, prin Consiliul Director și Președintele magistrat pensionar Nicolaie Mihai, îndeamnă toți românii să privească la zestrea lăsată de generațiile anterioare, să se inspire din viziunea acestora și să participe neconținut la dezvoltarea unei Românie de care să fim mândri.

La mulți ani tuturor celor care poartă România în suflet, fie că se află în țară sau în afara granițelor!

DE ZIUA ȚĂRII NOASTRE

Deschidem astăzi cartea sfântă
A unui neam blagoslovit
Că cerul îl binecuvântă
Și-n patru zări a fost vestit.

Bunicii noștri și părinții
Au stat de strajă la hotar,
De-aceea sunt în rând cu sfinții
Din pravoslavnic calendar.

Posada, Podu-nalt, Rovine
Sunt locuri sacre pentru noi
C-au alungat oștiri străine
Ai Țării noastre bravi eroi.

Avem fireasca datorie,
Noi, fiii marilor martiri,
Să apărăm a noastră glie
De barbarii și năvăliri

Aici e-a raiului grădină
Și-un dor mistuitor simțim,
Luând lumină din lumină
Noi Țara noastră-o veșnicim.

Să ne lăsăm Țara curată
C-avem copii și-avem nepoți,
Să fie cum a fost odată
Să-ncapă-n ea românii toți.

Iar nu să plece pe afară
Să fie slugă la argați,
Avem cea mai frumoasă Țară
Pentru a trăi în ea ca frați.

Avem o sfântă moștenire
Și-un vis să ni-l îndeplinim,
Cu orice preț, Marea Unire
Suntem datori s-o-nfăptuim.

De Ziua Țării o urare
Să încălzească inimi reci:
Trăiască România Mare
Și noi, românii, -n veci de veci.

Petruș ANDREI

1 DECEMBRIE - ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

† IGNATIE, Episcopul Hușilor

Dragostea față de România - gânduri la o zi după 1 Decembrie

Din fericire, s-au încheiat toate discursurile despre iubirea de patrie.

Este un non-sens să îți afirmi țănos și cu emfază stridentă dragostea de țară, dragostea față de România, atâta vreme cât îi sabotezi, în chip senin și premeditat, credința și tradițiile prin susținerea unor „valori” care sunt în contrasensul valorilor asumate și întrupate în viețile înaintașilor noștri; atâta vreme cât scuipi și înjuri cu dezinvoltura arogantului; atâta vreme cât politizezi totul doar pentru a-ți inventa adversari fictivi și pentru a-i calomnia copios; atâta vreme cât faptele și vorbele tale sunt germenii dezbinării și ai urii; atâta vreme cât ești ipocrit și ahtiat după putere; atâta vreme cât insulta devine moneda de schimb a relațiilor inter-umane; atâta vreme cât coruptul prăduiește banul public cu „binecuvântarea” legiuitorului; atâta vreme cât lichelele devin mai dezirabile decât cei cu fibră morală și intelectuală; atâta vreme cât vulgaritatea devine pânza freatică a limbajului cotidian; atâta vreme cât construcția morală a unui suflet, prin credință și prin spiritualitate autentice, pe care le regăsim plenar în spațiul sacru, îți devine antagonică, nu complementară, cu construcția unui spital; atâta vreme cât drepturile de grup devin mai esențiale decât drepturile și demnitatea persoanei umane în datele ei naturale (biologice); atâta vreme cât clientelismul și nepotismul sunt într-o permanentă concurență neloială cu meritocrația; atâta vreme cât funcția uzurpează

neconținutul smerenia și iubirea sinceră față de colaboratori; atâta vreme cât avem retorică goală și în discordanță flagrantă cu faptele în discursurile patriotarde de 1 decembrie; atâta vreme cât vorbim despre „valorile și tradițiile românești”, dar patrimoniul cultural și imobiliar al acestei țări, în mare parte, este în paragină; atâta vreme cât ambițiile personale sunt mai esențiale decât coerența unui program de reabilitare morală și economică a țării; atâta vreme cât lamentația „națională” detronează acțiunea faptelor concrete; atâta vreme cât cetățeanul este valorizat doar în campaniile electorale; atâta vreme cât apostolii globalismului vor să ne convingă că iubirea de patrie este desuetă și periculoasă; atâta vreme cât diaspora contează doar la alegeri, fără a face ceva concret pentru minunații români care susțin economia țării și își păstrează discret, dar vizibil, identitatea de credință și de neam.

Și, în final: atâta vreme cât nu știm să ne respectăm unii pe alții pe stradă, la locul de muncă, în magazine, în mijloacele de transport, în trafic, România nu va deveni o țară civilizată care să respecte valorile intrinseci ale persoanei umane: credința, libertatea și identitatea spirituală și culturală, ci o țară suferindă și disprețuită de propriii ei cetățeni.

Sursa: <https://episcopiahusilor.ro/dragostea-fata-de-romania-ganduri-la-o-zi-dupa-1-decembrie>

Dragi români de pretutindeni, Ce se întâmplă de nu mai dați pe-acasă?

Țara are nevoie de dumneavoastră, de noi, de talentul nostru și de experiența acumulată în vest pentru a intra în rândurile economiei mondiale, a celor cu bună-stare, dar și cu viață bună. În zadar avem bani, degeaba avem trai, dacă nu avem viață. Viața nu este doar conviețuire, ci este adevărată trăire, este vie, doar ea este completă. Banii nu ne strâng în brațe și nici nu ne mângâie la dor și durere. Ce viață e aceea pe care n-o împărtășești cu pământul tău, cu jocul și hora din vatra străbună?

Gospodarul român, România, «floricuța-floricuțelor», bucătăria și grădina grădinilor... Cine le vorbește munților, câmpiilor cu flori, ca unor ființe dragi, îmbătându-se cu parfumul lor îmbietor, mir divin mereu proaspăt și plin de simfonia vieții?

«Să aibă și ei, dar mai ales urmașii-urmașilor, o limbă vie și eco-sănătoasă, cu adevărat omenească și românească, între hotarele părintești și de povești cu Feți-Frumoși și Ilene Cosânzene, cu mioare și ciobănei-păstori-lisus, cu duh de adevăr și duh de viață, coloană Brâncuși nesfârșită de voievozi corifei!»

Aici frate, suflet din sufletul poporului este, și unde suflet e și omenie e, cum doar la noi în patria Eminescu, și limba română e.

Atâta timp cât simțim românește și ne este dor, să nu ne fie rușine de cei de acasă că le suntem fii!

Am strașnică speranță că încă mai putem face ceva pentru neamul moșilor și strămoșilor noștri, al mamei care ne-a hrănit la sânul său cu iubire necondiționată.

Cu mândrie frățească, mândrie de român, vă îmbrățișez,

Ben Todică, Radio Tv Producer

Australia, Melbourne

„Clopotul Reîntregirii”, poezia scrisă de Adrian Păunescu înainte ca 1 Decembrie să fie declarată Zi Națională: „Veniți români, veniți la Mecca noastră, Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!”

Adrian Păunescu a scris-o înainte de 1989, când data de 1 Decembrie nu era declarată Zi Națională. Ca și alte poeme semnate de Adrian Păunescu, închinată celui mai important moment din istoria României, 1 Decembrie 1918, „Clopotul Reîntregirii” a fost pus pe muzică și a ridicat săli pline în picioare la „Cenaclul Flacăra”. Este momentul să o recitim și, datorită Youtube, să putem asculta melodia compusă de Ștefan Hrușcă pe aceste versuri minunate.

**Bat clopote cântând reîntregirea
Și sufletul ia foc în clopotari
Întâi decembrie ne e unirea
Și strălucirea României Mari.
Mihai Viteazul intră-n Catedrală
Și are harta Daciei în mâini,
Într-însul Burebista se răscoală
Și-apoi pe vatra lui se nasc români.
Și iar începe clopotul să bată
Și sângerează sutele de ani,
În osul nației se-aude-o roată
Mușcând din Horea, Cloșca și Crișan.
Și iar la Alba Iulia ni-i flancul
Pe care ardem și ne batem toți,
Când dinspre Apuseni răsare lanțu
Ca un Iisus Hristos cu chip de moș.**

**Dar e un an care nicicând nu trece,
Un an pe care-n veci îl vom dori
O mie nouă sute optsprezece
Al nostru an de fiecare zi.**

**Ne fie el de-a pururea an-noul
În luptă cu problemele de azi,
Cântam din Alba Iulia eroul
Și pe-al Unirii re-nviat viteaz.**

**Cât flamura roș-galbenă-albastră
Ne este prag și steag și ideal,
Veniți români, veniți la Mecca noastră,
Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!**

Sursa: <https://www.activenews.ro>

1 DECEMBRIE - ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Col. (ret.) **Constantin CHIPER**

CONTRIBUȚIA ARMATEI ROMÂNE LA ÎNFĂPTUIREA ȘI APĂRAREA MARI UNIRI DIN 1918

În anul 2019, la un an după sărbătorirea Centenarului Marii Uniri s-au împlinit 101 de ani de la unirea Basarabiei (27 martie/ 9 aprilie 1918), Bucovinei (15/28 noiembrie 1918) și Transilvaniei (18 noiembrie/ 1 decembrie 1918) cu patria mamă, România. Prin unirea acestor provincii s-a încheiat procesul de eliberare a românilor care s-au aflat sub stăpâniri străine.

Armata română a sprijinit ferm acțiunile politico-diplomatice și militare ale guvernului României, din perioada anilor 1914-1916, pentru desăvârșirea procesului de făurire a statului național unitar român. În acești ani s-a intensificat procesul de instruire a tinerilor recruți și a rezerviștilor, prin desfășurarea unor exerciții, aplicații și manevre militare pe terenurile de instrucție din unități și în zonele viitoarelor acțiuni de luptă probabile.

În perioada celor doi ani de neutralitate, 1914-1916, guvernul României și-a intensificat activitatea politică, diplomatică și culturală, studiind posibilitățile pentru intrarea țării în război, alături de alianța care-i garanta eliberarea românilor aflați sub stăpâniri străine: Tripla Alianță, formată din Germania și Austro-Ungaria și Tripla Înțelegere (Antanta), formată din Anglia, Franța și Rusia.

La data de 4/17 august 1916, guvernul României a semnat Tratatul de alianță și Convenția militară cu Antanta, prin reprezentantul său, Rusia, încununând efortul stăruitor de apărare a independenței de stat și de pregătire a cadrului luptei armate de eliberare națională și întregire statală. În baza înțelegerii militare, Franța și Anglia s-au angajat față de România să furnizeze armatei române mitraliere, tunuri, avioane și alte mijloace de luptă, precum și să deschidă un nou front de luptă de la Salonic. Rusia s-a angajat să trimită pe teritoriul țării noastre Armatele a 4-a și a 6-a Ruse și un corp de armată în Dobrogea (200.000 de ostași), precum și înlesnirea transportului armamentului din Franța și Anglia, prin Extremul Orient, până în Moldova și Muntenia. Consiliul de Coroană al României a hotărât declararea stării de război cu Austro-Ungaria, la data de 14/27 august 1916.

Ostașii țării, educați în familie, școală, biserică, armată, precum și cu ajutorul instituțiilor de cultură așteptau cu mari emoții momentul intrării în luptă. Ei au vibrat la unison cu întregul popor. Unul dintre ei, locotenentul Dumitru Zotta, din Regimentul 16 Infanterie Suceava-Fălticeni,

nota: „Doi ani de așteptare ne încercaseră greu răbdarea. Ziua mult dorită se întrezărea că vine (...). Spre Ardeal. Vestea că plecăm la frontieră s-a răspândit ca fulgerul în tot satul. La ora unu, munții răsunau de ecoul puternic al semnalului de adunare și de înaintare al corniștilor. (...) Toată lumea era în adevărată sărbătoare” (maior D. Zotta, „Clipe din învălmășagul luptelor pentru întregirea neamului”, Chișinău, 1927, pag. 5-6).

În noaptea de 14/15 – 27/28 august 1916, Armata Română a declanșat Campania militară de eliberare a Transilvaniei și Bucovinei de sub dominația austro-ungară.

Generalul Prezan cu voluntarii în Iași

După 300 de ani de la actul întregitor al lui Mihai Viteazul, ostașii țării, animați de cel mai fierbinte patriotism, înaintau pe străvechiul pământ strămoșesc de la nord și vest de Carpați, vestind că sosise ceasul mult așteptat al împlinirii celor mai înalte aspirații de unitate și eliberare ale națiunii române.

Trei armate române – 1, 2 și 4 (de Nord) – s-au angajat în operația strategică eliberatoare, pe întregul front, de-a lungul Carpaților Orientali și Meridionali. Ofensiva a început prin „deschiderea” trecătorilor de către trupele din acoperire, care au trecut la acțiune chiar în seara zilei de 14/27 august, la ora 21:00, cu misiunea de-a ocupa pozițiile inamice situate la circa 15 km dincolo de frontieră. În ansamblul ofensivei generale executate pentru eliberarea Transilvaniei, fiecare armată a executat o operație ofensivă de sine stătătoare.

Trupele române erau animate de credința legitimă în justetea cauzei pe care o serveau. Înaltul Ordin de Zi din 15/28 august 1916 preciza: „*Frații noștri vă așteaptă cu nerăbdare și cu inima plină de nădejde. Umbrele marilor voievozi Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare, ale căror rămășițe zac în pământurile ce veți dezrobi, vă îndeamnă la biruință, ca vrednici urmași ai ostașilor, care au învins la Vaslui, la Călugăreni și la Plevna. Veți lupta alături de marile națiuni cu care ne-am unit. O luptă aprigă vă așteaptă. Cu bărbăție să-i îndurăm greutățile și izbânda va fi a noastră. Arătați-vă demni de gloria străbună. De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvânta și vă va slăvi*” (Monitorul Oficial, nr. 108, din 15/28 august 1916, pag. 5417-5418).

Desprinzându-se din istoria noastră milenară „*pentru a mai săvârși încă odată gestul strămoșesc al jertfei de sine și al iubirii de țară, neam și de pământ*”, țărani soldați, care constituiau masa oștirii eliberatoare, „*mergeau... să-și împlinescă a doua menire a lor: după munca pământului sfânt, apărarea lui împotriva dușmanilor străini*” (Eugen Lovinescu, „În marginea epopeii. Note de război”, București, 1919, pag. 4). Până la sfârșitul lunii septembrie 1916 cele trei armate române, susținute și de populația civilă, au desfășurat lupte grele în Transilvania, ajungând pe aliniamentul Orșova-Sighișoara, pe cursul superior al Mureșului.

De la 1 octombrie 1916, efectivele Armatei 1-a Austro-Ungare au început o puternică ofensivă spre Carpații Orientali, punând în pericol Moldova. Marele Cartier General al Armatei României a dirijat câteva mari unități spre aliniamentul Carpaților Orientali și Meridionali, pentru a împiedica pătrunderea inamicului în zona interioară. După lupte dârze, soldate cu mari pierderi umane și materiale, ostașii din Armata de Nord (nr. 4), comandată de generalul Constantin Prezan, au oprit la granița de nord trupele austro-ungare. Sosite în ajutorul trupelor din Moldova, efectivele Diviziei a 15-a Infanterie Dobrogea, comandate de generalul Eremia Grigorescu, au luptat la Oituz, alături de ostașii moldoveni, cu un eroism legendar, sub deviza: „*Pe aici nu se trece*”.

Armata 1-a Română, avându-l la comandă, de la data de 11/24 octombrie, pe viteazul general Ion Dragalina («taica Dragalina» cum l-au numit ofițerii în Școala Militară de Ofițeri Infanterie), a luptat pe Valea Jiului și Valea Oltului, opunându-se cu înverșunare ofensivei dezlănțuite de Armata a 9-a Germană, comandată de generalul Falkenhayn. Rănit grav în lupte, în apropiere de mănăstirea Lainici, pe Valea Jiului, generalul Ion Dragalina a murit în Spitalul Militar din București. A murit și generalul David Praporgescu, pe Valea Oltului. Moartea acestor generali și a altor ofițeri cu funcții importante în structura de comandă a armatei, precum și suplimentarea forțelor germane și austro-ungare în Transilvania au slăbit rezistența trupelor române, care s-au retras, prin lupte grele, spre Târgoviște și, apoi, de la 23 noiembrie/ 6 decembrie, spre Buzău și Râmnicu Sărat.

Atacarea Dobrogei în noaptea de 18/31 august 1916, de către trupele bulgare, sprijinite de trupe turcești și germane, au determinat trupele românești, rusești și sârbe,

dislocate în Dobrogea, să desfășoare crâncene lupte de apărare. Înfrângerile suferite de către români la Turtucaia și Silistra au determinat Marele Cartier General din Armata României, la propunerea generalului Alexandru Averescu, să oprească ofensiva Armatei Române în Transilvania, să disloce Diviziile a 2-a, a 12-a și a 20-a Infanterie de la Armata 1-a și Diviziile a 5-a, și a 15-a Infanterie de la Armata a 2-a, în sudul țării, pentru a împiedica inamicul să pătrundă din Bulgaria peste graniță.

Desfășurarea manevrei militare de la Flămânda, în perioada 18-22 septembrie, a fost întreruptă ca urmare a timpului nefavorabil, a unor greșeli comise în asigurarea unităților cu mijloace de luptă și a începerii puternicei ofensive militare germane și austro-ungare în Transilvania.

O parte a efectivelor Armatei 1-a, Armatei a 2-a și Armatei a 3-a, care a acționat în Dobrogea, a fost folosită în bătălia de apărare a capitalei București (cunoscută și sub denumirea de Bătălia de pe râurile Argeș – Neajlov, 16-20 noiembrie 1916), însă trupele române au fost înfrânte. De cealaltă parte, trupele germane, bulgare și turce, conduse de vestitul feldmareșal Mackensen, au ocupat Bucureștiul și apoi Ploieștiul, în ziua de 23 noiembrie/ 6 decembrie 1916.

Marele Cartier General al Armatei Române a ordonat marilor unități și unităților din armata română să se retragă spre Moldova. La 29 decembrie 1916/10 ianuarie 1917, prin trecerea la apărare de ambele părți, campania de pe frontul român s-a oprit, marile unități și unitățile militare române retrăgându-se în apărare în poarta Focșanilor.

La data de 3 noiembrie 1916, în baza Ordinului Marelui Cartier General nr. 294 s-a înființat, la Târgu Neamț, Batalionul de Vânători de Munte, folosindu-se efectivele Școlii de Schiori, înființată în octombrie 1916. Batalionul Vânători de Munte s-a transformat, la data de 2 noiembrie 1917, în Regimentul 8 Vânători de Munte, care a participat la campania militară din 1919, în Ungaria.

Crâncenele bătălii pentru apărarea Dobrogei, Carpaților, Olteniei și Munteniei, din Campania Militară a anului 1916, deși au fost desfășurate nefavorabil pentru România, au dovedit eroismul ostașilor țării, care au apărut pas cu pas pământul patriei, impresionând și producând admirație, chiar și în tabăra adversă. Armata Română a pierdut în crâncenele lupte din toamna anului 1916 peste 250.000 luptători (morți, răniți și dispăruți).

În situația critică creată la sfârșitul anului 1916, în România s-au desfășurat două evenimente deosebite la Iași: desfășurarea adunării parlamentului și guvernului României în localul Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, în cadrul căreia Cuvântarea marelui istoric român Nicolae Iorga a produs o vie impresie, îmbărbătând politicienii și Armata Română să întreprindă măsuri ferme pentru refacerea Armatei Române. De asemenea, refacerea guvernului României, prin cooptarea în guvernul liberal, la data de 24 decembrie 1916 a trei miniștri din partidul conservator, condus de Tache Ionescu, guvernul căpătând denumirea de guvern de uniune națională, hotărât să acționeze mai ferm pentru rezolvarea grelelor probleme cu care se confrunta poporul român.

În perioada ianuarie-iunie 1917, Marele Cartier General (șef, din decembrie 1916, generalul de divizie Constantin Prezan) ajutat de Misiunea Militară Franceză, condusă de generalul Matias Henry Berthelot, a luat măsuri de reorganizare a Armatei Române pe două armate: Armata 1-a și Armata a 2-a. Au fost completate efectivele sale, care au crescut la 700.000 de oameni, din care 460.000 constituiau armata de operații. O atenție deosebită s-a acordat dotării cu mijloace de luptă. Procesul de instruire s-a desfășurat sub directa conducere a Marelui Cartier General, condus de generalul Constantin Prezan și cu ajutorul substanțial al Misiunii Militare Franceze. Deosebit de importante pentru renașterea Armatei Române au fost implicarea Regelui Ferdinand I, a Parlamentului și a Guvernului României, care au asigurat măsurile pentru împrumutarea ostașilor luptători cu pământ și a participării lor la viața politică a țării.

Pe frontul românesc s-a desfășurat Campania Militară din vara anului 1917, cuprinzând trei mari bătălii înscrise în triumghiul morții și al eroismului, cunoscute și sub denumirea de eroicele bătălii de la Porțile Moldovei.

Prima dintre ele, ofensiva de la Mărăști, s-a desfășurat în zona depresiunii Zăbrăuțului și Vrancei (9/22 iulie - 19 iulie/ 1 august 1917), de către ostașii Armatei a 2-a Române (Diviziile 1-a Infanterie Turnu Severin, a 3-a Infanterie Târgoviște (din anul 1923, în garnizoana Pitești), a 6-a Infanterie Focșani, a 8-a Infanterie Botoșani), comandați de generalul de divizie Alexandru Averescu. Ofensiva armatei române la Mărăști a fost pregătită de către artileria română, în zilele de 9 și 10 iulie 1916. Pierderile românilor în glorioasa bătălie a Mărăștilor au fost de 110 ofițeri și 4.782 de soldați (morți, răniți și dispăruți). Victoria Armatei a 2-a Române la Mărăști a trezit conștiința luptătorilor români pentru apărarea patriei și a libertății poporului român.

A doua din cele trei bătălii, Marea bătălie de la Mărășești, s-a desfășurat în perioada 24 iulie/ 6 august - 19 august/ 1 septembrie 1917, în apărare, și a fost purtată de Armata 1-a Română, sub comanda generalilor Constantin Christescu și Eremia Grigorescu (de la 30 iulie 1917). Pierderile în bătălia de la Mărășești, au fost următoarele: 27.410 români, morți, răniți și dispăruți (din Diviziile a 13-a Infanterie Ploiești, a 5-a Infanterie Buzău, a 9-a Infanterie Constanța, a 10-a Infanterie Tulcea, a 14-a Infanterie Iași și a 2-a Cavalerie Iași), 25.650 ruși din Armata a 4-a și a 6-a Rusă și 60.000-65.000 de ostași germani din Armata a 9-a Germană, comandată de feldmareșalul Mackensen.

A treia bătălie, de la Oituz, s-a desfășurat în perioada 26 iulie/ 8 august - 29 august/ 8 septembrie 1917, în lupte de apărare conduse de generalul de divizie Alexandru Averescu. Pierderile Armatei a 2-a Române la Oituz (Diviziile a 6-a Infanterie Focșani, a 7-a Infanterie Roman, a 8-a Infanterie Botoșani, a 12-a Infanterie București, a 15-a Infanterie Constanța, a 3-a Infanterie Târgoviște, 1-a Cavalerie Craiova, Brigada 1-a Grăniceri) au fost însemnate, cifrându-se la 12.350 de militari morți, răniți și dispăruți.

Prin suita de victorii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, armata română și-a luat o binemeritată revanșă față de

înfrângerile din toamna anului 1916.

Manevra de învăluire imaginată de Comandamentul Puterilor Centrale, în decembrie 1916, prin care se dorea prinderea într-un clește a forțelor principale române și ruse din Carpații de curbură și din Poarta Focșanilor a eșuat.

Pe frontul din Moldova, tratativele de armistițiu ale Guvernului Rus cu Puterile centrale au început la data de 20 noiembrie/ 3 decembrie 1917 și s-au încheiat la 22 noiembrie/ 5 decembrie 1917. La aceste tratative a fost nevoit să participe și Guvernul României, care a încheiat armistițiul la Focșani, la 26 noiembrie/ 9 decembrie 1917. A urmat Tratatul de Pace încheiat de ruși la Brest Litovsk, în 28 ianuarie/ 10 februarie 1918 și apoi cel de la București, încheiat de guvernul României la 24 aprilie/ 7 mai 1918, prin care i s-au impus României obligații economice, financiare și militare deosebit de grele, precum și pierderea temporară a unor importante teritorii (Dobrogea și ajustări pe crestele Carpaților) și reducerea efectivelor armatei. Efectivul total al armatei a fost stabilit la 20.000 de infanteriști, 3.200 cavaleriști și 9.000 artileriști. Armata a fost demobilizată până la data de 30 iunie 1918. Acest tratat nu a fost semnat de Regele Ferdinand I, bine sfătuit de Regina Maria.

Ca urmare a puternicei ofensive desfășurate de armata franceză, de la Salonic spre Balcani, care a obligat Bulgaria să capituleze la data de 16/29 septembrie 1918, la data de 27 octombrie/ 9 noiembrie 1918 România a intrat din nou în război. Guvernul condus de generalul Constantin Coandă a remis, în aceea zi, feldmareșalului von Mackensen un ultimatum, prin care cerea trupelor de sub comanda sa să evacueze teritoriul ocupat, în 24 de ore. Tot în aceea zi, Regele Ferdinand I comunica președintelui Franței că România reia lupta pentru triumful cauzei naționale și europene. Prin Înaltul Decret nr. 3.179, din 27 octombrie/ 9 noiembrie 1918, Armata României a fost remobilizată, la data de 28 octombrie/10 noiembrie 1918.

Datorită terorii exercitate de gărzile maghiare în Transilvania, Consiliul Național Român de aici a cerut sprijin Guvernului Român de la Iași. În consecință, la 5/18 noiembrie Marele Cartier General a dispus ca trupele române să intre grabnic în Transilvania, pentru a asigura ordinea, liniștea, viața și avutul locuitorilor. Astfel, Divizia a 7-a Infanterie Roman, comandată de generalul de divizie Traian Moșoiu, a fost concentrată în zona Toplița - Ditrău - Gheorghieni, iar Divizia 1-a Vânători (Infanterie - Vânători de Câmp) în zona Miercurea Ciuc - Sân Dămăcuș. Pe Valea Oltului a fost concentrată Divizia a 6-a Infanterie Focșani și pe Valea Jiului, Divizia a 2-a Vânători (Infanterie).

Unitățile militare românești au apărat Marea Unire înfăptuită la 18 noiembrie/ 1 decembrie 1918, la Alba Iulia. Întrucât membrii delegațiilor din județele aflate în vestul țării, care au participat la adunarea de la Alba Iulia, au fost arestați și persecutați de către administrația maghiară, Armata Română a început acțiuni de luptă spre vest, în luna decembrie 1918, ajungând pe aliniamentul: Satu Mare, Sălaj, Bihor, Arad. Cu aprobarea Consiliului Militar Suprem Interaliat, de la Paris, Armata Română a alungat

administrația maghiară și trupele maghiare, în luna aprilie 1919, până la Tisa. Armata Română a intervenit, la cererea Sfatului Țării din Republica Moldovenească, adresată Guvernului României, în ianuarie 1918, apărând Basarabia împotriva trupelor ruse și ucrainiene, care refuzau să se retragă dincolo de Nistru. Au luptat în Basarabia Divizia 11 Infanterie Slatina, comandată de generalul Ernest Broșteanu, născut în orașul Roman, Divizia 13 Infanterie din Ploiești, comandată de generalul Ion Popescu, Divizia a 5-a Infanterie Buzău, Divizia 1-a Vânători (Infanterie), Divizia 1-a Cavalerie Craiova, Divizia a 2-a Cavalerie Iași, Divizia fluvială și alte unități militare. De asemenea, armata română a răspuns cererilor bucovinenilor, alungând peste graniță ocupanții ucrainieni. Au participat unitățile militare subordonate Diviziei a 8-a Infanterie Botoșani, comandată de generalul Iacob Zadic.

Având o populație de 7.771.341 locuitori, statul român a chemat sub arme, încă de la intrarea sa în război, 833.600 combatanți. Pe parcursul celor aproape 1.200 de zile de acțiuni militare, cei peste 1.000.000 luptători rulați pe front s-au acoperit de glorie pe Carpați și Dunăre, în trecători și în Câmpia Română, la porțile Moldovei și în vestul Apusenilor. Peste 500.000 luptători au căzut în lupte: 2.331 ofițeri morți și 216.966 soldați morți, 310.703 militari au fost răniți sau au fost dați dispăruți. Acestora li se adaugă cei peste 250.000 de civili morți, ca urmare a bătăliilor desfășurate pe teritoriul țării, rănilor produse de război și tifosului exantematic. De asemenea, cercetările estimative ale istoricilor noștri, prezintă circa 50.000 de morți printre românii transilvăneni, în anii 1914-1918, care au luptat în armata austro-ungară.

Din inițiativa Ministerului de Război din România, în colaborare cu Biserica Ortodoxă Română, la data de

12 septembrie 1919 s-a înființat Societatea Mormintelor Eroilor Căzuți în Război, transformată în 1927 în Societatea „Cultul Eroilor” și în 1940 în Așezământul „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, care au adunat osemintele bunicilor noștri căzuți în luptele de pe Valea Jiului, Valea Oltului, Valea Prahovei, Dobrogea, București-Argeș-Neajlov, Transilvania, Mărăști, Mărășești, Oituz, Basarabia, Bucovina și Ungaria și le-au depus în cele 13 mausolee și 106 cimitire militare de onoare.

Au fost construite monumente ale eroilor și aceștia au fost omagiați în fiecare an de Ziua Eroilor, sărbătoare aprobată de guvernul României începând din 1920, în ziua când se sărbătorea înălțarea Domnului Iisus Hristos la Ceruri.

Acțiunile dedicate Centenarului Marii Uniri, continuă și în anii următori, conform planului de măsuri adoptat de guvernul României, însușit și susținut permanent de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și filialele sale județene.

Bibliografie:

1. Istoria Militară a Poporului Român, volumul V, Editura Militară, 1988
2. Reforma Militară și Societatea în România (1878-2008), Editura Militară, 2009
3. Mihai (Michael) Babele, Mareșal Alexandru Averescu, Cartea a II-a, Editura Sofart Studio, 2012
4. Col. (ret.) dr. Petre Otu, Revista România Eroică, nr. 1-2/2011, pag. 61
5. Col. (ret.) dr. Petre Otu, Revista România Eroică nr.1 (54), pag. 16-23
5. Col. (ret.) Constantin Chiper, Cronica militară a județului Prahova, Editura Scrisul Prahovean, Cerașu, 2012
6. Col. (ret.) Constantin Chiper, Cronica militară a județului Vaslui, Editura Pim, Iași, 2012.

Regele Ferdinand I și Regina Maria a României decorând soldații români

Mircea FITCAL

ÎN MEMORIA EROILOR NOȘTRI

„Statele nu au prieteni, au doar interese” - cuvintele lui Charles de Gaule sunt, de fapt, o parafrază după faimoasa afirmație a lordului Palmerston, premier al Imperiului Britanic în sec. XIX: „Anglia nu are prieteni eterni, nu are dușmani permanenți, Anglia are numai perpetue interese.” Maxima s-a potrivit de-a lungul ultimilor 150 de ani, felului în care Franța a abordat relațiile cu România.

Să nu uiți, Ioane! Să nu uiți, Nicolae! Să nu uiți, Ianoș! Să nu uiți, Otto!...
Credința și eroismul militarilor români au făurit România Mare

Anul acesta s-au împlinit 100 de ani de la înfrângerea de către armata română a armatelor bolșevice ale Republicii Sovietice Ungare conduse de Béla Kun.

Republica Sovietică Ungaria, condusă de Béla Kun, a fost un regim comunist constituit după Revoluția din Octombrie a statului rus, Béla Kun fiind prieten foarte bun cu Vladimir Ilici Lenin. Scopul acestora era distrugerea României și deschiderea drumului Moscovei către Europa pentru a-și impune doctrina comunistă.

Situația guvernului ungar era pozitivă în urma victoriei armatelor bolșevice maghiare împotriva Cehoslovaciei, precum și a înăbușirii mișcării contra-revoluționare ungare. Îi mai lipsea doar un succes împotriva armatei românilor. Béla Kun a căutat și a un motiv credibil cum că românii nu ar fi respectat linia de demarcație hotărâtă de aliați. El a pornit o acțiune de organizare a armatei, declarând mobilizarea tinerilor care împlineau 18 ani, precum și un aparat bine pus la punct pentru a anihila pe contrarevoluționari.

Multe clădiri importante au fost transformate în închisori. În privința disciplinei militare cele mai disciplinate unități erau cele formate din săcui. Ungurii aveau un sistem de informații bine pus la punct format din simpatizanți comuniști, cât și profesioniști.

Situația militară a armatei lui Béla Kun arăta astfel:
- totalul trupelor pe linia I-a a fost de 22.000 de oameni, 87 guri de foc, trei trenuri și două automobile blindate;
- în linia a II-a în curs de mobilizare 16.000 de oameni la Carei, 6000 la Oradea, 25.000 la Bekescsaba-Gyula și 2000 la Szolonk. În total 48.000 de oameni și 65 guri de foc. În Munții Apuseni și Tisa avea 70.000 de oameni și 152 guri de foc în prima linie. Dincolo de Tisa, în a doua linie, aveau 80.000 de oameni.

Situația armatei române: aveam șase divizii de infanterie, o divizie de cavalerie, o brigadă de roșiori, șase baterii de munte, un divizion de autotunuri, un tren blindat și un grup de aviație. În total 69 batalioane, 32 de escadroane, 44 de baterii cu 176 guri de foc și un

efectiv de 61.078 de oameni. Superioritatea lor era dată de organizare, disciplină și nivelul de instruire.

Forțele comuniste maghiare au atacat trupele române din Transilvania care erau staționate pe linia de demarcație. Atacurile erau executate de mărimea unui batalion susținut de artilerie. Ca urmare a acestor atacuri, Comandamentul Trupelor din Transilvania, la comanda căruia se afla Generalul Traian Moșoiu, iar ulterior Generalul Gheorghe Mărdărescu a trecut la ofensivă.

Béla Kun dorea joncțiunea cu trupele Rusiei Sovietice prin nordul Maramureșului și Galiției astfel încât să întoarcă întreg frontul românesc.

Armata română a ocupat pe rând, după lupte grele prin câmpuri descoperite, localități, trecători bine întărite de inamic. De remarcat este că Divizia de secui bine instruită, întărită și cu jandarmii care se retrăgeau în fața armatei române a dus lupte violente. În ultimă instanță înconjurată la nord și la sud și cu liniile de retragere tăiate spre Csop și Tokaj, divizia a capitulat cu un efectiv de 10.000 de oameni și un bogat material de luptă. Trupele bolșevice fuseseră forțate să se retragă dincolo de Tisa.

Trebuie precizat că anterior împingerii acestora peste râul Tisa, armata bolșevică ungară forțează Tisa, pătrunzând circa 60 km în dispozitivul armatei române, care copleșită de superioritatea numerică inamică și bombardamentul artileriei se retrăgea pas cu pas. Pregătindu-se pentru ofensiva denumită și „Bătălia de la Tisa”, generalul Gheorghe Mărdărescu a însărcinat conducerea grupului de manevră pe unul din cei mai capabili generali- generalul Traian Moșoiu. Acesta avea un corp de ofițeri cu frontul făcut și mare parte din soldați luptaseră anterior pe Argeș, Oituz, Mărășești, Sibiu etc. Alături de ei luptau veteranii de război ardeleni (încadrați în noile divizii) care participaseră în Galiția, Serbia. Nu trebuie uitate batalioanele de ardeleni Cloșca și Crișan, precum și cele trei regimente de voluntari ardeleni (Alba Iulia, Avram Iancu și Horea) precum și trei companii de grăniceri. În urma atacurilor de flanc și spate desfășurate între Tisa și Brețcu cu hotărâre și iscusință de Grupul de manevră General Moșoiu, au fost distruse toate forțele bolșevice care au trecut Tisa. Cooperând între ele, grupurile generalilor români au făcut ca inamicul să se retragă peste Tisa aproape pe tot frontul. Generalul Moșoiu și generalul Prezan au considerat că trecerea trupelor pe la Szolnoc nu putea fi făcută prin surprindere și au început pregătirile pentru ca atacul principal la trecerea Tisei să se execute în sectorul Tisza-Kores-Fegyvernek și totodată să nu dea inamicului timpul necesar să se regrupeze și să se unească. Până în seara primei zile de traversare a armatei române a Tisei, aceasta a ocupat mai multe localități și capturat mai multe depozite de arme și muniție. Grupurile Generalilor Moșoiu și Holban au lărgit capul de pod făcut și trupele au trecut Tisa timp de trei zile asistați de către Regele Ferdinand, Regina Maria și generalul Prezan. Ca urmare a dezastrului militar, Béla Kun fuge în Austria unde este arestat de autoritățile austriece.

În seara zilei de 3 august, ora 20 un detașament de roșiori sub comanda generalului Rusescu a intrat în Budapesta. A doua zi grosul trupelor au ocupat întreg

orașul, generalul Mărdărescu primind defilarea trupelor pe bulevardul Andrássy din Budapesta. După ocuparea Budapestei operațiunile militare au continuat. Generalul Moșoiu a reușit ocuparea în câteva zile a regiunii dintre Tisa și Dunăre până la linia trupelor franco-sârbe. În nord, generalul Davidoglu a cucerit tot ținutul până la granița cu Cehoslovacia. Roșiorii români au ocupat orașul Győr și au ajuns la nord-est de Balaton.

Generalul Ștefan Holban a fost numit guvernatorul Budapestei. Peste un milion și jumătate de locuitori erau în pragul foametei. A rezolvat situația în câteva zile cu ajutorul organelor de aprovizionare militară. Guvernul român a încheiat un armistițiu. Aproape tot materialul de război trebuia predat României, mai puțin cel destinat armatei naționale care se forma deja sub conducerea lui Miklos Horty.

Mareșalul francez Foch spunea: „doar cu ajutorul României se putea realiza dezarmarea Ungariei”. Peste 4 luni de zile trupele române au părăsit teritoriul Ungariei și s-au retras pe linia de frontieră stabilită la Paris.

Până în 1990 nouă, românilor, ni se reproșa de către unii că datorită intervenției armatei române din vara anului 1919, Ungaria nu a putut deveni a doua țară comunistă după Uniunea Sovietică. Împreună cu domnul președinte al C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad - magistrat pensionar Nicolaie Mihai, am hotărât să facem amândoi un efort financiar și să organizăm în Ardeal un spectacol omagial. Am rezolvat gratuit cazarea tuturor membrilor formațiilor artistice, iar pentru hrană un preț modic cu ajutorul unor prieteni ai mei, români iubitori de neam și țară, precum și al intervenției doamnei primar Cadar Lucreția.

În felul acesta să reamintim românilor din acea zonă a Ardealului, și nu numai lor, că în anul 2019 se împlinesc 100 de ani de la desființarea de către armata română a Republicii Sovietice Ungare. În ziua de 26.07.2019 domnul magistrat pensionar Nicolaie Mihai s-a deplasat în județul Mureș. Eu plecasem cu o zi înainte pentru a pregăti logistica necesară pe durata activităților. În dimineața zilei de 27.07 s-a vizitat mănăstirea „Sf. Ilie” de la Toplița, mănăstire legată strâns de numele primului Patriarh al României, Miron Cristea. După vizitarea mănăstirii am intrat în biserica localității Bistra, o ctitorie denumită de localnici și „Catedrala Bistrei”.

În după amiaza aceleiași zile am avut onoarea ca cele două ansambluri ale noastre să deschidă Festivalul „Văii Mureșului Superior”, ținut în localitatea Răstolița, în apropiere de Toplița și să prezinte un program artistic format din dansuri și cântece patriotice. La festival au participat formații artistice și cântăreți din peste 20 de localități din județ, inclusiv televiziunea „Ardealul”.

A doua zi, copiii și o parte din membrii delegației, precum și localnicii au asistat la slujba religioasă în bisericuța din lemn a satului. Bisericuța este construită pe locul unde a fost un schit de călugări ortodocși. Schitul a fost ars împreună cu călugării săi din ordinul generalului criminal Adolf Nikolaus von Buccow în anul 1764.

În acea perioadă au fost arse bisericile de lemn ortodoxe, iar cele din zid dărâmate cu tunurile din ordinul

generalului mai sus amintit. În genocidul declanșat împotriva ortodocșilor din Ardeal au fost omorâți peste 40.000 de români, în majoritate călugări și preoți. Mulți preoți au fost arși în căpițe de fân sau îngropați de vii.

După slujba religioasă, cele două ansambluri - „Răzeșii” din Pogonești, conduși de învățătorul Andrei Dumitru, în componența căruia se află și primarul localității Pogonești, Ionel Lordache și Ansamblul „Bucuria copiilor” din Floreni, condus de inimosul preot Dan Mereuță, ajutat de soție, împreună cu distinsul poet Petruș Andrei și recitatorul vasluian Dan Ailincăi au prezentat un spectacol deosebit. Spectacolul a fost intitulat „Credința și eroismul militarilor români în făurirea României Mari”. Președintele Casei, magistrat pensionar Nicoalaie Mihai, a prezentat mesajul adresat locuitorilor cu ocazia Zilei de 1 Decembrie și reamintindu-le tuturor că ziua de 29 iulie este Ziua Imnului Național. S-a ținut și un moment de reculegere pentru victimele omorâte în tragicul genocid executat de soldații generalului von Buccow asupra românilor ortodocși din Ardeal.

La spectacol au participat și reporterii de la televiziunea „Ardealul”. De menționat faptul că prezentarea spectacolului a fost făcută ireproșabil de către poetul Petruș Andrei.

Mulțumesc tuturor celor care ne-au ajutat în această importantă activitate, în mod special Consiliului Local și Primăriei Deda, respectiv doamnei primar Lucreția Cadar și viceprimarului Marius Ciontea.

După terminarea spectacolului, cele două formații artistice au servit masa și ne-am înapoiat acasă, cu sentimentul datoriei împlinite.

„Doamna de fier”
a Primăriei Deda

Mircea FITCAL

Pe urmele faptelor de vitejie ale Regimentului 2 Roșiori Bârlad

Rugăciunea unui cavalerist

Doamne, dacă-mi ești prieten, / Cum susții în gura mare,
Moaie-ți tocul în cerneală / Și-nainte de culcare
Dă-i în scris poruncă morții, / Când și-o ascuți pumnalul,
Să-l înfigă-n mine, Doamne, / Și să lase-n viață calul.

Spiridon Popescu

„Mor fericit, dragă soție și iubiți copii, pentru mărirea și onoarea Neamului Românesc, pentru libertatea fraților asupriți, cu admirație față de Regele nostru, făuritorul României Mari și cu dragoste pentru tot ce e român.[...]”

Vă recomand, dragii mei să deveniți înainte de toate buni patrioți. Scumpii mei, invidiați soarta mea fericită. Mor fericit, pentru că în viață am avut nobila misiune de a face educație patriotică unui regiment de viteji și le-am pregătit sufletul și le-am deșteptat conștiința înaltei datorii față de scumpa noastră patrie.”

Fragment din scrisoarea de pe patul de moarte scrisă familiei, din Spitalul din Sofia, a Generalului post mortem Gheorghe Naumescu, comandantul Regimentului 2 Roșiori Bârlad, rănit și căzut prizonier în urma Șarjei de la Prunaru

Regimentul 2 Roșiori din Bârlad a fost unul dintre cele mai glorioase regimente pe care le-a avut armata română de-a lungul existenței sale.

Înființat la 1 septembrie 1869 în tabăra de la Furceni prin preluarea de oameni și cai de la Vânătorii Călare și Regimentul de Călărași, primul comandant fiind Col. Dimitrie Donici.

În campania din 1877 participă în cadrul Brigăzii

2 cavalerie la operațiuni de acoperire pe Dunăre, apoi la luptele pentru cucerirea Plevnei și Rahovei. Din anul 1885 și până la 2 august 1947 (cu perioade scurte când a fost dislocat să participe la diferite campanii militare) are reședința de garnizoană în Bârlad (unde este acum cazarma I spre linia ferată), în cazarma II pe partea către fabrica de confecții era cartiruit „Regimentul 12 Cantemir”.

În 1913 participă la al doilea război balcanic împotriva Bulgariei, trece Dunărea în Bulgaria, cucerind localitatea Ferdinand.

În Primul Război Mondial participă acoperindu-se de glorie la nenumărate acțiuni de luptă printre care amintim: acoperirea pasului Oituz, luptele din partea de vest a Munteniei, operațiunea „Bătălia Neajlov-Argeș”. Aici, lângă satul Prunaru, în data de 28 noiembrie 1916 (15 noiembrie după calendarul vechi) comandantul Regimentului, Colonelul Gheorghe Naumescu primește ordin de la comandantul Diviziei 18 infanterie (la dispoziția căreia se afla în sprijin). Generalul Alexandru Referendaru să profite de ceața de afară și să atace trupele germane.

Având în vedere că nemții ocupaseră satul Prunaru asupra căruia urma să se dea atacul, ei poziționând

în podurile caselor mai multe mitraliere, localitatea fiind întărită la margine și de importante subunități de infanterie, atacul era considerat ca o plecare la moarte sigură. Faptul că divizia era pe cale de a fi încercuită și artileria diviziei trebuia scoasă din încercuire, era singura soluție. Comandantul regimentului, Colonelul Gheorghe Naumescu, informează de ordinul primit ofițerii și soldații din subordine, aceștia urmându-l în totalitate, fără niciun comentariu, realizând importanța șarjei.

Infanteria germană este surprinsă de atacul cavaleriei și o ia la fugă înspre sat. Ghinionul face că pe direcția atacului terenul era desfundat din cauză că localnicii scosese sfecla din câmp și locul era desfundat și de ploaie, iar din cauza ceții acest lucru nu a fost văzut de cercetașii noștri. Împotmolindu-se caii, nemții au avut timpul necesar să treacă la mitraliere și să înceapă decimarea regimentului. Cavaleriștii căzuți, împușcați de pe cai, au deschis focul folosind caii drept parapet. Colonelul Gheorghe Naumescu a fost rănit, iar calul i-a fost împușcat. A continuat lupta lângă un pluton de infanterie care făcea parte din unitățile proprii de sprijin, până când a fost luat prizonier. În timp ce cavaleriștii și infanteriștii luptau, artileria diviziei a ieșit din încercuire aproape în totalitate. O mică parte din regiment a trecut prin dispozitivul inamic și s-au alăturat infanteriștilor Diviziei 21.

Pierderile regimentului au fost mari: 3 ofițeri superiori, 11 ofițeri inferiori, 361 călăreți și cai. Au scăpat cu viață 1 ofițer superior, 8 ofițeri inferiori, 152 călăreți (din care 10 grav răniți) și 13 cai. Colonelul Gheorghe Naumescu (este avansat general post-mortem) este umilit prin mai multe lagăre din Bulgaria. În ultimă instanță este dus în spitalul militar din Sofia, aici fiind bine îngrijit, dar rana i-a fost fatală. Moare la data de 3 aprilie 1917 în Spitalul Militar din Sofia, unde este înmormântat. Ca urmare a demersurilor făcute de familie la data de 2 iulie 1925 rămășițele pământești au fost aduse în țară și înmormântate cu onoruri militare în cimitirul „Eternitatea” din Bârlad. În cimitirul Eternitatea din Bârlad se mai află înmormântat căpitanul Leonida Nicolau, căzut pe câmpul de luptă la 18 noiembrie (stil vechi) 1918, comandantul secției I mitraliere din Regimentul 2 Roșiori Bârlad, fiind decorat cu medalia Steaua României, în ordin de cavalier cu panglică și Virtutea Militară.

După 1948, în urma naționalizării, Ecaterina Naumescu, soția generalului, rămânând fără mijloace de trai se mută de la moșia din Drujești în București, la unul din cei doi băieți, care era director la trezorerie. Rămășițele pământești ale generalului sunt depuse la cavoul familiei în cimitirul Bellu, lângă aleea Scriitorilor.

În data de 28 noiembrie 2018 mai mulți bârlădeni și vasluieni, alături de vicepreședintele Consiliului Județean Vaslui, Vasile Mariciuc, s-au deplasat cu un microbuz în localitatea Prunaru, printre ei am remarcat și pe Lăcrămioara-Iolandina Ivan și Vasile Fânaru, ambii din Băcani, Vaslui.

Având în vedere faptul că se împlinesc 102 ani de la eroicele lupte date de acei bărbați ai datoriei din gloriosul Regiment 2 Roșiori Bârlad și (spre rușinea mea nu fusesem niciodată la monumentul ridicat acolo) cu toate că afară

era viscol, împreună cu domnul președinte Nicolae Mihai, și el ofițer în rezervă, am hotărât să participăm și noi la ceremonialul care urma să aibă loc. Și ca echipa să fie completă, l-am luat la remorcă și pe domnul colonel (r) Pavelescu Pavel.

Pe o vreme deloc prietenoasă, eu îmbrăcat subțire (costum, cravată, haină de piele) am tremurat gros. Lăsând gluma la o parte, după ce am înghețat bocnă nu am mai simțit nimic. Am avut în schimb un sentiment de mândrie că am ajuns să văd mormintele (inclusiv groapa comună) a celor ce au pus mai presus de viață datoria și onoarea militară. Întrebându-l pe unul din ofițerii în rezervă (în vârstă) dacă este adevărat că la dezgroparea și reșezarea lor în cadrul cimitirului, roșiorii aveau tăiate oasele picioarelor pentru a li se lua cizmele. Acesta a confirmat acest lucru oribil.

M-am întors la Bârlad cu un sentiment de mulțumire că am ajuns și în acest loc sfânt pentru mine ca ofițer în rezervă și bineînțeles ca român.

Consider că este necesar să mai marchez câteva din multele fapte de onoare ale regimentului:

Se acoperă de glorie în luptele din august 1917, fiind parte componentă a Diviziei 2 Cavalerie care era în subordinea Armatei I aflată sub comanda Gl. Eremia Grigorescu, unde deviza a fost „Nici pe aici nu se trece”;

Participă, începând cu 7 ianuarie 1918, la luptele de la Bender, Tighina, Tiraspol împotriva rezistenței bolșevice;

În februarie 1919 se deplasează în Transilvania și apoi în Ungaria. Pe 3 august 1919 intră în Budapesta, iar pe 4 august defilează pe Bulevardul Andrassy din Budapesta;

La 29 iulie 1932 Regele dispune să fie numit Regimentul 2 Roșiori „Prunaru” în amintirea Șarjei de la Prunaru din 15 noiembrie 1919 (stil vechi);

După 1940 Regimentul 2 Roșiori participă în campania din est la atacul Odesei, rezistând fără hrană 77 zile în timpul încercuirii;

Începând cu iulie 1944 acționează în Basarabia, iar la 23 august 1944 trece Prutul în țară și acționează pe frontul de vest, în zona Clujului, apoi în Ungaria și Cehoslovacia;

- În 2 august 1947 se întoarce la Bârlad (în 1946 cazarma acestuia va fi ocupată de ruși, care ulterior pleacă în altă locație).

- În 1948 este mutat la Târgoviște, în 1949 își schimbă denumirea în Regimentul 2 Cavalerie;

- La 1 decembrie 1951 se transformă în Regimentul 119 Cavalerie;

- La 1 noiembrie 1954 Regimentul 119 Cavalerie și o companie de tancuri se transformă în Regimentul 248 mecanizat și se dislocă în Garnizoana Caracal, arma cavaleriei fiind desființată.

Închei prin a ne închina cu respect, recunoștință veșnică militarilor din Regimentul 2 Roșiori, care a avut în componența lui ofițeri, subofițeri și soldați atât din Bârlad cât și din satele din jurul acestuia. Acești bărbați ai datoriei au slujit cu cinste și onoare, săvârșind fapte de vitejie ce vor fi nepieritoare în memoria urmașilor.

Delegația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad la monumentul eroilor căzuți în „Șarja de la Prunaru”, cu ocazia comemorării a 102 ani, 28 noiembrie 2018.

Căpitan Leonida Nicolau, Regimentul 2 Roșiori Bârlad, căzut pe câmpul de luptă la 18 noiembrie 1916. Cimitirul „Eternitatea” din Bârlad.

Mircea FITCAL

ÎN MEMORIA EROILOR NOȘTRI

Moldova, Ardealul și Țara Românească

1916-1919

„Noi n-am mers în haosul acestui măcel
pentru a cuceri, ci pentru dezrobire,

Noi nu vrem ce nu este al nostru, ci vrem
unirea cu frații noștri din Ardeal, Banat și Bucovina.

Noi nu croim cu sabia o patrie nouă, ci ne-o
întregim.”

Barbu Ștefănescu Delavrancea

Adunarea de la Blaj 1918

În perioada premergătoare
intrării în războiul de întregire a
neamului românesc, intelectualii cu
suflet românesc, născuți cu însușiri
deosebite au îmbunătățit tezaurul
moștenit de la înaintași, cultivând
în rândul românilor prin operele
lor dragostea de neam și țară. Unul
dintre aceștia este și poetul Mircea
Rădulescu. El este autor al Poemelor
eroice „Sonete epice” și alte bijuterii
editate în perioada 1914-1920, dar
multe din ele în perioada 1914-
1918 când românii se pregăteau să
elibereze Ardealul și Bucovina.

După intrarea României în
războiul de întregire s-au format
unități compuse din veterani ardeleni
care aveau experiența războiului,
luptaseră în Serbia, Galiția, până
în Italia. Amintim doar câteva
batalioanele: Cloșca și Crișan, precum
și cele trei regimente de voluntari
ardeleni: Alba Iulia, Avram Iancu și
Horea.

Versurile pline de esență (prin
care se arată lipsa de motivație a
românilor din Ardeal și Bucovina
chemați sub arme): „Pornise la
luptă cu ai săi, fiindcă-asa/ Dăduse

poruncă-mpăratul!” au atâta semnifi-
cație încât nu se pot descrie în
cuvinte. Ele sunt prologul poeziei
„Ostașilor ardeleni” din care reproduc
mai jos câteva strofe:

De prin streinele meleaguri
Azi când treceți al țării prag
Voi ce ați luptat sub alte steaguri
De acum aveți și voi un steag

Voi îl priviți cu-nfiorare
El nu e-nșelător miraj
E steagul vostru, steagul care
A fluturat în vânt la Blaj...

E steagul sfânt de libertate
Sub care lăncu s-a luptat
De-acuma nu vă veți mai bate
Pentr-o fantomă de împărat

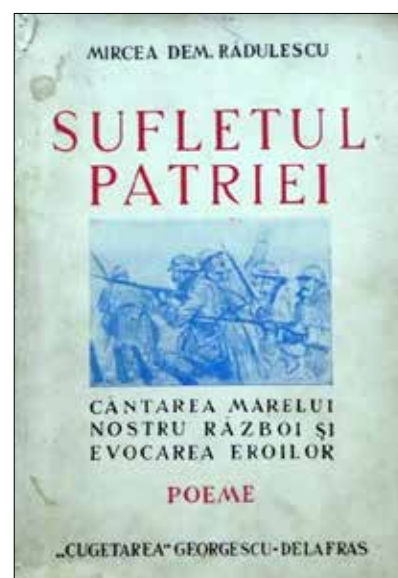
Nu veți mai crede-ntr-o icoană
Ce veacuri v-a-nșelat pe toți
Și v-a mințit și cu prigoană
V-a ars pe rug, v-a tras pe roți

Peste pământul ce frământă
Durere, lacrimi și nevoi
Răsare astăzi ziua sfântă
Ca să vă bateți pentru voi!

Și-n ritmul ce prin toți tresaltă
Din mii de guri formând un grai
Ne strânge astăzi laolaltă
Sub steagul Sfântului Mihai

De-acum cu Dumnezeu 'nainte
Munteni și Molodoveni și Moți
Un drum avem peste morminte
Și-un steag ne-acoperă pe toți.

Poeme eroice „Sufletul Patriei- Balade” (1914-1920), Mircea Rădulescu

ÎN MEMORIA EROILOR NOȘTRI

Col. (ret.) **Constantin CHIPER**

Pe urmele eroilor români

În iarna anilor 1916/1917 Armata Română s-a reorganizat pe două armate: Armata 1-a Română, comandată de generalul de divizie Constantin Cristescu și de la 31 iulie 1917 de generalul de divizie Eremia Grigorescu. A avut în subordine Corpurile de Armată nr. 3, 5 și 6. Armata a 2-a Română comandată de generalul de divizie Alexandru Averescu a avut în subordine Corpurile 1, 2 și 4 Armată.

Corpul al treilea de Armată Galați a fost compus din Diviziile 5 Infanterie Buzău, 13 Infanterie Ploiești și 14 Infanterie Iași. Acest Corp de Armată și-a terminat reorganizarea la data de 1 iunie.

Corpul al cincilea de Armată compus din Diviziile 9 infanterie Constanța, 10 Infanterie Tulcea, 15 Infanterie Constanța s-au reorganizat în regiunea Vaslui, până la sfârșitul lunii iunie.

Corpul unu Armată compus din Diviziile 2 Infanterie Craiova, 4 Infanterie București și 11 Infanterie Slatina s-au reorganizat în împrejurimile Iașilor, reorganizate greu datorită greutăților materiale și bolilor.

Reorganizarea Armatei a 2-a Române s-a refăcut pe frontul de luptă. Pe front s-au refăcut Corpul 2 Armată cu Diviziile 1 Infanterie Mehedinți, 3 Infanterie Târgoviște și 12 Infanterie și Corpul 4 Armată cu Diviziile 6 Infanterie Focșani, 7 Infanterie Roman și 8 Infanterie Botoșani. Aceste Divizii au luptat la Mărăști.

La data de 29 și 30 septembrie 2018, cu două luni înainte de Centenarul Marii Uniri, Comitetul Asociației Persoanelor Vârșnice din Vaslui a organizat o excursie omagială dedicată eroilor vasluieni, căzuți în luptele din Războiul nostru cel mare 1916-1921.

Vasluienii au trimis în acest război următoarele unități militare: R. 25 Inf. Vaslui, dublura lui R. & 5 Inf. Vaslui, R. 12 Infanterie Bârlad, dublura lui R. 52 Inf. Bârlad, R. 2 Roșiori Bârlad, R. 3 Roșiori Bârlad și alte subunități militare.

În ziua de 28 septembrie 2018, ora 07:00, autocarul asigurat de Primăria Municipiului Vaslui a plecat spre Alba Iulia, cetatea de scaun a Marii Uniri, înscriindu-se pe traseul: Solești, localitate care a dat României pe prima doamnă a României moderne, Elena Rosetti-Cuza, pe frații săi Dimitrie și Theodor, mari oameni de cultură și politicieni de seamă, pe Gheorghe Rosetti, fiul gospodarului Costache Rosetti, primul frate al Elenei Rosetti-Cuza, fost ambasador al României la Petrograd, căsătorit cu Olga Girez, fiica ambasadorului Franței la Petrograd. De la Solești

excursioniștii au trecut pe la Movila lui Burcel, obiectiv deosebit de important de supraveghere a deplasărilor popoarelor migratoare și a grupărilor invadatoare tătărăști și turcești în epoca medievală, îndeosebi a domnitorilor Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Vasile Lupu și alții. De aici ne-am îndreptat spre Iași, neavând timp să ne oprim la Conacul familiei Racoviță de la Dănești și la mănăstirea construită de Ștefan cel Mare la Dobrovăț. Ajunși în Dealul Repedea, ne emoționăm privind orașul Iași, așezat pe șapte coline (parcă ar fi o copie a orașului Roma). Orașul Iași a suferit mult în anii 1859-1865, când și-a pierdut statutul de capitală a Moldovei. Totuși, românii și îndeosebi moldovenii și azi consideră orașul Iași, capitală a Moldovei, cu rol însemnat în domeniul culturii și chiar al dezvoltării economice. Din decembrie 1916 și până în decembrie 1918 acest oraș, a îndeplinit și rolul de Capitală a României, rămasă cu șase județe după ocuparea Olteniei, Munteniei, și Dobrogei de către armata germană, bulgară și turcă.

Orașul Iași a găzduit în anii grei ai războiului Casa regală, cazată în fosta reședință domnească a lui Alexandru Ioan Cuza (azi Muzeul Unirii), Parlamentul Unirii a fost găzduit de localul Teatrului Național „Vasile Alecsandri”, guvernul României a fost găzduit de Casa Pogor și localul Primăriei Iași. Marii oameni de cultură, în frunte cu marele savant Nicolae Iorga, au încurajat Casa Regală, Parlamentul și guvernul pentru a depăși uriașele greutăți de ordin social, material, sanitar și militar, în perioada de refacere a Armatei Române în iarna anilor 1916/1917. Cuvântarea marelui Nicolae Iorga, ținută la data de 15 decembrie 1916 în localul Teatrului Național a însuflețit pe participanți. Ajutați de misiunea militară Franceză, condusă de generalul Mathyas Henry Berthelot, Marele Cartier General Român, comandantii de subunități, unități și mari unități militare au reușit să reorganizeze armata română, s-o doteze cu mijloace de luptă și s-o instruiască pe baze moderne. Toate acestea și măsurile adoptate de Regele Ferdinand I, sfătuit corect de către Regina Maria și primul ministru Ion I. C. Brătianu cu privire la pregătirea măsurilor de împrumut și a țăranilor care constituiau baza oștirii, au condus la strălucitele victorii din Campania militară din vara anului 1917, în bătăliile desfășurate în triumful morții și al eroismului de la Mărăști, Mărășești și Oituz.

Județul Iași a găzduit armata română în refacere (400.000), un milion de ostași ruși, în condiții deosebit de grele. I-a hrănit bine, în comparație cu ostașii români,

nemaiprimind sumele de bani promise de către armata rusă.

Județul Iași a trimis în lupte Divizia a 14-a Infanterie la Mărășești, Divizia a 2-a Cavalerie la Mărășești, în Transilvania și Ungaria, Regimentul 13 Infanterie la Mărăști, Oituz și Campania Militară din Ungaria (1919), Regimentul 53 Infanterie în Dobrogea și Oituz, Regimentul 7 Roșiori și 4 Vânători (Infanterie) în Transilvania și Campania din Ungaria (1919).

Plecăm din Iași spre Pașcani, trecând prin sate, comune și orașe: Cucuteni, Ceplenița (Ștefan cel Mare făcea uneori popas să dea un cep la Nița), Podul Iloaei, Târgu Frumos (târgul frumoasei, la care făcea câte un popas Ștefan cel Mare), Ruginoasa (palatul lui Mihail Sturza, vândut verișoarei sale Elena Cuza și domnului Al. Ioan Cuza), amintindu-ne că toate aceste localități au contribuit la refacerea armatei române și la primenirea subunităților și unităților militare cu ostași luptători. La data de 20 august 1944 s-a spart frontul Iași-Chișinău în cel de al Doilea Război Mondial, în localitatea Târgu Frumos, cu implicații deosebite pentru poporul român și armata sa.

De la Pașcani ne îndreptăm spre Fălticeni, amintindu-ne de eroismul cu care au luptat ostașii de pe aceste meleaguri (Reg. 16 Dorobanți Suceava-Fălticeni la Oituz și împreună la alungarea ostașilor ruși și ucrainieni la Șerpătești (marginea de vest a orașului Fălticeni) și apoi din Bucovina, peste Prut și Nistru.

Ajungem la Suceava, vechea cetate de scaun a Mușatinilor. În iarna anului 1916/1917 localitatea Burdujeni a cartiruit Divizia a 2-a Cavalerie Iași și unitățile componente pentru refacere, dotare cu mijloace de luptă și instruire.

De la Suceava ne îndreptăm spre Gura Humorului - Câmpulung Moldovenesc - Vatra Dornei, zonă în care a fost cartiruită Armata a 9-a Rusă până în septembrie 1917. De aici mergem spre Bistrița Năsăud-Cluj-Turda-Alba Iulia. După remobilizarea Armatei Române la sfârșitul lunii octombrie 1918, favorizată de ofensiva aliaților conduși de generalul francez Esprey, de la Salonic și scoaterea din luptă a Bulgariei, Consiliul Național Român din Transilvania a solicitat ajutorul Regelui Ferdinand I și guvernului României pentru a trimite trupe militare române, în scopul ajutării Gărzilor militare transilvănene pentru realizarea ordinii interioare și stoparea acțiunilor dușmănoase ale gărzilor ungurești.

Viața noastră

Întrucât Aliații au încheiat Armistițiul cu Puterile Centrale la data de 11 noiembrie 1918, Marele Cartier General al Armatei Române, a trimis din zona Piatra Neamț pe la Bicaz, Divizia a 7-a Infanterie Roman, comandată de generalul Traian Moșoiu care s-a deplasat spre zona ce o parcurgem noi. Consiliul Militar Interaliat cu sediul la Paris, la intervenția M.C.G. al Armatei Române, a aprobat înaintarea până pe Mureș. Pe la Oituz a fost trecută în Transilvania spre Brețcu-Miercurea Ciuc-Brașov, Divizia 1-a Vânători (Infanterie) Craiova, adusă din Basarabia. În Zona Făgăraș-Sibiu-Deva au fost trimise Divizia a 6-a Infanterie Focșani și Divizia a 2-a Vânători (Infanterie) București.

După înfăptuirea Marii Uniri, Consiliul Dirigent al Transilvaniei, ales la Alba Iulia a solicitat M.C.G. să intervină la Paris pentru a permite Armatei Române să pătrundă până în zona Cluj, în scopul potolirii excesului de zel al administrației ungare care, persecuta pe români, îndeosebi pe cei ce au participat la Marea Adunare de la Alba Iulia. După intervenția generalului Berthelot, s-a aprobat înaintarea trupelor române, la sfârșitul lunii decembrie 1918.

În lunile ianuarie-februarie 1919 se intensifică spiritul revoluționar al bolșevicilor unguri la Budapesta. Bolșevicii au înfăptuit la data de 21 martie 1919 revoluția bolșevică, statuând puterea sovietelor, comisarul pentru relații externe Bela Kun fiind numit președinte. El a luat legătura cu bolșevicii ruși, intenționând să realizeze o alianță împotriva statelor din estul și centrul Europei.

Dându-și seama de pericolul unguresc, M.C.G. a întreprins măsuri pentru intensificarea pregătirii Armatei Române și a apelat iarăși la generalul Berthelot pentru a interveni la Paris să obțină aprobarea de înaintare pe Munții Apuseni. M.C.G. a fost înștiințat că Ungurii pregătesc un atac armat împotriva Armatei României și atunci a înființat la Sibiu Comandamentul Militar al Transilvaniei numindu-l comandant pe generalul Gheorghe Mărdărescu din Iași. Colaborând bine cu Consiliul Dirigent, timp de cinci zile (16-21 aprilie 1919) Armata Română și Diviziile 16 și 18 Infanterie, constituite din luptători ardeleni (participanți în război în armata austriacă și ungară), au desfășurat lupte dârze împotriva armatei ungurești pe văile Someșului și Crișurilor Alb, Negru și Repede, eliberând teritoriul de vest, obligându-i pe unguri să se retragă pe aliniamentul Csap-Niregyhaza-Debrețin-Bichiș-Csaba. Au fost eliberate orașele Satu Mare, Carei, Beiuș, Oradea.

La înapoiere pe la Tg. Mureș-Oarba se găsește Cimitirul care adăpostește pe cei 11.000 de ostași căzuți în luptele împotriva ungarilor și nemților în septembrie 1944, apoi spre Bicaz-Piatra Neamț-Roman-Vaslui.

1 Arhivele Militare Române, Fond Regimentul 2 Roșiori, Registrul Istoric nr. 958.

2. Arhivele Militare Române, Fond Regimentul 3 Roșiori, Jurnal de Operații, nr. 1010.

3. Gheorghe Marin, Istoria Cavaleriei Române, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 1988.

4. col. (rtr.) Constantin Chiper, Cronica Militară a Județului Vaslui, Editura Pim, Iași, 2012.

Prof. **Maria MARIN**

ÎN MEMORIA EROILOR NOȘTRI

MARIA, O REGINA ÎNTRE FEMEI

Spunem de obicei că în spatele unui bărbat puternic se află întotdeauna o femeie puternică. Regele Ferdinand a fost puternic pentru că a avut-o alături pe Regina Maria și multe din realizările suveranului se datoresc acțiunii hotărâte a Reginei.

Dar cine era Regina?

Victoria Alexandria Marie de Hohenzollern – Gotha Coburg Saxa s-a născut la 29 octombrie 1875 la Eastwell Park, Kent în Anglia. Este nepoată, după tată, a reginei Victoria a Angliei și a țarului Rusiei, Alexandru al II-lea, după mama. Copilăria i-a fost fericită, fără griji și îngrădiri. Are o admirație deosebită pentru mama sa Maria Alexandrova, dar și pentru bunica sa.

A vizitat de mai multe ori Scoția și Rusia și a trăit un timp în Malta și Germania.

Studiile le începe în Germania și îi place istoria, literatura, arta. Periodic mergea la operă, la patinaj și lua lecții de dans.

În 1891 la un banchet organizat de împăratul Wilhelm II, Maria îl cunoaște pe Ferdinand, fiul lui Leopold de Hohenzollern și al Antoniei, în Franța.

În 1892 are loc logodna cu Ferdinand în Germania și în ianuarie 1893 cei doi se căsătoresc la Castelul Sigmaringen.

În același an vine în țară fiind bine primită de popor. Locuiește cu familia regală și condițiile impuse o nemulțumesc.

La 15 octombrie 1893 se naște primul copil- Carol și după un an, Elisabeta. Cu greu se mută la Cotroceni unde este în permanență ocupată.

Este numită colonel onorific al Regimentului 4 Roșiori.

Controlul impus o determină să plece în Germania, dar revine în scurt timp pentru că Ferdinand s-a îmbolnăvit. Îi va naște pe Maria și apoi pe Nicolaie.

Caută să aibă relații cu doamnele din înalta societate și mai ales cu Martha Bibescu cu care colaborează la Cenaclul Tinerimea.

Se înțelege bine și cu Barbu Știrbei, cumnatul lui I.C. Brătianu și mulți cred că acesta ar fi tatăl următorilor copii, Ileana și Mircea.

În același timp urmărește și modul în care se desfășoară evenimentele politice în țară și în Europa.

Dacă regele Carol mergea pe ideea unei alianțe alături de Puterile Centrale, iar Regina Elisabeta se considera în continuare „fiica țării Rinului” până în adâncul inimii principesa moștenitoare nu acceptă sub nicio formă

colaborarea cu Germania și aliații ei.

În 1913, în timpul celui de al doilea Război Balcanic, principesa a îngrijit bolnavii de holeră la Zimnicea. La 1 iunie 1914 participă cu familia regală la întâlnirea cu Țarul Rusiei și familia sa la Constanța.

În memoriile sale I. G. Duca relatează, că adeseori principesa afirma: „N-am venit în România ca după 20 de ani să renunț la Coroana României. Nu mi-am sacrificat tinerețea și nu m-am ostenit să dau țării acești moștenitori de coroană ca să-i văd acum rătăcind prin lume ca principii germani în exil. Eu de țara asta nu mă despart. Înțeleg aspirațiunile ei și le îmbrățișez. De altminteri unde să merg? Eu germană nu sunt, la drepturile mele de principesă engleză m-ați obligat să renunț când m-am măritat, altă patrie decât România nu am. Dacă principele Ferdinand renunță la coroană și pleacă în Germania după

unchiul său eu divorțez și stau aici.” (Mircea Mușat și Ion Ardeleanu, „De la Statul geto-dac la Statul Unitar Roman”, EDE, Buc. 1983 p.446).

Ferdinand „un om care vede, înțelege și știe ce trebuie să facă”, era lipsit de voința după cum spune I.G.Duca². În spatele său era însă soția sa .

Marile puteri și în special reprezentanții Germaniei și Austro-Ungariei fac tot posibilul pentru a atrage România.

Consiliul de Coroana întrunit la Sinaia a hotărât contrar voinței Regelui – neutralitatea, iar Regele neavând ce face a acceptat.

Neutralitatea nu era decât o soluție de moment deoarece oamenii politici doreau intrarea în război – la momentul potrivit pentru a realiza idealul național, alipirea Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei și Banatului și formarea României Mari.

După moartea lui Carol I la 27 septembrie/10 octombrie 1916 Ferdinand și Maria urcă pe tron. La 28 septembrie/11 septembrie 1916 Ferdinand, presat de împăratul Wilhelm, vrea să abdice, dar Maria îi promite tot sprijinul și el va opta împotriva glasului sângelui. Din această cauză i se retrage titlu de Hohenzollern.

România tatonează terenul dar nu va accepta să intre în război decât atunci când i se oferă garanții. După semnarea tratatului și a convenției militare cu Antanta la 14/15 august 1916 Romania intră în război. Situația e însă dificilă pentru că aliații nu și-au onorat promisiunile.

Regina Maria a dat dovada de eroism. Ea supraveghează serviciul de ambulanță, vizitează trupele cu propria mașină și îngrijește soldații. Pune pe primul plan sentimental patriotic deși era într-o situație deosebită – tocmai îi murise fiul cel mic – Mircea.

După pierderea Țării Românești familia regală se mută la Iași . La propunerea lui Brethelot, îl propune pe generalul C. Perzan comandant al armatei și crează Crucea Roșie.

Îmbrăcată ca infirmieră întâmpină răniții în gara Iași, îi îngrijește fiind numită „mama răniților”, vizitează soldații pe front însoțită de unii oameni de cultură printre care George Enescu.

Îl susține pe Ferdinand și atunci când semnează armistițiul, dar și când nu ratifică Tratatul de la Buftea – București cu Puterile Centrale.

Mai mult îi scrie lui Clemenceau și îl asigură de fidelitatea soțului său.

În 1918, în noiembrie România reintră în război, iar la 1 Decembrie la București –armata revine în capitală.

Regina Maria defilează în uniformă de Colonel al Regimentului 4 Roșiori și pe piept are Crucea de Război de la Clemenceau.

În timpul Conferinței de Pace de la Paris (1919-1920) Maria face o vizită în Europa.

Ajunsă la Paris are o audiență cu Clemenceau, Președintele Conferinței de Pace. Nu se știe ce au discutat dar președintele francez a afirmat „o astfel de femeie trebuie întâmpinată numai cu onoruri militare”. Cert e că în final Conferința a recunoscut Unirea.

La rândul său președintele Franței, Poincare, i-a oferit Colanul Legiunii de Onoare și a fost primită în Academia de Belle Arte.

În 15 oct. 1922 în Catedrala Reîntregirii de la Alba Iulia Ferdinand și Maria au fost încoronați Regi ai României Mari.

Între timp s-au deteriorat relațiile cu prințul moștenitor Carol care în 1918 se căsătorește cu Zizi Lambrino, apoi cu Elena de Grecia. După nașterea fiului său, Mihai, începe o relație cu Elena Lupescu, relație ce va declanșa criza dinastică și care se finalizează prin numirea lui Mihai ca prinț moștenitor.

În 1927 – face o vizită în S.U.A – unde este bine primită. La întoarcere situația lui Ferdinand se degradează și el va înceta din viață . Se mută la Balcic unde se ocupă de filozofia orientală. Revine la București unde încearcă să-l împace pe Carol cu soția sa, Elena de Grecia, dar fără succes. Ca urmare revine la Balcic. Datorită fumatului se simte tot mai rău și începe să scuipe sânge. Pleacă la un sanatoriu în Italia apoi

în Germania. Hotărăște să revină în țară. La 17 iulie 1938 are o hemoragie pe drum și moare.

Înmormântarea s-a făcut cu mare fast – doliul fiind în mov. Este înmormântată la Curtea de Argeș lângă Ferdinand. Conform dorinței sale inima i-a fost scoasă, pusă într-o casetă și dusă la Balcic. În 1940 când Cadrilaterul revine Bulgariei. Caseta este dusă la Bran, iar azi e la Muzeul de Istorie.

A fost o femeie seducătoare fiind considerată cea mai frumoasă din acea vreme.

A fost inteligentă, cu umor, pricepută în susținerea conversațiilor, curajoasă.

Este considerată „cea mai ciudată, cea mai enervantă, dar și cea mai atrăgătoare dintre suveranele secolului XX”.

A scris „Povestea vieții mele”, 2 volume de Povestiri, Romane, carte de basme, Înainte și după Război, Stella Maris.

A fost supranumită „cea mai frumoasă regină”, „Mama răniților”, „Soacra Balcanilor” – căsătorindu-și copii în Balcani: Carol cu Elena de Grecia, Elisabeta cu George al Greciei, Maria cu Alexandru al Iugoslaviei, Ileana cu arhiducele Anton al Austriei.

A fost Regina care a făcut ca numele României să fie cunoscut și respectat în lume.

ÎN MEMORIA EROILOR NOȘTRI

Col. (ret.) **Constantin CHIPER**,
vicepreședinte al Asociației Naționale
Cultul Eroilor „Regina Maria”

100 de ani de la înființarea Societății „Mormintelor Eroilor Căzuți în Război”

„Neamul este etern prin Cultul Eroilor”
Nicolae Iorga

După încheierea războiului pentru întregire statală și eliberare națională (1916-1919), pe întregul teritoriu al României se aflau ostași români înhumați, care căzuseră la datorie, precum și militari din armatele beligerante. Conducerea statului român a emis Decretul-Lege nr.715, din 14 ianuarie 1919, prin care s-au expropriat terenurile unde erau îngropați ostașii morți în războiul de întregire a neamului românesc, amenajându-se cimitire și mausolee ale eroilor.

În baza Decretului nr. 4106, din 12 septembrie 1919, statul român a adoptat măsura înființării Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, cu statut de persoană juridică, având nobilele misiuni de a îngriji și păstra mormintele și operele comemorative de război realizate, de a descoperi noi morminte ale ostașilor căzuți pentru patrie, de a aduce îmbunătățiri cimitirelor eroilor și de

a organiza ceremoniale religioase și militare la mormintele eroilor. La început, Comitetul Central de Conducere a fost numit de Ministerul de Război, iar ulterior a fost ales.

Comitetul Central al Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război” avea președinte executiv pe Miron Cristea, născut în localitatea Toplița, județul Harghita, fost Episcop de Caransebeș, mitropolit primat al Bisericii Ortodoxe Române și Primul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, începând din anul 1925. Președinte de onoare a fost desemnată Regina Maria. Din Comitetul Central făceau parte: Miniștrii de Război, de Interne, Domenii și Culte, Lucrări Publice, Muncii și Ocrotirii Sociale, șeful Marelui Stat Major al Armatei, comandantul Corpului Jandarmeriei Rurale, comandantul Corpului Grănicerilor, Secretarul General din Ministerul de Război, un profesor universitar, ales de colegii săi și cinci doamne, soții de generali în viață sau morți.

În județe, orașe și comune s-au creat filiale ale S.M.E.C.R. conduse de Comitete Județene și Birouri Orașenești și Comonale (Capitolul IV, art. 12, 15 și 16).

La data de 1 aprilie 1920 a apărut primul număr al Buletinului „Cultul Eroilor Noștri”, publicație editată de Societatea „Mormintelor Eroilor Căzuți în Război”. Buletinul are pe frontispiciu cuvintele Reginei Maria: „Cei ce clădesc pe morți trebuie să o facă pentru veșnicie”!

Din inițiativa Comitetului Central al S.M.E.C.R., la data de 17 mai 1923, s-a stabilit și desfășurat ceremonia reînhumării Eroului Necunoscut. În prezența Familiei Regale, a membrilor Guvernului, a corpurilor legiuitoare, în Parcul Carol din București s-a oficiat serviciul divin, iar la ora 12:00 sirena Arsenalului Armatei și clopotele bisericilor au vestit coborârea în lăcașul de veci a Ostașului Necunoscut. Timp de două minute orice activitate publică a fost întreruptă.

Guvernul României a aprobat propunerile Bisericii Ortodoxe Române și ale Ministerului de

Război din 20 aprilie 1920, întărite prin Decretul – Lege nr.1693 din 20 august 1920, de a se sărbători în fiecare an Ziua Eroilor, în ziua când se sărbătorește Înălțarea Domnului Iisus Hristos la ceruri.

Societatea „Mormintele Eroilor Căzuți în Război” era condusă de Ministerul de Război (după demobilizarea armatei și trecerea ei la statutul de pace, la data de 1 aprilie 1921 s-a reînființat Ministerul Apărării Naționale) și de Biserica Ortodoxă Română. Societatea și-a desfășurat activitatea sub această denumire până la data de 2 iunie 1927, când, în conformitate cu prevederile Legii asupra mormintelor de război din România, decretată cu nr. 1699, și-a schimbat denumirea în Societatea „Cultul Eroilor”. Această lege a fost revăzută și completată, promulgându-se la 1 august 1940, Legea Regimului Mormintelor și Operelor Comemorative de Război. Societatea Cultul Eroilor și-a schimbat denumirea în Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, devenind instituție a statului.

Conform acestor legi, în perioada interbelică,

Societatea „Cultul Eroilor” a adunat în cimitirele definitive ale eroilor, osemintele a 200.000 de eroi români și militari străini, care se aflau în morminte izolate sau grupuri de morminte răzlețe. A repatriat din și în străinătate rămășițele a peste 1.500 eroi, pe baza convențiilor stabilite. A construit 106 cimitire militare definitive și 13 mausolee. S-au asimilat mormintele de război și cele ale ostașilor și civililor căzuți în timp de pace, în luptele pentru apărarea granițelor, a ordinii publice și a siguranței de stat.

În baza Decretului nr. 48 din 29 mai 1948 al Marii Adunări Naționale a R.P.R. și al Deciziei Consiliului de Miniștri nr. 297 din 8 iunie 1948, Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, care a desfășurat activități organizatorice și educative, sub conducerea Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române și a Ministerului de Război, a fost desființat, patrimoniul său fiind trecut la Ministerul Apărării Naționale. Prin Decretul Lege nr. 71, din 1949, Ziua Eroilor a fost stabilită pentru 9 mai.

Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 948 din 19 iulie 1952 s-a decis: Cimitirele eroilor ostași români, precum și Cimitirele eroilor ostași ai armatei sovietice, căzuți în războiul antifascist și aflate pe teritoriul Republicii Populare Române vor fi îngrijite și administrate de către Comitetele executive ale sfaturilor populare raionale sau orașenești, în raza cărora se găsesc.

De la data de 6 august 1968, prin Circulara Consiliului de Miniștri nr. 17.632, administrarea Cimitirelor eroilor se trece de la Sfaturile populare la Ministerul Apărării Naționale.

În baza Decretului Consiliului de Stat nr. 117/1975, cu privire la regimul operelor comemorative de război și a cimitirelor eroilor, eroii patriei au fost omagiați până în 1995, în fiecare an la data de 9 mai.

Ministerul Apărării Naționale a aprobat inițiativa unui grup de cadre active să înființeze, în anul 1990, Secția pentru valorificarea tradițiilor militare și a patrimoniului istoric-militar, căreia i s-a alăturat un grup de ofițeri în rezervă și retragere, împreună înființând în anul 1991, „Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor” care a obținut statutul de personalitate juridică, prin Hotărârea nr. 664 adoptată de Judecătoria Sectorului nr. 1 București, din data de 19 noiembrie 1991.

Încă de la înființare, „Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor” a preluat obiectivele și activitățile fostului Așezământ Național „Regina Maria” pentru „Cultul Eroilor”. Comitetul a funcționat sub patronajul Ministerului Apărării Naționale și al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române. În toate județele țării s-au înființat comitete județene și Birouri municipale, orașenești, comunale și sătești.

La data de 30 mai 1995, prin Legea nr. 48, Parlamentul

României, a proclamat sărbătorirea Zilei Eroilor în ziua care se sărbătorește Înălțarea Domnului Iisus Hristos la Ceruri, după 75 de ani revenindu-se la tradiția făurită în perioada interbelică.

Cu prilejul celei de a treia Conferințe Naționale a „Comitetului Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor”, în ziua de 28 noiembrie 1997, s-a hotărât schimbarea denumirii Comitetului Național în Asociația Națională „Cultul Eroilor”. De asemenea, s-a hotărât reluarea tradiției interbelice, de editare a Revistei „România Eroică”, organul de presă al Asociației Naționale „Cultul Eroilor”.

La data de 15 iunie 2004 s-a înființat Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, în baza Legii nr. 379 din 2003 și a Hotărârii Guvernului României nr. 635 din 2004.

În ziua de 20 octombrie 2004 s-a desfășurat cea de a V-a Conferință Națională a Asociației Naționale „Cultul Eroilor”, care a adoptat noul statut și a hotărât înființarea la nivel central a Consiliului Director Central și a Consiliilor Directoare la sectoarele capitalei, la județe, la municipii, orașe și comune. În anul 2009, prevederile statutului au fost revăzute, între altele stabilindu-se înființarea în municipii, orașe și comune a Birourilor subfilialelor „Cultul Eroilor”.

În anul 2011, Conferința Națională a A.N.C.E. a hotărât să adauge în titulatura sa numele „Regina Maria”, în semn de omagiu și respect pentru marea contribuție la înfăptuirea Marii Uniri din anul 1918 și măsurile adoptate de organele puterii și administrației din România pentru cinstirea memoriei ostașilor căzuți în războiul pentru întregire statală și eliberare națională.

Conferința Națională a A.N.C.E. din 21 martie 2013 a adoptat noi măsuri pentru impulsivarea activităților educative în toate școlile și ca urmare s-a încheiat un nou Protocol de colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului. În baza acestui Protocol, în toate unitățile școlare s-au impulsivat activitățile Cercurilor „Cultului Eroilor” care sunt îndrumate de directorii responsabili cu probleme educative, profesori de istorie, religie, geografie și alte cadre didactice.

Ca urmare a propunerii adresată Guvernului României de către Biroul Executiv Central al A.N.C.E. „Regina Maria”, Asociația a primit Statutul de Utilitate Publică (Hotărârea Guvernului nr.698, publicată în Monitorul Oficial nr.619 din 19.08.2014). Biroul a completat Statutul Asociației, astfel: Art 10, alineatul 1: A.N.C.E. „R.M”. și filialele județene au obținut Statutul de utilitate publică prin HOTĂRÂREA de GUVERN nr. 698.

Bibliografie:

Valeria Bălescu, *Istoria Eroului necunoscut*

Prof. **Ecaterina TELETIN**

ÎN MEMORIA EROILOR NOȘTRI

UNIȚI... UNIȚI ȘI NEDESPĂRȚIȚI PENTRU ROMÂNIA

Suntem la un an după sărbătorirea „**CENTENARULUI MARI UNIRI**”. Noi, bârlădenii, am sărbătorit marele eveniment cu gândul că nu va fi prea îndepărtat anul, când prinși într-o horă, vom cuprinde pământul Basarabiei în „**ROMÂNIA MARE**”.

În realizarea marelui deziderat și noi și basarabienii, mă refer la reprezentanții politici din țară și cei de la Chișinău, sprijiniți de populație, vor ști să folosească politic și împrejurările istorice în care trăim.

Unirea de acum 101 ani a fost rezultatul unor evenimente internaționale, în special în condițiile preluării puterii în Rusia de un guvern provizoriu, apoi de către comuniști, determinând în Basarabia un curent unionist.

S-a organizat un congres care a dispus înființarea SFATULUI ȚĂRII, condus de Pan Halippa și Ion Inculeț - alături de un organ executiv - Consiliul General, condus de Petre Erhan. Aceste organe, prin reprezentanții lor, au intensificat relațiile cu autoritățile române și cu ajutorul acestora, la 24 Ianuarie 1918, s-a proclamat Republica Democratică Moldovenească, declarându-se Independența acesteia.

În data de 27 Martie 1918, Sfatul Țării, sprijinit de populație, a hotărât unirea Bucovinei cu România, iar la 1 Decembrie 1918, Transilvania s-a unit cu România.

Albumul Basarabiei în Jurul Marelui Eveniment al Unirii, primit de către Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad la începutul lunii aprilie 2015, ne-a oferit un bogat material cu toate evenimentele premergătoare unirii și a frunțașilor unioniști.

Donația a fost făcută de Gabriela Mocioacă, nepoata Lt. Col. Gheorghe Andronache, patriot basarabean și unionist de seamă, autorul albumului. Din album aflăm datele biografice ale eroului: născut în 1893 la Chiperceni – Biești, Orhei; absolvent al Școlii Militare din Odessa în 1915, fost ofițer în Armata Țaristă, a participat la multe evenimente organizate de armată. După un timp, îndeplinește funcția de Prefect de Poliție pentru Județul Chișinău, fiind și

organizatorul Detașamentului Moldovenesc de Gardă de pe lângă Sfatul Țării.

În 1933 publică *Albumul Basarabiei în preajma Marelui Eveniment al Unirii* în 200 de exemplare.

În 1944 se refugiază cu familia la Craiova, apoi se stabilește la Bârlad, unde își scrie memoriile. După deces, 14 martie 1970, familia a distrus scrierile sale deoarece securitatea îl chemase de mai multe ori și îi urmărea toate activitățile. Prima dată, în 2014, s-a comemorat eroul Gheorghe Andronache la mormântul din Cimitirul „Eternitatea” din Bârlad, alături de primarul din Biești, cetățeni din comună, rude apropiate, nepoata de la Craiova - Gabriela Mocioacă, militari, oficiali, elevi și un numeros public, ocazie cu care s-a ținut și o slujbă religioasă după obiceiul locului.

Activitatea a fost organizată de Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad.

Albumul are 256 de pagini.

Primele pagini prezintă reprezentanții

Casei Regale cu datele biografice corespunzătoare.

Autorul explică în cuvântul de încheiere că albumul nu este complet: „**trebuie însă să fiu judecat și criticat cu îngăduință** – așa se adresa Gheorghe Andronache cititorilor –, **pentru că eu am lucrat la acest „Album al Basarabiei” cu sufletul, nu cu erudițiunea, dar și cu ajutorul colaboratorilor.**”

Albumul este structurat în 13 capitole, fiind o lucrare unicat, iar publicul cititor a fost foarte interesat să studieze conținutul. Fiind editat în puține exemplare, Biblioteca Academiei de Științe a Republicii Moldova a plasat-o în fondul său digital. Albumul are mare interes pentru istorici, politicieni, demnitari, patrioți și curioși, găsindu-se doar în câteva biblioteci oficiale.

În anul 2000 a fost reeditat la București, datorită istoricilor militari: Jipa Rotaru, Nicolae Moghior, Ion Dănilă și Asociația Română pentru Educație Democratică. S-a lansat la Librăria „Mihai Eminescu” în prezența fostului prim-ministru Adrian Năstase, care scrie și „cuvântul înainte”.

Albumul este valoros pentru că are în cuprins date istorice, imagini, fotografii ale unioniștilor, citate ale asociațiilor care l-au sprijinit în editare. Exemplu: „Astra Basarabiei”, Fondul personal „Emanuele Poleac” de la Arhiva Națională a Moldovei. Textul este completat cu 184 de imagini. Vlad Popa din Iași, rudă prin alianță cu Lt. Col. Gheorghe Andronache, s-a străduit, alături de alte personalități bârlădene și în legătură strânsă cu doamna profesor Maria Marin, vecină cu eroul nostru, să identifice mormântul din cimitir, să o găsească pe nepoata eroului, să poarte o corespondență bogată privind viața și preocupările Lt. Col. Gheorghe Andronache, trăitor la Bârlad, ocazie cu care *Albumul* este donat din partea Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad colaboratorilor.

De menționat aportul important al domnului Mircea Mamalăucă, directorul Muzeului „Vasile Pârvan” din municipiul Bârlad.

Toate capitolele sunt importante: date, oameni, evenimente, locuri sunt evidențe clare că Unirea au făcut-o elitele unioniste sprijinite de populație, de evenimentele istorice politice interne și externe. Nu trebuie neglijată puterea politică și istorică pe plan internațional, în special situația politică din Rusia. Dacă am insista asupra Ședinței din „Sfatul Țării” din 27 martie 1918, ne-am convinge, pentru a câta oară, că voința populației exprimată prin reprezentanții săi, patrioți adevărați, iubitori de țară și de viitor, pune mai presus interesul țării decât cel personal.

La unire au luat parte toate partidele ca **UNUL**, toți s-au grăbit să vină acolo unde e **VOCEA SÂNGELUI**, am redat aceste cuvinte ca exemplu pentru cercurile politice de astăzi care în fața pericolului trebuie să apere integritatea țării - să fie **UNIȚI**, să păstreze și să apere libertatea și drepturile câștigate, să fie **UNIȚI** și nedespărțiți pentru **ROMÂNIA**.

Revenind la procesul verbal din 27 martie 1918, cittez: „Unirea Basarabiei cu România trebuie să se facă cu condițiunea păstrării particularităților locale ale acestei țări. În această adunare constituantă se dă citire unei declarații a Guvernului Român în 12 puncte care au fost respectate din țara mamă după Unire. De față era și Alexandru Marghiloman, prim ministru al României în 1918”. În textul *Albumului* se găsesc date și amănunte legate de manifestările dedicate unirii. Albumul subliniază contribuția preoților, zonele rurale au fost încurajate de cler. De subliniat aportul Mitropolitului Gavriil Bănulescu Bodoni, care s-a impus regimului țarist sprijinind deschiderea școlilor moldovenești. După Mitropolit, urmează Arhiepiscopul Dimitrie Suliman, care va continua să apere drepturile și bunurile naționale ale moldovenilor față de regimul țarist,

pregătind unirea. Mitropolitul Gavriil era un mare patriot transilvănean, școlit în Grecia și Constantinopol, un mare erudit care știa ce este dorul de țară, luptând pentru întregirea Basarabiei.

Din album nu lipsesc fotografiile cu datele biografice și cele mai importante activități legate de funcțiile îndeplinite în politică, cultură, administrație, armată: Alexandru Botezatu, Nicolae N. Alexandri, Vasile Stroescu, Alexei Mateevici, Pan Halippa, Nicolae Iorga, Ion C. Inculeț. Pentru completarea curiozității dumneavoastră cu marile personalități, trebuie citit sau mai bine spus, studiat *Albumul* – nu pot fi redade în câteva rânduri evenimentele din Rusia, din România, contribuția militarilor, a preoților, a scriitorilor, a administrațiilor locale prin primarii și salariații lor.

Sunt redade fotografii cu localitățile și evenimentele organizate, morminte și monumente ale eroilor căzuți la datorie pentru pregătirea sau înfăptuirea Unirii. Clădirile în care s-au ținut adunări conspirative sau legale. Vă recomand cu căldură citirea *Albumului* măcar din curiozitate, poate așa vom ști și noi cum trebuie să ne iubim țara, s-o apărăm și să o întregim.

Nu pot încheia aceste modeste rânduri, fără a reda câteva cuvinte rostite de către deputatul Buzdugan, din delegația Partidului Revoluționar Moldovenesc:

„Astăzi este învierea din morți a poporului nostru... **Pentru noi a răsărit „Soarele libertății”...** Când astăzi am auzit în biserică serviciul divin oficiat în limba noastră și am văzut Drapelul nostru național,

m-am gândit, **limba noastră nu va fi persecutată ca înainte”.**

Goga spunea: „**te-ai frânt de glia tuturor, dar n-ai să-pat moșia ta”.**

Căpitanul Bogos, delegatul Comisariatului Moldovenesc pe lângă Sfatul Țării se adresează Adunării, adunând toți moldovenii din toată lumea pentru apărarea țării pentru prosperitatea ei, pentru înfăptuirea visurilor poporului, încheind:

**„Veniți, viteji apărători ai țării!
Veniți, căci sfânta zi a răsărit,
E ziua mare a reinălțării
Drapelului de gloanțe zdrențuit.
Veniți din toate unghiurile zării
Să cucerim ce avem de cucerit.”**

Ar trebui să chemăm și noi în țară tinerii și adulții plecați pe alte meleaguri, pentru a reface țara așa cum și-au dorit-o străbunii noștri luptând și apărând-o, pierzându-și viața pentru țară și viitorul ei.

Prof. Ghiță CRISTIAN

CREDINȚĂ ȘI TRADIȚIE

Poporul român s-a născut creștin datorită Sfântului Apostol Andrei, care ne-a încreștinat, inoculându-ne credința ortodoxă și pe care l-am ales ca protector, iar mai recent, Catedrala Patriarhală a Mântuirii Neamului îl are ca hram.

Anul bisericesc începe la 1 septembrie și include sărbători religioase, dar și laice – Ziua Națională a României sau Anul Nou. Perioada de la 30 noiembrie, când îl serbăm pe Sfântul Andrei și până pe 6 ianuarie – Boboteaza și 7 ianuarie – Sfântul Ioan, este cunoscută în popor sub denumirea de *câșlegi* și cuprinde postul Crăciunului, Sfântul Neculai, Sfântul Spiridon și alte sărbători creștine pentru care biserica acordă dezlegare la pește.

Perioada aceasta e un prilej de reculegere spirituală și morală, dar și de bilanț al faptelor bune și mai puțin bune săvârșite peste an, de împăcare sufletească și creștină, de bucurii și bună dispoziție generată, de bogăția produselor agricole ca rod al muncii și efortului depus pe parcursul anului.

Se ține post de către cei mai bătrâni și credincioși, dar comercianții organizează târguri cu produse tradiționale îmbiind populația să consume, în general, produse de fruct, încalcând, astfel, percepțiile creștine impuse de biserică.

Pentru cei care au ținut post, compensația vine la *Ignat* când se taie porcii, se face pomana acestora cu tochitură,

ciorbă, apoi cârnați, tobă, caltaboși, șuncă și alte preparate culinare specifice fiecărei zone etnografice.

În această perioadă, copiii fac repetiții pentru colinde, umblatul cu steaua, cu plugușorul, capra, ursul, semănatul, vălăretul etc. Preoții colindă și ei cu icoana Nașterii Domnului și mai apoi cu Iordanul și agheasmă.

Gospodinele sunt antrenate în pregătirea de bucate cât mai variate, cele specifice Ajunului Crăciunului: scutecele Domnului, colacii pentru urători, sarmalele, plăcinta cu răvașe și alte specialități stropite din plin și cu țuică și cu vin.

Mai recent, după model occidental (Viena, Paris) se organizează în orașe târguri de Crăciun, se instalează în piețe publice brazi împodobiți cu ghirlande multicolore, străzile sunt luminate feeric, chiar și instituțiile publice sau vilele celor mai bogați.

Trecerea dintre ani, Revelionul, se petrece în familie, în piață sau în stațiuni, la pensiuni, în țară și străinătate, fiecare după posibilități, și este însoțită de artificii, urări de sănătate, prosperitate și cadouri. Se țin discursuri oficiale, presa, radiourile și televiziunile se întrec în programe cât mai variate de divertisment, se fac planuri de viitor de bunăstare, de pace și bună înțelegere între popoare.

E o mare sărbătoare națională.

Sănătate! La Mulți Ani! Vă urează Ghiță Cristian.

DIN NOU CRĂCIUN

Ana Alexandra ANDREI

A trecut un alt an, încărcat și obositor, iar speranța de mai bine îmi alimentează sufletul ca un generator.

Mă aflu din nou în postura în care trebuie să vorbesc despre una din cele mai importante sărbători ale poporului român: Nașterea Mântuitorului. Iar simțim bucuria în nopțile reci de iarnă când îngerii dau slavă Domnului, alergând între cer și pământ pentru a întări legătura între noi și Dumnezeu.

În lumea modernă începe goana după cadouri și bunătați, agitație caracteristică acestor zile, uitând parcă de semnificația lor reală.

Crăciunul înseamnă familie. Este necesar să-i redăm familiei bucuria de a fi familie. Familia este mediul în care ne naștem, creștem, ne dezvoltăm și devenim oameni, iar iubirea este factorul cheie care ține familia unită. Familia are un caracter special, iar conceptul este înrudit cu conceptul trinitar al lui Dumnezeu. Familia înseamnă iubire, respect și tradiție, iar de Crăciun suntem mai aproape de rădăcini. Acum e momentul în care împodobim bradul, scriem scrisori lui Moș Crăciun, ne bucurăm de colinde și de nașterea Pruncului cel Sfânt.

În tumultul vieții cotidiene trebuie să învățăm să fim alături unul de celălalt, pentru că fiecare zi e o nouă șansă la viață, iar de Crăciun ni se oferă din nou posibilitatea să ne naștem o dată cu Hristos, ni se oferă posibilitatea să prețuim lucrurile pe care noi le considerăm mărunte. De multe ori, familia rămâne în plan secund deoarece ne lăsăm acaparați de griji și servicii și uităm cât de importanți sunt ai noștri. Am uitat să ne valorizăm copiii, să credem în ei. Am uitat să privim bunătatea și generozitatea din sufletul lor, să-i îmbrățișăm. Am uitat să ne prețuim părinții și să-i sunăm să le auzim vocile. Am uitat să spunem soției sau soțului cât îi iubim și cât de mult contează că există în viața noastră.

E timpul renașterii, e timpul să învățăm că nu trebuie să așteptăm Crăciunul pentru a fi mai buni, mai generoși, mai atenți cu cei din jur.

Să așteptăm povestea Crăciunului așa cum se cuvine, să-i mulțumim Domnului pentru acest an greu, dar biruitor, să lăsăm smerenia colindei să învingă strigătul surd al grijilor.

„Dacă-n fiecare zi, Crăciunul ar veni..”

Zilele premergătoare sărbătorii Crăciunului s-au transformat, în ultimii ani, într-un adevărat maraton al campaniilor caritabile, al gesturilor frumoase dedicate familiilor nevoiașe din jurul nostru. Este impresionant să vezi oameni mici și mari străduindu-se să aducă bucurie în sufletele semenilor, să acopere, în preajma sărbătorilor de iarnă, lipsurile care îi chinuie pe aceștia, să le aducă alinare și liniște, marcând astfel miracolul Nașterii Domnului.

Este emoționant să vezi grupuri de copii din colectivități diverse – de la grădiniță până la facultate – strângând tot ce au mai bun în colecția de jucării și cărți, toate hăinuțele frumoase care nu le mai vin sau pe care nu le mai poartă, epuizând bănuții din pușculița strânsă în ultimul an pentru a cumpăra dulciuri și alimente utile pentru cei ce provin din familii nevoiașe. La inițiativa Bisericilor, a ONG-urilor, a unităților de învățământ sau a unor persoane fizice, anul acesta, toată suflarea bărlădeană s-a mobilizat exemplar în derularea acțiunilor caritabile, iar mediatizarea lor în presa scrisă, promovarea pe rețelele sociale a reușit să adune și mai multe cadouri, și mai mulți voluntari dornici de a trăi **bucuria de a dăruia**. Iar ceea ce e și mai înduioșător, în acest context, este faptul că „vestitorii Crăciunului” sau „spiridușii lui Moș Crăciun” sunt copii, tineri, adulți care provin din toate mediile sociale... ce poate fi mai frumos decât să vezi oameni care trăiesc ei înșiși cu grija zilei de mâine, dar care, din puținul pe care îl au, au hotărât să ofere și celor care au mai puțin decât ei?

În lumina decorațiunilor specifice și a brazilor împodobiti, a cadourilor frumos împachetate în toate culorile și formele, a clinchetelor de clopoței și a ecoului sfintelor colinde, apar înălțătoare zâmbetele celor cărora bunătața le-a trecut pragul, bucuriile lor, pentru că înțeleg ce înseamnă altruismul, liniștea generată de petrecerea unor zile fără grija că nu au ce pune pe masă și, la fel de înălțătoare, mulțumirile sufletești și satisfacția spirituală a celor care dăruiesc. Trăim, într-adevăr, „cea mai frumoasă perioadă a anului”, în care urările-șablon capătă valențe reale, în care ne simțim mai umani... în care uităm, pentru moment, de diferențele ce ne despart, de neîncrederea socială în care pătrundem din ce în ce

mai adânc de la an la an, de conflictele în care suntem implicați și, pentru moment, îi permitem Pruncului născut în Betleem să pătrundă și în sufletele noastre. Pentru moment... cum se termină sărbătoarea Crăciunului și cum trece efervescența specifică începutului de an, revenim la vechile obiceiuri, la trăirile anterioare, pe care fascinația feericelor zile de decembrie nu le-a îndepărtat complet. Cât de diferit ar arăta comunitățile noastre dacă ne-am comporta „în fiecare zi ca și cum Crăciunul ar veni”... cât de multe probleme sociale ar fi preîntâmpinate dacă ajutorarea semenilor ar deveni o activitate cu caracter permanent, cât de mult bine s-ar răspândi în lumea aceasta dacă ne-am lăsa conduși de spiritul Nașterii în tot ceea ce întreprindem!

Tocmai de aceea acum, la sfârșit de an, îmi doresc să ne comportăm în fiecare moment al anului ce vine ca și cum ar fi Crăciunul – păstrându-l în suflete și în gesturi și gândindu-ne, mai frecvent, la cei nevoiași... la cei care au nevoie de sprijin susținut pe toată perioada anului și care ar aprecia la fel de mult dacă le-am trece pragul și la început de primăvară, în mijlocul verii sau toamna.

Vă urez să trăiți bucuria acestor binecuvântate zile de Crăciun în fiecare zi a anului ce urmează! La mulți ani fericiți!

Roxana MIRON-FERARU,
Viceprimar

Carolina BOROȘ

POVESTE DE IARNĂ

Ninsoarea se așterne ușor, ușor și fiecare fulg de nea e o poveste. O poveste a anilor copilăriei când priveam cu năsul lipit de geam omățul ce se așternea și îmbrăca totul într-o mantie albă.

Privesc și acum pe geam ninsoarea și îmi amintesc de serile în care bunica pregătea bucatele pentru sărbătoarea Crăciunului, iar mama... ei, pe mama am prins-o cu minciunica.

În ziua aceea de Ajun, mi-a spus să fiu cuminte pentru că Moș Crăciun dă târcoale prin târg și se interesează de fiecare copil. Ochii mei s-au făcut mari și privirea uimită pentru că nu înțelegeam de ce îl interesa pe Moșul acela comportamentul meu și al celorlalți copii. Mama a zâmbit și mi-a explicat cine era Moș Crăciun. Era primul an în care înțelegeam rostul bradului împodobit și al zarvei din casă.

Am cam intrat în panică deoarece știam că mai făcusem ceva pozne și eram sigură că moșul nu va veni la mine. Totuși, în ziua aceea m-am așezat cuminte alături de mama și am început să ornăm bradul, deși sufletelul meu de copil naiv era trist.

Atunci, mi-a venit ideea. Am început să cânt, alături de mama, care avea o voce minunată, lucru care a mirat-o, dar nu a spus nimic. Îmi amintesc că o întrebam cam pe la

ce oră vine Moșul acela darnic, pe unde vine, cum reușește să ajungă la toți copiii din oraș într-o singură noapte, întrebări la care mama îmi răspundea cu calm și dragoste.

A venit seara. Treburile erau terminate. Bunica și mama erau obosite și au spus că trebuie să ne culcăm devreme, altfel nu vine Moș Crăciun, că lui îi plac doar copiii ascultători. Nu am comentat, și, spre mirarea lor, am acceptat să mă culc.

Când am simțit că bunica a adormit, m-am dat jos din pat și tiptil, tiptil m-am apropiat de ușa ce dădea în camera unde trona bradul împodobit. Îmi puneam în aplicare planul: să-l prind pe Moșul acela în fapt și să-l rog să ducă daruri tuturor copiilor, chiar dacă nu fuseseră prea cuminți.

Am deschis ușor ușa camerei și... stupoare! Mama așeza darurile sub brad, le scotea dintr-o plasă și zâmbea șăgalnic. Țin minte și acum senzația aceea de tristețe ce m-a cuprins, lacrimile ce-mi curgeau pe față, dezamăgirea față de... nici nu știam atunci față de ce.

A fost ultimul an în care am avut brad. În primăvară, ninsoarea de basm s-a transformat în apa cea rea și dușmănoasă, ne-a dărâmat casa și mi-a schimbat drumul vieții.

COLINDE, COLINDE...

Prof. **Lucia MUNTEANU**

„Astăzi s-a născut Hristos/ Mesia-
chip luminos,/ Lăudați și cântați/ Și vă
bucurați!”

Ce cuvinte simple, dar pline de
simțire adevărată, prin care se vestește
nașterea lui Iisus Hristos!

Colindele ne vin din negura
timpului, de la moșii și strămoșii noștri,
și sunt cele mai răspândite forme ale
creației populare inspirate de nașterea
Mântuitorului. Ele sunt cântece de esență
religioasă al căror mesaj este simplu:
dragoste și recunoștință față de Cel care
prin jertfa de Sine a dat un exemplu unic
de ceea ce înseamnă dragostea pentru
semeni.

Colindele preamăresc Nașterea
Domnului nostru Iisus Hristos, exprimând
bucuria oamenilor pentru acest
eveniment pe care Creatorul Universului
l-a făcut posibil pentru mântuirea
noastră.

În ajunul Crăciunului, cete de copii
și de tineri, prin unele locuri și de adulți,
merg pe la casele gospodarilor și cântă
diferite colinde, primind în schimb
colăcei, mere, nuci, simboluri pentru ceea
ce pământul ne dăruiește, prin puterea
lui Dumnezeu, pentru traiul de zi cu zi.

Nu putem uita că a fost o vreme
de tristă amintire, când colindele erau
într-un fel sau altul, interzise. Parcă le
pierdusem, parcă cineva ni le furase! Era
vremea când Moș Crăciun era Moș Gerilă!
Dar NU! Colindele au rămas, s-au păstrat
în sufletele curate ale copiilor ca niște
cântece magice, aducând slavă acestei
sărbători UNICE – NAȘTEREA FIULUI LUI
DUMNEZEU!

Auzind în dimineața zilei de 24
Decembrie clinchete de zurgălăi și glasuri
cristaline de copii cântând minunatele
colinde românești pe care le știm noi
înșine de când eram copii, simțim cum
ne înfiorăm de emoție și de bucurie: „O,
ce veste minunată!”, „la sculați, voi, boieri
mari/...Că vă vin colindători,/ Și v-aduc
pe Dumnezeu,/ Să vă mântuie de rău!”

Sunt versuri care ne trezesc în suflete
dorința de a fi mai buni, mai generoși,
mai aproape de cei aflați în suferință.

Sunt cuvinte magice, pentru că
aceste colinde mențin spiritul nostru
creștinesc mereu treaz, încărcat de
mulțumire, de recunoștință.

„Ș-am venit aici la voi
Cum e datina la noi!
Sculați gazde, nu dormiți,
Vremea e să vă treziți
Casa să vi-o aranjați,
Flori de măr,
Masa să vi-o încărcăți,
Flori de măr.

Noi umblăm a colinda
Pe la casa altuia.
Să trăiți, să înfloriți,
Flori de măr,
În ani mulți să-mbătrâniți
Flori de măr
Și la anul om veni
Numai dacă ni-ți pofti
Și mai multe vom ura,
Flori de măr
Un cocuț dacă ni-ți da,
Flori de măr.

Și colinda nu-i mai multă
Să trăiască cine ascultă
Și colinda-i atâta
Cine-ascultă să trăia...”
(Colind popular din Ardeal)

Am dori să adăugăm faptul că și
poezii noștri au creat minunate colinde,
exprimându-și emoția și recunoștința
față de Maica Preacurată, Fecioara Maria
și față de Mântuitorul nostru.

Colinde, Colinde

de Mihai Eminescu

Colinde, Colinde!
E vremea colindelor,
Căci gheața se-ntinde
Asemenea ogliindelor.
Și tremură brazii,
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele,
Se bucur copiii,

Copiii și fetele
De dragul Mariei
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei
Și-a Mântuitorului,
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

Ziurel de ziua

de Radu Gyr

Tot mai arde cerul sus,
ziurel de ziua,
peste ieslea lui Iisus,
ziurel de ziua.

Vitleeme, colț de rai,
ziurel de ziua, îngeri
palizi încă ai?
Ziurel de ziua.

Alb și fraged Vitleem,
ziurel de ziua,
în ce vis să te mai chem?
Ziurel de ziua.

Steaua sfântă de Crăciun,
ziurel de ziua,
din ce praf s-o mai adun?
Ziurel de ziua.

Lacrimi mari pe cer s-aprind
ziurel de ziua,
prin tristeți de foc colind,
ziurel de ziua.

Pentru–nsângeratul mag,
ziurel de ziua,
pune, Doamne, spini pe prag,
ziurel de ziua.

Și acoperă cu lut,
ziurel de ziua,
Vitleemul meu pierdut,
ziurel de ziua.

La mulți ani binecuvântați!!!

Mesaje cu prilejul Sărbătorilor de iarnă

Suntem în pragul Sărbătorilor de iarnă ce sper să vă găsească alături de cei dragi în pace și armonie.

Ne aflăm la finalul unui an greu, pe care l-am depășit împreună și pentru aceasta țin să vă mulțumesc, asigurându-vă că voi rămâne același susținător al cauzei dumneavoastră, stimați membri pensionari.

Acum, în pragul Noului An, poate ar fi bine, să rememorăm câteva din măsurile ce am reușit să le adoptăm înspre îmbunătățirea nivelului de trai al vârstnicilor. Putem vorbi astfel despre *adoptarea unei noi Legi a pensiilor fundamentată pe principiile contributivității și solidarității sociale, despre creșterea valorii punctului de pensie ori despre eliminarea taxei privind contribuțiile sociale (CASS) și a impozitului pe venit pentru pensiile mai mici de 2000 lei*, iar lista poate continua.

Avem și pentru anul 2020 pregătite o serie de măsuri în sprijinul dumneavoastră, al pensionarilor, ce așteaptă a fi implementate, respectiv *Legea pensiilor nr.127/2019 va aduce, cu începere de la 1 septembrie, o creștere a punctului de pensie la 1775 lei, vor fi supuse unui proces de recalculare toate pensiile tuturor celor ce au lucrat în acord global printr-un spor de 10% la punctaj.*

În încheiere, permiteți-mi să vă urez Crăciun fericit și să ne revedem în 2020 mai buni, mai optimiști, sănătoși. La mulți ani!

Prof. Adrian SOLOMON,
Deputat

„Cine nu are bătrâni să-și cumpere!”

DRAGII NOȘTRI,

Ne aflăm în pragul sărbătorilor de iarnă, Crăciunul, ziua nașterii Domnului Iisus Christos, și Anul Nou, sărbători ale fericirii și împlinirii sufletești. În calitate de creștini, se cuvine să întâmpinăm această mare sărbătoare prin purificarea sufletului, prin dărnicie, înțelegere și compasiune.

Din copilărie, așteptam cu drag aceste momente deoarece aduceau cu ele bucuria colindatului străbun și a urărilor de început de an, dar, mai ales, bucuria adusă de mirosul cozonacilor, a turtelor cu nucă și a bucatelor tradiționale.

O amintire dragă mie este drumul prin nămeți la casa bunicilor, unde eram primit cu drag și cu zâmbete deschise, cu turte, cu porumbei și pupeze din aluat, proaspeți scoși din cuptor!

Păstrez o vie amintire bunicilor mei care m-au învățat respectul pentru cei vârstnici, pentru ninsoarea din părul lor și pentru truda și sacrificiile făcute pentru a-și construi o viață demnă.

Mă adresez vouă, astăzi, dragi bunici de toate vârstele, cu același respect pe care l-am învățat de mic și cu toată considerațiunea și stima mea față de dv, cei care ne sunteți alături la bine și la greu, care ne sfătuiți și ne îndrumați pașii pe cărările sinuoase ale vieții și care ne sunteți modele demne de urmat. Se știe că sfaturile date de persoanele în vârstă sunt pline de înțelepciune și de echilibru, motiv pentru care cei tineri ar trebui să reflecteze la cuvintele lor.

Să ne bucurăm cât mai mult cu prezența dumneavoastră, deoarece sunteți sursa noastră de inspirație și de la dumneavoastră avem atâtea lucruri de învățat!

Vă urez un Crăciun fericit, multă sănătate și bucurii alături de cei dragi, precum și un călduros LA MULȚI ANI, 2020!

Av. Dumitru BOROȘ,
Primarul Municipiului Bârlad

Dragi seniori,

Pășim în noul an cu încredere și speranță. Vă mulțumesc pentru încă un an petrecut împreună, vă mulțumesc pentru lupta voastră neobosită pentru apărarea drepturilor persoanelor vârstnice. Nu este ușor, dar, desigur, niciodată nu este, atunci când te lupți cu indiferența și ignoranța. Noi ne-am propus să aducem schimbarea cu pași mărunți, dar siguri, mai cu seamă că în anul ce vine ne vom afla în fața unei provocări majore, atât la nivel de țară cât și la nivel de Federație. A trecut deja un an de la Centenarul Marii Uniri, momentul astral al poporului român, cel care a dat măsura secolelor de luptă, sânge și lacrimi, ne-a demonstrat că unitatea, indiferent de formele ei de exprimare, creează un viitor, îți dă speranță și te face mai puternic. Trăim vremuri tulburi, de grea încercare, în care îndoiala și nesiguranța zilei de mâine creează prăpăstii între oameni, separându-i și făcându-i indiferenți la necazurile celorlalți. Să nu ne pierdem speranța în unitatea și viitorul României și al Federației Naționale „OMENIA”. Noi, seniorii, suntem purtătorii acestor valori și avem datoria să le transmitem mai departe copiilor și nepoților noștri. Casele de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor, Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România trebuie și vor merge înainte. Sunt, poate, printre puținele enclave de solidaritate și acțiune pentru drepturile seniorilor din România. Să privim înainte cu optimism și seriozitate.

Sărbătorile Crăciunului și Anului Nou să vă aducă tot ce-i mai bun pe lume, multă iubire, fericire, prosperitate și, bineînțeles, încredere în viitor!

Gheorghe **Chioaru**,
Președintele Federației Naționale „OMENIA”

Dragi membri ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”,

Am ajuns împreună la sfârșitul unui an pentru care trebuie să fim recunoscători, un an ce a adus deopotrivă și greutăți, dar și bucurii.

Luna decembrie a debutat cu Ziua Națională a României, o sărbătoare ce are un loc special în inima mea și pe care o respect. Parcă anume lăsat de Dumnezeu, Ziua Națională a României este urmată de sărbători creștine de primă importanță pentru români: Sfântul Nicolae, Nașterea lui Iisus, Sfântul Ștefan, motivele de bucurie încheindu-se cu debutul unui Nou An.

Aș spune să pornim în Noul An cu o atitudine echilibrată asupra vieții și să devenim responsabili pentru viața noastră. Casa de Ajutor Reciproc este exemplul viu al acestei mentalități, deoarece așa cum îi spune și numele și așa cum au intenționat întemeietorii ei să fie, activitatea sa se rezumă la solidaritatea dintre oameni, efortul și binecuvântata dorință de a-l ajuta pe celălalt după propriile capacități. Asociația noastră este un exemplu al omeniei pe care dorim să-l amplificăm și de pe urma căruia să beneficieze cât mai mulți oameni. Nu vă promitem imposibilul, ci ne luăm angajamentul cu rațiune de a vă respecta drepturile și de a vă fi de folos cât de mult ne permit limitele societății în care trăim.

Ca ființe sociale, a nega nevoia personală de a fi ajutat de semenii poate deveni periculoasă. Trăirile omenești, la fel ca experiențele, sunt făcute să fie împărtășite cu cei dragi, cu oameni în care putem avea încredere și oameni de la care putem aștepta un sprijin real.

Pornesc cu gândul în anul 2020 de a deveni sprijinul dumneavoastră de încredere prin Asociația pe care o conduc și vă asigur că intențiile de la care pornesc această nouă călătorie sunt în primul rând în folosul dumneavoastră.

Vă mulțumesc pentru faptul că ne-ați rămas alături în toți acești ani!

Așa cum îmi doresc pentru mine și familia mea, vă urez să aveți parte de un an cu multe împliniri, un an al siguranței financiare și emoționale, un an în care să descoperiți că oameni de omenie există și sunt gata să vă sară în ajutor.

Nicolai **MIHAI**,
Președintele C.A.R. Pensionarilor „Elena Cuza”

Gânduri spre viitor

Fiecare an se simte ca un sfârșit de drum în care ne uităm în urmă la distanța parcursă, constatăm dacă ne-am atins obiectivele, ne măsurăm speranțele pentru viitor și privim în jur să vedem cine ne-a rămas alături după încercările întrezărite.

Anul 2019 a fost cu adevărat un an al planurilor care s-au materializat, dar și un an în care am schițat granițele unor noi provocări pe care ne-am propus să le ducem la bun sfârșit. După cum știți, reprezentanții Adunării Generale ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” au hotărât să acorde un nou mandat Consiliului Director și magistratului pensionar Nicolaie Mihai la conducerea Asociației. Această hotărâre a reprezentat confirmarea faptului că efortul depus de-a lungul anilor nu a fost în zadar, timpul acordat pentru atingerea obiectivelor arătându-și în acest an roadele. Aceasta mai înseamnă acordarea încrederii în gestionarea potrivită a noilor obiective și menținerea standardelor de funcționare actuale ale Casei.

Având așteptări mari de la cei din jur, dar în primul rând de la noi înșine, privim cu recunoștință tot ceea ce Dumnezeu ne-a ajutat să întreprindem, dar suntem conștienți că multe probleme mai așteaptă să fie rezolvate.

Așa cum purtăm recunoștința în inimă pentru Dumnezeu, mărturisim faptul că aceeași emoție o purtăm și pentru membrii Casei și pentru personalul angajat care ne-au rămas alături în acești ani.

Cele mai armonioase gânduri le îndreptăm către dumnezevoastră, să aveți parte de sănătate, înțelepciune, ocrotire de la Cel de Sus și credință în propriile puteri.

Fie ca Anul Nou să-l întâmpinați cu bucurie și speranță!

Consiliul Director al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad

Tănase Veruța,
Consilier

Mihai Nicolaie,
Președinte

Fitcal Mircea,
Consilier

Rugă de iarnă

Zaharia Stancu

Îngeri scutură livezi,
Cad din cer crenguți de-argint.
Inima fără alint
Azi ți-o dau s'o vezi.
Uite mâinile zălog,
Mi-au roit în suflet fluturi
Pomii-s albi, să nu mi-i scuturi,
Doar atât te rog...

Interior de iarnă

Nicolae Davidescu

În odaie plutește voluptatea vegherii,
Iar afară zăpada liniștită coboară,
Șovăind ca o soră gânditoare-a tăcerii,
Și-nvelește foburgul cu hermina-i ușoară.

Pe deasupra-nserarea se desfășura-n zare,
Fluturându-și tăcuta-i banieră de doliu,
Pe când străzile goale par străvechi coridoare,
Tapisate de veacuri cu-al tăcerii lințoliu.

Noi privim prin perdele, departându-se-amurgul,
Cu vârtejul de gânduri jumătate visate ;
Se-nfășoară-ntr-o pânză de păianjen foburgul,
Iar înghețul de-afară prin ferestre străbate ;

Și târziu ne cuprinde deznădejdea divină
De-a simți cum uitarea nevăzută coboară,
Preschimbându-ne chipul de străin și străină
Ce-și îndură prezența ca pe-o veche povară.

Prof. Ion DOBRIN

PLUGUȘORUL

Pentru poporul român, practicarea agriculturii a însemnat locuirea permanentă într-un anumit loc, statornicia dar și activitatea de bază, activitate care aducea hrana de toate zilele, belșugul. Plugul simbolizează elementul sacru, fără de care omul nu poate prospera, pentru că de la plug omul așteaptă roadele, care-i mențin viața. Plugul, ploaia și pământul sunt considerate elementele fertilității de aceea de câte ori se întemeia un sat, prima dată se trăgea o brazdă împrejurul locului respectiv pentru a apăra comunitatea de molimă și pentru a binecuvînta locul. În trecut, umblatul cu „plugul” se făcea cu un plug adevărat, de regulă cu boi, care trăgea brazdă în jurul casei gospodarului de trei ori, iar plugarii urau gospodarului sa aibă un an bun și bogat. Gospodăria colindată se bucura de fertilitate și protecție față de duhurile rele. În trecut era o adevărată problemă pentru casa necolindată crezând că se vor abate toate relele asupra ei. În zona Moldovei întâlnim patru categorii de plugușoare: plugul tradițional cu temă agrară (povestea pâinii), plugușorul pentru copii-tradițional sau nu, plugușorul de tip baladă și plugușorul satiric.

Brazda plugului va juca un rol însemnat și în obiceiurile

juridice populare, unde „jurământul cu brazda-n cap” se bucura de credibilitate absolută, în lipsa documentelor. Boin care trăgeau plugul nu erau aleși la-ntâmplare. Plugul magic era tras de doi boi negri, frați, fătați într-o sâmbătă. În unele localități erau folosiți numai boii gemeni, conduși tot de frați gemeni.

În textele plugușorului s-au păstrat mărturii despre aceste practici: „Doi juncani, târcați, vârgați/ Într-o sfântă joi fătați”/ sau „Cu douăsprezece pluguri cu boi/ Boi în frunte țantați/ Și într-o noapte fătați”. Așa cum plugul adevărat și-a permanentizat prezența prin imitații, boii sunt înlocuiți prin buhai, instrument a cărui folosire implică pe lângă imitarea mugetului boilor, unele valențe magice. În unele regiuni cum ar fi pe Valea Troțușului, putina din care era confecționat buhaiul se îmbrăca în piele de vițel care face legătura cu vechiul cult al taurului atât de prezent pe teritoriul nostru.

Un alt element specific pentru scenariul plugușorului este grâul, în diferite ipostaze de la starea sa pură la cea de încununare a strădaniilor plugarilor - colacul ceremonial. Această pâine rituală poate să fi migrat din teritoriul magic al riturilor agrare reprezentate în primul rând de

plugușor spre scenariul momentelor fundamentale ale existenței umane - nașterea, nunta, moartea. Plugușorul sau uretul, cunoaște cea mai mare răspândire în Moldova, zona de unde este de altfel, originar. De aici s-a răspândit în restul teritoriilor românești prin intermediul școlii, care a popularizat foarte mult varianta culeasă de Vasile Alecsandri.

Plugușorul face parte din cele mai vechi creații folclorice, fiind contemporan la originile sale cu cele mai îndepărtate începuturi ale agriculturii. Este o manifestare folclorică de o mare și rară complexitate, care presupune un scenariu amplu, costumație, instrumente muzicale și alte accesorii (bici, buhai, plug, clopoței). Substratul său magic este foarte evident, practic plugușorul este un descântec pentru obținerea unei recolte bogate, după cum vom vedea în plugușorul cu temă agrară (povestea pâinii).

Voi prezenta mai întâi plugușorul tradițional de la Pogana, cules de la un bătrân pe care îl ascultam cu multă admirație când eram copil și adolescent, un bătrân cu mult har și talent în arta interpretării, Amărgărintei Vasile, Dumnezeu să-l ierte! Și dacă tot am pomenit de plugușorul satiric, vă voi prezenta câteva creații proprii, inspirate din colaborarea mea cu C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad, plugușoare menite să încălzească atmosfera și să destindă audiența:

PLUGUȘORUL TRADIȚIONAL - POGANA

Aho, aho români plugari
Cu bondiți și cu ițari
Cu ochinși și cu târșini
Copii, tineri și bătrâni.
Dați-vă pe la fereastră
Și-ascultați vorbele noastre
Dați-vă pe la perdele
Și-ascultați vorbele mele
C-am pornit cu tot alaiul
Cu flăcăii, cu buhaiul,
Cu fetele și băietanii
Cu plugul și cu plăvanii
Ține boii fa fimeie,
C-o pocnit 6 răsteie

Ține boiide frânghie
Că te-njur de panaghie
Săruta-ți-aș mânilicare munșesc
Ochii cari mă privesc
Gurița cari-mi vorbește
Mult o fost distul mai este
De când sara o-sărat
Buna sara nu v-am dat
Buna sara să vă dăm
Și-a ura să vă urăm
Căci afară-i vară, primăvară
12 pluguri ară
Până-n sâmbătă-disară
Și-o arat un colț de țară
În lungiș și-n curmeziș
Și s-o oprit un plug într-un os de rămă
Și s-o făcut mii și fărâmə
Și n-avea cin să-l dreagă
Decât feciorul catargiului
Din fundul pământului
Cu ochii beliți
Cu dinții rânjiți
Cu luleaua-n dinți
Cu ițarii plesniți
Când te uitai la dânsul
Te bufnea râsul
El cu barda bărdia
Cu ciocanul ciocănea
Plugul pe brazdă-l pornea
Și-am sămănat grâu de vară
Cu negară
Grâu cu arnăut
Data-i Domnul de s-o făcut
În pai ca trestia
Spicul ca vrabia
Grăuntele ca mazărea
Și-ntr-o joi de dimineață
S-o sculat al nostru comandant
Ochi albaștri o spălat
La icoane s-o-nchinat
La vizitiu c-o strigat
Vizitiu de bine ce l-o ascultat
În grajd o alergat
Și-o scos un cal graur
Cu șaua de aur
Cu scările de mărgărint
Cu trunchiul pân la pământ
El pe cal o-ncălecat
Calul când o nechezat
Cu norii s-o amestecat
Moșia și-o controlat
Și s-o lăsat în Bărăgan la răsărit
Unde-i grăul cel vestit
Unde-i grăul cel mai mare
Bate calul la spinare
Unde-i grăul cel mai mic
Bate calul la oblânc
De pe deal și de pe văi
Trageți roata măi flăcăi
Și hăiți cu toții măi!
Pe scara dreaptă s-o lăsat

7 spice-o apucat
În batistă le-o legat
Și-napoi mi s-o-nturnat
Din căruță-așa jucând
Din batistă scuturând
Și din gură tot zicând:
Măi nevastă, fa femeie
Grăul nostru o să cheie
la mai taci și tu bărbate
Că doar târgul nu-i departe
Și mergi la târg la Puiești
Și la târg ai să găsești
Și-ai să iei 9 săcerele
Cu mănunchi de voirele
Și cu dinți de floricele
Să dăm pe la nepoței
Pe la nepoțele
Pe la finele vecinele
Pe la babele bătrânele
Iar o babă bătrână
Cu fusta de lână
Cu fusta vărgată
Pe-o bucă de cur lăsată
Cu dreapta trăgea, nu prea trăgea
Cu stânga polog făcea
Și din polog snop
Și din snop claie
Claie hodobaie
Stog la arie
Unde s-aleagă aria
În capul pământului
În jăriștea vântului
Unde-i drag voinicului să muncească
Și leneșul să odihnească
Și-am scos 9 iepe sirepe
Nu pre treiera, că era a făta
Și-am scos 12 juncani jugăniți
La picioare potcoviți
Cu potcoave de alamă
Bate bine la dulamă
Cu potcoave de argint
Bate bine la pământ
Unde călca, pământul crăpa
Unde pășa, pământul se prăbușa
Cu nările vânt trăgea
Cu urechile-n sac punea
Căuș nu le mai trebuia
Și-am încărcat 9 care pogănești
Și 9 țărănești
Și-am dus la moară la Ivan
Unde-am măcinat și an
Iar hoața cea de moară
Când văzu atâtea cară
Cu povară-mpovărate
Cu lanțuri de fier legate
Puse coada pe spinare
Și plecă în fuga mare
La cea luncă de scăpare
Lunca mare frunză n-are
Lunca mică frunza-i pică
Bat băieții de-o bășică

Iar morarul meșter mare
Halal de mama cui îl are
Amăgi moara-n portiță
Cu trei grăunțe roșioare
De când foamea cea mare
Și-o apucă de codiță
Și-o puse pe părpăniță
Și-o apucă de codoi
Și-o puse pe căpătai
De pe deal și de pe văi
Ia mai ziceți roata măi
Hăi, hăi, hăi!
Și i-o dat un ciocan în șele
Crâșca moara din măsele
Și nu curgea făină
Curgea grâu și mărgăritar
Pe la curțile voastre
Boieri mari
Astea nalte minunate
Cu streșini de busuioc
Cu vârfuri de siminoc
Da-i mai bine pe la bordeieșele noastre
Că-s învelite cu paie de secară
Plouă-n ele ca și-afară
Morărița-i din Puiesti
Când o vezi te prăpădești
Cu papucii roșiori
După dânsa zaci și mori
Măi flăcăi, nu fiți fimej,
Ia sunați din zurgălăi
Și pocniți din bice măi!
Hăi, hăi!
Frunză verde mărgărint,
Să vă spun ce-am petrecut
În anii care-au trecut
În 41-42
Era lipsă de popușoi
Dar mai mare de fasole,
Grâu, ovăz și barabole
Că ne-nconjura ploile
Cum înconjoară lupul oile
Ploua numai pe dișee parte
Unde umblă fetele rețezate
Și flăcării cu mustață,
Și moșnegi cu chica creață
Da-n 45-46
Ne scotea foamea din casă
Noi nu puteam vorbi de foame
Doctorii cătau prin oale
N-aveam o strachină de făină
Doctorii făceau vaccină
Nu mai puteam de necaz
Ne dădea rufele cu gaz
Scotea rufele din casă
Și dădea fum de puciuoasă
Dacă-i ordin ce să faci?
Mi-o băgat nevasta-n draci
Acum casa-i văruiță
Și nevasta-i priminită
Măi române, măi țărane,
Măi Costică, măi loane,

Trageți plugul la median
Și cu boii la săivan
Puneți mâna pe țăpoi
Și-mpingeți păring la boi
Și-apoi din bătătură
Să la dați adăpătură
Că de luna ce-o să fie,
Să ieșim la plug bădie
Să arăm holdele

Să-nsămânțăm plantele
Să se facă bucatele
Pe la toate casele
Ia mai mânați măi flăcăi
Și sunați din zurgălăi
Hăi, hăi!

Iese jupânesa gazdă în cerdac
La-nchinat
Cu mâinile suflecate
Și-mbârnate
Parcă erau de albini mușcate
Aude boii mugăind
Carele scârțâind
Flăcării chioind
Galbenii curgând
Ea din urmă se luă
Și cu poala îi strânsă
Și-acasă îi adusă
Și pe masă îi pusă
Și umblă din casă-n casă
Până la a 9a casă
Cu o sită de negară
Și-o dat-o pe ușă-afară
Că era sâta pre rară
Și-o scos alta de mătasă
De 9 meșteri aleasă
Bate-n sâta și-n covată
Face-un colăcel îndată
Nu pre mare nici pre mic
De-o chilă și de-un merlic
Pune-l acolo jos
Pentru noi plugarii de folos
Rupe-n două dă și nouă
Rupe-n trii dă cui știi
Rupe-n 4 dă la altul
Rupe-n 5 dă la voinici
Rupe-n 6 dă la fetele din casă
Și la cele din cămară
Că-așteaptă de-alaltasară
Busuioc verde-n grădină
Rămâi gazdă gospodină
Busuioc verde pe masă
Gazdă rămâi sănătoasă
Tinerică și frumoasă
Pahare pline pe masă
La mulți ani oameni gospodari
Oameni buni și fete mari
Fie tineri sau bătrâni
Și tot neamul de români
La ureche zurgălăi

Și la stânga 3 bătăi
Opriți plugul măi flăcăi!
Aho, aho!
La anul și la mulți ani!

(Cules de la Amărgărintei Vasile, Pogana, agricultor, 81 ani)

PLUGUȘORUL C.A.R.P

AHO, AHO ROMÂNI PLUGARI
CU BONDIȚI ȘI CU IȚARI
CU OCHINȘI ȘI CU TÂRȘÂNI
COPCHII TINERI ȘI BĂTRÂNI
DAȚI-VĂ PE LA PERDELE
ȘI-ASCULTAȚI VORBELE MELE
DAȚI-VĂ PE LA FEREASTRĂ
ȘI-ASCULTAȚI URAREA NOASTRĂ.
C-AM PORNIT CU TOT ALAIUL
CU FLĂCĂII, CU BUHAIUL
CU FETELE ȘI BĂIETANII
CU PLUGUL ȘI CU PLĂVANII.
TRAGEȚI PLUGUL LÂNGĂ GARD
LA C.A.R.P BĂRLAD
CA SĂ TRAGEM O URARE
DE LA MIC ȘI PÂN LA MARE
URARE NUMAI DE BINE
PENTRU ANUL CARE VINE
MULT NOROC ȘI-N VIAȚĂ SPOR
PENTRU DOMNUL PROCUROR
ȘI CONSILIUL DIRECTOR
CU FITCAL MIRCEA OFIȚER
PE POST DE CONSILIER
RÂNCU LIVIU-ADRIAN
ȘI CU FILIP STELIAN
ȘI TÂNASE VERUȚA
CU SIBERESCU TINCUȚA
SĂ PREGĂTIȚI FARFURIA
DOAMNA MUNTEANU MARIA
CU COLACI DE-ACEIA MARI
CUM LE PLACE LA PLUGARI
IARĂ HRISCU VLAD ANDREI
SĂ TAIE NIȘTE PURCEI
ȘI ELENA LUI COCIOBĂ
SĂ FACĂ CÂRNAȚI ȘI TOBĂ
SĂ STRIGE ÎN GURA MARE
DAȚI FOC LA VREO 5 GRĂTARE
IA ȘI TU ȘI DĂ ȘI MIE
ZICE DOAMNA IFTIMIE
ȘI S-AVEȚI MASĂ BOGATĂ
CUM N-O MAI FOST NICIODATĂ
LA URECHE ZURGĂLĂI
LA PICIOARE CLOPOȚEI
IA MAI ZICEȚI ROATA MĂI
ȘI SUNAȚI DIN ZURGĂLĂI
SĂ S-AUDĂ-N MUNȚI ȘI-N VĂI
HĂI, HĂI!

MULT RESPECT ȘI TOATĂ STIMA

PENTRU DOMN CONTABIL DIMA
TOATĂ ZIUA ESTE FRESH
UMBLĂ CA UN TITIREZ
CAUTĂ, NU ARE STARE
PRIN DULAPURI, PRIN SERTARE,
SUBSUOARĂ CU DOSARE
LE-ADUCE LA APROBARE
SĂ N-AȘTEPTE OMUL BRE
ÎMPRUMUTUL LA C.A.R
AȘA CÂ-NTR-O SĂPTĂMÂNĂ
S-AIBĂ OMU BANU-N MÂNĂ
NICI PUȚIN DAR NICI PRE MULT
SĂ VIE IAR LA-MPRUMUT.
PĂI, FRUNZĂ VERDE DE ARȚARI
CASIERI, FUNCȚIONARI,
DIRIJORI, PAZNICI, FRIZERI,
DACTILOGRAFI ȘI ȘOFERI
ȘI ASISTENT MEDICAL
DE FARMACIE SAU SPITAL
ȘI ALȚI DOMNI ȘI ALTE DAME
DE LA RESURSE UMANE
CONTABIL, ȘEF DE BIROU,
LĂCĂTUȘ SAU VÂNZĂTOR
ÎN I.T. OPERATOR
SORIN LA CALCULATOR
DANIELA TEODORU
CARE-ȚI ÎNDREAPTĂ PICIORUL
DE-AI PROBLEME SAU NECAZ
TE REZOLVĂ C-UN MASAJ
CARE MAI SUNTEȚI PE-AICI
MAMĂ, TATĂ, FRAȚI, BUNICI
ZIDARI ȘI EXPERȚI ÎN VAR
O DOAMNĂ GESTIONAR
DAȚI-VĂ MAI LÂNGĂ GEAM
CĂ DE SPUS MULTE MAI AM
SĂ AVEȚI ÎNTĂI DE TOATE
MULTĂ, MULTĂ SĂNĂTATE
MASA PLINĂ CU BUCATE
FLORI ÎN SUFLET, BUCURIE
TOT ANUL AȘA SĂ FIE
IA MAI MÂNAȚI MĂI FLĂCĂI
ȘI SUNAȚI DIN ZURGĂLĂI
SĂ S-AUDĂ-N LUNG ȘI-N LAT
CĂ URĂM NOI LA BÂRLAD.
MÂNAȚI MĂI!
HĂI, HĂI!

FRUNZĂ VERDE TREI MIGDALE
SĂ URĂM LA SUCURSALE
SĂNĂTATE ȘI MULȚĂ BANI
LA VLAHUȚĂ, LA BĂCANI
GARA BANCA SAU CIOCANI
MULT NOROC ȘI-N VIAȚĂ SPOR
ȘI RECOLTĂ PE OGOR
PLUGUL SĂ MEARGĂ DIN PLIN
ÎN BUTOI RACHIU ȘI VIN
SĂ CINSTIȚI CU UN PAHAR
DE GRIJI SĂ N-AVEȚI HABAR
CU PAHARUL ȘI CU CANA
DIN FĂLCIU PÂN LA POGANA
DIN MURGENI ȘI PERIENI

VIIȘOARA, MĂLUȘTENI
BOGDĂNEȘTI, BLĂGEȘTI, PUIEȘTI
VINDEREI ȘI VOINEȘTI.
ȘI CÂND VĂ MAI ARDE SETEA
DAȚI O FUGĂ LA ȘULETEA
CĂCI ACOLO-I DESFĂTARE
DAMIGENE ȘI PAHARE
VIN DE MASĂ TĂMĂIET
NU APĂ CHIOARĂ DIN BUFET.
IA MAI MÂNAȚI MĂI FLĂCĂI
ȘI SUNAȚI DIN ZURGĂLĂI
DĂ-N TOBĂ CU FĂCĂLEȚU
S-AUDĂ ÎN TOT JUDEȚU!
MÂNAȚI MĂI!
HĂI, HĂI!

FRUZĂ VERDE DE CICOARE
HAI SĂ ZICEM O URARE
ȘI DESPRE COLABORARE
PROFESORI, EDUCATORI,
LA REVISTĂ SCRIITORI
CĂ REVISTA „VIAȚA NOASTRĂ”
E CA O FLOARE ÎN GLASTRĂ
SĂ LE URĂM ÎN ACEST AN
INSPIRAȚIE, ELAN,
SĂNĂTATE, BUCURIE,
ȘI TALENT PENTRU A SCRIE
SĂ FIE LA TOȚI PE PLAC
DOMNU ANDREI ȘI DOMN NOVAC
SĂNĂTOȘI MEREU SĂ FIE
NU SPITAL, NU FARMACIE
DE RĂCIȚI PUNEȚI VENTUZA
DACĂ-I CAZUL, SCHIMBAȚI MUZA
CĂCI CONDEIUL PERTINENT
E UN FEL DE PANSAMENT
ȘI-ORICE RANĂ POA` SĂ FIE
SUBIECT DE POEZIE
ȘI UN BUN MEDICAMENT
CĂ-ȘI FACE PE LOC EFECT.

ÎN ANUL CE S-A-NCHEIAT
C.A.R.-UL A COLABORAT
CU PREFECTURA, PRIMĂRIA
CU DOAMNA MARIN MARIA
VREM SĂ CONTINUĂM LA ANUL
ȘI CU LUCICA MUNTEANU
GHERGHE GHEORGHE, ION DOBRIN
ECATERINA TELETIN
DOAMNA LIVIA ANDREI
ÎN TANDEM CU SOȚUL EI
RĂZĂȘII DIN POGONEȘTI
RAPSOZII DE LA IVEȘTI
CÂNĂ SÂRBA DIN CĂRUȚĂ
DOINA SIMILEI DIN VLAHUȚĂ
ȘI MAI SUNT NIȘTE PITICI
DE LA GRĂDINIȚA 5
ȘI CARE MAI SUNT ÎN SALĂ
DIN ADUNAREA GENERALĂ
CĂ SUNT FEMEI SAU BĂRBAȚI
63 DE DELEGAȚI.
S-AVEȚI BAFTĂ ȘI NOROC

ȘI VIN BUN ÎN POLOBOC
PE CULME CÂRNAȚI DE PORC
ÎN VATRĂ JĂRATEC, FOC,
SĂ FIE-N CASĂ LUMINĂ
S-AVEȚI O VIAȚĂ SENINĂ.
LA URECHE ZURGĂLĂI
IA MAI MÂNAȚI MĂI FLĂCĂI
ȘI STRIGAȚI CU TOȚII MĂI
SĂ SE-AUDĂ PESTE VĂI
SĂ AUDĂ OMUL BRE
CUM URĂM NOI LA C.A.R
MÂNAȚI MĂI!
HĂI, HĂI!

DE URAT V-AȘ MAI URA
DAR NI-I FRICĂ
CĂ NE-AȚI DA VREO NOTĂ MICĂ
ORI MIHAELA TUFARU
NE VA LUA PE TOȚI CU PARU`
AȘA CĂ, DOMN PREȘEDINTE
PUNE COLEA DINAINTE
(LÂNGĂ DOMNUL DIRIGINTE)
O CĂLDARE DE VIN ROȘ
O OALĂ PLINĂ CU BORȘ
ȘI-O ARIPĂ DE CUCOȘ.

LA MULȚI ANI!
OAMENI GOSPODARI
OAMENI BUNI ȘI FETE MARI
MAI TINERI ȘI MAI BĂTRÂNI
MÂNDRI CĂ SUNTEM ROMÂNI
ȘI LĂSĂM AȘEZĂMINTE
ȘI TRADIȚIILE SFINTE.
BUSUIOC VERDE-N GRĂDINĂ
RĂMĂI GAZDĂ GOSPODINĂ
BUSUIOC VERDE PE MASĂ
GAZDĂ, RĂMĂI SĂNĂTOASĂ
TINERICĂ ȘI FRUMOASĂ
PAHARE PLINE PE MASĂ.
LA URECHE ZURGĂLĂI
OPRIȚI PLUGUL MĂI FLĂCĂI!
HĂI, HĂI!
LA ANUL ȘI LA MULȚI ANI!

PLUGUȘORUL 2019 (DEDA - MUREȘ)

AHO, AHO IUBITĂ GAZDĂ
AM VENIT SĂ TRAG O BRAZDĂ
ȘI LA GEAM CÂTE-O URARE
ACU`-N PRAG DE SĂRBĂTOARE
C-AM PORNIT-O LA URAT
AȘA CUM ERA ODAT`
LA PRIMUL DESCĂLECAT.
CĂ URĂTURILE FRUMOASE
DE LA STRĂBUNI SUNT RĂMASE
CUM URAU DIN AN ÎN AN
DRAGOȘ VODĂ ȘI BOGDAN
ȘI VESTITUL DOMN ȘTEFAN

MUNȚII TOȚI I-O TRAVERSAT
PÂN-O AJUNS LA BÂRLAD
ȘI CU VORBA ȘI CU SLOVA
EI O-NTEMEIAT MOLDOVA
ȘI-AU LĂSAT AȘEZĂMINTE
ȘI TRADIȚIILE SFINTE
ȘI-AM PORNIT CU TOT ALAIUL
CU FLĂCĂII ȘI BUHAIUL
ȘI-AM VENIT LA CĂLIMANI
CU FETE ȘI BĂIETANI
SĂ URĂM LA DEDA, FRATE
S-AUDĂ PÂNĂ DEPARTE
NEAMUL NOSTRU DE ROMÂNI
COPII, TINERI ȘI BĂTRÂNI
ȘI MAI MICI, DAR ȘI MAI MARI
TINERI ȘI PENSIONARI
VĂ URĂM S-AVEȚI DOAR BINE
ÎN NOUL AN CARE VINE
SĂ FIE DOAR BUCURIE
LINIȘTE ȘI ARMONIE
PESTE ȚARA ROMÂNIEI
SĂ FIM VESELI, SĂ FIM BUNI,
CUM AU FOST VECHII STRĂBUNI
SĂ FIM TARI ÎNTRU MULȚI ANI
LIBERI, DREPTI ȘI SUVERANI
SĂ ARĂM VALE ȘI DEAL
DIN MOLDOVA ÎN ARDEAL
AUR DIN PĂMÂNT SĂ CREASCĂ
ÎN TOATĂ ȚARA ROMĂNEASCĂ
IA MAI MĂNAȚI MĂI FLĂCĂI
ȘI SUNAȚI DIN ZURGĂLĂI
SĂ SE-AUDĂ-N DEAL ȘI-N VĂI
CĂ URĂM CU BUCURIE
LA DEDA LA PRIMĂRIE!

HĂI, HĂI!
FRUNZĂ VERDE DE ARȚARI
AM PLECAT MAI MULȚI PLUGARI
ȘI-AM PORNIT-O LA ARAT
LA URAT ȘI COLINDAT
DIN SCUMPUL NOSTRU BÂRLAD
MÂNDRI, NU ÎNCAPE VORBĂ
URMAȘI DE-AI LUI CUZA VODĂ
RĂZEȘII DIN POGONEȘTI
POETUL DE LA PUIEȘTI
ANSAMBLUL DE LA FLORENI
DIN COMUNĂ, DIN MURGENI
ȘI-AM VENIT LA DUMNEAVOASTRĂ
CU GÂND BUN SĂ DĂM O BRAZDĂ
SĂ VĂ URĂM LA MULȚI ANI
JUNILOR DIN CĂLIMANI
URMAȘI VREDNICI, TINEREI
DE-AI LUI GHIDIU ANDREI
OM DEȘTEPT ȘI RESPECTAT
ȘI LA ALBA DEPUTAT
CÂND ÎN CADRUL ADUNĂRII
DECIDEA DESTINUL ȚĂRII
CUM SCRIA VASILE NETEA
DE S-A DUS ÎN ȚARĂ VESTE
CA ISTORIC, SCRITOR
DE LA VOI DE PRIN POPOR
OAMENI CE ȘI-AU IUBIT GLIA
ȘI ȚARA LOR- ROMÂNIA.
NOI AZI VĂ URĂM DE TOATE
PACE BUNĂ, SĂNĂTATE,
GÂNDURI BUNE ȘI CURATE
SĂ TRĂIM ÎN LIBERTATE
ÎN UNIRE ȘI DREPTATE

ARDELENI, OLTENI, MUNTENI
BĂNĂȚENI ȘI MOLDOVENI
IA POCNIȚI DIN BICE, MĂI
ȘI SUNAȚI DIN ZURGĂLĂI
SĂ SE-AUDĂ-N MUNȚI ȘI-N VĂI
DE LA DEDA LA BÂRLAD
DIN MUREȘ PÂN LA ARAD!
HĂI, HĂI, HĂI!

FRUNZĂ VERDE ROMANIȚĂ
S-O URĂM PE PRIMĂRIȚĂ
SĂ DEA ȘPRIȚUL, SĂ DEA BANU"
CA SĂ VENIM ȘI LA ANU"
IAR AL DOILEA GOSPODAR
DOMNULE VICEPRIMAR,
ADĂ-O CANĂ ȘI-UN PAHAR
CU VIN ROȘU ȘI PĂLINCĂ
UN RACHIU SAU VREO HORINCĂ
SĂ CINSTIM CUM SE CUVINE
PENTRU ANUL CARE VINE.
LINIȘTE ȘI PACE-N ȚARĂ
ȘI PĂINE BUNĂ LA VARĂ
LA MULȚI ANI, OAMENI GOSPODARI
OAMENI BUNI FI FETE MARI
MAI TINERI SAU MAI BĂTRÂNI,
ȘI TOT NEAMUL DE ROMÂNI!
IA POCNIȚI DIN BICE MĂI
ȘI ZUNAȚI DIN ZURGĂLĂI
SĂ SE-AUDĂ PESTE VĂI
DE LA MUREȘ LA VASLUI
PÂN LA MALUL CRIȘULUI
HĂI, HĂI, HĂI!

LA ANUL ȘI LA MULȚI ANI!

Notă pentru sfârșitul de an

1. Să facem „curățenia de Crăciun”;
2. Să cumpărăm cadouri pe care să le dăm... așteptând cadouri;
3. Să facem turte, cârnați, șuncă și alte „porcării”, la care ne gândim tot anul;
4. Să cumpărăm mâncare. Multă, foarte multă mâncare... să avem ce arunca după;
5. Să vedem ce face vinul ăla de stă singur la beci. Vai de capul lui... cum să nu te acrești de la atâta singurătate !?
6. Să cumpărăm tradiționalul... colebil, triferment și alte asemenea... asortate cu salata de boeuf, sarmalele și piftia.
7. Să trimitem mesaje. Același. Preluat de pe net. La zeci de oameni pe care în general nu-i salutăm când îi întâlnim.
8. Să mergem la colindat și să ne prefacem plăcut surprinși când rudele se laudă cu noi achiziții;
9. Să fim mai buni și să iertăm toți proștii;
10. Să ne iertăm pe noi căci, Doamne... proști am mai fost câteodată.

av. **Carmen FRĂȚIMAN**

Anul omagial al satului românesc (al preoților, al învățătorilor și al primarilor gospodari)

Prof. **Alexandrina PASCAL**

Satul românesc - oglindit în literatură

Înțelepciunea își găsește exprimarea în folclor, prin proverbe și zicători sau în reflecțiile și maximele filozofilor. Cel mai bun exemplu ni-l oferă mândria neamului românesc, poetul filozof Lucian Blaga, cel care a afirmat că „veșnicia s-a născut la sat”. În ziarul „Lumina” din data de 3 martie 2019 a fost reprodus un citat din scrierile lui Lucian Blaga, o afirmație care ne impresionează prin profunzimea ei: „Eu cred că veșnicia s-a născut la sat pentru că acolo se întâlnesc într-o unitate sfântă și sfințitoare Dumnezeu, pământul și omul.”

În sensul strict al cuvântului, veșnic înseamnă etern, ceea ce niciodată nu pier. Deci, satul românesc este depozitarul veșniciei, iar veșnicia păstrează bunuri spirituale, nu materiale. Dacă de ceva material poți fi deposedat prin forță sau prin viclenie, spiritualitatea nu ți-o poate lua nimeni, iar satul românesc este păstrătorul valorilor spirituale ale națiunii noastre, valori păstrate și transmise din generație în generație. Sunt bunuri cu care ne mândrim și prin care ne-am făcut cunoscuți și apreciați și peste hotare. Sunt elementele care datorită caracterului triplu rotativ al folclorului - circulația creațiilor populare din gură în gură, din generație în generație și din țară în țară - a făcut ca România să-și câștige faima în lume. Este vorba despre port, datini, obiceiuri, dar și de valori etico-morale, cum ar fi omenia și buna cuviință sau cea mai frumoasă floare din acest buchet, limba noastră.

Factorii în jurul cărora s-a polarizat spiritualitatea rurală în satul românesc au fost luminătorii satului, adică preotul și învățătorul, unul a răspândit lumina spirituală, iar celălalt-lumina minții. Și nimic nu poate fi mai frumos decât să vezi un om cu credință în Dumnezeu și cu mintea luminată, fiindcă dacă revenim la Lucian Blaga înțelegem ce a vrut să spună referindu-se la omenie, dacă Dumnezeu a făcut pe om după chipul și asemănarea sa, „înseamnă că omul e un Dumnezeu pe pământ!”

Cel căruia cartea îi este hrană spirituală și îndrăgește literatura, află prin această artă a cuvântului care este rolul luminătorilor în viața rurală. Din lecturile literare ale marilor noștri scriitori înțelegem că preotul, în sat, reprezintă legătura cu Divinitatea, el este sfătuitorul când cei pe care-i păstorește sunt la ananghie, dar și înțeleptul la care apelează chiar și capetele încoronate. Este destul să cităm operele lui Mihail Sadoveanu „Baltagul” și „Frații Jderi” și ne amintim de Vitoria Lipan care, cu sufletul zbuțuit, caută îndrumare la părintele Daniil, dar și de Măria Sa Ștefan Vodă care în momentele cruciale consultă, în ceas de taină, pe părintele Nicodim pentru a-l ajuta să ia decizii înțelepte. Sunt personaje care ne încălzesc sufletul și pe care le îndrăgim, mai ales că ele nu sunt ficțiune ci sunt create după modele din viața reală. Ne referim la „părintele Ion, de sub deal” care „Doamne ce om bun mai era” și se străduia să-i aducă pe copii la școală, Ion Creangă

sau la „Domnul Trandafir” despre care Mihail Sadoveanu își amintește cu nostalgie că „domnul nu ne învăța pentru că se temea de cei mari, lui îi era drag să ne învețe și se purta cu noi de parcă am fi fost copiii lui”.

Ființa noastră națională și-a trăit existența într-un spațiu binecuvântat de Dumnezeu și râvnit de neprieteni, dar istoria ne arată că tot „talpa țării” au fost cei care:

„Din câmp de-acasă de la plug
Plecat-am astă vară
Ca să scăpăm de turci și jug
Sărmana, scumpă țară.”

Sunt versurile lui Vasile Alecsandri, bardul de la Mircești, care a immortalizat în ciclul „Ostașii noștrii” jertfa de sânge a națiunii în războiul din 1877, moment de referință în lupta împotriva Imperiului Otoman.

La fel și George Coșbuc legătura țaranului cu glia strămoșească:

„Pământul nostru-i scump și sfânt
Căci el ni-e leagăn și mormânt”-

Este strigătul disperat al țaranului român deposedat de cel mai legitim drept al său: pământul („Noi vrem pământ”).

Nu întâmplător și-a numit George Coșbuc ciclul închinat eroilor-țărani „Cântece de vitejie”.

Literatura este oglinda cea mai fidelă a țaranului-erou care se întoarce de la Plevna rănit, dar cu meritele recunoscute:

„... Aș vrea să zbor, și rana din pulpă nu mă lasă!
Și bietul om slab, palid, având sumanul rupt
Și o cămașă ruptă, bucăți pe dedesubt

.....
Calică-i era haina, dar străluceau pe ea
Și crucea Sfântului Gheorghe și-a României Stea”
(„Sergentul”)

Unitatea teritorial-națională a României este întregită prin cele trei provincii ale sale care și-au trăit propriul destin, în funcție de climatul epocii, din punct de vedere social și politic. Transilvania a fost greu încercată, satul românesc și țaranul au suferit o dublă exploatare, națională și socială, sub dominația habsburgică, motiv pentru care literatura referitoare la satul ardelean exprimă jale și suferință.

Octavian Goga își intitulează ciclul de poezii „Cântece fără țară”, iar mesajul este transparent în poezia „La noi”:

„La noi sunt codri mari de brad
Și câmpuri de mătase
La noi atâția fluturi sunt
Și-atâta jale-n case”

Vitregia sorții îi face pe feciori să părăsească satul pentru a nu fi încorporați în armata austro-ungară și nevoiți să lupte împotriva propriului neam. Acesta este motivul care stă la baza poeziilor de jale ale lui Octavian Goga, dintre care cităm „De ce m-ați dat de lângă voi” sau

„Avem un vis neîmplinit

Copil al suferinței”-

Este visul Unirii, înfăptuit acum 101 ani.

Nu totdeauna satul a fost tratat cu considerația meritată, dar a venit Tudor Arghezi și în memorabilul său „Testament” subliniază care este cea mai mare valoare spirituală care s-a născut la sat: limba românească, vorbită-curat românește-de către țărani. El recunoaște că: „Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite/ Eu am ivit cuvinte potrivite”.

Bogăția spirituală a satului românesc, mândria obârșiei și a apartenenței la acest „colț de rai”, pe care Lucian Blaga l-a numit „spațiu mioritic”, concretizate în datini și obiceiuri, creații folclorice sau dansuri, tot în literatură și-au găsit exprimarea. Străinii pot admira portul și obiceiurile dacă citesc „Peneș Curcanul” sau „Nunta Zamfirei”, când dorobanțul declară că:

„Purtam opinci, suman, ițari
Și cușma pe-o ureche”
Iar la nuntă;
„...feciori, la zece fete, cinci
Cu zdrăngăneii la opinci
Ca-n port de sat.”

De fapt, dansul popular este o descătușare de forțe, o manifestare vulcanică a trăirilor interioare și la horă fac:

„Trei pași la dreapta, binișor,
Și alți trei la dreapta lor,
Se prind de mâni și se desprind,
S-adună-n cerc și iar se prind
Și bat pământul topotind
În pas ușor.”

Dar ritmul molcom este înlocuit de forță și energie atunci când românul joacă „Călușarii” (în Oltenia), „Ciuleandra” (în Muntenia) sau „Fecioreasca” (în Ardeal).

Aspectele menționate anterior sunt încondeiate în literatura tradițională, azi satul s-a înnoit din toate punctele de vedere dar, chiar dacă noul pătrunde în mod firesc, să nu ignorăm valorile care ne-au consacrat.

Dacă feciorii din Humuleștii lui Creangă nu se dădeau plecați din sat „cum nu se dă scos ursul din bârlog”, tinerii satului românesc de astăzi nu simt același regret când își părăsesc locurile natale și ne umple de regret cântecul „Cântă cucul, bată-l vina” și ne cuprinde nostalgia răspunsului. Sunt în altă țară, „și-or veni la primăvară!” Or veni, dar rămân oare?

Dacă ar fi să aprofundăm viziunea asupra satului românesc, putem spune că este locul unde Creatorul a sădit sămânța omeniei și, încadrat în repere temporale, pentru satul românesc trecutul înseamnă tradiție, prezentul - tendința spre modernitate, iar viitorul...?

Hai să fim optimiști, să ne facem vise și speranțe (căci speranța moare ultima!) Și poate în viitor, la sate, mijlocul de transport va fi tramvaiul, iar diferența dintre sat și oraș va rămâne doar o amintire.

Și de ce nu? Tehnica, în ziua de azi, face „miracole”, iar România-i „plai cu flori”!

Anul omagial al satului românesc (al preoților, al învățătorilor și al primarilor gospodari)

Pr. Cătălin ILIE
Slănic Moldova

Părintele Constantin Cartas, redactor al revistei „Păstorul Tutovei”

Părintele Constantin Cartas (născ. 1907, sat Fundătura, comuna Glăvănești, Bacău – dec. 1999, Ploiești), a fost preot paroh al Parohiei „Sf. Ilie” din stațiunea Slănic-Moldova în perioada 1 aprilie 1956 – 1 ianuarie 1982. Înainte de a îmbrăca haina preoțească, Constantin Cartas a frecventat între anii 1928-1934 (numărul matricol 322/1928), cursurile Facultății de Filosofie și Litere din București – specializarea filologia clasică, limba greacă. Parohia Slănic-Moldova păstrează „Caetul de cursuri” (Carnetul de note) din anul școlar 1928-1929, cu semnătura reputatului istoric Nicolae Iorga, precum și „Cartea de student” din anii 1933-1934, cu semnătura unei alte mari personalități a culturii românești, profesorul, filosoful, dramaturgul, omul politic și academicianul Constantin Rădulescu-Motru, la Decan.

După absolvirea Seminarului teologic, părintele Constantin Cartas a fost o perioadă impiegat (1927-1935), apoi preot la Parohia Opișița – Vaslui (1935-1939), la Parohia Poenești – Vaslui (1939-1942), la Parohia Zorleni – Tutova (1942-1950), la Școala de cântăreți Roman (1950-1952), la Parohia Asău – Moinești (1952-1956), pentru ca, începând din anul 1956, să fie transferat la Slănic Moldova, de unde se va și pensiona (1982). Pe când era preot la parohia Poenești – Vaslui, a fost redactor la „Păstorul Tutovei” – revista asociației preoților din județul Tutova. Revista apărea lunar, exceptând lunile Iulie și August. Numărul 8-9 pe Octombrie-Noiembrie 1942 (anul V) este închinat în întregime (160 de pagini) poetului George Tutoveanu. În acest număr publică Tudor Arghezi, Gh. A. Cuza, Ion Minulescu, Victor Eftimiu, Pr. Toma P. Chiricuță, N. Iorga, G. Constandache, S. Mehedinți, Pamfil Șeicaru, G. Ursu, Prof. I. Simionescu, membru al Academiei Române, Prof. C. D. Fortunescu, directorul revistei „Arhivele Olteniei”, Artur Gorovei, Gheorghe I. de Ferenczy, directorul revistei „Transilvania”, Gh. Tomescu, protopopul Gr. A. Dumitriu – directorul publicației și mulți alții. Toți au scris cuvinte omagiale cu ocazia împlinirii de către poet a vârstei de 70 de ani. Părintele Constantin Cartas dedică poetului o... poezie:

POETUL

Lui G. Tutoveanu

*Cu aripi de vultur te'nalți peste creste.
Te urci peste veac și ne dai tuturora,
Aprinsă'n scânteii de cuvânt, aurora
Din zarea albastră a bolții celeste.*

*Cu cete de îngeri visezi pe pleoape,
În versuri, arunci peste noi curcubeie;
Călare pe Pegas, pe calea lactee,
Cobori nemurirea de noi mai aproape.*

*De-aici, pân' la tine e-atâta distanță...
Tu pari un luceafăr, pe cerul albastru,
Ce arzi de iubire'n fiecă stânță...*

*Și nimeni nu poate s'ajungă la tine;
Ci, stai printre stele-un luceafăr sihastru,
Aprins nemuririi și zării senine!*

În articolul „Remorca Statului” din numărul 7 (anul V, Septembrie 1942, p. 353-359) al revistei „Păstorul Tutovei”, părintele Cartas afirma: „Doctrina Bisericii privitoare la Stat nu poartă pe sine luciul fluid al diplomației, în dosul căruia s'ar putea camufla imprecizia, ci limpede până la sobrietate și sinceră până la devotament, aproape că îmbracă hlamida imperialistă a dogmei. Ea nu numai că recunoaște Statul, ci-l susține și-l întemeiește. De la sine înțeles este că o instituție, care recunoaște partenerei aceiași origine divină ca a sa, nu poate întreține cu ea decât optime raporturi de prietenie. [...] Discutabile sunt vremile noastre. Deși Biserica a rămas pe aceleași principii, intangibile în fond și inflexibile în formă, deși are oameni mai conștiincioși aplecați spre duhul principiilor și nu spre litera lor, deși lucrează cu îndoite forțe fizice și harice, totuși raporturile, fără să urmeze proporțiile, s'au schimbat în defavoarea Ei. Nu ne negustorim pentru amănunte, ci, trecând peste ele, s'fruntăm zarea. Începând cu secularizarea, Statul stă, de câțiva ani, ambiguu în chestiunea salarizării clerului; iar azi, de sub parașuta războiului, încearcă, sfidând structura Bisericii, pe laturea sărbătorilor canonice, și pe aceea a educației tineretului, prin organizații parabolice. Nu putem spune că Biserica nu revine – ca noțiune – la anumite zile și împrejurări, pe buzele Statului! Nu lipsește nici din actele oficiale câteodată. Și totuși... Statul se uită la noi plictisit. Ne urăște Statul? Nu știm! Nu are nevoie de Biserică? Asta nu se poate spune, deoarece apelează la serviciile Ei. Statul nu încetează să tragă maximul de folos dela Ea. Dacă are nevoie de cetățeni luminați și ordonați, îi cere Bisericii. Dacă vrea să popularizeze anumite principii, Statul le pune în cărucia Bisericii, sigur de reușită. Oare, la susținerea conștiinței maselor, în actualul războiu, nu se bizuiește Statul pe Biserică? Oriunde are nevoie Statul și oricând socoate că

singur nu poate, apelează la Biserică. Se plânge Biserica de aceasta? Nu; nimic nu-i mai greșit decât a înțelege astfel. Atâta timp cât așezarea Bisericii, așezarea Ei dogmatică și așezarea Ei în planul veacului nu este amenințată, nu este motiv de reproș. Dar când pe una din aceste laturi Biserica este însulțată, Biserica strigă: atât are dreptul! Pentru toată această loialitate față de Stat, pentru toate aceste servicii, în loc să fie auzită, i se întoarce spatele. *Biserica a devenit un fel de remorcă, pe care Statul și-o atașează la nevoie, dar o lasă la depou de îndată ce nevoia a trecut* (subl. autorului). [...] Încă nu putem cunoaște în adâncime noua așezare a Statului Român, dar, din declarațiile Conducătorului, cari sunt prea cunoscute, deducem că Statul d-lui Mareșal Ion Antonescu este stat național, totalitar, creștin, ortodox. Așa l-am înțeles și credem că nu greșit l-am prins; și așa l-așteptăm să fie. Ce frumos se rostește Conducătorul într'unul din manifeste, despre Biserică și despre Preoție? Cu câtă convingere, cu câtă limpezime, cu câtă smerenie? Cine până la Dânsul, în fruntea Statului, s'a rugat mai frumos, decât cum se roagă și ordonă rugăciunea, Mareșalul Românismului? Poate Ștefan Voievod, poate Neagoe Basarab, poate Mihai la Alba Iulia?... Poate numai Domnițele! Poate numai în Biserici și în Mănăstiri se mai roagă astfel! De aceea Biserica înțelege că Statul său este ortodox și, identificând principiile ce stau la baza lui, cu însuși Conducătorul, vede că vina stă dincolo de principii. [...] Atunci, de unde pornește această tentativă contra Bisericii? Noi credem că din această lipsă de înțelegere a Bisericii, din partea oamenilor. Ideologia Statului identificată în Conducător, nu va putea suporta multă vreme balastul unor astfel de oameni. Nu credem că Statul conștient, știind că se biază pe Biserică, va contribui el singur la slăbirea Bisericii, va ruina practic, ceea ce ideologic susține cu tărie. Dacă Statul în esența lui de după războiul mondial, așa împesitrat cum era, francmasonic și ateu, în principii ca și în oameni, a pregătit totuși Bisericii, clipe de înălțare, de glorie, spre patriarhat, oare actualul Stat, național, totalitar și ortodox îi toarce surpriza unei prăbușiri? Aceasta nu-i de admis și nici nu-i posibil. Nu-i de admis atâta timp cât Conducătorul este Mareșalul. Nu-i posibil, pentru că viața Bisericii nu s'a împiedecat, în decursul vremurilor, de stâncile colțuroase ale ereziilor, nici de puhoiul crud al barbarilor, trece astăzi peste masivul anticrist roșu și, cu atât mai puțin, se va poticni de înseilarea câtorva sectari, tardivi mintal sau îmbătrâniți sufletește. Nu ne îngrijorează soarta Bisericii atâta timp cât nu ne deslipim de lângă Hristos, ci perspectiva Statului, pe seama unor astfel de oameni. Deși credem că aceasta este ceva de moment, este o criză legată de celelalte, la o mare răspântie a istoriei, deși suntem încredințați că va trece „ca floarea câmpului” totuși dacă este posibil să treacă mai devreme, de ce să n'o facem? Vedem numai foloase și nici o pagubă de ambele părți și de partea Statului și a Bisericii Domnului Hristos în Statul Român ortodox. Nu din nerăbdare o dorim, ci din focul dragostei de mai bine. [...] Am făcut rău că o spunem cu mâna pe condeiu? Cu ochii la cer, cu inima vâlvaia de dragoste pentru Dumnezeu, pentru Neam, pentru Țară și pentru Conducător? Noi nu vrem o Biserică umilită, degradată, neputincioasă. Nu o vrem mai întâi pentru demnitatea Statului și apoi pentru însăși sfințenia Ei. Ci, o Biserică întregită în drepturile Ei, demnă, spirituală, vie. Așa cum o preconizează chiar principiul conducător al Statului! Nu remorcă, ci întâi stătătoare la muncă, dar și la cinstire.”

Părintele Constantin Cartas are numeroase articole publicate în revista „Păstorul Tutovei”: în numărul 9-10 pe 1943, p. 419-421 scrie recenzii la gazeta săptămânală „Raza” din Basarabia, „Basarabia literară” nr. 88 din 21 Noiembrie '43 și la „Glasul Monahilor”. În alte numere are scurte articole în cadrul rubricii **Cronica internă**: Comemorarea lui Șaguna, Colțul scriitorilor, Apostolul de la Zlătari, Cifrele de la Subsecretariatul Cultelor, Noii ctitori ai orașului Bârlad (în nr. 5-6/1943, p. 208-213) sau: Basarabia în doliu, Alături de doliul Arhieresc, Decanul vieții noastre intelectuale (Prof. I. Petrovici), Tot în legătură cu activitatea de la Culte, Despre Institutul misionar de la Stupeni, Noul Arhieru Vicar al Patriarhiei, Pe acelaș răboj al Croniceii Bârlădene, Mitroforul (Iuliu Scriban) – (în nr. 9-10/1943, p. 426-435).

În scurta noastră prezentare nu am reușit să cuprindem întreaga activitate publicistică a părintelui Constantin Cartas. Pentru acest lucru este necesară o cercetare a întregii colecții a revistei „Păstorul Tutovei”, dar și a altor reviste în care a publicat: „Cronica Hușilor” etc. Mare misionar, părintele nu s-a temut a pleca la 18 septembrie 1941 în Transnistria, alături de alți preoți (Pr. Anton Popescu, Cons. ref. Huși, protoieru P. Alexandru Huși, Pr. V. Spânu - parohia Șchiopeni Fălciu, Pr. N. Balan - Jigoreni Vaslui, Pr. M. Hogaș - Schitul Vovidenia Huși, Pr. Nicolae Isăilă paroh - Dobrovăț Vaslui, Diac. Gr. Lungulescu - Episcopia Hușilor) în frunte cu Episcopul Grigorie Leu, pentru a întări sufletește populația greu încercată din provincia nou eliberată (cf. articolului „Contribuții la istoricul Episcopiei Hușilor” scris de Alina-Mihaela Pricop în revista online „Agero”).

Pe Golgota

Când sufletu-mi de-obidă'i biciuit,
Precum un codru'l biciuie furtuna,
Privesc cum spinii Ți'mpletesc cununa
Și-aș vrea să fiu în locu-Ți răstignit.

Cu brațu'n jurul stâlpului de lemn,
Pe care Ți-ai primit crucificarea,
Când din zenit coboară înserarea,
Sărut, plângând, a'nsulțării semn.

Pe gura mea nevrednică, de lut,
Simt dragostea ce Te sui pe cruce
Și'n picurii de sânge o sărut.

De câte ori pe-un pisc de Golgotă
Înfrânt, furtuna vieții mă aduce,
Atunci renasc, privind la jertfa Ta!

Preotul Constantin Cartas

(„Păstorul Tutovei”, Revista Asociației preoților din județul Tutova, anul V, nr. 3-4, martie-aprilie, 1942, p. 150)

Anul omagial al satului românesc (al preoților, al învățătorilor și al primarilor gospodari)

Marinel GILCĂ

Constantin N. Iancu

- un mare dascăl al învățământului românesc-

Prin vara acestui an, gândindu-mă la viitorul meu proiect literar, un roman istoric, inerent, au apărut și insomniile și frământările. În linii mari, mental, îl și vedeam prinzând viață. Însă, de la gând și până la faptă calea este grea, cu urcușuri și coborâșuri, uneori destul de întortocheată. În zbaterile mele, volens-nolens, am purces și la studii atent al unor documente, la căutări și verificări în arhive și biblioteci nu numai aici, în Bârlad, ci și în alte localități. Așa se face că în peregrinările mele am ajuns și la instituții de cultură din județul Botoșani, mai exact la Dorohoi, toposul viitoarei mele creații. M-a surprins plăcut ospitalitatea, căldura, deschiderea oamenilor cu care am intrat în contact în acest vechi oraș al Moldovei. Când gazdele mele au auzit că sunt din Bârlad le-am surprins în priviri luciri de bună dispoziție și grație. Nu mi-a fost dificil să aflu că dorohoiienii, așa cum este firesc, au un respect deosebit pentru cei care în decursul istoriei le-au sprijinit dezvoltarea, afirmarea. Printre personalitățile locale la loc de cinste este amintit și un bârlădean de al nostru, profesorul Constantin N. Iancu. Sincer, acest nume nu-mi spunea absolut nimic și atunci, ca să mă edific, am apelat la memoria concitadinilor noștri. Am avut decepția ca printre oamenii de cultură din urbea noastră numele acestui mare dascăl să nu fie cunoscut. Așa se face că aflând suficiente date de la prietenii din Dorohoi și considerând cu just temei că și bârlădenii trebuie să-și cunoască valorile m-am decis să public acest articol ca un modest omagiu adus unui OM remarcabil, unui patriot și bun român care prin tot ceea ce a întreprins în longeviva sa existență m-a făcut să vibrez de mândrie. Sper, din tot sufletul ca după citirea materialului să fiți în asentimentul meu. Cu

atât mai mult cu cât anul acesta s-au comemorat o sută de ani de la trecerea în neființă a scriitorului Alexandru Vlahuță, personalitate pentru care cel elogiât în aceste rânduri avea o mare afecțiune și aleasă prețuire.

Constantin, fiul preotului Nicolae Iancu, vede lumina zilei la 17 septembrie 1881, în orașul Bârlad. Aici, în orașul natal, urmează școala primară și cursurile secundare la prestigiosul liceu „Gheorghe Roșca Codreanu”. În perioada următoare îl găsim student la Facultatea de Litere și Filosofie din cadrul Universității „Al. Cuza” Iași, unde, va avea profesori mari personalități ale culturii naționale, cum ar fi: Anton Naum (poet), Alexandru Philiphide (strălucit lingvist, născut la Bârlad), Garabet Ibrăileanu (critic literar de mare valoare, fost elev al Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu”). Tânărul student se va simți profund atras de aceste personalități de renume și se va specializa în filologia modernă. În

1908 Constantin N. Iancu, proaspăt licențiat va lucra ca profesor de limba și literatura română și limba latină în orașul Iași la mai multe unități școlare, respectiv: la Liceul Național, Seminarul Pedagogic Universitar, cât și la Școala Normală „Vasile Lupu”. În anul 1912 se transferă la Gimnaziul din târgul Dorohoiului, această mutare fiind determinată de căsătoria sa cu Eugenia, profesoară de română și latină, originară de pe meleagurile dorohoiene și unul din cei nouă copii ai boierului Gheorghe Dintevici din Prelepca. Pentru dragostea cu care îi înconjura pe elevi cât și pe ceilalți din jur, Eugenia primise numele de „Mamina” după eroina lui Alexandru Lascarov-Moldovan din romanul cu același nume. Constantin N. Iancu, după ce a condus Gimnaziul din Dorohoi, în 1919 va înființa Școala Normală „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni. În calitate de director va fi în fruntea acestei instituții faimoase un sfert de veac, mai exact până în 1944 când se va pensiona și în continuare, a mai funcționat la aceeași instituție ca profesor pensionar până în 1947. De altfel, marele pedagog se va identifica plenar cu ctitoria sa. Pentru munca depusă pe tărâm școlar Constantin N. Iancu a fost distins cu ordine și decorații: „Răsplata muncii” clasa I pentru învățământ; „Răsplata muncii” clasa I pentru construcții școlare; „Diploma de onoare cu medalia de aur” pentru exponatele lucrute de elevii școlii prezentate la Expoziția organizată de Ministerul Industriilor și Comerțului (1922); Ordinul „Meritul cultural” în grad de cavaler, clasa a II-a; titlul de „Profesor emerit” (1967). S-a stins din viață la 26 martie 1978 și a fost înmormântat în cimitirul „Eternitatea” din Dorohoi.

Constantin N. Iancu, prin tot ceea

ce a făcut pentru învățământul dorohoian, în sens mai larg pentru cel din partea de nord a Moldovei rămâne un adevărat exemplu de profesionalism, dăruire și sacrificiu. A fost un mare OM care a zidit, aidoma Meșterului Manole, o școală din temelii-un adevărat colț de rai- a format sute de oameni prin puterea cuvântului transferându-le altruismul și lumina sufletului său generos. Învățătorul de învățători a semănat cu multă dragoste semințele bune în ogrul gras al neamului românesc și acestea au rodit în scurt timp, iar fructele strădaniilor sale au fost dulci, așa cum se va simți și vedea peste timp. Școala Normală de la Șendriceni a fost, până în 1957 (an în care autoritățile comuniste îi vor desființa profilul pedagogic) o pepinieră de format caractere nobile, dascăli excelent pregătiți nu numai pentru activitatea didactică propriu-zisă ci și pentru viață în general. Desigur că, unii dintre absolvenți și-au continuat studiile în învățământul superior ajungând personalități de marcă, aducând plus valoare, progres în diferite domenii de activitate. Vizionar, profesorul Iancu a înțeles ca nimeni altul necesitățile stringente ale timpului său, acelea de a recruta adolescenți aplecați spre carte din orașele, comunele și satele Țării de Sus a Moldovei, fii de țărani în cea mai mare parte, dar și fii de muncitori sau intelectuali, tineri care după absolvirea cursurilor liceale urmau să se întoarcă ca niște „făclii” în localitățile de unde plecaseră, pentru a aprinde „vâlvătaia” revigorării învățământului primar. În 1918 se realizase România Mare și se impuneau a fi făcute uriașe transformări în toate domeniile de activitate. De la entuziasmul unirii trebuia să se treacă la acțiuni concrete de dezvoltare și consolidare a țării. În învățământ era mare nevoie de introducerea unei legislații unitare, dar și de învățători, deoarece mulți dintre foștii dascăli căzuseră pe fronturile Primului Război Mondial. În sens restrâns misiunea învățătorilor formați la Șendriceni a fost de revitalizare a învățământului primar însă, aceștia, erau chemați prin puterea exemplului personal să contribuie și la ridicarea nivelului socio-cultural al comunităților unde își vor desfășura activitatea.

Debutul Școlii Normale „Alexandru Vlahuță” a fost anevoios. Pentru început, cu o tenacitate de invidiat, cu

persuasiune, profesorul Iancu a reușit să determine autoritățile locale cât și Ministerul Instrucțiunii Publice să cumpere conacul și o parte a moșiei boierului Ernest Cănanău, situate la 4 km de Dorohoi, în arealul comunei Șendriceni. O asemenea instituție de format și modelat caractere trebuia să fie amplasată într-un loc adecvat, așa cum o prevăzuse cu mult timp în urmă marele iluminist francez Jean Jacques Rousseau. Mai întâi cursurile liceale

s-au desfășurat cu destule privațiuni în vechiul conac. Proiectul ambițios al profesorului Iancu a început să prindă contur. În perioada 1923-1927, cu mulți bani, dar și cu munca voluntară a elevilor normaliști și a părinților, cu deosebită însuflețire, a fost construit pe locul cumpărat un edificiu impunător, nu numai pentru acele vremuri cât și pentru cele de astăzi. În apropiere, au fost ridicate Școala de aplicație necesară efectuării practicii pedagogice, blocul alimentar, dispensarul, grajdurile pentru animalele de muncă, anexe pentru utilajele necesare lucrărilor pentru grădina de legume și pentru terenul agricol cu care școala fusese înzestrată. În proximitate au fost captate izvoare și construit un bazin de acumulare, iar printr-un sistem adecvat apa era adusă prin țevi direct la robinete. Catalizatorul tuturor energiilor a fost directorul Iancu care zi și noapte era pe șantier cu vorba și fapta. Conacul, o bijuterie arhitectonică a timpului a fost păstrat și poate fi vizitat și astăzi.

Locul în care se afla acest complex de clădiri era mirific. O poartă monumentală maramureșană, străjuită de plopîi impunători permitea accesul în curtea instituției. Aleile pietruite, bine întreținute, duceau atât la construcții cât și la livadă, la vie, în parcul plin de copaci și verdeață, ajungând la un lac de o frumusețe aparte, în care cerul albastru se oglindea ca într-o pictură renașcentistă.

De menționat că în perioada interbelică taxele școlare pentru învățământul secundar (gimnazial și liceal de astăzi) erau destul de ridicate și, pecuniar, nu oricine își putea permite să-l urmeze. Profesorul Iancu, prin strategia pe care a adoptat-o a venit în întâmpinarea celor cu venituri modeste, dar cu mare dragoste de carte și prin conceptul de autogospodărire pe care l-a impus a diminuat din acele contribuții pe care trebuiau să le achite părinții. Hrana zilnică care se pregătea în blocul alimentar pentru elevii interniști provenea, în proporție covârșitoare, din grădina și mica fermă a școlii. Deși, familia Iancu avea locuință în Dorohoi, cea mai mare parte a timpului și-o petrecea în școală, în mijlocul elevilor urmărind ca programul, activitățile curente să se desfășoare în cele mai bune condiții. Programul normaliștilor era unul spartan: la ora 5 deșteptarea, înviorare, curățenia pe sectoarele bine delimitate pentru fiecare elev, inspecția, servitul mesei, cursuri, lucrul în grădina sau pe terenul agricol al școlii în funcție de anotimp, meditații, iar la ora 21 se dădea stingerea. Pe timpul nopții elevii, prin rotație făceau plontoane, asigurau paza bunurilor și vegheau la odihna colegilor. De menționat că elevii și profesorii erau răspunzători de curățenia, igiena și ordinea din școală, nu existau oameni de serviciu, în accepțiunea de astăzi. Viitorii dascăli învățau pe lângă disciplinele obligatorii din programa școlară și grădinărit, tâmplărie, dulgherit. Căpătând aceste abilități practice ei puteau, după ce ajungeau la sate, unde, prin lege, autoritățile îi înzestrau cu o suprafață de pământ, să-și poată construi singuri o casă în care să locuiască. Filosofia de viață a directorului Iancu, adoptată și de inimoșii săi colaboratori consta în muncă susținută, seriozitate, onestitate, altruism.

Profesorul Iancu a fost o persoană

de o reală distincție, elegant, cu purtări alese, generos și a iubit mult omenii. Având un cult deosebit pentru scriitorul Alexandru Vlahuță, cel care se născuse la Pleșești, în apropierea Bârladului, urmasa același liceu pe care-l absolvise și el (Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu”) și, într-un mod organic, se identificase cu urbea sa natală, bârlădeanul nostru îi va da numele așezământului ilustrului său înaintaș. Profesorul Iancu îl diviniza pe Vlahuță. Portretul autorului frumoasei creații „România pitorească” a fost instalat la loc de cinste, chiar la intrarea în școală, veghind ca un bun părinte asupra tuturor. Interesant de remarcat, toți elevii trebuiau să aibă cărțile scriitorului, iar cei care nu-și puteau permite să le cumpere, le primeau cadou de la profesorul bârlădean. „Labor omnia vincit improbus” („Munca stăruitoare învinge totul”). Acest dicton vergilian alături de cuvintele: „Sfânta muncă e aceea ce răsplăta-n ea-și găsește” care erau săpate pe frontispiciul școlii au devenit principii de viață pentru numeroasele generații de elevi care au trecut pe la Șendriceni. „ Unde o școală se ivește pământul se-imbogățește” spune o veche zicală, cu mult miez și înțelepciune. Cu adevărat, Țara de Sus a Moldovei și nu numai, a devenit mai luminată, mai prosperă, prin apariția acestei instituții avangardiste, de învățământ românesc.

Profesorul Iancu a fost un mare patriot, iubitor de tot ceea ce înseamnă românesc, pentru el cuvinte ca: „România” „român”, „țară”, „neam”, „glia și biserica strămoșească”, „istoria națională” aveau semnificații speciale, învăluite în manta iubirii ardente și sacralității. Printre alte multe calități pe care le aveau, soții Iancu erau recunoscuți și pentru marea lor cinste, ospitalitate, sens în care ei respectau cu sfințenie tradițiile și obiceiurile strămoșești. În fiecare duminică îmbrăcați în straie naționale elevii, în frunte cu soții Iancu, cu alți profesori, erau prezenți la slujba care se oficia în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din apropiere, lăcaș religios ale cărui picturi interioare au fost realizate de un profesor și trei, patru normaliști talentați. Această biserică fusese ridicată în 1860 pe moșia vechilor boieri Cerchez, deservind localitatea. Întotdeauna, după slujbă profesorul Iancu susținea cu mult

patos o predică care emoționa auditoriul. De asemenea, pentru același motiv în incinta școlii fusese amenajat și un paraclis. Adeseori normaliștii cu directorul și alți profesori participau la șezători tradiționale. Prăznuirea Sfinților Împărați Constantin și Elena, zi în care profesorul Iancu își sărbătorea cu elevii și mulți invitați, onomastica, s-a transformat în timp într-o zi de mare importanță pentru comunitatea locală. Deși hramul bisericii era pe data de 15 august, adevărata sărbătoare a oamenilor din Șendriceni, și care s-a înrădăcinat în mentalul comun până astăzi, a devenit 21 mai când directorul Iancu își celebra ziua numelui. Așadar, iată o formă simplă, dar curată, de adâncă prețuire manifestată de localnici pentru acest mare OM. Se spune, că prin 1937 la o asemenea serbare câmpenească, de mare amploare, ar fi venit și cunoscutul romancier Liviu Rebreanu care a rămas profund impresionat de atmosferă și de realizările pe tărâm școlar ale directorului Iancu. „Minunea de la Șendriceni”, așa cum era cunoscută în epocă această pepinieră de dascăli, a fost vizitată de nume ilustre : Liviu Rebreanu, Nicolae Iorga, George Enescu, Simion Mehedinți, Ion Simionescu, Ion Borcea, toți oaspeții având numai cuvinte de laudă și admirație pentru excelența pregătire a viitorilor învățători. Nu era an ca la sărbătorile de iarnă elevii să nu-i colinde pe soții Iancu, vizitându-i acasă unde, amfitrionii, îmbrăcați în costume populare, îi așteptau cu multă

bucurie și masa îmbelșugată. Doamna Eugenia, o mare sufletistă și gospodină desăvârșită pregătea bucatele tradiționale, din timp, cu multă migală și pricepere. La fel era și de Paști sau în alte zile importante de peste an. La nivelul Școlii Normale funcționa un cor și o fanfară alcătuită din elevi care, cu diferite prilejuri, încântau publicul.

Extrem de interesante sunt mărturiile foștilor elevi, unii cu real talent literar care au scris despre profesorul Constantin N. Iancu. Voi reproduce câteva: Maria Zaiț, profesoară, în cartea „ Povestea vieții mele” ne-a lăsat rânduri elogioase despre marele pedagog: „ Nu prea înalt, îmbrăcat într-un surtuc negru, cu o căciulă de miel neagră, cu ochii puțin sașii, cu mustața înspicată”. La Găiești, în refugiul din 1944, directorul Iancu era în activitate. În acest context, iată ce ne mai spune autoarea: „ În zilele săptămânii, domnul profesor Constantin N. Iancu, și el refugiat la Găiești, ne-a strâns pe toți copiii de refugiați și ne-a predat ore de limba și literatura română, de limba latină și limba franceză.”

Alexandru Ivan Ghilia, scriitor, absolvent al Școlii Normale „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni, în romanul său „Recviem pentru vii”, Editura Cartea Românească, București 1972, realizează următorul portret al profesorului Iancu: „Se oprește, prezentabil ca străbunicul său care făcea sfinți. Haină albă, un laibăr cu gulere mari, pantalonii albi, călcați cu dungă, cu manșete de trei degete pe bombele încălțărilor,

Aniversarea a 100 de ani de la înființarea Școlii Normale „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni

pălărie albă cu boruri largi, pantaloni tot albi, de pânză-n picioare, și-un lanț gros de aur petrecut de-a curmezișul pieptului până la buzunarul de sus". Într-un alt pasaj, același autor continuă: „L-am cunoscut cu toții, în vara anului 1943, când am promovat examenul de admitere la Școala Normală. Era pe atunci încă în puterea vârstei, deși avea 62 de ani. Era un bărbat înalt și robust. Purta un pardesiu negru-cenușiu și pe cap o pălărie cu boruri

pardoselii școlii. Controla zilnic modul de desfășurare al meditațiilor, dar și odihna elevilor în timpul nopții, însoțit de doamna Eugenia - soția sa (născută Dintevici) fie cu lanterna în mână, fie însoțiți de unul dintre elevii de plan-ton, cu felinarul în mână. Am rămas impresionat de faptul că i-am văzut personal învelindu-i pe cei care dormeau și căzuse plapoma de pe ei. Ori numai niște părinți adevărați ar fi făcut asemenea gest, plin de grijă și duioșie.”

„Preda limba română. Era foarte energic și aspru. Nu ierta, nu tolera nici cea mai mică abatere. Pedepsele cădeau potop, de la lovirea cu cartea în cap până la eliminarea din școală. La note era zgârcit, fiind unul din adepții că nota zece se cuvine profesorilor de la care a învățat el, nota 9 lui, iar elevilor cel mult 8. Dar se părea că această cifră el nu știa s-o scrie. Dacă-ți dădea un 6 după câteva clipe de reflecție mai adăuga un minus, încă unul. La lecțiile de limba română a căutat să cultive dragostea pentru această limbă și a luptat cu înverșunare împotriva introducerii neologismelor pe care le considera nejustificate. A fost un desăvârșit orator. Cuvântările lui în fața elevilor erau adevărate clipe de încântare, de desfătare și înălțare sufletească.” Multe din metaforele și mai ales parafrazările profesorului Iancu îl urmăresc și astăzi pe autor. Erau lecții memorabile de elocință, sensibilitate și patriotism românesc. Dacă în Bârlad, „o vreme...un fel de Weimar al culturii române.” cum ne spunea George Călinescu despre urbea noastră, s-au născut ori au învățat și s-au afirmat numeroase personalități politice, culturale, științifice, sportive etc. cred că este un gest de dreaptă recunoștință să-l includem și pe profesorul Constantin N. Iancu în rândul acestora. Școala Normală „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni, prima vatră de cultură de acest fel din nordul țării

Acad. Alexandru Zub, fost elev al Școlii Normale, ținând un discurs alături de oficialități.

largi, a la Calistrat Hogaș, iar în picioare totdeauna ghete cu scârț... Ne-a fost nu numai director școlar ci și profesor de limba română, în clasa I și a V-a, de latină în casele III-IV. Avea privirea încrucișată și de aceea nu ne dădeam seama când ni se adresează, decât atunci când eram indicați cu degetul sau brațul întins. Avea un glas tunător, atunci când citea cobora cu un tremolo înduioșător. Discursurile sale — în pătratul din incinta Școlii—ori predicile ținute în bisericuța de pe malul iazului — sfârșeau emotiv și chiar cu lacrimi, care ne impresionau făcându-ne astfel copărtași la emoțiile trăite. Domnul director Iancu avea așadar harul pe care-l au unii dintre cei mai buni actori. Și tocmai de aceea se făcea ușor înțeles în intenții și elevii îl iubeau. Directorul Iancu era un bun gospodar. Promova ordinea și curățenia în școală și internat, conștient de puterea exemplului personal. Așa de exemplu, pentru a nu lăsa urme, totdeauna călca pe pătratele negre - ce alternau cu cele albe, sub forma unor table de șah - din mozaicul

Surprinzătoare rămân amintirile scriitorului Sașa Pană despre Constantin N. Iancu în cartea sa „Născut în '02” :

Dezvelirea busturilor scriitorului Alexandru Vlahuță și al profesorului Constantin N. Iancu

a generat un spirit, acel spirit „normalian” cum avea să-l definească unul din străluciții săi absolvenți, academicianul Alexandru Zub într-un excelent articol publicat în revista „Luceafărul”. Spiritul „normalian” a trăit și încă trăiește prin absolvenții săi, a format și modelat caractere, el a generat o efervescență creatoare, a îndemnat la cultivarea unor valori umane, la cunoaștere, în definitiv la propășirea nației. Și dacă Bârladul a dat Țării de Sus pe Constantin N. Iancu, acest ziditor de școală adevărată, iată că unul dintre numeroșii și valoroșii absolvenți ai „minunii de la Șendriceni”, pe numele său Vasile Fetescu, profesor și scriitor, ca o justă compensație, a ajuns în orașul lui Alexandru Ioan Cuza, și a pus umărul la dezvoltarea învățământului local. Vasile Fetescu s-a născut la 23 decembrie în comuna Nicșeni, județul Botoșani, a absolvit Școala Normală „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni, în anul 1950, cu diplomă de învățător, iar în 1955 și-a luat licența în filosofie la Universitatea din București. În perioada 1955-1958 a funcționat ca director la Școala Generală nr.2 Bârlad, apoi în intervalul 1958-1959 ca inspector la Secția de învățământ a orașului Bârlad. În continuare, a îndeplinit funcții de conducere în învățământul bârlădean: director adjunct și profesor la Complexul școlar din Bârlad- 1959-1961; director la Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu” 1961-1962. Din acel an s-a transferat la Iași fiind director la prestigioase licee din vechea capitală a Moldovei. Cei care l-au cunoscut pe profesorul Fetescu, discipol al marelui dascăl Constantin N. Iancu au avut numai cuvinte de laudă la adresa acestuia.

Școala Normală „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni a funcționat ca liceu pedagogic până în 1957, iar apoi, instituția a devenit liceu agricol și în prezent are titulatura de liceu tehnologic, păstrând numele inițial al patronului său spiritual. Anul acesta, pe data de 11 octombrie, autoritățile locale în prezența unui numeros public au sărbătorit 100 de ani de existență a acestei prestigioase unități de învățământ. Au participat și foști absolvenți care au revenit cu nostalgie în școala în care au învățat și s-au format ca oameni. Printre aceștia s-a numărat și academicianul Alexandru Zub care a rostit o impresionantă cuvântare. Un moment aparte, emoționant și îndelung așteptat de

toată suflarea prezentă a fost dezvelirea a două statui: una a scriitorului Alexandru Vlahuță, patronul spiritual al liceului și cealaltă a profesorului Constantin N. Iancu, întemeietorul instituției. Tot acum, a fost lansată de doi inimoși și erudiți autori: profesor Gheorghe Grigoraș (fost absolvent al Școlii Normale) și preot Marius Onofrei, (paroh la Strahova), o impunătoare monografie a liceului, conținând 991 pagini, având titlul: Școala Normală-Pedagogică- de la Șendriceni- Dorohoi 1919-2019, Editura Pim Iași, 2019. În finalul acestui articol mulțumesc pe această cale dorohoiienilor care m-au ajutat cu suficiente date și informații

despre personalitatea marelui dascăl Constantin N. Iancu, în mod special preotului Marius Onofrei cât și bibliotecarei Elena Pădurariu. Figura luminoasă a profesorului Iancu m-a influențat profund și, în premieră, vă fac destăinuirea că l-am introdus personaj, adică „i-am dat viață” în paginile viitorului meu roman.

Profesorul Constantin N. Iancu, cu a sa ctitorie, Școala Normală „Alexandru Vlahuță” din Șendriceni, cu devotamentul și dragostea sa statornică pentru oameni, cultură și educație, indiscutabil, a scris o admirabilă pagină în istoria învățământului românesc.

Bustul profesorului Constantin N. Iancu

Anul omagial al satului românesc (al preoților, al învățătorilor și al primarilor gospodari)

Prof. Dumitru APOSTOLACHE

DASCĂLUL – suflet și conștiință

„FĂRĂ educație, ce este omul? Un splendid sclav, un sălbatic al națiunii.”

JOSEPH ADDISON

Astăzi, toate s-au schimbat. Numai oamenii buni, vrednici și cu sufletul mare, cu dragoste de copii și de meseria aleasă, conștiinți de rolul lor în societate, așa au rămas și așa vor rămâne, măcar să zică lumea cine ce-o zice!

Între aceștia, educatoarea, învățătorul și profesorul, sub singurul nume – DASCĂLUL (sau EDUCATORUL), ce nume potrivite pentru o îndatorire atât de sfântă !

Oricare dintre noi, dacă vom privi cu bunăvoință și atenție, vom constata că ascundem în ființele noastre bucățele din ființa dascălilor noștri.

Existența dascălului se găsește în suma existențelor fragile, pe care le cultivă și le îndrumă, în scopul și slava cunoașterii și a creșterii întru spirit înalt, ale ucenicilor săi.

Orice meserie: bucătar, croitor, constructor, agricultor, etc. contribuie la bunul mers al societății. Dar, parcă, (nu că sunt eu profesor), cea de dascăl (pedagog), omul care luminează cu mîgală și dragoste mințile copiilor, le modelează personalitatea, îi învață să devină buni, drepecți, cinștiți, fiind la rândul lui un exemplu în aceste privințe, se distinge între toate.

Deseori, năpăstuiți de soartă, cu salarii modice, supuși mizeriilor mărunte sau mai mari ale vieții cotidiene, oamenii catedrei, categorisiți multă vreme drept „neproductivi”, nu și-au abandonat misiunea lor nobilă, nu și-au schimbat profesia.

Au ales să slujească școala, să aprindă în mințile și sufletele copiilor și ale tinerilor torța cunoașterii și a adevărului. Sunt săraci și totodată neînchipuit de bogați. Sunt de multe ori triști, dar nespuse de fericiți. Fericiți de reușitele actualilor și foștilor elevi și îmbogățiți de recunoștința exprimată simplu și profund: „Mulțumesc domnule profesor! Fără dumneavoastră n-aș fi fost ceea ce sunt.”

Efortul lor, durabil și constant, strădania lor la catedră, pe durata a câtorva decenii devin perene, chiar dacă memoria reține, de multe ori, doar câteva nume concrete.

Dincolo de dezideratul obștii, al societății, al unor părinți, dincolo de opreliști și suspiciuni, dascălul născut, iar nu făcut, devine, prin elevii săi biruitor. Da.

Este și el om, cu toate păcatele și nevoile materiale. Dar, tălpile lui ating ȚĂRĂNA, mințile scrutează DEPARTELE, iar sufletul său se adapă din părinți, din bunici, din faptele străbunilor.

Zecile de generații pe care le are de partea sa, multe din ele de aur, îl fac să se simtă victorios în truda sa de decenii la catedră.

În contextul schimbărilor rapide ce au loc în societatea noastră, dascălul român, fie că trăiește în marile ori micile centre urbane, fie în cele mai mici cătune ale țării, este nevoit să-și adevceze prestația

didactică la noul spirit al veacului și să-și stabilească cele mai potrivite strategii de acțiune, privind spre viitor.

Dascălul este ființa nevoită să progreseze mereu, să-și mențină trează curiozitatea spirituală, să fie foarte atent la demersul educativ pe care-l practică. El nu doar se integrează în timpul său, ci îl depășește, căci el este cel chemat să pregătească școlarii de astăzi, ca indivizi care își vor trăi maturitatea în lumea de mâine.

Dascălul este acela care caută, găsește și nu se mulțumește cu atât. El deschide noi drumuri, modelează suflete, seamănă înțelepciune și dragoste, risipindu-se în fiecare din elevii săi, pentru ca, apoi să se recunoască în reușitele și zâmbetele lor.

Elevii descoperă, odată cu magistrul lor lumina fascinantă a cărții, a culturii.

Încep cu deslușirea tainelor alfabetului, învață să scrie și să socotească, compară fenomene, trag concluzii și merg din aproape în aproape până la teoria relativității, acumulând învățăminte prețioase. Învață să prețuiască munca (suprema valoare la care ar trebui să ne raportăm) și își însușesc noi noțiuni: onoare, patrie, demnitate, bunătate, pe care apoi le transformă în deprinderi, în coduri de conduită. „Formați caractere!” îndeamnă regele Carol I.

Profesia de dascăl le dă acestora sens existenței lor. Ei știu că o lumânare nu pierde nimic, dacă aprinde altă lumânare.

Bucuria reușitei dascălului va fi mereu vie. Secretul ei este simplu: armonia dascăl – elev, cheltuială mare de energie, de răbdare, dragoste multă față de elevi, capacitatea mentorului de a transmite esențialul obiectului pe care-l predă și puterea de a stimula și disciplina discipolii.

La rândul lor, aceștia au un suflet ales, o simțire adâncă și o contribuție esențială în realizarea frumuseții unei ore de clasă.

Dascălii, acești părinți spirituali ai elevilor, sunt simbolul înțelepciunii, dăruirii și tenacității. Ei sunt cei care deștelenesc ogorul cunoașterii și aruncă sămânța în pământul roditor destinat instruirii și educării elevilor, lăudând, certând sau pedepsind, iubind și mulțumind cu blândețe, mângâind și împăcând, ori de câte ori este cazul, învățând fără osteneală, șlefuid suflete și construind caractere, pregătindu-i astfel pentru o viață frumoasă.

Toți cei care au trecut prin școală, muncind cu seriozitate, au suficiente motive pentru a aprecia, cum se cuvine, pe cei ce le-au fost mentori, și care și-au pus în slujba învățământului puterile și nădejile pentru calitate și reușită, pentru obținerea unor rezultate de excepție de către elevii lor.

Singura răsplată pe care putem să le-o oferim, alături de recunoștința noastră, este aceea de a căuta în permanență să fim noi înșine, cei în care am investit atâta încredere.

Acum și oricând, tuturor dascălilor, respectul nostru profund și curat!

Prof. **Petruș ANDREI**

COMEMORARE

100 de ani de la trecerea în neființă a scriitorului Alexandru Vlahuță - Protestul romantic (n. 5 septembrie 1858 – d. 19 noiembrie 1919)

*Un revoltat este un om care spune nu, mai curând să moară
în picioare decât să trăiască în genunchi. (Albert Camus)*

Cititorul pasionat din zilele noastre care parcurge cu atenție scrierile lui Alexandru Vlahuță, ținute, pe nedrept, într-un con de umbră, este răsplătit din plin.

Poetul, așa cum singur mărturisește cu dragoste de discipol, a suferit, ca și Veronica Micle și generații întregi de poeți, influența covârșitoare a poeziei eminesciene. În pictură sau sculptură se face un titlu de glorie din a fi elevul unui geniu. Multe dintre creațiile sale lirice rezistă fără îndoială timpului dar valoarea lui Alexandru Vlahuță stă în totalitatea operei sale.

Debutază editorial în 1886 cu un volum de „Nuvele”; un an mai târziu îi apare și primul volum de „Poezii”; în 1892, volumul de proză „Din goana vieții” și a doua ediție a volumului de „Poezii”; în 1893 îi apare romanul „Dan”; în 1894 - volumul „Un an de luptă”; în 1895 volumul „Icoane șterse” (Nuvele și amintiri) și volumul de poezii „Iubire”; în 1896 volumul de proză „În vârtoare”; în 1899 volumul „Clipe de liniște” și „Poezii. Ediție completă”; în 1901 apare „România pitorească”; în 1908, două volume: „Din durerile lumii” și „Din trecutul nostru”; în 1909, volumul „File rupte”; în 1910, volumul „Pictorul N.I. Grigorescu”; în 1911, volumul „La gura sobei”; în 1914, volumul „Dreptate”; în 1915 - volumul „Poezii - 1880-1915”, volum pentru care i se acordă Marele Premiu al Academiei Române.

Alexandru Vlahuță, de la a cărui dispariție fizică se împlinesc pe 19 noiembrie 2004, 85 de ani, a fost un „publicist merituos” (G. Călinescu), un pasionat jurnalist, lui îi datorăm publicațiile: „Armonia”, „Vieața”, „Sămănătorul”, „Dacia”, un poet sensibil, dar și un revoltat și un precursor al marilor prozatori de mai târziu.

Considerăm că, după o mai justă examinare estetică a întregii sale opere, se cuvine și o mai dreaptă cinstire. Putem spune că opera sa, luată în ansamblul ei, este un

imens strigăt de revoltă și o evanghelie a durerii în același timp.

Neajunsurile copilăriei, bolile care l-au asaltat, dezamăgirile de mai târziu, eșecul primelor două mariaje, răutatea și invidia oamenilor, corupția, mercantilismul, lăcomia și demagogia oamenilor politici, nedreptățile lumii în care a trăit și ororile războiului au dat consistență protestului său liric. Poetul Alexandru Vlahuță își duce existența „La vatra rece” în condițiile vitrege ale unor ierni aspre precum eroul liric din „Noapte de decembrie” sau din „Cugetările sărmanului Dionis”:

„Oblonitu-mi-a fereastra/
Gerul cu-a lui flori de gheață/
Și, în toată casa asta,
Eu sunt singura viață”. În atare condiții, din prezent sau „Din trecut” îi dă imbold nu dorința de a trăi ci, dimpotrivă, „moartea dragostei de viață”.

Privind fauna contemporană, Vlahuță înfiercează, ca și genialul său mentor, pe „trântorii de cafenele”:

„Politici, oratori de stradă,
Stupizi ce se socot isteți,
Fățarnici patrioți grămadă,
De vorbe goale precupeți”. Cel care invoca eminescian ființa iubită:

„Lasă-ți frumusețea pradă/
Caldelor îmbrățișări,
Te-aș topi în sărutări,
Ca pe-un flutur de zăpadă”, condamna pe contemporani pentru inimile lor „seci și strâmte” și pentru nepăsarea cu care privesc durerea și nefericirea omului de geniu. Dacă în poezia erotică, uneori discursivitatea diluează emoția, în poezia de revoltă socială poetul se transformă „Într-o trâmbiță de alarmă”.

În „Liniște”, liniștea dinaintea furtunii, după modelul celebrelor scrisori eminesciene, Vlahuță vede și el cei doi poli ai societății românești: un pol al opulenței, al spoielii din saloanele bogate, iar celălalt al pauperității, dar și al înaltelor simțiri. Unui tânăr confrate, poetul i se adresează categoric:

„A, nu-ți tăvăli talentul prin saloanele bogate/ Unde capul nu gândește, unde inima nu bate”.

Într-o asemenea societate, ca și-n celelalte de mai târziu, dictonul: „Homo homini lupus” este cum nu se poate mai adevărat. Poetul se mulțumește, deocamdată, până la revolta prometeică, să constate că „Durerile vin tot mai multe” și că „Tot omul e-un vrăjmaș la pândă”. Omul de mâine, adică de astăzi, este „mai nervos, mai sceptic,/ Mai înrăit de suferință” pentru că „lupta se întetește,/ Și nu-i alegere de armă,/ Sub pumnul grosolan al forței/ Dreptatea celui slab se sfarmă”.

Cele șapte „Profiluri” dau măsura contemporanilor săi: un pios călugăr cere Tatălui Ceresc îndurare și iertare pentru păcatele tinereții; „o grădină de băiat” este, de fapt, un filfizon și un cartofor; un căpitan este lipsit de bărbăție; un parvenit regretă că nu are certificat de noblețe; un critic „asasin” scrie cronici „ucigașe” la adresa confrăților; un director al unui „institut particular” prosperă în detrimentul copiilor zburdalnici; „Damian, poetul liric” este privit cu ironie dar și cu un fel de compasiune... Marmura creației sale lirice se află în poezia de dragoste, îndeosebi în sonete, dar și în poezia revoltei prefigurând pe „poetul pătimirii noastre”:

„Nu mai are cum țaranul/ Din pământ să scoată banul/ Vouă să vi-l dea/ Foametea de pe la sate/ Va să vie să mai stea/ Și-n cele palate!” („Ananghie”).

Celebra poezie „1907” este inspirată din tragedia aceluia an însângerat dovedind, dacă mai era nevoie, că „Minciuna stă cu regele la masă” dintotdeauna.

Groasa lingușeală, prigonirea adevărului și minciuna deșănțată sunt exprimate în versul emblematic: „Încăi țaranii zburdă pe la sate”.

O lume clădită pe minciună, mai devreme sau mai târziu, trebuie să se prăbușească pentru ca să răsară „o alta limpede și blândă”. Pentru poetul „Semănător”, „Cuvântul” are o putere miraculoasă:

„Ca-n basme-i a cuvântului putere:/ El lumi aievea-ți face din păreri/ Și chip etern din umbra care pier/ Și iarăși azi din ziua cea de ieri”.

Revolta romantică îmbracă două aspecte: „În societate, ca acțiune, și, în literatură, ca temă” (Elvira Sorohan - „Ipostaze ale revoltei la Heliade Rădulescu și EMINESCU”, Editura „Minerva”, 1982).

Prin poezia sa, Vlahuță dă „Dreptate” celui sărman care, din dragoste de Țară, face: „Din pământ stropit cu lacrimi flori de aur să răsară!”, iar „Triumful așteptării” nu-i tocmai departe:

„Nebiruit e omul ce luptă cu credință!/ El știe că pe lume nimic zadarnic nu-i;/ Că, dincolo de truda și jertfa

clipei lui,/ În taină, vremea țese la sfânta biruință!”.

Într-un gest asemănător celui al lui Albert Camus, Alexandru Vlahuță refuză „onoarea ce i-a fost făcută prin alegerea sa ca membru corespondent al Academiei, așa cum a refuzat și voievodalul său prieten - de Eminescu facem vorbire - medalia prin care regina și poeta Carmen Sylva voia să-i răsplătească geniul:

„Și suferind, în veci n-am scos un geamăt;/ Nimic nu-mi pleacă fruntea, nici gândirea,/ În adevăr sunt tare:/ Eu sunt stejarul neclintit de vânturi” („Ție, mamă”).

„La țară” sunt adevăratele „comori de verdeață și de hrană” dar și de frumuseți: „Din iazuri își scot capul nuferi galbeni;/ De flori pășunile-s împeștrite,/ Și aerul te-adoarme de mirosul fânețelor cosite”; aici „Nu mai e jale, nici urât, nici grijă” și poetul poate gusta „Un ceas de liniște” în timp ce „Din cer cad sărutări în noaptea asta”. Bucurie de scurtă durată pentru că are loc trezirea la cruda realitate; o „Mutare silită” îi face pe bieții oameni să-și blesteme până și dezmiertările: „O, blestemat amor al sărăciei!”.

Sărmanilor oameni care „n-au plătit chiria” „boarfele în drum sunt aruncate” în timp ce „ploaia curge batjocoritoare”: „La cei săraci iubirea e o crimă”; de aceea și îndemnul subtil la revoltă: „Ș-acea mizerie ce-ncurcă drumul/, Acele mobile stricate, roase,/ Ce prin noroi spre viitor se-ndreaptă,/ Par începutul unei baricade”, spre care zeița libertății duce poporul oprimat. În astfel de momente, „Muncitorul” apare „Ca un biruitor” ce asemeni unui „Atlet strălucitor ca-ntr-o arenă/ Va-ngenunchea pe monștrii/ Ce țin poporul orb și-n întuneric,/ Eroic suflet, brațe oțelite!/ În el poate-i izvorul de putere/ Măreață, generoasă,/ Ce va reda viața-acestui secol/ De viții și de anemie putred”.

Un „Copil”, „Născut dintr-un fierar și-o țesătoare”, silit să-și câștige existența „într-un infern”, se stinge ca o lumânare, ucis de „cruda ftizie”.

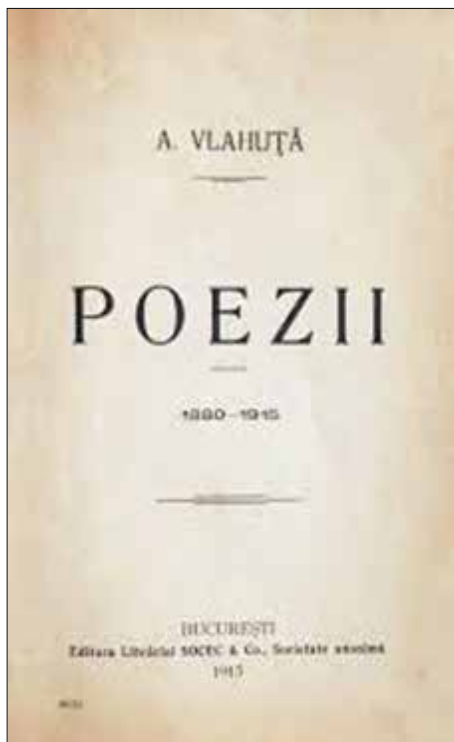
Un „Proletar” care, atunci ca și acum, un loc de muncă: „Cer să muncesc, sînt sănătos, sînt vrednic,/ Și duc la osteneală./ Am două mâini de fier, vin de departe/ Și-s două luni de când la orice ușă/ Bat și mă rog zadarnic”.

S-a vorbit și se vorbește, pe bună dreptate, de actualitatea genialului Caragiale, dar ce ziceți de actualitatea lui Vlahuță? Și de același „Proletar”:

„Prin sate, prin orașe, pe la fabrici,/ Cerșindu-și loc de muncă/ Purtându-și forța, foamea pretutindeni,/ Pururi gonit, apoi căzând de trudă,/ Învins, chemându-și moartea”.

„Țară de pripas”, România este prezentată ca o țară a contrastelor:

„Am văzut nerușinarea, am văzut-o dezbrăcată,/ Cu corupția pe buze și cu inima-nsetată.../ Am văzut

deșertăciunea... Am văzut talentu-n zdrențe,/ Cinstea de foame murind,/ Am văzut Puterea mândră pe Dreptate pălmuind,/ Sărăcia-n jgheab de rele ca în guri de lei zvărlită,/ Și-Avuția nemiloasă în orgie tăvălită”.

Frondeor și vizionar, Vlahuță înfățișează tabloul dezolant al României contemporane: „În zece ani ce de lingăi/ Nu se văzură-n slujbe mari,/ Câți oameni fără căpătăi/ N-ajunseră milionari!/ Veniți și voi, străini calici,/ Și strângeți tot ce-a mai rămas!/ Ce să mai faci? Ce să mai zici?/ Sărmană țară de pripas!”. O postumă pare, de asemenea, scrisă pentru „Cârmacii” zilelor noastre.

Privind fauna politică, dovedind un pătrunzător spirit de observație, Vlahuță își exprimă indignarea și oprobiul: „Și-am văzut maimuțăria, strâmbăturile grețoase/ Ăstor molii, ăstor ciocli, dezmațați copii ai spumei,/ Care-n aur văd smintiții sufletul și cinstea lumii,/ Inimi dogorâte-n para poftii de-a se navuți/ Stând ca viermii pe-un cadavru ce-a-nceput a se-mpuți/ I-am văzut-păpuși gătite, tologiți în jețuri moi,/ Trântori fără nici o grijă și străini de-orice nevoi/ (...). Stoarceți, stoarceți toată măduva din țară!/ Nu vă pese! Striviți totul!/ Cugetați că poate mâini o să pierdeți cârma țării/ Și-or să vină alți stăpâni/ Deci, pârjol și jaf! Opinca - hoitul să rămână os -/ Ca să nu mai aibă alții, după voi, nimic de ros (...) Și când cugeți c-acești trântori, astă haită de samsari/ Prin tertipuri și prin intrigi au ajuns puternici, mari,/ Și-apoi, după ce-au dat palme și-au scuipat în fața țării/ După ce-a-mbrâncit poporul în

prăpastia pierzării,/ După ce n-a rămas lucru nebatjocorit de ei/ Au curajul acești oameni de nimic, acești mișei -/ Au curaj în fața lumii ca să strige-n gura mare: „Ne vrea Țara!” Îi vrea Țara?/ Auziți nerușinare/ Vai, de-ar fi pe voia țării, știți voi unde v-ați trezi?/ Într-o OCNĂ - da! acolo oasele v-ar putrezi!/ Asta-i lecția pe care o lăsați posterității!/ Ah, cumplit v-ați răs de lege și de cumpăna dreptății,/ Și de oameni și de Țară și de tot ce-i sfânt pe lume!/ Peste veacuri depărtate vor pluti a voastre nume,/ Și vor spune că sub soare n-au stat răi, călăi, bandiți/ Nici atât de cruzi la suflet nici atât de iscușiți!”.

După cum putem constata, și actualitatea lui Vlahuță este indiscutabilă întrucât „Istoria se repetă”.

Poetul Alexandru Vlahuță a căutat o viață întreagă „Un suflet larg” să-l înțeleagă:

„Te-oi întâlni vreodată-n cale/ Prieten pururi așteptat/ Sub raza gândurilor tale/ O clipă poate-am lunecat”.

Speranța poetului se împlinește la începutul noului mileniu când, iată, citindu-i versurile, îi admirăm premoniția, îi apreciem talentul și-l răsplătim cu „Iubire” și neuitare. Prefigurând pe Tudor Arghezi, cel din universul miniatural, pe Goga și Topîrceanu prin armonia și muzicalitatea versurilor și continuând pe Heliade și Eminescu, prin revolta romantică, Alexandru Vlahuță rămâne, alături de George Tutoveanu, unul dintre poeții însemnați ai Țării de Jos.

Iubire

Lui Alexandru Vlahuță

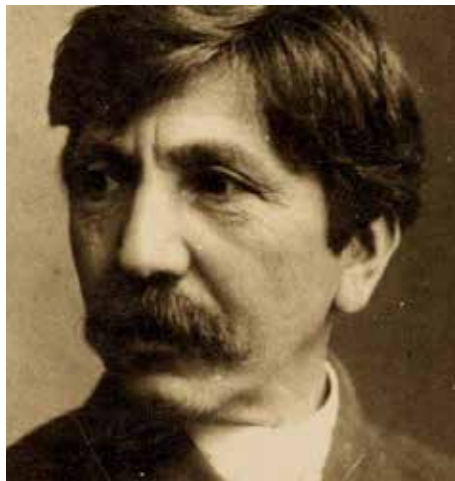
Ne spui că viața are farmec
Și ești o forță-n univers:
„Și glasul tău devine cântec,
Gândirea ta se face vers”.

L-ai întâlnit pe Eminescu
Și glasul i l-ai cunoscut,
I-ai fost alături în durerea
Ce-asupra Lui s-a abătut.

Citim și noi măiastra-i Carte,
Blagosloviți de calde ploi
Și, din lumina de Luceafăr,
Curat, ne-mpărtășim și noi.

Ai fost poet cu demnitate
Și drept asemeni unui brad,
Azi ești slăvit în toată Țara
Și-i sărbătoare în Bârlad.

Ai închinat un imn iubirii
C-ai socotit-o lucru sfânt
Și ai luptat pentru „Dreptate”,
Dând oropsiților cuvânt.

În vers, cu-asupra de măsură,
Tu ai înfățișat dureri
Și-ai condamnat cu vehemență
Pe toți cei lacomi de averi.

Ai spus în versuri sus și tare:
În Țara asta nu-i de trai
Când cei cinstiți îndură iadul
Că hoți-i izgonesc din rai.

În Țara noastră-i rea tocmeală,
Poporu-o duce-n rugăciuni
Că-i dau sus-pușii pâine-amară
Și-aceleași searbede minciuni.

Cântat-ai „Omul”, „Muncitorul”
Și amarătul „Proletar”,
Ai proslăvit „Sămănătorul”
Și-apărătorul de hotar.

Lipsiți de visuri „Visătorii”
Primit-au sfaturi și muștrări,
Pe cerul necuprins al artei
Să-și caute mereu cărări.

Făcut-ai crez din „Sfânta muncă”
Să fie pildă tuturor,
„Un suflet larg să te-nțeleagă”
Și să te știe un popor.

Poete, viața are farmec
Și ești o forță-n univers:
„Căci glasul tău devine cântec
Și gândul ți se face vers”.

Petruș Andrei

CONSTANTIN HAMANGIU

drd. Teodora Elena ZALDEA

Omul, dreptul și dreptatea

Constantin Hamangiu, fără doar și poate, este o personalitate a culturii juridice, iar acest fapt este demonstrat poate, mai bine, decât orice analiză teoretică de apelativul cu care acesta este caracterizat și recunoscut de contemporani – „OM DE DREPT”. De altfel, în persoana lui Constantin Hamangiu cu ușurință vom recunoaște un destin aflat sub semnul genialității și al altruismului.

De ce? Fiindcă „în diversele etape ale vieții sale, Constantin Hamangiu s-a impus în conștiința contemporanilor ca un intelectual autentic și ca un profesionist desăvârșit”¹

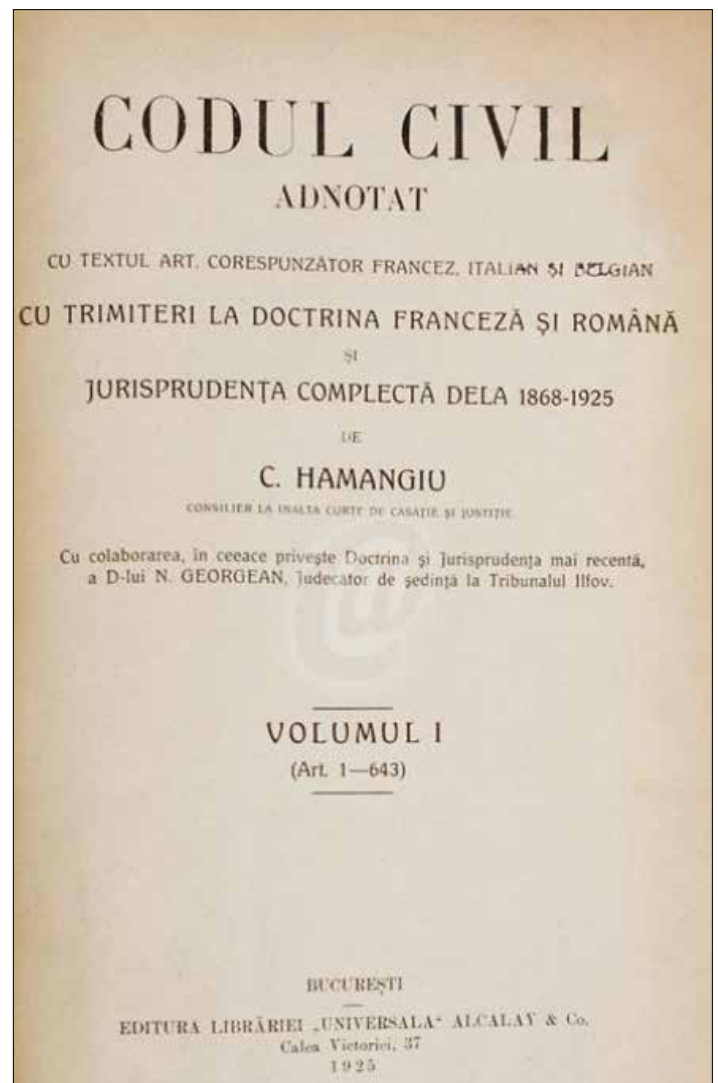
Relevantă este creația juridică a lui Constantin Hamangiu nu numai în planul jurisprudenței și al retoricii ca știință juridică, ci și în domeniul teoriei dreptului. Constantin Hamangiu a fost printre puținii doctrinari, în cea mai autentică accepțiune a cuvântului, din perioada interbelică, cu o viziune generală a dreptului și cu teorii proprii asupra științei dreptului civil, respectiv dreptului de proprietate intelectuală.

Profesionalismul cu care a tratat domeniul său de activitate îl caracterizează încă de pe băncile facultății, lucrarea sa de licență fiind de 203 pagini, o adevărată lucrare științifică, finalizată în 1893, cu titlul „Proprietatea literară și artistică”. Această teză urmează să aibă aplicativitate într-un mediu literar aflat în plină dezvoltare la acea vreme. Vorbim despre perioada de activitate a „Junimii”, a lui Titu Maiorescu, perioadă marcată de apariția „Convorbirilor literare”, punctul culminant al dezvoltării fiind atins datorită operelor lui Mihai Eminescu, Ioan Slavici și Duiliu Zamfirescu. Constantin Hamangiu, primul jurist care a abordat subiectul proprietății intelectuale, a continuat cercetarea în lucrarea în limba franceză „La législation de la propriété littéraire et artistique en Roumanie, les droits des auteurs roumains a l'étranger”.

O altă preocupare a sa a fost dreptul privat despre

care a vorbit în codurile adnotate. În anul 1897 publică „Codul civil român conform textului oficial pus în legătură cu articolele corespunzătoare din Codul civil francez și adnotate cu jurisprudența Casației române (1886-1897)”. La un an distanță apare „Codul de procedură civilă conform textului oficial, pus în legătură cu articolele corespunzătoare din procedura genoveză și franceză, adnotat cu jurisprudența Casației

1 Măță, Dan Constantin, *Constantin Hamangiu (1867 – 1932)*, Editura Hamangiu, București, 2013, p.1

române (1886-1897)". Codul comercial din 1887, ca o încununare a lucrărilor din această arie a dreptului, cel privat, este și el adnotat în lucrarea „Cod comercial adnotat cu jurisprudența Înaltei Curți de Casație”, tipărită în 1898.

Printre lucrările adnotate de primă importanță ale lui Hamangiu mai amintim și „Legea judecătorilor de pace, legea timbrului și legea autentificării actelor, adnotate cu jurisprudența Casației Române (1886-1897)”, apărută în 1898.

În spatele muncii neobosite a omului de drept a stat dorința de a aduce dreptul românesc la nivel apusean, dorință materializată prin elaborarea lucrării fundamentale de drept civil „Codul civil adnotat cu textele corespunzătoare francez, italian și belgian, cu trimiteri la doctrina franceză și română și jurisprudența completă de la 1868 la 1927” (Editura Alcalay 1925-1934) ce cuprinde întreg materialul jurisprudențial și doctrinar român și străin.

Dedicat profesiei juridice, pe care a servit-o cu abnegație, eleganță și demnitate, a ocupat pe rând funcțiile de *judecător la ocolul V București, substitut la Tribunalul Vâlcea, supleant și procuror la Tribunalul Ilfov, prim procuror la Tribunalul Covurlui, procuror la Curtea de Apel Iași și apoi la Curtea de Apel Galați*, pentru ca ulterior pentru o scurtă perioadă de timp (1931 - 1932) să fie numit *ministru al Justiției*, poziție pe care a acceptat-o cu speranța că va reuși în acest mod să-și impună generoasele proiecte de reformare instituțională și consolidare legislativă a unității naționale.

Meritele sale științifice nu se limitează la cele mai sus menționate, ci sunt legate și de fondarea revistei „*Pandectele romane*” (1921) și de elaborarea *Codului General al României* (1903 - 1940), amplă lucrare în 30 de volume ce organiza întreaga legislație a țării de la jumătatea secolelor XIX - XX.

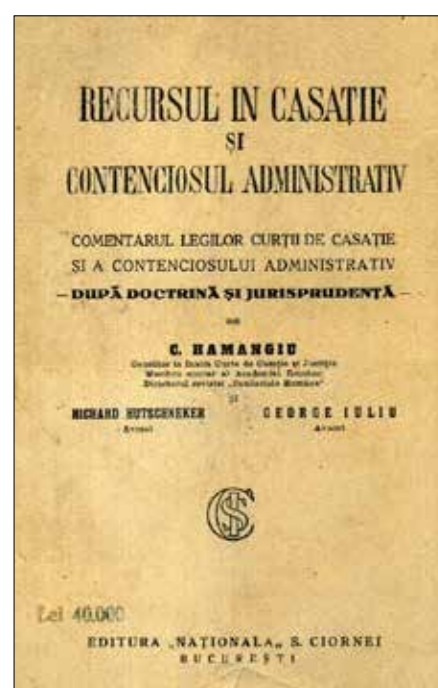
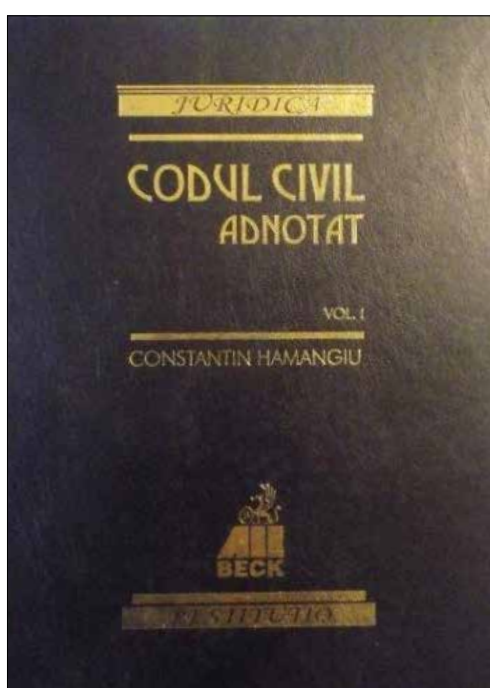
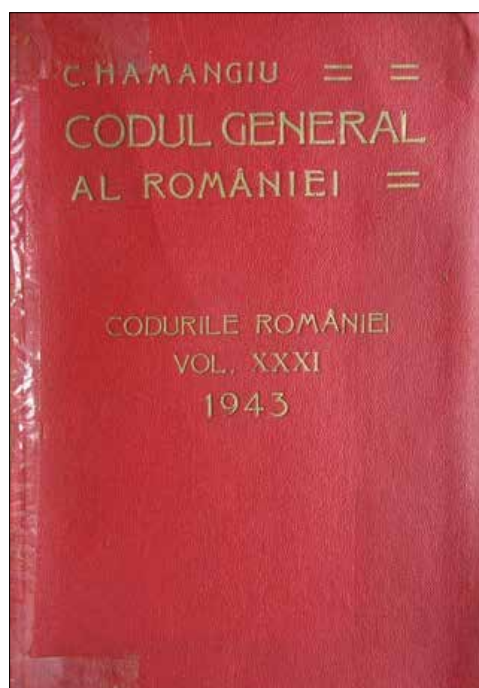
Chiar dacă la început a lucrat singur, Constantin Hamangiu a fost cunoscut pentru determinarea cu care urmărea colaboratori valoroși, la insistența sa aducându-se în prim plan oamenii cel mai bine pregătiți din acea vreme în domeniul său de activitate.

Memoria colectivă reține și un aspect poate mai puțin cunoscut despre marele jurist și anume faptul că acesta s-a dovedit a fi un fervent susținător al tinerilor intelectuali, drept pentru care a și dăruit Academiei Române al cărei membru de onoare era, suma de 5 milioane de lei în înscrisuri agricole pentru finanțarea unui premiu, care să-i poarte numele.

Premiul „Constantin Hamangiu” avea să fie acordat pentru „Cel mai bun roman cu subiect din viața românească”, pentru „Cea mai bună piesă de teatru”, pentru „Cele mai bune poezii” sau pentru „Cel mai bun critic”, iar printre laureați s-au numărat autori consacrați ca Liviu Rebreanu, Lucian Blaga sau George Călinescu.

Acum, la 150 de ani de la nașterea sa, fac o paranteză și vă spun că marele jurist s-a născut la Bârlad pe 31 decembrie 1869, personalitatea lui Constantin Hamangiu avea să fie readusă în conștiința publică românească, dar mai ales bârlădeană mai întâi prin atribuirea numelui său unei străzi din municipiu, iar apoi un grup de intelectuali ai urbei, aveau să imagineze, dorind în egală măsură să continue opera filantropică a magistratului, proiectul intitulat sugestiv „Asociația Constantin Hamangiu”.

Conchidem simplu și discret, precum viața juristului Constantin Hamangiu dedicată aproape în întregime ideii de a face bine, cu un citat aparținând lui Peter Deunov: „*Omul care a înțeles **lubirea** devine nemuritor. Omul care a înțeles **Înțelepciunea** devine complet. Omul care a înțeles **Adevărul** devine liber.*”

LUPTA DE LA VASLUI - 545 DE ANI

Mihaela OCHIANU,

bibliotecar, Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

10 ianuarie 1475, ziua desăvârșitei biruințe de la Vaslui

„...și în acea zi de marți, a desăvârșitei biruințe – cea mai mare din viața lui Ștefan și asupra celui mai puternic dușman – și miercuri și joi, pâlcuri de vânători se ținură în urma dușmanilor. Mlaștinile îi înghițeau, pădurile îi prindeau în brațele lor negre, dându-i în puterea românilor, gheața râurilor se sfărâma, prăbușindu-i în adâncuri. Secerișul de iarnă al trupurilor urma ziua și noaptea”. (Nicolae Iorga)

Kara Bogdania, Moldova în grai turcesc, devenise de ceva vreme pentru sultanul Mohamed un obstacol în invadarea Europei. La 1474, Cuceritorul Bizanțului dorea să facă din Moldova lui Ștefan cel Mare pașalâc turcesc, așa încât pe tot cuprinsul țării să se înalțe imnuri de slavă Profetului, iar moldovenii să se supună fără crâcnire legilor păgâne. Dorința generată de furie, fusese provocată de refuzul domnitorului Ștefan de a închina țara și de împotrivirea de a plăti greu tribut Înaltei Porți. Trecuseră doi ani de când bogățiile Moldovei nu se mai revărsau sub forma birului către sultanatul lui Mohamed, trecuse ceva timp de când sultanul adresase un autentic ultimatum voievodului Moldovei, cerându-i să se prezinte personal la Istanbul cu tributul. Nici haraciul, dar nici voievodul nu ajunseseră. Acestei sfidări nemaîntâlnite se adăugau repetatele încercări ale lui Ștefan de a aduce în scaun domnesc în Țara Românească domnitori pe al căror sprijin ar fi vrut să se bizuie în lupta împotriva cotropitorilor de la sud de Dunăre. Peste toate acestea, abundența resurselor economice și a celor umane ispiteau pe Mahomed care deja visa la constituirea în Moldova a unei baze militare de operațiuni, centru de formare și antrenament pentru viitorii luptători ai imperiului, mulți dintre ei urmând a fi recrutați din rândurile vitejilor plăieși moldoveni.

Având în vedere toate acestea, sultanul poruncește pașei Suleiman Eunucul să renunțe la luptele de la Scutari din Albania, pornindu-l grabnic în fruntea unei oștiri spre târâmurile îmbelșugate ale Moldovei, spre a aplica dură corecție rebele și neînsemnatei țări condusă de un Ștefan cel Mare după cum îl numeau supușii săi. Marșul armatei otomane până la granița Moldovei s-a desfășurat în condițiile nefavorabile ale toamnei târzii și începutului unei ierni capricioase, oștile otomane erau deja obosite după o campanie nereușită, trupurile ienicerilor nu se puteau acomoda temperaturilor în continuă scădere după cum nu se adaptaseră nici la multele grade Celsius de pe câmpurile de luptă albaneze. Drumul până la Dunăre a durat o lună întreagă, presupunându-se că trupele comandate de Suleiman pașa s-au îndreptat pe două coloane spre Țara

Românească și au trecut pe teritoriul acesteia prin vadul Vidin-Calafat și Silistra -Călărași. Undeva lângă Dunăre s-a făcut joncțiunea cu oastea strânsă de Radu cel Frumos reinstalat din mers pe tronul Munteniei, favor ce îl obliga să se alătore oștilor lui Suleiman și să participe la expediția împotriva lui Ștefan cel Mare al Moldovei. Cronicile spun că s-au alăturat și 20000 de bulgari, aceștia fiind siliți, constrânși căci erau supuși ai sultanului.

Drumul a fost lung și istovitor, cai și oameni au trecut hotarele țării Moldovei la sfârșitul anului 1474. Erau osteniți și bolnavi, dar nădăjduiau că vor afla cele trebuitoare întremării rapide după marșul lor forțat. Credeau și își doreau să învingă într-o singură confruntare pe care și-o plănuiau a fi fulgerătoare, visau că vor pleca victorioși cu multă pradă de război. Vor trece frontiera moldo-munteană grăbindu-se a da importanța bătăliei în speranța reabilitării în fața sultanului după eșecul din Albania, zorindu-se a scăpa cât mai curând posibil de rigorile asprei ierni cu care făceau cunoștință întâia oară.

Nu a fost deloc așa cum și-au imaginat. Tactica de război adoptată de domnitorul Ștefan le va zădărnici planurile și așteptările. Vor fi hărțuiți, înfometateți, atacați prin surprindere. Încă de la trecerea hotarului, de la primii pași în Țara Moldovei, Ștefan i-a momit cu oaste, abătându-i de pe drumul Siretului pe valea arcuită a Bârladului, având însă mare grijă să evite confruntările directe, repliindu-se și aplicând fără ezitare, ori de câte ori avea prilejul lovituri rapide menite să rărească rândurile inamicului. Atacau mai cu seamă la vreme de popas sau la trecerea prin întunecimile și desigurile codrilor. În calea vrăjmașilor pământurile, satele, târgurile erau pârjolate și părăsite, fântânile erau otrăvite, în acest fel Ștefan având grijă să nu hrănească armata cotropitoare din agoniseala poporului său și nici să le ofere culcuș calduț, obligându-i să flămânzească și să amorțească de frig încercând a se odihni sub cerul înghețat de ianuarie. A rupt poduri peste râuri, lăsând dușmanul să le treacă la pas printre sloiuri de gheață ori prin locuri mâlite, îngreunându-le și întârziindu-le înaintarea spre inima Moldovei. Nimic nu a fost lăsat la voia întâmplării, trupele otomane răzlețite, plecate în recunoaștere sau după hrană pentru oameni și animale erau ucise din porunca domnitorului. În doar 150 de kilometri, de la confluența Bârladului cu Siretul până la Vaslui, reductabila oștire otomană a fost transformată dintr-un pâlc de „șoimi” falnici într-o masă demoralizată, metamorfozarea aceasta fiind rezultatul gândirii și practicii militare ce poartă geniul domnitorului moldovean. „Acel

afurisit venind pe neașteptate și hărțuind oastea islamică, i-a atacat pe turci pe când aceștia umblau ca niște străini cu ochii legați”, spunea în a sa cronică turcească Mehmed Neșri, plângându-le de milă celor ce fără de milă cotropiseră pământurile noastre.

În fața acestui invadator, Ștefan se afla aproape singur. Armata moldovenească avea în componență oastea de curte alături de cetele boierești, efective ce beneficiau de instruire militară, dar Ștefan își dă seama că numai cu aceste forțe nu va putea ține piept năvalei turcești, așa încât va extinde recrutarea de luptători din rândurile țăranilor și târgoveților, aceștia formând la caz de primejdie oastea cea mare. Va face apel pentru prima oară la mobilizarea generală a populației de sex masculin capabilă a ține o armă în mână, adunând o armată de 40000 de oșteni, 10000 reprezentând oastea de curteni(cavaleria), 5000 fiind secui, 1800 unguri din Transilvania și vreo 2000 de polonezi, forțe străine aliate venite în Moldova încă din vara lui 1474. Mult prea puțin față de cei 120000 de luptători câți număra armata lui Suleiman. Se mai bizuia Ștefan al nostru pe puterea de foc a 20 de tunuri, cu siguranță înzecit mai puțin față de ceea ce cărau după ei otomanii(cronicile nu menționează). Era deosebit de important ca dispunerea trupelor în teren să se facă în așa fel încât să fie exploatare la maximum avantajele pe care terenul le prezenta pentru apărare, dar și dezavantajele lui pentru inamic.

Cu toate că existau semne evidente că primejdia creștea de la o zi la alta, turcii s-au încăpățânat să urmărească trupele moldovene. Pripită decizie, gravă greșeală a strategului Suleiman! De la Crasna, drumul a trecut pe partea stângă a râului Bârlad, iar turcimea va fi adusă pe drumul situat de-a lungul versantului estic al văii Bârladului. Vor ajunge în 10 ianuarie în culoarul strâmt dintre Dealul Munteni și mlaștina de la confluența Racovei cu râul Bârlad, la câțiva kilometri sud de târgul Vaslui. Locul era mlăștinos și era flancat de dealuri împădurite. Câmpul de bătălie fusese ales încă dinainte de începerea invaziei otomane, Ștefan studiind în amănunțime locul propice a respinge iminenta agresiune militară. Fuseseră efectuate lucrări de apărare ce exploatau la maxim partea dreaptă, transformând pădurile dealului Paiului într-un veritabil obstacol în cazul unei încercări de retragere a oștilor otomane. Și partea stângă cu pantele împădurite la nord-est de cota 270 fuseseră modificate în avantajul luptătorilor moldoveni. Spațiul era îngust, având doar 2- 2,5 km deschidere, motiv pentru care pașa Suleiman a fost în imposibilitatea de a-și desfășura în mod convenabil efectivele militare, terenul de luptă neîngăduindu-i a-și pune în valoare superioritatea numerică.

Între râul Bârlad și dealul Muntenilor existau pe atunci două poduri ce asigurau traversarea pârâurilor Vaslui, Vasluiet, iar un al treilea numit podul Hatmanului(secolele redenumindu-l în Podul Înalt) fusese construit la punctul de confluență a apei Bârladului cu Racova. În această „zonă a podurilor” se aflau dispuse în linii succesive trupele de elită alcătuite din cei mai destoinici luptători ai domnitorului Moldovei, care împreună cu forțele

secuilor aveau misiunea de a stăvili înaintarea oștii otomane către Vaslui. Pe flancuri, lângă râul Bârlad și spre dealul Muntenilor voievodul a poruncit să fie amplasate tunurile. Mascate între cutele de teren și vegetație ale aceluiași deal erau plasate forțele moldovenești cu rol de a asigura atât atacurile cât și contraatacurile de flanc asupra capului coloanei otomane dar și asupra efectivelor înșiruite de-a lungul drumului. Detașamentele mai slabe au fost poziționate pe dealul Paiului pregătite și instruite a ataca adversarul ce ar fi trecut pe partea dreaptă a

apei Bârladului. În apropiere de podul Hatmanului a fost camuflat un mic grup de diversiune, „înarmat” cu buciume, trâmbițe, surle. Punctul de comandă al lui Ștefan a ocupat înălțimea situată ușor la sud-sud-est de podurile peste Vaslui și Vasluiet, pe versantul dealului Muntenilor, poziție ce îi asigura observarea inamicului, conducerea propriilor trupe, legătura cu rezerva dar și posibilități de retragere în cazul unei înfrângeri.

În dimineața de marți, 10 ianuarie 1475, obosit și cu moralul zdruncinat, inamicul înainta greoi prin lunca Bârladului. Natura parcă îi ura pe turci, deoarece înainte cu câteva zile de bătălie, vremea s-a încălzit, în consecință zăpezile au început a se topi transformând lunca într-o mlaștină vâscoasă în care se putea împotmoli și un șoarece. Avangarda formată din spahii, era urmată de apazi și ieniceri, iar artileria și convoaiele de aprovizionare încheiau coloana. Nebănuind dispunerea trupelor lui Ștefan căci ceața îi împiedicase a face o recunoaștere detaliată a zonei, avangarda otomană ajunge la poduri și se angajează în atac, izbindu-se de rezistența celor ce-și apărau „nevoile și neamul”. Degeaba s-au desfășurat de o parte și de alta a drumului în încercarea de a organiza un atac, căci părăsind drumul s-au afundat în mlaștină, producându-se totodată o mare îmbulzeală. Focul artileriei și săgețile arcașilor moldoveni i-au silit să bată în retragere și să se replieze în așteptarea grosului trupelor. Sosit în zona podurilor, Suleiman a avut la rându-i momente de dezorientare căci vremea neguroasă nu îi oferea nici lui o imagine clară asupra situației, dar dornic să nu scape

prilejul de a zdrobi oastea românilor, va ordona reluarea atacului. Altă decizie grăbită, altă greșeală de strategie! De la început lupta s-a desfășurat într-un dispozitiv anormal pentru turci, cu călărimea în centru și pedestrima la aripi. Orice posibilitate de manevră era exclusă, inamicul fiind constrâns să ducă o luptă frontală în dezordine, cu trupe amestecate, fără disciplină militară.

Ploaia de săgeți pornite din arcurile moldovenilor a secerat primele rânduri ale atacatorilor, dar cum aveau superioritate numerică, din spate veneau mereu otomani ce luau locul celor căzuți la pământ. Șanțul de apărare ce despărțea cele două forțe militare se umplea de trupurile morților alcătuiind un pod de leșuri ușor de traversat. Săgețile arcașilor moldoveni erau pe terminate lăsându-i fără apărare. Chiar dacă turcii au traversat canalul, linia frontului nu a fost ruptă imediat, căci dușmanii au fost luați în primire de secui, de rezervele de suliași moldoveni ale căror forțe fuseseră completate de măciucașii români. Inamicul va suferi și de această dată noi și mari pierderi. Dar cum valuri de spahii umpleau golurile lăsate de cei răniți, prima linie de oșteni secui și moldoveni va fi copleșită de numărul năvălitorilor și va fi nevoită să se replieze spre linia a doua cu care s-a contopit, opunând o nouă rezistență. Oricât de puternici, antrenați, destoinici ar fi fost oștenii lui Vodă, puterile tot s-ar fi scurs din trupurile lor căci a lupta nu era o joacă de copii, spadele, halebardele de fier cereau forță spre a fi ridicate deasupra capului vrăjmaș, cereau viteză și precizie spre a fi repezite cu tăișul în trup de cotropitor.

Covârșitoarea superioritate numerică a inamicului amenința să rupă și a doua linie de apărare a moldovenilor, drumul spre Vaslui fiind deschis invadatorilor. Cronicarul polonez Dlugosz consemna: „Toate rândurile dintâi, în care se aflau în frunte și secuii, fiind distruse, pericolul ar fi devenit foarte mare dacă nu s-ar fi aruncat Ștefan însuși, în linia de luptă a turcilor”. În această clipă de grea cumpănă Ștefan a aplicat măsurile dinainte gândite care au întors cursul bătăliei în favoarea oștirii sale. Acum își va intra în rol grupul de diversiune sunând din buciume și trâmbițe așa cum se obișnuia atunci când pedestrașii porneau la atac, indicându-se totodată și direcția de asalt, doar că de data aceasta semnalul a fost unul fals, mincinos. Câteva minute mai târziu tunurile vor slobozi 7 salve, acesta fiind semnalul convenit, știut de suflarea românească, ce anunța și grosul armatei camuflat pe dealul Muntenilor că a sosit momentul să pornească la atac. La scurt timp aveau să coboare vijelios avântându-se în luptă și rezervele domnitorului, cunoscuta cavalerie de 10000 de oșteni. Toate, de pe dealul Muntenilor, nu din partea opusă cum sugerau buciumele.

Induși în eroare de buciume, crezând că de acolo urma să lovească oastea moldovenilor, turcii se grăbesc să-și întoarcă trupele spre a respinge atacul ce părea să vină de dincolo de podul Hatmanului. Unii se aventurează pe pod, alții vor mâna caii direct spre și prin albia râurilor Bârlad și Racova, răsucindu-se și poziționându-se astfel cu spatele în bătaia tunurilor și a cavaleriei domnului Moldovei. Manevra a fost greoaie, periculoasă, inefficientă,

efectuată sub imperiul panicii creată de temerea că sunt înconjurați dinspre râul Bârlad și că vor fi atacați în flancul stâng al dispozitivelor lor. Bulucindu-se spre a preveni atacul au fost întâmpinați cu șuierat de săgeți, iar când tunurile spumegă și ghiulele cad în grupul lor compact, provocându-le mari pagube, turcimea se învârte în loc căci nu mai înțelege nimic din semnalele trimise de oastea vrăjmașă. Derutată, confuză, cu trupe îngrămădite, cai și oameni de-a valma, simțindu-se amenințată din toate părțile, oastea dușmanului nu a mai avut putere de reacție nici în atac, dar nici în apărare. Când zăpăceala, haosul au pus stăpânire pe oastea otomană, Ștefan s-a avântat însuși în luptă cu cavaleria, aducând forțe proaspete în mijlocul viermuiei de otomani. Coborând de pe deal având avantajele strategiei sus amintite, călărimea moldoveană va lovi necruțător flancul drept și spatele forțelor principale ale otomanilor, împiedicându-le orice posibilitate de retragere.

Furia moldovenilor nu cunoaște margini. Sub loviturile ghioagelor, coaselor, paloșelor, lăncilor și securilor devenite prelungiri ale brațelor celor ce- și apărau moșia strămoșească, armata lui Suleiman se transformă într-o masă amorfă. Mândria sultanului și a Semilunii, crema trupelor otomane de ieniceri școliți la înalte academii militare este zdrobită fără drept de replică. Atât de energic a fost atacul voievodului încât cronicarul turc Şemşedin Ahmed bin Suleiman Kemal îl asemuia unui „uragan și ca un vânt puternic aducător de nenorociri”. În învălmășeala care s-a produs, dar și din cauza ceței dese, otomanii s-au călcat „în picioare unii pe alții, ca niște turme de oi”. Situația devine favorabilă pedestrimii moldovene care dacă până atunci se apărau cu vitejie, acum trece la atac începând cu spor a secera în lanul de trupuri dușmane. Secuții au învăluit flancul stâng al otomanilor lovind năprasnic în ieniceri și spahii. Astfel, principalele forțe ale lui Suleiman au fost încercuite și turcii s-au trezit izbiți din toate părțile, fără putere de a rupe liniile de la poduri pe care le slăbiseră ceva mai devreme. Cercul s-a strâns treptat, armata otomană a fost împinsă spre apa Bârladului și mlaștina întinsă la sud de Racova unde nu au mai avut capacitatea de a se reorganiza, a se adapta cumva noilor condiții de luptă, așa încât după câteva ore de încheștare, mare parte a falnicei oștiri străine și-a aflat sfârșitul. Toate încercările de a scăpa cu fuga spre dealul Paiului au fost zădărnice de detașamentele moldovene amplasate acolo din vreme.

„Mulți musulmani au murit ca niște martiri”, scria Neşri turcul, deplângând soarta oștirii otomane. Pierderile au fost uriașe, nicăieri vreo armată musulmană nu fusese decimată în asemenea hal, chiar cronicile turce afirmând că au fost tăiați atunci peste 40.000 de ieniceri și spahii alături de comandanții lor (unele cronicile menționează cifra de 100.000). Șocul psihologic s-a transmis într-o clipită și asupra rezervelor turcești. Situate la mică distanță de locul cumplitei bătălii, rezervele împietrite de spaimă sunt martore ale masacrului, mii de ochi văd și urechile lor aud ce le hărăzise crunta soartă celor mai buni războinici ai armatei. Asemeni unei unde seismice, panica nu îi ocolește și îi cuprinde rapid în îmbrățișarea ei pe ultimii turci, poruncindu-le, determinându-i să fugă în speranța că vor afla salvarea vieților lor. Zadarnic! Resturile armatei otomane în frunte cu Suleiman pașa încercat-au retragerea în grabă, fugind spre sud și spre vest, dar nu au scăpat de urmărirea fără răgaz a călăreților moldoveni. Tropotul cailor a răsunat aproape patru zile, urmărirea a durat „de marți până vineri noaptea”, numeroși fugari fiind nimiciți sau capturați, mulți alții aflându-și sfârșitul înecați în Dunăre ori în apa Siretului. „Și biruit-au atunci Ștefan voievod – povestește letopisețul de la Bistrița – și au căzut atunci mulțime de oameni nenumărată și mulți fără număr au fost prinși vii, care apoi au fost tăiați, numai pe unul îl lăsară viu, pe fiul lui Isac pașa, și steagurile împreună cu schiptrele cele mari au fost luate, mai mult de 40... ”.

Au murit în acea bătălie luptând eroic pentru patrie oameni de rând și căpetenii de vază și spre lauda neamului ce i-a dat, vremea nu le-a șters numele, le-a păstrat și

le-a murmurat ani la rând în pomelnicul unui călugăr al mănăstirii Bistrița: Toma Stolnicul, Petre Marjelat, ușierul Dima, Smia Hrană, Ștetul Corni, Petrică Iachimovici, Roman Coșuleanul, Stanciul Nemeșul, Cristea Braevici, Sîrbul Petre Iezereanul, Ioan Ciocârlie, Giurgiu Todora. Trei movile mari de pământ străjuite de trei cruci de piatră se mai puteau vedea de pe drumul mare, lângă Vaslui și după trecerea unui secol de la evenimentele din ianuarie 1475, semn că aici fuseseră îngropați cei căzuți în luptă. Grindul Călugărițelor sau „grădina regimentului” sunt denumirile pe care bătrânii noștri le-au moștenit din veac în veac știind astfel că osemintele vitejilor lui Ștefan odihnesc acolo (arheologi ai zilelor noastre au descoperit morminte și arme din epoca lui Ștefan). Ca în atâtea rânduri, românii și-au vărsat sângele pentru libertatea și independența țării lor, dar ei au avut conștiința că odată cu aceasta și prin aceasta, contribuiseră și la apărarea tuturor celorlalte popoare amenințate de aceeași primejdie. Acest adevăr îl exprima și-l da de știre Ștefan în mesajul adresat principilor Europei după victorie: „am mers împotriva dușmanilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare, și pe toți i-am trecut sub ascuțișul sabiei noastre (...). Așa trebuie să faceți și voi, pe mare sau pe uscat, după ce cu ajutorul lui Dumnezeu celui atotputernic noi i-am tăiat mâna cea dreaptă”.

Izbânda lui Ștefan a fost atât de mare, încât ea a smuls aceluiași Dlugosz, cronicarul polon contemporan, un strigăt de admirație: „O, bărbat demn de admirat, întru nimic inferior ducilor eroici pe care îi admirăm, care cel dintâi dintre principii lumii a repurtat în zilele noastre o victorie atât de strălucită în contra turcilor”. Biruința moldovenilor a avut un puternic ecou în întreaga lume: „toată Transilvania e în sărbătoare pentru această victorie”, menționa un document de epocă redactat la Turda, iar Papa îi scria lui Ștefan laudându-l pentru „faptele săvârșite cu înțelepciune și bărbăție” ce au adus faimă numelui său „încât el este pe buzele tuturor, (...) îndeobște laudat”. Chiar și cronicarii turci au recunoscut înfrângerea suferită de armata lui Suleiman pașa: „a fost un teribil măcel și puțin a lipsit ca să nu fie cu toții tăiați în bucăți”, iar mama sultanului Mohamed avea să spună: „niciodată armatele n-au suferit un dezastru atât de mare”.

La scurt timp după Bobotează, vestea victoriei de la Podul Înalt a traversat sub formă de scrisori oficiale cu peceți domnești întreaga Europă, domnitorul Ștefan și a sa țară, Moldova, impunându-se peste tot ca o putere vrednică de luat în seamă, demnă de respect. Atunci s-a auzit în lume despre târgușorul nostru, căci izbânda de la Vaslui, a depășit prin semnificația ei, granițele țării, înscriindu-se astfel printre evenimentele importante din istoria universală.

Bibliografie: Nicolae Iorga – *Istoria lui Ștefan cel Mare* (București, Editura Militară, 1982); Ion Cupșa – *Ștefan cel Mare* (București, Editura Militară, 1974); Al. Gr. Savu – *Ștefan cel Mare : campanii* (București, Editura Militară, 1982); *Acta Moldaviae Meridionalis* (2004-2006); www.descoperă.ro; *Magazin istoric* (1975); *Memoriile secției de științe istorice* (seria IV, tom. I, 1975-1976)

15 Ianuarie – Ziua lui Mihai Eminescu și a Culturii Naționale

Prof. **Lucia MUNTEANU**

În fiecare an, ziua de 15 ianuarie este marcată de evenimente deosebite prin care celebrăm ziua poetului „nepereche” al neamului românesc, dar, în același timp, Ziua Culturii Române.

Desigur, nu întâmplător, ziua nașterii marelui poet național și universal a devenit și Ziua Culturii Române, deoarece numele lui Eminescu este un simbol, o chintesență a spiritualității române. Prin Eminescu, gândirea și simțirea românească a cunoscut forme nebănuite, cuvântul românesc a devenit mai plin de substanță, mai melodios, mai tânguios („Mai am un singur dor”, „Doina”, „Sara pe deal”), uneori mai ferm, în cele mai multe dintre creațiile sale („Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, „Împărat și proletar”), sarcastic și pedepsitor, în unele scrieri („Scrisorile”, „Epigonii”), tandru, mângâietor, în poeziile de dragoste („Dorința”, „Atât de fragedă”).

În inegalabile poezii, Poetul a slăvit frumusețea naturii veșnice, o natură care ocrotește dragostea, o natură care vibrează la bucuriile și suferințele îndrăgostitului („Lacul”, „Dorința”, „Călin, file din poveste”).

Eminescu este cel care i-a slăvit pe înaintașii noștri („Închinare lui Ștefan”) și a omagiat personalități ilustre ale culturii românești („La Heliade”, „Epigonii” – prima parte).

Eminescu a fost un erudit, un spirit enciclopedic, fiind însetat toată viața de a cunoaște cât mai multe lucruri din

cultura universală; de aceea, opera sa este o încununare a tot ce a studiat el, a tot ce a citit din opera marilor creatori ai lumii, filozofi, poeți.

În creațiile sale, istoria neamului său este la loc de cinste, dar și natura patriei sale, dar și dragostea și veșnicia.

Prin tot ceea ce a creat marele nostru poet, de la a cărei naștere se împlinesc anul acesta 170 de ani, Eminescu a intrat în VEȘNICIE.

„Lumea toată-i trecătoare.
Oamenii se trec și mor
Ca și miile de unde,
Ca un suflet le pătrunde,
Treierând neconținut
Sânul mării infinit.
Numai poetul,
Ca paseri ce zboară
Deasupra valurilor,
Trece peste nemărginirea timpului:
În ramura gândului,
În sfintele lunci,
Unde păsări ca el
Se-ntrec în cântări.”

Mihai Eminescu – „Numai Poetul”, 1868

„Ca să-ți dai seama
de nivelul culturii
generale a unei nații,
trebuie să vezi
ce idoli are.”
Mihai Eminescu

MIHAI EMINESCU - ÎNTRE ADEVĂR ȘI LEGENDĂ

Prof. **Alexandrina PASCAL**

La ceas de mare sărbătoare, când omagiem nașterea „poetului nepereche”, Mihail Eminescu, se cuvine să menționăm afirmațiile lui Constantin Calmuschi, un remarcant student al lui Maiorescu și reprezentant al primei generații de „eminescieni”: „Ai fost un vis ce a trecut așa de iute, însă în scurta ta trecere ai lăsat atâta farmec și ai răspândit raze așa de multe și de strălucitoare, încât ele au orbit mai pe toți care au trăit și s-au adăpat din izvoarele literaturii noastre, și mai înainte de tine și o dată cu tine, iar umbra acestui vis e așa de mare încât veacuri multe se va simți plutind și influențând asupra celor ce te vor studia și te vor slăvi.” Este prezicerea făcută la funeraliile poetului, un adevăr pe care timpul l-a confirmat.

Urmărind reperele temporale ale evoluției „Luceafărului” vom putea puncta etapele devenirii sale, începând cu copilăria.

Născut într-un ținut de poveste, la o dată încă pusă în discuție, va avea o copilărie de poveste. În registrul stării civile din Botoșani este trecută data de 15 ianuarie 1850, dar George Călinescu în „Viața și opera lui Mihai Eminescu” afirmă, în urma cercetării documentelor, că Gheorghe Eminovici, tatăl, care nota pe o Psaltire veche data când i se naștea fiecare copil, ar fi menționat data de 20 decembrie 1849. Dar, oricând ar fi fost, se zice (tot George Călinescu afirmă) că la leagănul pruncului au venit Ursitoarele și au prezis: „*Fie-i dat ca-ntotdeauna/ El să aibă-adânc într-însul/ Dorul după ce-i mai mare/ 'n astă lume trecătoare./ După ce-i desăvârșit/ Și să-și aibă la picioare/ Acest dar neprețuit!*”

Harul poetic și dorința de perfecțiune au fost darurile cu care a fost înzestrat și, pentru a ni le oferi, le-a căutat în natură, în folclor și în viață.

În copilărie este Mihăiță Eminovici, copilul care fugea de acasă și traversa lacul cu hainele purtate pe cap într-o legătură, ca apoi să petreacă nopți întregi sub pomi, în pădure, la o stână singuratică sau la o babă, ascultând poveștile care-l vrăjeau. Iar apoi, din aceste „aventuri” s-au născut: „Fiind băiet păduri cutreieram”, „Lacul” sau „Crăiasa din povești” cu elemente care evidențiază clar tematica liricii sale.

Cititorul este vrăjit când face lectura versurilor, așa cum va fi fost și copilul când a ascultat povestea: „*Ca să vad'- un chip, se uită/ Cum aleargă apa-n cercuri./ Căci vrăjit de mult e lacul/ De-un cuvânt al Sfintei Miercuri./ Ca să iasă chipu' - n față/ Trandafiri aruncă tineri./ Căci vrăjiți sunt trandafirii/ De-un cuvânt al Sfintei Vineri.*”

Depășind copilăria, în 1866 asistăm, am putea spune, la „nașterea” poetului, când Iosif Vulcan îi publică în revista „Familia”, din Sibiu, două poezii și îi propune un nume cu rezonanță: Mihail Eminescu - nume pe care poetul l-a

acceptat și cu care se va semna în viitor. La 22 de ani, Titu Maiorescu în articolul „Eminescu și poeziile lui” l-a numit „poet în adevăratul sens al cuvântului”, având drept argument trei dintre cele mai valoroase creații ale acestuia: „Epigonii”, „Mortua est” și „Venere și Madonă”, iar Vasile Alecsandri se înclină în fața marelui talent, cu sinceră admirație: „*E unul care cântă mai dulce decât mine?! Cu-atât mai bine țării și lui cu-atât mai bine./ Apuce înainte, ajungă cât mai sus./ La răsăritu'-i falnic, se-nebun'-al meu apus.*”

Urmărind firul vieții poetului, observăm cum astrul se înalță tot mai strălucitor, iar creația sa devine tot mai profundă și mai plină de semnificații, versul atinge perfecțiunea iar tematica se îmbogățește. Experiența dobândită în urma peregrinărilor prin țară cu trupa de teatru la care făcea figurație, precum și etapa studiilor la Viena și la Berlin au însemnat o acumulare importantă în planul experiențelor personale. De referință în viața și în creația marelui poet rămâne perioada în care a fost redactor la ziarul „Timpul” în București, moment care i-a marcat desăvârșirea și genialitatea. Acum se conturează poetul-patriot, dar genialitatea și patriotismul s-au finalizat cu TRAGEDIA UNUI DESTIN.

Dacă lirica din tinerețe este exuberantă, șagalnică și plină de optimism, treptat aceasta alunecă spre o nostalgie plină de durere. „Floare-albastră” - simbolul iubirii - este frumoasă, nebună, șagalnică, iar natura nu este un simplu peisaj ci devine o stare de suflet, un personaj complice al îndrăgostiților care, asemenea participanților la o cununie, aruncă flori pentru a le consemna unirea: „*Adormind de armonia/ Codrului bătut de gânduri./ Flori de tei deasupra noastră/ Or să cadă rânduri - rânduri*” („Dorința”).

Frumusețea poeziei sale este dublată de o frumusețe fizică rar întâlnită, documentele epocii prezentându-ni-l drept „... o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari, negre; o frunte înaltă și senină, niște ochi mari - la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic.”

Acest portret, așezat lângă ultima fotografie a lui Eminescu în care poetul arăta ca un bătrân istovit, vorbește despre supliciu suferit de acesta în ultima parte a vieții. Este, după afirmația lui Laurian Stăncescu, „un Dumnezeu rănit”.

De ce?

Răspunsul ni-l dă tot lirica eminesciană, lirică profund romantică, unde se manifestă indestructibil poetul și patriotul. Antiteza, procedeu profund romantic, va deveni o armă de luptă împotriva politicianilor vremii și mereu va evidenția faptul că trecutul înseamnă glorie, patriotism, jertfă, iar prezentul nu este decât fals patriotism, corupție și imoralitate.

I-a venerat pe străbuni și le-a lăudat faptele: „*Rămâneți dară cu bine, sfinte firi viziore/ Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare.*”

Sau:

„*Rămâneți în umbră sfântă, Basarabi și voi Mușatini,
Descălecători de țară, dătători de legi și datini
Ce cu plugul și cu spada ați întins moșia voastră,
De la munte, pân’-la mare și la Dunărea albastră. ”
În timp ce contemporanilor le-a creat un portret grotesc:
„*Vezi colo pe urâciunea fără suflet, fără cuget,
Cu privirea-mpăroșată și la fălci umflat și buget,
Negru, cocoșat și lacom, un izvor de șiretlicuri,
La tovarășii săi spune veninoasele-i nimicuri.*”*

Punctul culminant al răzvrătirii lui Eminescu, și se pare că tot asta a fost și cauza supliciuului la care acesta a fost supus, îl reprezintă poezia „Doina”, un strigăt al durerii neamului într-o conjunctură socio-politică coruptă și fără simțire patriotică. Glasul poetului se ridică acuzator împotriva celor aserviți intereselor străine: „*Cine-a îndrăgît străinii/ Mânca-i -ar inima câinii,/ Mânca-i-ar casa pustia/ Și neamul nemernicia!*”

Ceea ce nu s-a făcut cunoscut a fost faptul asupra căruia face lumină Laurian Stăncescu în cartea „Mihai Eminescu - un Dumnezeu rănit” apărută în 1918 la Editura „Pontos” din Chișinău, în care autorul își asumă responsabilitatea asupra afirmațiilor făcute. În fapt, sunt prezentate informații despre felul în care a fost tratat Eminescu, ni se aduc la cunoștință situații inimaginabile, ne arată “divinitatea umană a geniului” și-i denunță pe cei care l-au distrus tocmai pe cel care ar fi trebuit prețuit și apărat.

Și toate acestea, susține autorul, pe fundalul climatului socio-politic al epocii respective când „Mihai Eminescu a fost declarat nebun la ordinele serviciilor secrete ale Austro-Ungariei”.

Ceea ce nu s-a știut este faptul că poetul era unul dintre conducătorii societății secrete „Carpați”, societate ce lupta pentru reîntregirea României. „Butonul roșu” a fost apăsat de către politicianul P.P. Carp care a transmis de la Viena ordinul: „Mai potoliți-l pe Eminescu!”, ordin pus imediat în aplicare astfel încât la 28 iunie 1883, în urma unei înscenări, poetul este arestat și internat (fără documente) în sanatoriul-ospiciu Mărcuța sub controlul doctorului Șuțu, mai apoi i se aplică un tratament „greșit” în bolnița de la Mănăstirea Neamțu și se face tot felul de presiuni asupra acestuia, într-un final poetul fiind declarat „nebun”.

Diagnosticul a fost însă infirmat de către Gala Galaction care l-a spovedit și a confirmat că poetul era sănătos! Ne întrebăm: de ce toate acestea? Pentru că, deși Mihai Eminescu a murit în 1889, de fapt acesta a fost „rupt” de viață încă din luna iunie 1883 când s-a dezlănțuit agresiunea împotriva sa, în parte datorită articolelor acide care deranjau guvernării corupți ai vremii dar și pentru faptul că poetul visa la o Românie Mare.

Și atunci se pune întrebarea firească: ce este adevăr și ce este legendă în ceea ce ni s-a adus la cunoștință despre

„Lucefărul” poeziei românești ?

Din corespondența purtată între Titu Maiorescu și Mihai Eminescu rezultă că acestuia din urmă i s-ar fi promis când era bolnav, „că va fi dus de Chibici în sudul Alpilor „însă Maiorescu îi afirmă și că “despre vreo îngrijire pentru existența Dumneatale materială, în viitor, nu poate fi vorba!”

Însă, din alte documente, respectiv scrisorile credincioasei sale surori Harietta, cea care l-a îngrijit în ultimii ani de viață ai poetului, scrisori adresate D-nei Emilian și dateate 1887, scot la iveală un adevăr tragic și dureros . Se pare că Eminescu trăia singur la Botoșani, fără mijloace de existență și îngrijit doar de sora sa, singura sursă materială de subzistență fiind doar banii trimiși de D-na Emilian, bani pentru care Harietta mulțumea cu umilință și recunoștință.

Și revenim, din nou, la informațiile lui Laurian Stăncescu gândindu-ne la portretul și frumusețea poetului, despre care am vorbit, pus alături de ultima sa fotografie.

„*Cine vrea să afle suferința geniului său, să privească ultima sa fotografie (1887). Din ea privește un bătrân de 60 ani, dar care nu avea mai mult de 37 de ani. Tratamentul medical neadecvat, brutal și bestial, la care a fost forțat, izolarea de țară și de gazetărie (...) i-au distrus și ruinat încet, încet, înfățișarea fizică, morală și sufletească.*”

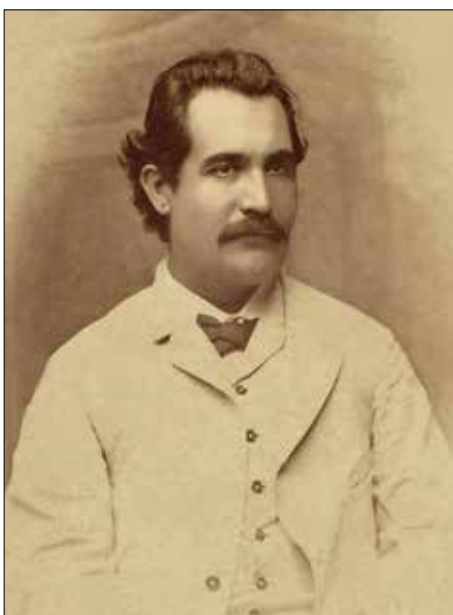
Pare incredibil însă credibile rămân doar documentele iar actul de deces este unul dintre acestea. De cât respect și de câtă atenție s-a bucurat Mihai Eminescu dacă însăși actul care-i atestă trecerea în eternitate este întocmit cu greșeli? Se specifică în acesta că poetul avea vârsta de 43 de ani (!!!), iar mărturia de pe certificatul de deces al celui ce a dus literatura noastră în universalitate a fost atestată de „semnătura” a doi analfabeți, îngrijitori ai spitalului (I. Munteanu și I. Știrbu), prin amprentă digitală. Iar funeraliile marelui și

genialului poet au fost jenant de modeste și desfășurate cu „o nefirească grabă” într-o zi ploioasă și mohorâtă.

A avut Mihai Eminescu un testament? Răspunsul este: DA! L-au citit și l-au cântat generații întregi! Este vorba de poezia „Mai am un singur dor”, poezie care cuprinde esența întregii lirici eminesciene : sensibilitate, nostalgie, dragoste față de natură și... tristețe!

Astăzi sărbătorim nașterea celui al cărui nume a făcut cunoscută întregii lumi poezia românească. Încă nu s-a născut, așa cum a spus George Călinescu, „un alt crin de țaria parfumurilor sale” dar să-i mulțumim lui Dumnezeu că ni l-a dat! Iar datoria noastră este să-i cinstim memoria post - mortem, oferindu-i ceea ce contemporanii săi i-au refuzat și l-au împins, dacă e să folosim expresia lui Emil Cioran, “pe culmile disperării”.

Trecut în neființă după o viață plină de zbucium, sperăm că marele nostru poet și-a găsit liniștea eternă în ceruri iar pe pământ este așa cum și-a dorit și a visat: „*Deasupra-mi teiul sfânt/ Să-și scuture creanga.[...]/ Luceferi, ce răsar/ Din umbre de cetini,/ Fiindu-mi prietini,/ O să-mi zâmbească iar.*”

Unirea Principatelor Moldova și Țara Românească – „cheia de boltă” a edificiului național

Prof. Costel PASCARU

La scurt timp după înfrângerea Revoluției de la 1848 în Țara Românească, Nicolae Bălcescu afirma că Unirea și Independența sunt cele două revoluții naționale pe care românii le au de îndeplinit pentru a nu pieri. Vreme de un deceniu după 1848 istoria românilor a fost dominată în mare măsură de lupta pentru constituirea statului național. Această luptă a fost începută în străinătate de exilații revoluționari, iar după Congresul de Pace de la Paris (martie 1856), forul care și-a asumat organizarea și conducerea luptei pentru realizarea statului național, pe plan intern, a fost Partida Națională.

Pe 19 aprilie/1 mai 1849 puterea suzerană Turcia și cea protectoare Rusia au încheiat Convenția de la Balta Liman prin care Regulamentele Organice au fost restabilite. Domnii erau numiți pe o perioadă de șapte ani și nu pe viață, fiind considerați „înalți funcționari”. În locul adunărilor obștești s-au format așa-numitele divanuri ad-hoc, din care făceau parte boierii însemnați și de încredere și reprezentanții clerului înalt, care se ocupau cu bugetul și stabilirea impozitelor.

În Țara Românească a fost numit ca domnitor Barbu Știrbei (1849-1856), care era un om luminat, bun administrator, dar rece, lipsit de afabilitate și conservator. În Moldova tronul a fost încredințat lui Grigore Alexandru Ghica (1849-1856), pe care Vasile Alecsandri îl caracteriza ca „un domn patriot, liberal, cu suflet blând și frumos ca și fața”. Perioada de ocupație a armatelor ruso-turce

(1849-1851) a fost una deosebit de dificilă, în special pentru Țara Românească, unde staționau la un moment dat 16000 de soldați ruși și 8000 de otomani, iar cheltuielile de ocupație prezentate de ruși s-au ridicat la suma de 2 581 582 ruble.

Spre deosebire de Știrbei, Ghica a permis revenirea în țară a revoluționarilor exilați și a încredințat conducerea unor departamente tinerilor pașoptiști: Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Alexandru Ioan Cuza, Manolache Costache-Epureanu. Cei doi domnitori au luat măsuri în sensul modernizării administrației, legislației, reducerii deficitului bugetar, organizării armatei pe baze naționale, înfrumusețării edilitare a celor două capitale și nu numai, au sprijinit cultura, învățământul laic și religios. La București, în 1852, a fost inaugurat Teatrul Național. Ghica a dat bani pentru editarea *Cronicii* lui Șincai, iar Kogălniceanu a scos prima ediție a *Letopiseșului Țării Moldovei*. Cenzura era stăpână pe cărți și ziare, Rusia controlând orice mișcare cultural-națională. Domnitorii făceau vizite de lucru în țară sau îi trimiteau pe înalții funcționari să verifice anumite aspecte, cum a fost cazul lui Cuza, care în 1851, în calitate de director al Departamentului Dinăuntru a făcut o vizită în ținutul Tutova și a destituit doi funcționari. Franța era marea putere față de care cei doi domni aveau o atracție deosebită, Ghica având chiar un schimb de scrisori cu Napoleon al III-lea.

Pe plan extern marea problemă a exilaților

revoluționari a fost menținerea unității, principalul lor obiectiv fiind unirea celor două Principate și a românilor din Imperiul Habsburgic. Deștărații și-au consolidat legăturile cu personalitățile politice franceze și engleze (Palmerston), au publicat articole în presa occidentală despre români, au trimis în țară reviste și broșuri, fapt care-l îngrijora pe Știrbei. Acesta a acceptat venirea în țară doar a celor „pocăți”, cazul lui N. Kretzulescu și C. Filipescu, dar nu l-a primit în 1852 pe Bălcescu aflat în pragul morții.

La începutul lunii iulie 1853 trupele ruse au trecut Prutul declanșând o nouă criză orientală, care va deveni cunoscută sub numele de Războiul Crimeii. În condițiile începerii ostilităților ruso-turce în octombrie, cei doi domnitori s-au retras la Viena. Înfrângerea flotei otomane la Sinope a determinat Marea Britanie și Franța să intre cu flotele în Marea Neagră, iar în martie 1854 s-a încheiat tratatul de alianță anglo-franco-otoman. În iulie 1854 trupele țariste s-au retras din Principate, care au fost ocupate de oștile otomane și austriece. Inițial au fost 80000 de otomani și 40000 austrieci, turcii retrăgându-se în decembrie, lăsând o mică garnizoană la București, în timp ce corpul de ocupație austriac a fost menținut, intențiile expansioniste ale Vienei fiind evidente.

Domnii, reveniți de la Viena, și-au desfășurat activitatea sub ocupația turco-austriacă. S-au făcut progrese în construirea de drumuri, iar austriecii au instalat serviciul de telegraf în ambele Principate. Un cablu care trecea pe sub Dunăre la Rusciuk asigura legătura dintre Constantinopol și Europa. În Țara Românească întreținerea armatelor de ocupație între 1853-1855 costase 31 000 000 lei, din care s-au recuperat abia 5 000 000 lei. Austriecii au cartografiat teritoriul Țării Românești implicându-i și pe elevii militari români, în timp ce Ghica a refuzat pe considerentul că ocupantul are alte planuri. Domnitorul Moldovei a luat inițiativa de a adopta o lege a presei, fapt care a dus la apariția foilor *România literară* și *Steaua Dunării* (mai 1856), prin intermediul cărora propaganda pentru unire s-a dezvoltat energic.

În martie 1855 s-au deschis la Viena lucrările unei conferințe la care au participat puterile beligerante și Austria. În problema Principatelor s-a adoptat garanția colectivă a marilor puteri și încetarea protectoratului Rusiei, neintervenția militară fără acordul celorlalte puteri, respectarea autonomiei. Reprezentantul Franței, Bourqueney a propus unirea Moldovei cu Țara Românească, stat condus de un domn ereditar, chiar de un prinț străin, care ar fi fost o barieră în calea Rusiei. Problema limitării prezenței militare rusești în Marea Neagră a dus la întreruperea conferinței.

În septembrie 1855 a căzut Sevastopolul, iar calea către pace a fost deschisă. În presa occidentală se vânturau diferite ipoteze ale prințului străin care urma să domnească în Principate. Într-un memoriu adresat Franței, Știrbei cerea unirea sub un prinț străin, autonomia viitorului stat, neutralitatea, inviolabilitatea sub garanția puterilor, restituirea sudului Basarabiei și paza gurilor Dunării. Memoriul lui Ghica solicita în plus abolirea jurisdicției consulare. Turcia și Austria se opuneau unirii solicitate de

români și susținută de celelalte puteri din motive evidente. Unirea însemna pentru Imperiul Otoman suirea pe tron a unui prinț străin, ereditatea, independența și începutul destrămării imperiului. Austria considera că românii vor aspira să formeze un stat independent cuprinzând Bucovina, Transilvania și Banatul, amenințând imperiul „până în măduva oaselor”.

În februarie 1856 și-a început lucrările Congresul de la Paris, care a luat în discuție problema Principatelor. Reprezentantul Franței, contele Walewski a susținut ideea unirii argumentând că românii doresc acest fapt, vorbind și despre comunitatea de origine și limbă, iar contele Cavour a amintit de articolele unioniste din Regulamentele Organice. S-a căzut de acord că trebuie să se țină cont de dorințele românilor prin convocarea unor adunări ad-hoc în cele două Principate. O comisie de anchetă cu reprezentanți ai marilor puteri urma să se deplaseze la fața locului.

Tratatul de Pace de la Paris semnat la 18/30 martie 1856 prevedea: neutralitatea Mării Negre, libertatea navigației pe Dunăre și instituirea unei comisii europene care să aibă în grijă cursul fluviului de la Isaccea la vărsarea în mare și o comisie a riveranilor; sudul Basarabiei era restituit Moldovei; se menținea suzeranitatea Porții și garanția colectivă a celor șapte mari puteri (Franța, Anglia, Rusia, Turcia, Austria, Prusia, Regatul Piemontului și Sardiniei); respectarea autonomiei; constituirea comisiei de anchetă asupra situației celor două țări; convocarea divanurilor ad-hoc pentru consultarea dorințelor românilor; dreptul la o armată națională; orice intervenție a Porții trebuia supusă aprobării colective; o convenție specială urma să stabilească noul statut al Principatelor.

Pe plan intern acțiunile unioniste au luat amploare. Atmosfera devenise incandescentă, Vasile Alecsandri a scris *Hora Unirii*, care a devenit imnul mișcării naționale. Publicațiile unioniste din Moldova circulau și în Țara Românească. Ghica a înlăturat câțiva ispravnici bănuți de separatism, iar în ultimele săptămâni de domnie însoțit de C. Negri a făcut un turneu unionist prin țară, după care a plecat rapid în străinătate pentru a nu preda puterea separatistului Toderiță Balș.

La începutul lunii iulie 1856 cei doi domni au fost înlocuiți prin caimacamii Toderiță Balș în Moldova și Alexandru Ghica, fostul domn regulamentar, în Țara Românească. Balș a introdus în Moldova un regim represiv antiunionist, iar Al. Ghica a tolerat tacit activitatea mișcării unioniste. Lista miniștrilor caimacamului Balș a fost întocmită cu concursul generalului austriac Gablenz și a consulului general Godel Lannoy. Funcționarii unioniști au fost înlăturați și au început să circule petiții separatiste prin țară. În septembrie a fost suspendată legea presei, iar *Steaua Dunării* și-a întrerupt activitatea, fiind scoasă ulterior la Bruxelles sub denumire franceză: *L'Etoile du Danube*.

Mișcarea unionistă munteană și-a consolidat activitatea prin crearea unui Comitet central, care îndruma comitetele unioniste județene, după modelul din Moldova. La sfârșitul lui 1856 s-a publicat la București foaia unionistă

Timpul, iar în februarie 1857 apare *Concordia*, oficios al Partidei Naționale. Mișcarea națională a fost confruntată cu o foarte dură bătălie electorală, mai ales în Moldova, unde noul caimacam, Nicolae Vogoride numit după moartea lui Balș în martie 1857 a declanșat o campanie separatistă prin intermediul ministrului de interne Costin Catargiu. O delegație, în frunte cu Kogălniceanu s-a deplasat la București și a reclamat comisariilor din Comisia de anchetă abuzurile din Moldova. O parte din comisari s-au deplasat la fața locului fiind întâmpinați de mulțime cu entuziasm și steaguri tricolore în diferite localități și au cerut caimacamului să pună capăt persecuțiilor. În Țara Românească Al. Ghica a refuzat să devină un instrument antiunionist al Porții, fiind un partizan sincer al unirii și spera să devină domnul ambelor țări. În vara lui 1857 ultimii fruntași revoluționari munteni au revenit în țară și au preluat conducerea mișcării unioniste. C.A. Rosetti a preluat ziarul *Concordia*, căruia îi va schimba numele în *Românul*.

În Moldova, Vogoride împreună cu Godel Lannoy a pregătit amănunțit falsificarea alegerilor, pentru că un rezultat defavorabil unirii într-o țară ducea la eșecul planurilor mișcării naționale. Listele definitivite au provocat indignarea consulului Franței la Iași, Victor Place. Unioniștii au reușit să pună mâna pe corespondența secretă a caimacamului cu Poarta, pe care au publicat-o într-o broșură, fapt care l-a compromis în ochii opiniei publice internaționale. Alegerile s-au ținut în Moldova în luna iulie 1857 pe fondul unei abțineri masive de la vot, chiar a celor înscrși în liste, dându-se curs îndemnului Partidei Naționale. Imediat, după alegeri, a avut loc demisia lui Cuza din funcția de pârcălab de Galați în semn de protest față de abuzurile separatiste, cu care refuza să fie asociat. La Iași, consulii celor patru mari puteri garante (Franța, Rusia, Prusia, Regatul Piemontului și Sardiniei) au anunțat caimacamului refuzul lor de a recunoaște adunarea ad-hoc. În august cele patru au rupt legăturile diplomatice cu Poarta ajungându-se în pragul unui conflict armat. Marea Britanie confruntată cu marea răscoală a șipailor din India și împăratul Napoleon al III-lea devenit arbitru Europei nu aveau interesul unui nou război și au căutat o soluție diplomatică. Astfel, pe 28 iulie/9 august 1857 a avut loc la Osborne întâlnirea dintre Napoleon al III-lea și regina Victoria unde s-a convenit ca Marea Britanie să accepte anularea alegerilor și se angaja să ceară Turciei acest fapt, iar Franța se mulțumea cu o unire administrativă și renunța la varianta prințului străin. Poarta a anulat alegerile falsificate, iar Vogoride trebuia să aibă o poziție nepartizană.

Noile alegeri s-au desfășurat în Moldova pe 29 august/10 septembrie 1857 într-o atmosferă unionistă entuziastă. La Galați, deputații C. Negri și Al. I. Cuza au fost sărbătoriți cu muzică militară pe ulițe. În adunarea ad-hoc de la Iași au pătruns doar doi separatiști. În Țara Românească alegerile s-au desfășurat pe 7/19 septembrie în aceeași atmosferă și cu rezultate favorabile. Aici au fost aleși foștii domnitori Gh. Bibescu și Știrbei alături de Christian Tell, Gh. Magheru, C.A. Rosetti, frații Brătianu ș.a.

Adunările ad-hoc și-au început activitatea pe 22 septembrie/4 octombrie la Iași și 30 septembrie/12 octombrie la București. Constituirea birourilor a dovedit în ambele Principate biruința Partidei Naționale. Kogălniceanu considerat un *factotum* nu a fost inclus în birou, din considerente tactice. În ziua de 7/19 octombrie 1857 în adunarea Moldovei, Kogălniceanu a propus să fie adoptate punctele cuprinse în programul mișcării unioniste: unirea Principatelor într-un singur stat cu numele de România; prinț străin ereditar; neutralitatea Principatelor; adunare obștească reprezentativă, puncte votate de 81 de deputați, doar doi opunându-se: Alecu Balș și episcopul locțiitor Hermeziu. Adunarea ad-hoc a Țării Românești a votat același program în aclamațiile deputaților: „Să trăiască Unirea! Să trăiască România! Să trăiască puterile garante! La propunerea lui Kogălniceanu adunarea ad-hoc a Moldovei a dezbătut probleme variate: organizarea puterii armate, accesibilitatea în funcții publice, așezarea generală a contribuțiilor, egalitatea înaintea legii, respectarea domiciliului și a libertății individuale, responsabilitatea ministerială, libertatea cultelor, neatarnarea bisericii Moldovei față de Patriarhia de la Constantinopol, separarea puterilor în stat, libertatea comerțului, inamovibilitatea judecătorilor, emanciparea orașelor, constituirea comunelor, instrucțiunea publică etc. Deputații țărani au demonstrat o poziție patriotică votând programul unionist fără a condiționa includerea în program a propriilor probleme fundamentale sintetizate de Ion Roată: „...să stee omul domnitor pi casa lui . La începutul anului 1858 Poarta a emis firmele de dizolvare a celor două adunări, iar comisarii din Comisia de anchetă au întocmit un raport cu privire la reformele solicitate. Cele două adunări au exprimat opțiunea națiunii române pentru constituirea statului român modern pornind de la Unire.

În perioada 10/22 mai – 7/19 august 1858 s-au deschis la Paris lucrările Conferinței puterilor garante consacrate problemei românești sub președenția contelui Walewski. Acesta a propus în prima ședință soluția unirii celor două țări. Puterile separatiste Austria și Turcia au acționat pentru a menține separația politico-administrativă. La 7/19 august a fost semnată de către toți participanții Convenția de la Paris, act internațional, dar și noul statut fundamental al Principatelor. Convenția a dezvoltat articolele din Tratatul de la Paris referitoare la cele două țări. În problema unirii s-a ales o cale de compromis: s-a menținut suzeranitatea Porții și garanția colectivă; autonomia; denumirea de Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei; fiecare principat urma a fi condus de un domn ales pe viață de o adunare electivă, cu condiția să aibă un venit anual de 3000 galbeni și să fi îndeplinit funcții publice timp de 10 ani și un guvern; puterea legislativă se exercita colectiv de domn, adunare și Comisia Centrală comună. La Focșani urma să fie sediul Comisiei Centrale și Curții de Casație; armatele puteau fi reunite în tabere sub comanda unui domnitor; art. 46 stabilea egalitatea în fața impozitelor, accesibilitatea în funcțiile publice, garantarea libertăților publice, abolirea privilegiilor și monopolurilor, revizuirea

stării sătenilor în favoarea acestora. Prevederile electorale restrângeau dreptul de vot direct la câteva mii de oameni. Convenția oferea o unire parțială revenind românilor rolul de a duce până la capăt procesul de unificare.

În jurul diferitelor candidaturi la domnie s-au alcătuit grupuri politice. Gh. Bibescu și Barbu Știrbei în Țara Românească și Mihail Sturdza și fiul său Grigore în Moldova erau candidații grupărilor conservatoare, fără a adopta poziții antiunioniste și sperând să domnească în ambele țări. Căimăcămia din Țara Românească a avut o majoritate extrem de conservatoare, în schimb în Moldova doi dintre caimacami erau membri ai Partidei Naționale, iar o serie de fruntași au devenit miniștri: V. Alecsandri, Cuza, Panait Donici. Foile *Zimbrul* și *Steaua Dunării* au putut apare din nou, iar stipulațiile electorale s-au aplicat cât mai larg. Aici Partida Națională a avut succes în alegerile pentru Adunarea electivă, obținând 33 de mandate din 55, în timp ce dincolo de Milcov rezultatul nu a asigurat majoritatea candidaților Partidei Naționale.

În seara zilei de 3/15 ianuarie 1859 deputații Partidei Naționale din Moldova s-au întrunit în sala „la Elefant” a Muzeului de Istorie Naturală din Iași pentru a cădea de acord asupra persoanei candidatului comun. După dezbateri furtunoase, într-o atmosferă încordată, N. Pisoschi a propus candidatura lui Cuza, care a fost acceptată în cele din urmă de toți cei 30 de deputați prezenți, care s-au angajat să-l susțină în adunare prin vot „pe față”. A doua zi Kogălniceanu a solicitat adunării ca aceasta să-și exprime adevărată unirea cu un principe străin și inclusiv Cuza, care știa că va fi ales, a fost de acord. Pe 5/17 ianuarie 1859 Adunarea l-a ales ca domnitor pe Al. I. Cuza cu 48 de voturi pentru, el s-a abținut, deputații aripii conservatoare s-au raliat candidatului Partidei Naționale sau nu au participat la alegeri. A urmat discursul cald și emoționant al lui Kogălniceanu. Entuziasmul era general. Victor Place îi telegrafia lui Walewski: „pentru întâia oară în Moldova s-a săvârșit o alegere fără să se cheltuiască un singur galben”. Iașul a devenit pe drept cuvânt „leagănul Unirii”, patru zile orașul a fost luminat, procesiuni cu torțe veneau să-l felicite pe domnitor, se striga: „Trăiască domnitorul!”, „Trăiască deputații!”, „Jos strigoii!”, „Moarte lui Mihail Sturdza!” Noul a biruit împotriva trecutului.

În Adunarea Țării Românești, Partida Națională fiind în minoritate a apelat la sprijinul maselor. Prin intermediul tinerilor patrioți s-a început în capitală și în satele din împrejurimi o amplă acțiune de propagandă și mobilizare. Pe 22 ianuarie/3 februarie 1859 când Adunarea și-a deschis lucrările sediul acesteia era înconjurat de o mare mulțime de oameni. Aceasta acționa sub controlul liberalilor-radicali, care țineau astfel sub presiune dreapta conservatoare. În seara zilei de 23 ianuarie/4 februarie 1859 deputații Partidei Naționale întruniți în una din sălile hotelului Concordia au încercat să găsească o soluție de compromis. La propunerea lui Gr. Dim. Ghica a fost adoptată soluția dublei alegeri, care „se afla în spiritul tuturor”. În dimineața zilei de 24 ianuarie/5 februarie 1859 deputații Partidei Naționale urmau să propună alegerea domnului Moldovei într-o ședință secretă a Adunării. În cazul în care conservatorii l-ar fi ales pe Bibescu: „poporul...să năvălească în Cameră și să o silească a proclama de ales pe alesul Camerei Moldovei”. În cadrul dezbaterilor Adunării din ziua alegerii, deputatul V. Boerescu a cerut o ședință secretă, cu scopul de a face propunerea conciliatorie. El a propus „în spiritul Convenției” alegerea lui Cuza ca domn al Țării Românești, iar deputații conservatori unioniști bucuroși că au scăpat de candidatura lui N. Golescu au acceptat să renunțe la candidații lor dându-și votul lui Cuza. Reveniți în ședință publică, într-o atmosferă patriotică, toți cei 64 de deputați l-au consacrat pe Cuza domn. Telegraful a ajutat la răspândirea veștii în întregul spațiu românesc. Presa europeană, în special cea franceză, a acordat dublei alegeri de la București numeroase articole. Pentru Cavour „faptul minunat” realizat la poalele Carpaților urma să fie repetat la poalele Alpilor.

Dubla alegere a lui Cuza a reprezentat rezultatul concret al eforturilor generației pașoptiste. M. Kogălniceanu califica mai târziu evenimentul drept „actul energetic al întregii națiuni române”.

Bibliografie:

Academia Română, *Istoria românilor*, vol. VII. Tom. I, Ed. Enciclopedică, București, 2015;

Mihai Cojocariu, *Partida Națională și constituirea statului român (1856-1859)*, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1995.

Dan RAVARU

THEODOR ROSETTI

Între marile personalități pe care le-a dăruit țării comuna Solești, Theodor Rosetti se înscrie în prim plan, alături de sora sa, Elena, prima Doamnă a României. Originea sa, relațiile de rudenie sau de prietenie au contat întotdeauna mai puțin în fața intereselor naționale, pe care le-a slujit cu credință. Se trăgea dintr-o familie de înalt prestigiu, între strămoșii săi înscriindu-se mari dregători ai țării, inclusiv doi domnitori. Unul dintre aceștia, Antonie Vodă Ruset, a domnit în Moldova la sfârșitul secolului al XVII-lea, fiind evocat de cronicarul Ioan Neculce și de romancierul Mihail Sadoveanu. Bunicul său, Gheorghe Rosetti, mare vornic, stăpânise 29 de moșii, însă tatăl, lordache, rămăsese numai cu Soleștii, în anul 1837, când, la 4 mai, se naște aici Theodor, unul dintre cei cinci copii ai săi. Mama, Ecaterina (Catinca), provenea dintr-o ramură a unei alte familii boierești și domnești, familia Sturza, fiind deosebit de energică, ei datorându-i-se reconstrucția conacului, în 1827, în forma în care, amenințată de ruinare, se mai menține și astăzi.

Micul Theodor s-a bucurat, de timpuriu, de o îngrijită educație intelectuală, beneficiind de prezența în casă, la Iași și la Solești, a unor profesori străini, în primul rând germani. De aceea, își va continua studiile în medii de limbă germană, la Lemberg (Lvov, Liv) și la Viena, unde urmează, la universitatea de aici, cursuri de Economie politică, finanțe și drept. În această specialitate își va susține doctoratul la Paris, în 1859. Așa cum subliniază Traian Nicola, în lucrarea sa, "Valori spirituale vasluiene", de perioada studiilor la Paris se leagă încheierea unor calde prietenii care vor dura peste ani, alături de cea mai importantă dintre prietenii sale, cea cu Titu Maiorescu.

Întors în țară, în 1860, Theodor Rosetti este numit judecător la Tribunalul Iași, apoi funcționează, tot aici, la Curtea de Apel, până în 1864. Cel mai important moment din această perioadă va fi cel petrecut la 19 octombrie 1863 când, împreună cu P. P. Carp, Titu Maiorescu, Vasile Pogor și Iacob Negruzzi, înființează societatea literară "Junimea", Theodor Rosetti fiind cel care îi acordă denumirea. "Junimea" a avut un rol de cea mai mare importanță în viața culturală

și politică a României din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Este de ajuns să amintim faptul că Eminescu, Creangă, Caragiale și Slavici s-au numărat între membrii săi, operele lor fiind citite și discutate la "Junimea" și publicate, de multe ori, în revista acesteia, "Convorbiri literare". Între altele, curentul creat de respectiva societate literară, prin apropierea de cultura germană a majorității membrilor săi, a echilibrat influențele culturale străine, moderând

primatul celei franceze. Theodor Rosetti a fost considerat, de la bun început, un valoros critic literar, deși o serie de obligații sociale l-au împiedicat să participe la toate ședințele, iar timiditatea sa excesivă l-a făcut să renunțe la prelegerile populare în cadrul cărora junimiștii se remarcă în mod deosebit.

La 11 septembrie 1864, fiul Soleștilor este numit, de către domnitorul Al. I. Cuza, prefect al județului Vaslui. Activitatea sa politică va exprima întotdeauna atitudini personale, el nu va ține seama de faptul că era cumnat cu domnitorul. Astfel, la alegerile de deputați din 24-25 noiembrie 1864, el nu a ținut seama de unele "indicații" venite de la București și a avut critici la adresa

Reformei agrare întreprinse de Alexandru Ioan Cuza. Aceste critici s-au dovedit juste, în sensul că reforma a satisfăcut doar pe moment unele cerințe, fiind urmată, apoi, de o mare fărâmițare a proprietăților, în final rămânând păgubiți atât marii, cât și micii proprietari.

După detronarea lui Alexandru Ioan Cuza, Theodor Rosetti și-a continuat și și-a intensificat activitatea politică, jucând un rol tot mai important în viața socială a țării, ocupând demnități tot mai prestigioase. Mai întâi este numit secretar intim la Locotenența Domnească, cea care era în fruntea țării până la sosirea pe tron a unui nou domnitor. În această calitate, va îndeplini misiuni diplomatice discrete, va sonda la Paris posibilele reacții ale lui Napoleon al III-lea față de aducerea în România a unui principe din familia lui Hohenzollern. În continuare, va fi deputat de Dorohoi, președinte al Consiliului Județean Vaslui, președinte al Tribunalului de aici, iar la 20 aprilie 1870 deține prima sa funcție ministerială în cadrul guvernului condus de întemeietorul Partidului Conservator,

bârlădeanul Manolache Costache Epureanu. După căderea acestui guvern, va primi alte importante însărcinări, între care cea de comisar în problema relațiilor cu societățile germane implicate în construirea de căi ferate în România și de agent diplomatic la Berlin. Din această perioadă datează strânsurile sale legături cu Mihai Eminescu, pe care-l cunoaște de la ședințele „Junimii” și pe care-l ajută, acum, material, oferindu-i mai întâi postul de secretar personal, apoi angajându-l la Agenția diplomatică română din Germania. O acțiune remarcabilă din timpul misiunii diplomatice a lui Theodor Rosetti la Berlin a însemnat aducerea în țară a corpului îmbălsămat al lui Alexandru Ioan Cuza, mort la Heidelberg în 1873. De la 7 ianuarie 1875 până la 30 martie 1876, va fi ministru al Lucrărilor Publice în guvernul Lascăr Catargi, din care trebuie să demisioneze pentru a fi investit cu o altă înaltă funcție în magistratură, de astă dată, cea de consilier al Curții de Casație. În paralel, continuă activitățile din domeniul cultural, ocupându-se de publicarea unor documente istorice și de bunul mers al ziarului „Timpul”, în redacția căruia reușește să-l aducă pe Mihai Eminescu, alături de alți intelectuali de marcă. Deputat, apoi senator, este unul dintre fondatorii Clubului Conservator, care se va transforma, din 1880, în partid. În 1882, își expune un plan personal de reforme democratice, având următoarele puncte principale: eligibilitatea funcțiilor în magistratură pentru a fi scoasă de sub autoritatea guvernului; libertatea presei; desființarea celor trei colegii electorale; reorganizarea administrației prin diminuarea puterii subprefecților, puncte care rămân, încă, de actualitate. Peste doi ani, în 1884, Theodor Rosetti primește o altă importantă funcție în magistratură, cea de președinte al Curții de Casație.

La 22 martie 1888 va ajunge la cea mai înaltă funcție la care putea aspira pe atunci un om politic, cea de prim-ministru. Însărcinat de Regele Carol I cu formarea unui nou guvern, Theodor Rosetti va alcătui o echipă formată din personalități de mare prestigiu, între care menționăm pe Titu Maiorescu și Petre P. Carp. Adresându-se Parlamentului cu ocazia investirii, noului prim-ministru afirma: „Chemați la guvern prin încrederea M.S. regelui, am crezut a îndeplini o datorie către tron și către țară, primind fără șovăire misiunea cu care m-a onorat M.S. în împrejurările de față. Pătrunși, precum suntem, de respectul Constituției, știm că nu putem sta la acest loc dacă nu vom avea încrederea țării. Această încredere ne vom sili a o dobândi prin stricta legalitate în toate ramurile administrației publice. Procedând astfel, credem că vom putea răspunde la trebuința de liniște ce o simte țara, liniște care va fi cu atât mai asigurată cu cât fiecare cetățean se va simți pus în stare de a-și exercita, în deplină libertate, drepturile sale în limitele legilor.” (Citat preluat după Traian Nicola). Împrejurările erau, într-adevăr, foarte deosebite, în primul rând datorită tulburărilor țărănești din anul respectiv, la care se adugă și unele disensiuni între guvern și membrii Parlamentului. În privința mișcărilor sociale din mediul rural, Theodor Rosetti va lua atât măsuri administrative, cât și de ordin legislativ, modificând Legea tocmelilor pentru lucrări agricole. Cu toate aceste măsuri, guvernul nu rezistă mai mult de un an și jumătate, perioadă, totuși, importantă în acel timp. În guvernul următor, Theodor Rosetti va fi din nou ministru, ceea ce îi va permite să înființeze Facultatea de Teologie în cadrul Universității București. După plecarea din

guvern, va fi numit în fruntea Băncii Naționale a României, iar ca recunoaștere a meritelor culturale, membru al Academiei Române. Cu toată vârsta sa înaintată (75 de ani), va fi din nou ministru în 1912, iar la 80 de ani participă, încă, la Consiliul de coroană. Theodor Rosetti se stinge din viață la 17 iulie 1923, fiind în vârstă de 86 de ani.

Cele mai importante dintre scrierile sale sunt: „Despre direcțiunea progresului nostru”, 1874; „Mișcarea socială la noi”, 1885; „Panegeric la înmormântarea lui I.C. Brătianu la Florica”, 1891; „Scepticismul la noi”, 1892; „Documentele din domnia lui Cuza Vodă”, 1901-1902; „Amintiri din timpul Unirii”, 1909. Tonul general al acestor lucrări este în concordanță cu spiritul impus de Titu Maiorescu și de Mihai Eminescu în scrierile sale politice. Este vorba de existența celor două culturi, una de sorginte națională și receptată în trecut de toate clasele și păturile sociale și de cea modernă, apanajul unei foarte subțiri pături, ruptă de masa poporului și neînțeleasă de acestea. Fără a fi împotriva progresului, Theodor Rosetti atrage atenția asupra pericolelor adaptării fără discernământ a tot ceea ce este străin și pare foarte modern, dar este în contradicție cu tradițiile noastre: „În dorul nemărginit și nesocotit de a ne însuși formele civilizației înaintate, de a introduce în viața noastră publică instituțiile popoarelor celor mai culte, ni s-au rupt cu o mână sacrilege toate tradițiile vechi, tot șirul dezvoltării istorice. În loc de a dezvolta în sens modern datinile și instituțiile strămoșești, în loc de a căuta și găsi formele sub care ideea modernă a statului s-ar fi putut introduce în conștiința poporului, noi am găsit mai lesne de a împlânta în bloc și fără cea mai mică cugetare critică, formele prelucrate de alte ginți, care oricât de perfecte ar putea fi, nu corespund nici trebuințelor, nici trecutului, nici simțămintelor intime ale poporului nostru”. Din nou, subliniem spusele lui Theodor Rosetti, acum, când iarăși adaptăm masiv legislatura unor state care au avut cu totul altă evoluție istorică în raport cu poporul român și care au cu totul alt profil psihologic. În textul de mai sus, conținut în „Despre direcțiunea progresului nostru”, este sintetizată teoria formelor fără fond, admisă atât de conservatori, cât și de foarte puținii socialiști români din acea vreme. Puternica prezență a acestor forme fără formă în viața culturală și în întreaga noastră structură socială este larg subliniată și într-un alt fragment semnificativ, pe care-l cităm din aceeași lucrare: „Pe când în școlile noastre de mijloc și superioare limba națională nici nu mai formează obiectul vreunui curs, o academie compusă din somitățile literare se străduiește, printr-un dicționar al limbii, a consemna pentru generațiile viitoare faptul straniu, dar interesant, că românii de la sfârșitul secolului al XIX-lea nu știau românește. Pe când întrețineau cu grele sarcini numeroase cadre de literatură, izvorul poeziei naționale, care acum 30 de ani începuse a curge atât de viu, a secat aproape cu desăvârșire. Puținele monumente istorice, care au o însemnătate estetică oarecare, cad în ruină.” Ceea ce observăm în 1874 se repetă, din nou, acum, iar în ceea ce privește monumentele istorice, ruinarea este valabilă chiar în legură cu conacul în care s-a născut. Theodor Rosetti rămâne, cu calitățile și scăderile sale, o figură istorică și un om de cultură reprezentativ pentru a doua jumătate a secolului al XIX-lea și pentru întreaga evoluție a poporului nostru.

Serghei Coloșenco - 79

Născut la 14 februarie 1941 în localitatea Căinari, Tighina, Republica Moldova, părinții fiind cadre didactice. Urmează studiile primare, gimnaziale și liceale la Bârlad, unde își are și domiciliul stabil. Devine apoi student în Iași, absolvind cursurile Facultății de Filologie, secția română-franceză, din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza”. Prin repartitie guvernamentală, își începe activitatea ca profesor la Școala Generală din satul Corni-Albești. A mai profesat la Școala Generală Gara Banca și la Grupul Școlar Agricol Zorleni, toate din județul Vaslui. În prezent este pensionar, dar continuă să aibă o viață foarte activă în calitatea de director al Editurii „Sfera” și ca redactor-șef al revistelor *Academia bărlădeană*, *Viața noastră*, *Labirint* și *Crypto*.

Ca rebusist își face simțită prezența încă de când era elev, debutând cu un aritmogrif la 14 septembrie 1957 în ziarul local *Steagul Roșu*. Foarte curând îl regăsim și în paginile revistei *Rebus*, în nr. 40 din 20 februarie 1959 apărându-i un triunghi, iar în nr. 63 din 5 februarie 1960, primul careu, intitulat *Câmpul alb, oile negre*.

În perioada studenției colaborează frecvent la ziarul *Flacăra Iașului*. Abordează cu predilecție careul tematic, dar realizează și multe careuri fantezie sau surpriză. În domeniul enigmisticii semnează mai ales materiale bazate pe anagramare: coperti literare, cărți de vizită, rebouri etc. Este un autor foarte prolific având la activ peste 10.000 de careuri și peste o mie de probleme de enigmistică, apărute în circa 100 de ziare, reviste, almanahuri, plachete și alte publicații ocazionale. Pe lângă *Rebus* și almanahurile acestuia, *Rebusache*, *Cuvinte încrucișate* sau *Mini rebus*, se pot cita, selectiv, *Vremea nouă* (Vaslui), *Rulmentul* (Bârlad), *Dobrogea nouă* (Constanța), *Flamura roșie* (Arad), *Viitorul* (Mehedinți), *Viața Buzăului*, *Informația Harghitei*, *Tribuna Sibiului*, *Cuvânt nou* (Covasna), *Magazin*, *Munca*, *Scânteia Tineretului*, *Academia Cașavencu*, *Mesagerul brașovean*, *Tineretul Moldovei* (Chișinău), *Viața militară*, *Revista bibliotecilor*, *Ateneu* (Bacău), *Universul copiilor*, *Sănătatea*, *Mozaic* (Rm. Vâlcea), *Edip* (Craiova), *Labirint* (Brașov), *Sator* (Alba Iulia), *Orizont magazin* (Timișoara), *Almanah Flacăra*, *Almanahul părinților*, *Almanahul literar*, *Almanahul Convorbiri literare*. A fost unul dintre membrii fondatori ai Cercului rebusist *Alb și negru*, înființat la Bârlad în octombrie 1970, participând activ la multe dintre consfăturile rebusiste organizate în diverse localități din țară. Una dintre acestea a avut loc la Bârlad, în 1977, prilej cu care Serghei Coloșenco prezintă o expoziție rebusistă personală. Colaborator la Radio Iași și la Radio *Unison*, Bârlad, cu enigmistică sonoră, a fost prezent la Televiziunea Română, în emisiunea *Careul de aur*.

În domeniul publicistic, se remarcă printr-o activitate foarte diversificată ca genuri, fiind prezent cu multe articole, anchete, știri, recenzii, poezii în *Păreri tutovene*, *Centura de siguranță*, *Pagini medicale bărlădene*, *Dialog*, *Podgoreanul*, *Jurnal de Vaslui*, *Academia bărlădeană*, *Ethos*, *Amurg sentimental* (București), *Sinteze literare* (Ploiești), *Tribuna de Dorna*, *Kairos* (Tecuci). A editat revistele *Labirint* (4 serii), *Magazin distractiv*, *Alb și negru*, *Catalog turism* și *Reborama*. Împreună cu fratele său, Mircea, un apreciat om de litere, semnează antologiile *Petre Țuțea*, *Filosofia nuanțelor*, Editura *Timpul* (Iași, 1995), Pamfil Șeicaru, *Epistolar*. *Crisoni din exil*, Editura *Elion* (București, 2001), G. Tutoveanu, *Albastru*,

**Colectivul de
redacție
îi urează
la mulți ani
cu sănătate,
o colaborare
îndelungată
și bogată la
revista
„Viața noastră”!**

Poezii alese, Editura Sfera (Bârlad, 2003), Pamfil Șeicaru, *Balkanizare asasină* – de la naționalism la extremism, Editura Elion (București, 2004), Alexandru Vlahuță, *Iubire, versuri și proză*, Editura Sfera (Bârlad, 2004), Victor Ion Popa, *Cătușa*, Scrieri politice și teatrale, Editura Opera Magna, Iași, 2005, G.G. Ursu, *Scrieri literare*, Vasile Turculescu, *Eseuri „academice”*, ambele Editura Sfera (Bârlad, 2008), *Dinții în... „gura” lumii*, de Voicu Sebeșan și Nicolae Botezatu, Editura PIM, Iași, 2009.

Serghei Coloșenco are publicate peste 20 de cărți rebusiste, pe teme diverse (literatură, muzică, pictură, umor, enigmistică)

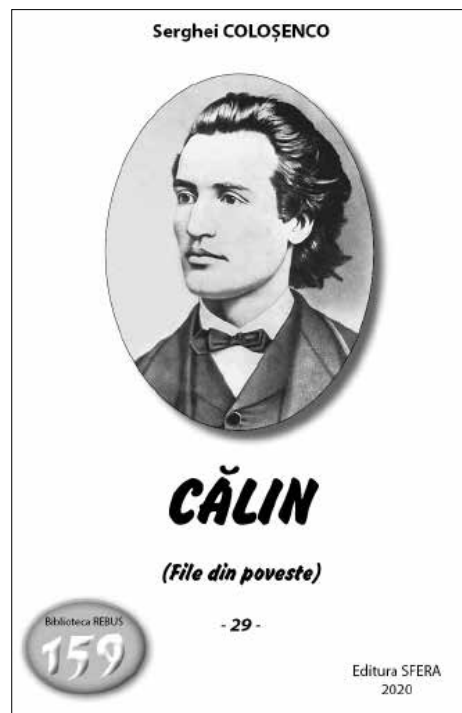
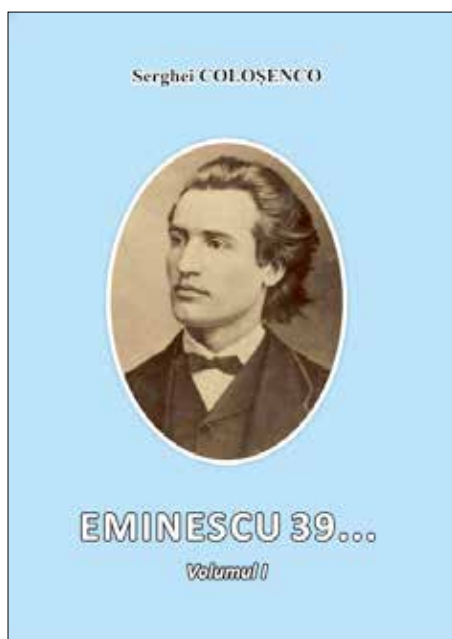
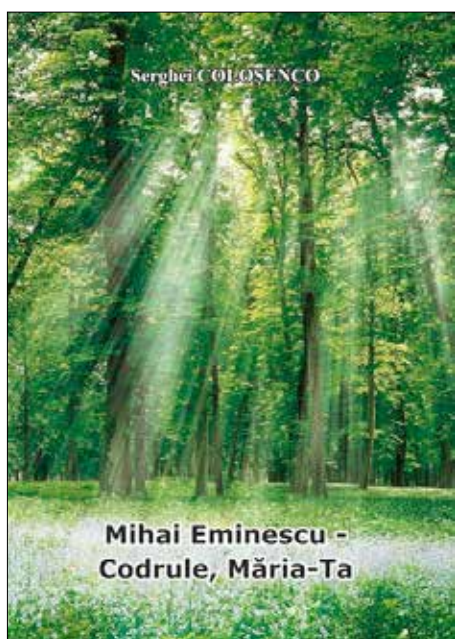
De asemenea, inițiază la Editura Sfera colecțiile *Biblioteca Rebus*, *Biblioteca minirebus* și *Biblioteca Labirint* în care au apărut peste 200 de plachete

Creațiile sale au fost adeseori apreciate laudativ în diverse reviste sau ziare, Muzeul Vasile Pârvan din Bârlad, la secția *Personalități*, rezervându-i o vitrină în care îi sunt expuse toate tipăriturile rebusiste, fotografiile, diplome și trofee. Îl găsim, de asemenea, menționat în volumul II din seria *Valori spirituale tutovene*, de Traian Nicola, la pag. 286-288 și în *Albumul performanțelor*, 2003, la pag. 39-40.

La capitolul alte pasiuni, sunt de menționat muzica, sculptura în lemn, automobilismul, turismul și fotografia.

Eminescu în rebus

În fiecare an, de 15 ianuarie, Serghei Coloșenco îl omagiază pe Poetul Nepereche prin publicarea de cărți și/sau plachete de rebus. Pentru anul 2020 sunt în pregătire două cărți și două plachete de rebus (una în *Biblioteca Rebus*, cealaltă în *Biblioteca Labirint*).

POVEȘTI DE VIAȚĂ

Gruia NOVAC

O zi ca un poem

Viața matrimonială este un șir lung de oximoroane, ca un lanț ADN a cărui origine se află minunat ascunsă într-un lacăt niciodată descuiat și cu șanse mici de a i se găsi vreodată vrăjita cheie...

Viața mea matrimonială? E frapant congruentă cu definiția pe care numai ce am dat-o; în perfectă concordanță cu trăirile existențiale împlinite și suverane. Miile de zile, cu care, împreună, am întâmpinat răsăritul Soarelui, mi-au potențat verticalitatea, mi-au păstrat viu un țel decent, înprospătându-mă mereu prin purificare.

Zilele vieții mele matrimoniale au disprețuit monotonia, ele fiind mai mereu senine, când și când cețoase, uneori vijelioase sau nerăbdătoare; foarte rar dulci-amărui, aducând a păstură de stuf; ba, adesea semănau cu cireșile, cu gutuile, cu agudele și alte poame-miracole, într-o cromatică pe care doar Divina Natură o repetă perfect prin anotimpuri.

Succedându-se în zeci de tonuri consecutive, dă contur de neșters și sens unei existențe rotunjite de prezența solară a soției iubite și de sosirea copiilor în minunatul joc familial dorit, fără prezența căror Dumnezeu n-ar fi fost atât de aproape.

Din miile de zile păstrate în amintire, dar nici măcar una uitată, e dificil să aleg una mai altfel. Toate sunt parte din mine, din familia mea, toate născându-se odată cu noi, asemenea scândurii de sicriu care crește împreună cu lăstarul ieșit din sămânța care anunță măreția viitoare a stejarului...

Și, totuși, o zi, cât un univers, trebuie de îndată, evocată: ZIUA NUNȚII NOASTRE. Era o admirabilă zi de DUMINICĂ, 12 IULIE, 1959. Bucuria aceluia moment a adunat toate sentimentele care ne-au încercat în fața Altarului, a lui Dumnezeu și a Preotului Ioan Palaga din Țuțcani vechiului Ținut al Covurluiului, făgăduindu-ne că, împreună, vom merge până la capăt.

De-atunci au trecut 60 de ani, pe care-i vom prăznuți în iulie 2019, dacă Pronia ne va îngădui să mai așteptăm oleacă...

O viață matrimonială, alături de Soția mea, Ilinca, pe care-o iubesc și-acum la fel ca-n prima clipă, construită cu efort conștient din zile trăite frumos, în așa fel încât fiecare parc-ar fi fost ultima...

Căci zice Mihai Eminescu: „Cu mâne zilele-ți adaogi,/Cu ieri viața ta o scazi/Și ai cu toate astea-n față/ De-a pururi ziua cea de azi”.

Vasile CHELARU

RÂNDUIALA VIEȚII

Mai erau câteva zile până să se risipească un alt an în vârtejul timpului, lăsând în urma lui amintirea multor evenimente pe care soarta le scoate în cale, pentru a ne cunoaște măiestria de a le depăși, ca să ajungem la capătul drumului. Pe străzi se aude, din când în când, zgomot de petarde, ca un mesaj prea agresiv de a exprima bucuria că plătim vieții tributul prin care buchetul anilor hărăziți devine mai subțire, mai mic, mai ofilit. Camera se încălzește greu, cu toate că flacăra arzătorului de la instalația de încălzire duduie ca și cum plăcile de teracotă ar fi fost gata să zboare din clipă-n clipă.

„Soba asta-i bătrână ca și mine!”, mormăi Grigore Strătilă, în timp ce-și târa pașii spre bucătărie, să-și pună ceaiul de tei, pe care uitase să-l bea fierbinte. S-a întors în cameră și s-a așezat, cu nelipsita durere de spate, într-un fotoliu, lângă sobă. A trecut cu privirea peste lucrurile vechi din încăperea, ca și cum le inventaria și i se părea că lipsește ceva. Nu-i trecea pragul multă lume, doar un prieten cu care mai juca table, sau un nepot, fiu al unei verișoare care locuiește la bloc, la capătul orașului. În prima lună a anului viitor va adăuga patru ani la cele șapte decenii și de fiecare dată când se gândea la vârsta sa, îl ruga pe Dumnezeu să nu-l pedepsească cu vreo boală care să-l ținutiască la pat, căci nu ar fi avut cine să-l îngrijească.

„Doamne, știu că am greșit de multe ori de-a lungul timpului, dar ai vegheat mereu asupra mea, deși nu am meritat. Îndură-Te de mine, până mi se termină zilele, căci mă căiesc pentru tot ce am făcut!”

Din tabloul prins pe un perete, ochii blânzi ai unei femei păreau că îl privesc dojenitori. Chiar dacă imaginea nu era colorată, fotografia a fost extrem de priceput să pună pe hârtie un chip frumos, cu ochi mari, cu fața rotundă, gura dreaptă, cu buze groase, părul negru, prins la spate, într-o coadă împletită în şuvițe subțiri. Lângă ea, un băiat de vreo cinci anișori, cu fața ovală, cu păr bogat, negru, cu ochii rotunzi și mari, nasul ușor cârn, gura mică, capul aplecat spre pieptul mamei, îmbrăcat cu un costum de marinar, cu bluza albastră, guler mare cu dungi negre, lăsat pe spate. Grigore a dat cu dosul palmei în dreptul nasului și ochilor umezi, instinctiv, cum făcea de fiecare dată când privea tabloul. Lacrimile se pare că primeau instantaneu o comandă de la inimă să se prăvălească pe fața nebarbierită, cu pielea ridată și lipită de oasele mandibulei.

După ce ochii au putut din nou să vadă, privirea i-a rămas ținută pe mâna stângă, unde între degetul mare și

cel arătător pielea era de un maroniu închis, acele forme neregulate, întinse pe câțiva centimetri dând conturul unui strugure. Se născuse cu acest semn, moștenit de la bunicul dinspre mamă care îl avusese în partea dreaptă a gâtului. În anii copilăriei se rușina să îl arate, mai ales că băieții îl necăjeau punându-i diferite porecle. Mama sa, cuminte și blândă, îl îmbrățișa și-l încuraja, spunându-i că oamenii cu semne pe corp sunt mai dragi lui Dumnezeu și îi ocrotește. Avea cu timpul să-i dea de multe ori dreptate. Ochii minții vedeau în urmă, cu mulți ani, un tânăr încrezător și neastâmpărat, zvelt, plin de energie, brunet, cu o mustață subțire, ca pana corbului, care se potrivea de minune deasupra gurii împodobite cu două șiruri de dinți albi, drepți și sănătoși.

Un vecin al părinților săi veni într-o zi acasă la ei, ca să ceară ajutor pentru o treabă în gospodărie:

– Măi Costică, ai putea să lași pe unul dintre băieții tăi să mă ajute la tăiat și stivuit într-o magazie niște lemne de foc? Aș începe mâine, dis-de-dimineată.

– Doar să-l iei pe Grigore, căci ceilalți au de terminat alte treburi. Este cuminte, dar nu-i prea priceput. Lui i s-ar potrivi o profesie de intelectual, căci are cap și minte, cât ceilalți la un loc, dar nu am bani să-l țin la școală!

– Îți fac o propunere! Îl iau cu mine pe șantier, că am nevoie de un sudor în echipă. Lasă-l pe mâna mea, căci am să fac om de bază din el. Îmi place și mie, că-i isteț și frumușel.

Nu a fost încântat de ideea de a lucra sudor pe șantier, dar pentru a nu măhni pe tatăl său, de rușinea mamei, a acceptat. Vecinul, care era un maistru foarte apreciat de șefi, l-a dat pe lângă un muncitor cu experiență, l-a pus la treabă, l-a încurajat și îndemnat să se înscrie la liceu, la seral. Pe șantier muncitorii l-au îndrăgit și l-au strigat „Strugurel”, după semnul pe care îl avea la mâna stângă. Îi plăcea și nu se mai simțea umilit, ca atunci când râdeau colegii din școală de „pecetea” lui. Vorbele mamei erau ca o lumină care-i călăuzea pașii, simțind că avea dreptate când spunea că acel semn de pe mână este podoaba dăruită de Dumnezeu. Timpul trecea în folosul lui. După ce a terminat liceul, maistrul l-a îndemnat să se înscrie la o facultate de subingineri și după câțiva ani a luat examenul. Începuse să primească sarcini mai dificile de la directorul societății și a fost promovată să coordoneze lucrările la construirea unei

fabrici, într-un orașel din nordul Moldovei. Cum câștigul era mai mare, și-a cumpărat mașină, avea haine bune și își permitea să meargă destul de des la un restaurant din centrul orașului. Acolo a cunoscut-o pe Lucreția, o tânără cu o înfățișare aparent sfioasă, frumoasă foc, care lăsa impresia că nu se potrivea de nicio culoare cu meseria de ospătar, pe care o făcea până să termine o școală postliceală, de asistentă medicală.

Lucreția îi cucerise de la început inima. După ce simțea că a acaparat interlocutorul, se transforma într-o zână care se pricepea să schimbe noaptea în zi, gerul în caniculă, necazul în bucurie.

– Eu cred că ar fi timpul să ne gândim mai serios la viitor, a spus Grigore într-o seară, după ce fata a terminat programul de lucru și o conducea către blocul de garsoniere, în care locuia.

– Și ce ar trebui să facem? a întrebat ea deloc surprinsă de subiectul supus discuției.

– De exemplu, să ne căsătorim! s-a trezit Grigore că tocmai exprima o cerere de căsătorie.

La scurt timp au făcut nunta, la care au fost invitați o mulțime de prieteni și neamuri. După un an s-a născut băiatul, Dragoș, care l-a făcut pe Grigore cel mai fericit om, mai ales că-i semăna întocmai.

– Nu cred că este cineva mai fericit decât mine, spunea Grigore prietenilor săi la restaurantul unde obișnuiau să meargă. Fiul meu îmi seamănă leit și are la mâna stângă același "strugure", care mi-a purtat mereu noroc. Fac cinste cu încă un rând!

Lui Grigore Strătilă îi mergeau toate din plin. La șantier era respectat de toată lumea, banii câștigați erau destui pentru a trăi bine, avea soție frumoasă, iar copilul era sănătos și creștea văzând cu ochii. De la un timp, totuși, se schimbaseră. Faima și banii au început să-l zăpăcească. Întârzia din ce în ce mai mult cu prietenii la restaurant, a deprins gustul pentru jocurile de noroc, s-a lăsat ademenit de farmecul femeilor care îl linguseau cu vorbe dulci și laude deșarte, ca să-i golească buzunarele, cu încetul decuplându-se de la obligațiile față de familie. Lucreția devenise în ochii lui, prea sofisticată și obositoare, adresându-i multe reproșuri.

– Grigore, te-ai schimbat mult! Dragoș te așteaptă până târziu, eu nu mai dovedesc cu treburile casei, am întârziat și cu plata unor facturi, am găsit în cutia poștală o amendă care ți-a fost dată pentru cuvinte jignitoare adresate ...

– Unui cretin de milițian! Care-i problema?

– Dar noi nu am avut conflicte cu oamenii, mai ales cu autoritățile!...

– Ei se pun cu cine nu trebuie! Nu te mai smiorcăi, că nu-i chiar așa greu cum vrei să spui! Alții o duc mult mai rău!

Dacă nu ar fi fost chemat de inginerul șef la o discuție, milogeala Lucreției ar fi avut efectul apei de ploaie, în plină secetă. A plecat din biroul acestuia îmbufnat, considerând că i se face o nedreptate. "Auzi la el, amenințare! Cică aș fi vinovat de întârzierea lucrărilor! Dar când le-am adus premii pentru finalizarea înainte de termen, de ce nu

m-au chemat! Și are tupeu să spună că lipsesc materiale. Ce înseamnă o sută de saci de ciment la asemenea construcție!"

Dragoș împlinise cinci ani. A ajuns târziu acasă, căci zăbovisise cu colegii la restaurant. Lucreția era indispusă. Nu i-a răspuns la salut. A luat băiatul în brațe și l-a sărutat pe obraji, de multe ori, până a sesizat că acesta a pus bărbia în piept.

– Iartă-mă că te-am necăjit! Hai să ne purtăm ca niște bărbați, cum sântem. Arată-mi mâna stângă!

Copilul cunoștea ce trebuie să facă, nefiind prima oară când părintele său își exprima o mare bucurie.

– Ce ai tu aici?, a întrebat Grigore frecând cu degetul pielea fragedă de pe mâna copilului.

– Un strugurel, a răspuns el mândru, văzând cum tatăl se bucură!

– Ca și mine, nu-i așa! Mama mea mi-a spus că strugurelul acesta este un semn că Dumnezeu ne ocrotește și ne călăuzește pe drumul cel bun, așa să știi!

– Mi-ai mai spus!

– Bine, atunci să ții minte!

– Dar eu am auzit-o pe mama spunând că tu ai luat-o pe drumuri greșite!

– Glumește cu tine!

Grigore a ieșit din cameră și a intrat în dormitor, unde se afla soția lui. Ar fi vrut să-i ceară iertare, însă i s-a părut ostilă, de neînduplecat. Îl ignora, ca și cum era invizibil. S-a înfuriat și a plecat. În fața casei s-a oprit nehotărât. Era o seară frumoasă de vară.

„Mai bine mă întâlnesc cu prietenii, la care am să le fac cinste cu o bere. Doar este aniversarea zilei de naștere a fiului meu!"

A urcat în mașină, furios, cu un zgomot nedefinit în cap. A plecat fără să semnalizeze, a intrat pe o stradă îngustă, cu drum denivelat. Piciorul călca puternic pedala, mașina se smucea și gema sub turația mare a motorului, volanul juca neascultător în mâini, drumul parcă s-a îngustat prea mult. Într-o clipă s-a produs haosul. Bolidul s-a răzvrătit și a intrat pe trotuar, proptindu-se într-un copac. Un strigăt de ajutor s-a auzit înainte să-și piardă cunoștința.

Când și-a revenit, a privit buimac paturile aliniate într-o încăpere mare, cu pereții albi. Oameni necunoscuți, palizi, erau nemișcați, culcați pe spate, cu perfuzii ori măști de oxigen.

O femeie voinică, cu halat alb, care îi scotea în evidență șoldurile, l-a ținut de pat cu o mână puternică ce i-a prins umărul.

– Nu aveți voie să vă mișcați! Ați fost operat. Vi s-a scos splina!

– Dar cum s-a întâmplat!?

– Mai bine nu întreba! a răspuns cu o indignare pe care nu s-a sfiit să o arate. Ai trecut cu mașina peste un copil, care se afla cu bunica pe trotuar!

Au urmat ani grei, pe care i-a suportat cu povara vinovăției. A ajuns în penitenciar, printre oameni certați cu legea, de la care a învățat să supraviețuiască, într-o lume pe care nu-și imagina că o poate cunoaște. Lucreția nu l-a mai vizitat. A venit doar să-i spună că nu l-a iertat pentru

viața distrusă, pentru rușinea ce i-a provocat-o, pentru viitorul nesigur ce-l va avea fiul lor. L-a rugat să-i promită că după ce va ispăși pedeapsa nu o va căuta, fiind deja luată decizia de a pleca în alt oraș. A spus că prin această solicitare dorește să se asigure că este eliberată definitiv dintr-un coșmar ce pare fără sfârșit. A consimțit fără să ceară îndurare sau explicații, oferindu-i un ultim semn de respect pentru ea și copil.

De plumb sunt gândurile. Cel mai mult le simt greutatea în preajma sărbătorilor. Iarna este mirifică prin albul imaculat al zăpezii, prin magia sărbătorilor, prin nepieritoarele tradiții și versuri de colinde, clinchet dulce de clopoței, liniștitoare slujbe ale preoților, în semn de recunoștință adusă lui Dumnezeu, care l-a trimis pe fiul său ca să mântuiască lumea.

„Mai bine plec să mai cumpăr câte ceva, ca să nu fie masa goală!” A luat paltonul din cuier, bocancii cam uzați, căciula de miel, mănușile groase din piele și o sacoșă din pânză, cu carouri și toarte lungi. Mergea încet, fiindu-i teamă să nu cadă, căci talpa ghetelor era lucioasă, fără urmă de striație. Norocul său că nu era multă gheață pe stradă, a spus, în timp ce s-a grăbit să traverseze spre magazinul alimentar. A privit într-un sens, apoi făcu un pas, în timp ce a vrut să întoarcă capul să privească și în cealaltă parte a străzii. Până la trecerea de pietoni mai erau vreo cincizeci de metri, dar ar fi trebuit să se întoarcă tot în această parte a străzii, așa că... Deodată a călcat pe o pojghiță de gheață acoperită cu zăpadă, s-a dezechilibrat, picioarele nu-l ascultau, trupul rigid s-a încordat, mădulele îl dureau îngrozitor, iar blestemata de sacoșă s-a încurcat de picioare. A simțit cum se îndoiaie, cu capul înainte, îndată

s-a rostogolit, neputincios. Cu coada ochiului a văzut cum se apropie o umbră neagră, cu lumini roșiatice. A știut ce urmează. A închis ochii și a așteptat. O lovitură puternică l-a aruncat pe asfalt, rostogolindu-se ca o minge. Corpul nu-l mai durea, nu mai simțea nimic. Gura era plină, un lichid roșu a sărit din piept, pe paltonul vechi, pe zăpadă. În cap simțea un fior rece, iar ochii abia mai vedeau în jur. Spasme necontrolate ale trupului, împingeau sângele pe gură. Auzea voci de bărbați și femei.

– Sunați la salvare, a spus cineva!

Un bărbat era aplecat spre fața lui, prinzându-i capul cu mâinile. Încerca să-i acorde ajutor.

– Mi-a apărut în față, nu am putut să-l evit! se justifica oamenilor adunați în jur.

– Spuneți, ce doare mai tare! Îmi pare rău, nu am reușit să vă evit! Vă rog să vorbiți!

Grigore Strătilă privea la bărbatul care-i vorbea. Ar fi vrut să-și ceară iertare, căci era vinovat. Nu putea vorbi. Cum să-i piară graiul!

– Vă rog să nu închideți ochii! Vine ambulanța imediat! În acest timp cu mâna sa îi ținea mâna bătrânului, acoperită cu mănușa plină de sânge.

Grigore îl fixa cu ochii larg deschiși. Se luminase la chip. O rază magică s-a oprit asupra sa și i-a dat putere. A tras mănușa de pe mâna ținută de șoferul panicat, gura i s-a deschis, ochii priveau la mâna lui, la fața lui, apoi a zâmbit. S-a făcut liniște. Mulțimea a rămas surprinsă de această transformare. Din gura bătrânului ieșeau câteva cuvinte, adresate bărbatului căruia necazul i-a ieșit în cale:

– De mulți ani aștept să te întâlnesc.... dragul meu „Strugurel”!

Grigore Strătilă a închis ochii. Două mâini, împreunate, purtau semnul călătoriei sufletului, de la o viață la alta. Dumnezeu i-a oferit un ultim dar.

ESEU: MAREA REEDUCARE

Theodor CODREANU

Obstacol în calea revoluției mondiale

Într-o autobiografie din 1944, Boris Grunberg (1915, Tiraspol-1992, București), declara: „În luna mai 1941 am plecat cu o misiune în România. Când am fost prins, ca să-mi pot ascunde trecutul și misiunea, mi-am schimbat numele în Nicolschi Alexandru Sergheevici, originar din Tiraspol. Sub acest nume am fost cercetat de organele Biroului II Contrainformații de la București și sub acest nume mă recomand până astăzi, 14 octombrie 1944”. Sub oblăduirea trupelor bolșevice de ocupație, în urma mării erori diplomatice, cu falsul armistițiu de la 23 august (Petru Ursache o numește „Crima istorică de la 23 august - 12 septembrie 1944”), Nicolschi et comp. și-au început misiunea rapidă a transformării/reeducării societății românești, în vederea creării unei noi *identități*, de structură sovietică, pusă în slujba revoluției mondiale visate de Marx, Engels, Lenin, Troțki și Stalin. Într-adevăr, într-un interviu luat de Lucia Hossu-Longin, în vederea realizării cunoscutului serial de televiziune, *Memorialul durerii*, generalul se prezenta tot sub numele Alexandru Nicolschi, cu același apetit pentru „adevăr” și pentru „viață”, protestând în fața întrebării dacă el a fost declanșatorul fenomenului *reeducării* de la Pitești, în calitate de șef al Securității noului regim, cu misiune de la KGB de a supraveghea până și comportamentul noilor lideri comuniști de după imediata debarcare a trioului Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu. Nici vorbă, răspunde revoltat fostul general, în 1991: n-a existat niciodată un „program” de *reeducare* a românilor în pușcării, totul fiind o mistificare a lui Virgil Ierunca, cel care a debitat o groază de „minciuni” în cartea de tristă pomină *Fenomenul Pitești* (1990), minciuni perpetuate de Paul Goma (în realitate, *Patimile după Pitești* precedă cartea lui Ierunca, fiind publicată în 1981) și de alții!

În cartea lui din 2010, *Istorie, genocid, etnocid* (ediția a doua, 2017), Petru Ursache reia problematica *mării reeducări* a României, venind cu o documentare impresionantă. Această *crimă istorică*, diagnostichează autorul, a avut două ținte: una, pe termen scurt, dinspre Casa Regală și partidele istorice, a speranței că România va putea renaște, după război, în matca ei națională și democratică, cealaltă, dinspre ocupant, „pe termen lung dar ocultat, pentru eliminarea românilor din spațiul Europei prin distrugerea elementului etnic majoritar și a statului național unitar”². Deși vechiul deziderat al Internaționalei Comuniste era „bine cunoscut de toată lumea”, făptuitorii „armistițiului” de la 23 august nu și-au mai luat măsurile de precauție în fața programului Cominternului, făcând alianță cu bolșevicii români, uitând că Partidul Comunist din România fusese creația cominterniștilor, cu scopul declarat al destrămării României Mari. Congresul al V-lea al PCR avusese loc la Moscova, în 1931: „Dezbătând problema națională, Congresul al V-lea, la sugestia Cominternului, a dat mai departe directive partidului să propage ideea luptei pentru autodeterminarea naționalităților până la despărțirea de statul român.”³ Directiva

aceasta era, în realitate, un eufemism pentru viitorul *etnocid*, pus la lucru sub ocupația sovietică, rămas neisprăvit până la căderea Ceaușeștilor și, de aceea, continuat sub noul obrăzar al *globalismului*. Afirmția este, desigur, stupefiantă, în măsură să scandalizeze elitele postdecembriste. Numai că aceste elite au preluat, cu știre sau fără, programul de la Congresul al III-lea al PCR, din 1924, asumat de liderul Elek Koblos, care și-a dat cuvântul că va scoate din limbajul cotidian cuvintele *religie, naționalitate, patrie, țară*. Bolșevismul elitist, pentru a compromite definitiv cuvântul *național*, observă Petru Ursache, a inventat sintagma imposibilă *național-comunism*, pe care a atribuit-o lui Nicolae Ceaușescu, care n-a folosit-o niciodată, fiindcă idealul său a fost, până în clipa gloanțelor de Crăciun, *Internaționala*, pe care, cum toată lumea a văzut, a murmurat-o, eroic, până și-a dat duhul. Bolșevismul elitist, pe linia troțkistă, „corect politică”, a marxismului cultural, ne-a servit, în chip genial, extraordinara struțo-cămilă numită *național-comunism*: „Ea pornește din interiorul aceluiași bolșevism elitist și vizează linia stalinism-ceaușismului ca abatere de la cominternism. Doar în această interpretare stalinistilor din Rusia de astăzi, ca și postceaușistilor, li se potrivește etichetarea, de «ei» inventată, aceea de *nostalgici*. Ea este străină ființei umane de bun simț și cu răspundere față de adevăr, de semeni și de sine.”⁴

Fără o arguție și o susținere logică solidă, pârția deschisă de Petru Ursache poate deveni repede fragilă, neputând rezista sub avalanșa cea nouă a *corectitudinii politice*. Trebuie căutate rădăcinile *legendei negre* cimentate în ultimele două secole în jurul României. Cum Stalin a recunoscut că marea Uniune Sovietică se datorează moștenirii lăsate de țarism, prima imagine a obstacolului creat de Țările Române în calea expansiunii slave către Europa trebuie dezlegată în jinduirea Basarabiei, apoi a Bucovinei stăpânite și de celălalt imperiu, Habsburgic. Congresele interbelice ale Partidului Comunist au vizat, cu precădere aceste teritorii, la care s-au adăugat, pe linia comunismului maghiar și cel bulgar, Ardealul și Cadrilaterul, înclu- siv întreaga Dobroge.

Dacă sub țari, Principatele erau considerate obstacolul în calea Rusiei de a face unificarea cu slavii din Balcani, pentru Uniunea Sovietică, România, reîntregită acum și cu Basarabia, devenea piedică importantă pentru expansiunea Revoluției Mondiale către Occident. Exista și un precedent: armatele române înăbușiseră revoluția bolșevică din 1919 a lui Bela Kun (Cohen). Ideea națiunii obstacol în calea revoluției a răsărit întâia oară în mintea internaționalistă a lui Friedrich Engels, foarte nemulțumit de faptul că Revoluția de la 1848 a fost deturnată de Principatele Române într-o *revoluție națională*, compromițând rosturile lozincii din *Manifestul Partidului Comunist*: „Proletari din toate țările, uniți-vă!” În momentul acela, Engles a fulgerat asupra românilor blestemul *legendei negre*, care se abătuse începând cu secolul al XVI-lea, aproape timp de patru secole, asupra Spaniei, considerată națiunea cea mai antisemită, mai

intolerantă și mai înapoiată cultural din Europa. În definiția lui Alfredo Alvar, „legenda neagră” este „distorsionarea atentă a istoriei unei națiuni, perpetuată de inamicii ei, pentru a o învinge. O distorsionare cât mai monstruoasă posibil, cu scopul de a atinge un anumit scop: descalificarea morală a unei națiuni (...) în orice mod posibil.”⁵ Spaniolilor înșele li se inoculase sentimentul urii de sine, ceea ce putea să-i nimicească moralește, dar și ca etnie, dacă nu rezistau împotriva tentativei comuniștilor de a transforma Spania într-o republică sovietică (Largo Caballero era supranumit de ziarul „Pravda” „Lenin al Spaniei”), ceea ce a dus la războiul civil dintre anii 1936-1939. Astfel de neagră imagine se contura deasupra românilor în judecata de la 1848 a lui Engels: „[Românii sunt] un popor fără istorie. destinați să piară în furtuna revoluției mondiale. [Ei sunt] suporterii fanatici ai contrarevoluției și [vor] rămâne astfel până la extirparea sau pierderea caracterului lor național, la fel cum propria lor existență în general, reprezintă prin ea însăși un protest contra unei mărețe revoluții istorice. [...] Dispariția [lor] de pe fața pământului va fi un pas înainte.”⁶

De la 1848 până astăzi, peste România se abat, ca în alternanța spațiului mioritic deal/vale, nori negri, transfigurați, în timp, într-o primejdioasă ură de sine⁷, de auto-batjocură, cu inserții suicidare, care contribuie la împlinirea a ceea ce Petru Ursache a numit *etnocid* românesc, alimentat mai ales dinspre Moscova, până în 1989, dar, astăzi, enigma enigmelor, și dinspre Vestul prietenilor globaliști care ne tratează ca pe o colonie bună doar întrucât le punem la picioare toate bogățiile, ca dintr-un corn al abundenței, în vreme ce săracii se înmulțesc vertiginos. O țară coruptă (cea mai coruptă din Europa! ni se spune), iliberală, naționalistă, antisemită, intolerantă, exportatoare de țigani, de milogi, de prostituate etc. Petru Ursache are argumente că ceea ce n-a reușit ocupația bolșevică va desăvârși *legenda neagră* adusă la zi și care poruncește din nou că fără o *mare reeducare* nu se poate croi o altă specie umană, în Carpați până la Dunăre. În Basarabia și în Ucraina, rușii bolșevici au reușit să creeze o specie hibridă, nonromânească, românii devenind o minoritate tot mai neglijabilă. Doar în Țară mai e mult de lucru până la a-i transforma în minoritari.

Din 1944 până în 1948, bolșevicii au avut răbdare, trupele de ocupație fericindu-i pe mulți, inclusiv pe intelectuali de rasă precum Mihail Sebastian, care va mărturisi în *Jurnal*, ceva asemănător cu euforia avocatului din Chișinău, Carol Steinberg, din timpul Săptămânii Roșii, consemnată de Paul Goma în cunoscuta-i carte: „Vă așteptăm de 22 de ani!”⁸ Intrarea în București a *pașnicilor* trupe bolșevice („copiii aceștia naivi și minunați”, „niște îngeri”) e astfel evaluată de Sebastian: „E drept că ani de zile am așteptat clipa asta în care să pot în sfârșit scoate un țipăt de răzbanare.”⁹

Răzbanarea ca reeducare

Și dacă tot a venit timpul *răzbanării*, trebuia început de undeva. De îndată ce euforica prietenie dintre bolșevici și autohtoni s-a mai potolit, ocupanții și-au adus aminte de hotărârile de la Ialta. Învingătorii au dat undă verde *răzbanării*, alintând-o prin cuvântul *reeducare*. S-a hotărât ca învinsele Germania, Italia, Japonia să fie *reeducate* în conformitate cu principiile democrației, în schimb, aceeași „reeducare” va fi înțeleasă de Moscova ca datorie sfântă de schimbare radicală la față a „rătăcitorilor” țări care i-au căzut pradă: „Stalin a înțeles reeducarea în slujba imperialismului rusesc, care urmărea anexarea țărilor limitrofe drept primă etapă în vederea stăpânirii lumii”¹⁰, recte avansarea către biruința revoluției mondiale.

Astfel, după relativa liniște de dinaintea furtunii, oamenii Moscovei, luându-și ca uneltele zeloși executanți, deja reeducați de Comintern, au dat, la rândul-le, undă verde pentru începerea reeducării prin pușcării. „Dar, la un moment dat, - subliniază Petru Ursache - s-a decis, acolo «sus», să se treacă la programul sever de «reeducare» și de exterminare. S-a început cu experimentul Țurcanu de la Pitești.”¹¹ Cele două alternative, reeducarea și exterminarea, consonau perfect cu testamentul lăsat de Engels în privința românilor, testament preluat cu sânguință de a treia Internațională Comunistă¹². În Rusia Sovietică, se clocise și cea mai nouă formă de reeducare, prin „pedagogul de geniu” Anton Semionovici Makarenko (1888-1939), fondatorul „Coloniei Maxim Gorki” și autor al faimoaselor cărți *Poemul pedagogic* și *Steaguri pe turnuri*. Metoda lui Makarenko era a educației severe a *grupurilor*, alimentate de adolescenți delincvenți, tineri rebeli, iar în lagăre de prizonieri, opozanți, burghezi, intelectuali, încât metoda s-a arătat foarte eficientă în ceea ce Soljenițin va numi Gulag. Modelul se va dovedi tipic asiatic, prezent deja în legenda *mancurtului* din vastitatea stepelor, cum va descoperi Cinghiz Aitmatov (1928-2008), legendă pe care o va valorifica în celebrul său roman *O zi mai lungă decât veacul* (1980). Deosebirea dintre modelul Makarenko și cel al *mancurtului* constă în aceea că primul ține de metoda reeducării colectiviste, pe când al doilea este un experiment la nivel individual. Ambele au însă aceeași finalitate: schimbarea *identității* indivizilor prin tortură. Testamentul lui Engels privitor la soarta românilor se mula perfect pe strădaniile țariste de schimbare a identității românilor din Basarabia începută la 1812. Iată de ce România va fi preferată/pedepsită ca avangardă a reeducării între toate țările ocupate în urma victoriei din Al Doilea Război Mondial. Este chiar resortul apariției *fenomenului Pitești*. Modelul Eugen Țurcanu (1925-1954) este o combinație diabolică între ambele practici asiatice (*mancurtizarea* și *makarenkoizarea*). În colectivitatea din Camera 4 Spital, individul supus unor chinuri monstruoase ajungea să se declare „Subsemnatul bandit...”: „Experimentul piteștean se încheia cu formula «Subsemnatul bandit.», în chip de declarație scrisă. Era semnul de ajungere «liber consimțită» la ordinea dorită de reeducatori.”¹³ Sau în stadiul, tot de pierdere a identității, ca în cazul mărturisit al pictoriței Lena Constante¹⁴, supusă metodei însingurării, de astă dată. În ambele ipostaze, individul ajungea „să execute orice comandă, să repete mecanic frazele dictate de tortionari, ei înșiși victimizați, într-o totală stare de rătăcire mintală. Incepeau să se simtă «bine», întrucât ajunseseră cu toții la același subnivel de animalitate.”¹⁵

Eugen Țurcanu se școlise citind cărțile lui Makarenko în grup cu deținuții, dar „geniul” său s-a dovedit în capacitatea de inovare diabolică în materie de tortură. Amănuntul căruia nu i s-a dat importanță este că el venea și cu o pregătire „europeană”, ca fost student mai mulți ani la Drept, la cea mai veche și prestigioasă universitate din Țară: Iași. Intrat în rândurile tineretului comunist, el a fost arestat și condamnat, în stilul epocii, la 7 ani de închisoare, fiindcă nu declarase că se căsătorise cu fiica unui avocat bucovinean, fost legionar. Așadar, el se trezește culpabilizat din cauza legionarilor care „n-au înțeles suflul viitorului comunist”, ca și celelalte categorii sociale din epoca burgheză. Iată de unde imboldul original de a-i pedepsi pentru „obuzitatea” lor intelectuală și politică: toți trebuiau reeducați, până la a-și recunoaște „păcatul original”, până la declarația clară că sunt *bandiți*, fiare care au exploatat poporul muncitor. *Reeducarea* însemna, în mintea rătăcită a lui Țurcanu, desăvârșirea *răzbanării* istorice, de care era atinsă, cum am văzut, până și o minte strălucită ca a lui Mihail Sebastian, deși, cu siguranță, acesta ar fi respins cu oroare metoda pedagogică a lui Makarenko și a lui Țurcanu. Tenebrele acestea ale minții

umane par a-i da dreptate unuia dintre cei mai adânci filosofi veniți de pe tărâmul psihanalizei, Vasile Dem. Zamfirescu, care descoperă că omul este bântuit de ceea ce numește „*nedreptate ontică*”, inexplicabilă minții umane, că împotriva acestei *nedreptăți* obscure încearcă să se îndrepte Justiția din toate timpurile. Marx și Engels s-au iluzionat că au descoperit cauza „*nedreptății ontice*” în sânul burgheziei¹⁶, ducând la *oprimarea/exploatarea omului de către om*, sloganul central al luptei de clasă. Ei și urmașii lor bolșevici au indicat calea *răzbunării* istorice prin revoluția proletară. Comunist fanatic, Eugen Țurcanu a crezut că misiunea lui în închisoare este răzbunarea totală, văzând aici rostul *justiției absolute*, atât împotriva justiției burgheze, cât și a celei vehiculate de Biserică. Fără această obsesie raționalist-carteziană, nu poate fi înțeles nici „fenomenul Pitești” și nici comunismul și nazismul. Tribunalul Poporului, a tălmăcit fostul student de la Drept, nu făcea decât să-i identifice pe „*vinovații*” istoriei. Altfel spus, procurorii și judecătorii n-aveau decât misiunea minoră să-i ofere lui, adevăratului Justițiar, marfă pentru *reeducare* prin meritata pedeapsă ontică zămisliată de „geniul” său pe urmele metodei lui Makarenko. Toate ororile descrise de victimele închisorilor nu fac decât să creioneze portretul Marelui Inchizitor de la Pitești. Și concluzia inevitabilă a lui Petru Ursache care radiografiază fenomenul: „El era însuși Judecătorul. Ardea de neastâmpărul de a remonta procesele trecute prin Tribunalul poporului, scandaloase și acelea, cum se știe, în regie proprie și în fantastică închipuire. Scena era deschisă, cum și-o dorea; invenția spontană, întrezărită la iuțeală și trăită cu jubilație întreținerea, în celularul închisorii piteștene, o atmosferă încordată și de gheață. Dormea la grămadă cu ceilalți, ca să-i aibă tot timpul sub observație și, mai ales, să afle pretext de harță, de provocare.”¹⁷

În istoria umanității și a poporului român, justiția comunistă a piteșteanului nu este decât o felie în panorama ororilor. Oriunde e ordine imperială, popoarele vasale pot fi oricând identificate drept sursă a „răului”, care din „*nedreptate ontică*” devine cauză istorică, impunându-se *reeducarea* exemplară a actanților. Într-un recent volum de eseuri, D.R. Popescu se oprește asupra câtorva exemple de „*justiție*” imperială cu țintă de *reeducare* a poporului român *vinovat* de nesupunere, de stricare a „ordinii de drept”. Este vorba de martirizarea Brâncovenilor și de pedepsirea cu tortură și moarte a românilor Horea, Cloșca și Crișan. Occidentul se poate lua oricând la întrecere cu barbaria asiatică în materie de metode educaționale: „*justiția*” *iluminată* a Habsburgilor a dat „un spectacol mult peste cel oferit de turci în fața reprezentanților Europei - când lui Brâncoveanu și fiilor săi li s-au tăiat capetele. Crișan a devenit, astfel, un vrednic exemplu al Justiției irefutabile vieneze, un exemplu care, normal, ar fi trebuit scris în istorie chiar înaintea lui Iisus Cristos... Fiul lui Dumnezeu a fost ucis doar o singură dată, prin răstignire, pe verticală, cu fruntea în sus! Crișan a fost pus pe orizontală, ca să fie în întregime mai aproape de pământ. Apoi, Iisus, după cum se știe, a fost așezat într-un mormânt. Crișan, Horea și Cloșca atât de tare au fost macerați de roata istească, încât, fărâmițați fiind, cu binecuvântarea Vienei, cu aceeași voință de fier li s-a refuzat așezarea în morminte, ca nu cumva să-și mai aducă românii aminte de ei și să le aprindă o lumânare la căpătâi!”¹⁸

Ștergerea memoriei de *români*, începând cu sine, a fost marea misiune a lui Eugen Țurcanu și a acoliților săi din toate pușcăriile vremii, cu ecouri nestinse până astăzi. Cum obsesia Cominternului a fost, în primul rând, România Mare, între primii care au fost vânați și nimiciți nu puteau fi decât făuritorii ei. Romulus Rusan a publicat, într-un număr din „Dilema”, un articol cu titlu grăitor: *Elitele Unirii exterminate în închisori*. Petru Ursache reia lista în cartea lui. O reproduc și eu: Iuliu Maniu, Iuliu

Hossu, Silviu Dragomir, Ion Lupaș, Ion Nistor, Mihai Popovici, George Grigorovici, Ion Mihalache, Pan Halippa, Ilie Lazăr, Ion Flueraș, Gheorghe I. Brătianu, Aurel Vlad, Daniel Gugiureanu, Sever Bocu” Onisifor Ghibu, Zenovie Pâclișanu, Iuliu Moldovan, Sever Dan, Rudolf Drandsch, Ion Pelivan, Theodor Cudalbu, Hans Otto Roth, Alexandru Lapedatu, Ion Rășcanu, generalul Henri Cihovski.

Grigore Dumitrescu rememora represiunile monstrului de la Jilava, numit Maromet, împotriva generalilor care luptaseră în războiul de întregire a neamului și în cel de eliberare a Basarabiei, acuzându-i că murdăresc închisoarea pe care i-a dat-o în grijă clasa muncitoare. Gardianul Szabo era pus să-i umilească și să-i tortureze cu lovituri de bătă¹⁹. Generalul Anton Marin, aviator de elită, care a apărât Bucureștiul după 23 august, a fost întrebat de Romulus Rusan de ce a fost arestat și condamnat? Răspuns exact: „De ce? Fiindcă sunt român! Chiar numai pentru asta!”²⁰

Așadar, prima dintre *vinovații*: *a fi român*. La Chișinău și în Bucovina nordică reeducarea însemna inocularea unui sumbru sentiment al *rușinii de a fi român sau moldovean*. În Țară, la Pitești, scoaterea din mintea românilor a memoriei părinților (în doctrina de tip Makarenko, părinții sunt eliminați din educația propriilor copii), a creștinismului, a statului național, a istoriei românilor, a patriotismului etnic, a valorilor culturale naționale, a justiției fără ingerințe politice, a demnității umane etc. În cartea lui Petru Ursache, nutrită din documente, mărturii, cărți (semnate de Grigore Caraza, Ioan Ianolide, Mihai Buracu, N. Steinhardt, Nicolae Mărgineanu, Paul Goma, Virgil Ierunca, Lena Constante, Octavian Voinea, Vasile Calestru, Grigore Dumitrescu, Nistor Chioreanu, Gheorghe Calciu-Dumitreasa, Șerban Micloveanu, Marcel Petrișor, Cassian Maria Spiridon, Virgil Maxim, Mihail Sturdza, Adrian Bucurescu ș.a.) se conturează un univers de coșmar. Unul, subliniază Petru Ursache, deloc pe placul „corectitudinii politice” postdecembriste care a recurs nu la un proces al comunismului, ci la un simulacru de „condamnare”, caricat/ideologizat în Raportul Tismăneanu, sub oblăduirea unui vechi produs al sistemului, președintele Traian Băsescu.

Mancurtul lui Aitmatov, supus „reeducării” în chinurile din arșița stepei, ajunge să nu-și mai recunoască mama care-l caută deznădăjduită și, mai mult de atât, nu ezită să îndrepte săgeata din arc către pieptul acesteia. În scenariile provocate de Eugen Țurcanu, deținutul este adus la starea de a a-și urî mama și a declara că știe că-i o nenorocită de „curvă”. Preoții și credincioșii sunt supuși unui teatru de o bestialitate maximă, prin punerea în scenă a unor scene din Biblie. Ioan Ianolide descrie astfel varianta țurcaniană a Nașterii Mântuitorului: „Dezbrăcarea! ordona el unuia. Tu ești Fecioara Prea... iar tu (și arăta spre altul) ești preasfântul Iosif. Vom demonstra acum cum s-a putut zămisli Fiul lui Dumnezeu, dracul să-l ia, dintr-o Fecioară rămasă de-a pururi Fecioară. Deci, fă, Mărie, pune fundul la bătaie!” Desigur, ordona orgii, „cuminecături” cu fecale, considerându-se Dumnezeu: „Vreau o orgie, bă, cum nu s-a mai văzut. Eu, Dumnezeu, o ordon ca atotputernic. Și o să vă iasă Dumnezeu și din măduva spinării, nu numai din creierii ăia stricați. (...) Apoi să treceți pe rând să vă cuminecați (...) Dacă nu v-ajunge, aveți tînetă plină! Atenție, Dumnezeu e de față, totul se petrece după voia mea și să-mi cântați mie slave și osanale. Executarea!”²¹

Piteștizarea continuă

Cercetătorii s-au întrebat cât a durat experimentul Pitești, unii ajungând la concluzia optimistă că a atins vârful în anii 1949-1950, ordinul încetării venind tot de sus, dat fiind că fărădelegile ajunseseră la cunoștința unor foruri internaționale,

încât întreaga vină a căzut pe seama torționarului Țurcanu, căruia i s-a intentat un proces, acuzat fiind că pusese totul la cale îndemnat, din exil, de Horia Sima (cu scopul de a compromite, internațional, regimul comunist), drept care a fost condamnat, inițial, la șapte ani de temniță, apoi la moarte, prin sentința din 10 noiembrie 1954, și executat la Jilava pe 17 decembrie, împreună cu echipa de torționari pe care și-o formase. În 1957, vor primi pedepse și alți câțiva subordonați de la Pitești alături de directorul închisorii. Virgil Ierunca (Petru Ursache crede că și Paul Goma) e înclinat să restrângă fenomenul la cei câțiva ani țurcanieni, stoparea ororii făcându-se tot pe cale oficială. În privința lui Goma s-a înșelat, întrucât acesta vorbește, în *Jurnale*, nu numai de piteștizarea continuată în celelalte închisori și în Celularul extins prin faimosul Canal Dunărea-Marea Neagră sau prin deportările în Bărăgan, ci, mai departe, identificând un Pitești II prin „reeducarea” tuturor cetățenilor României Socialiste prin învățământul ideologic, cultură, istoriografia de tip Mihail Roller, prin toate instituțiile statului comunist.

În câteva eseuri ale mele mai vechi, comentând îndeobște *Jurnalele* lui Goma, ajungeam la concluzia că se poate vorbi, după 1989, de un Pitești III. Descopăr că spre constatări similare se îndreaptă și Petru Ursache, începând, îndeobște, cu subcapitolul „*Piteștizarea*” continuă. Și abia de aici se coboară asupra noastră enigma *marii reeducări* în postcomunism, semnalată, cu binecunoscuta-i pătrundere și vervă stilistică de Magda Ursache în cuprinzătoarea ei postfață la cartea „Bătrânului”. Petru Ursache observă stranii asemănări între obiectivele reeducării din închisorile comuniste și cele ale „corectitudinii politice” postdecembriste, care au invadat învățământul și celelalte instituții de interes public, încât asistăm la o reintrare în actualitate a Celularului mare comunist, dar într-o nouă ediție²², firește. Care vizează însă aceleași ținte majore: familia, Biserica, istoria, limba română, valorile culturale, națiunea. De astă dată, într-o formulă „elitistă”, „europeană” și, neîndoind, cu mult mai eficientă decât în „fenomenul Pitești”, discreditat repede din cauza violenței și criminalității lui fățișe. Brutalitatea este convertită acum în eufemistica metodă a *demitizărilor*. Numai că ce să vezi, chiar și aceasta din urmă a fost folosită și în închisorile comuniste. La Aiud, după relatarea lui Octavian Voinea²³, reeducarea se făcea și prin expoziții de pictură și desene demitizante, la modul obscen. Într-un tablou, Corneliu Zelea-Codreanu era surprins în postură de violator al servitoarei generalului Gheorghe Cantacuzino-Grănicerul, iar în altul, Ion, tatăl Căpitanului, îngenunchea în fața Iridentei, propria-i fiică și soția martirului din Spania, Ion Moța, însărcinată. Moș Codreanu i se adresa evlavios: „Vei naște un fiu de la Duhul Sfânt.” În jurul lor, liotă de legionari beți sau în ipostaze grotești. Exact ca în scenariile lui Eugen Țurcanu²⁴.

Era imposibil ca Petru Ursache să nu fie izbit de asemănarea cu expozițiile pictorilor „demitizanți” postdecembriști cultivați, într-o perioadă, de Ateneul Tătărași din Iași, printr-un educator ca Benoît Vitse, care i-a fericit pe ieșeni cu „desenele” lui Sorin Tara sau cu piese de teatru ca *Evangelisti* Alinei Mungiu, simulacre după scenariile lui Țurcanu, în care Iisus și apostolii apar ca o bandă de homosexuali. Nu se putea ca reeducarea să nu extindă experimentul și la nivel internațional de către Institutul Cultural Român sub patronajul lui Horia-Roman Patapievic și al Corinei Șuteu (răsplătită și ea cu impostura de ministru al culturii sub guvernul Dacian Cioloș), în Statele Unite, în Germania și aiurea, de pomină fiind cultivarea și promovarea pe banii statului român a unor grupuri sataniste precum cel numit „Zacuska Senzual”, angrenat în scandalul „Poneiul roz cu zvastică”²⁵ (expus la New York, 28 ianuarie 2008), dar și autori ai afișului cu David și Moise, homosexualizați, făcând sex cu

avangardistă artă piteșteană, jignind profund poporul evreu. Aprecierea episodului „artistic” ieșean de către Petru Ursache se potrivește leit și pentru aceste puseuri pornografice oblăduite de ICR: oricine „poate constata cu surprindere și dezgust că seamănă literă cu literă și punct cu punct cu materialul pus în joc dramatico-expozițional, prin forța bătelor, cu torționarii de la Pitești și de la Aiud, la comanda lui Nicolschi.”²⁶ Dar cea mai ilustrativă resurrecție a „experimentului Pitești” din ultimele decenii este agresivitatea „artistică” la adresa Muzeului Național al Țăranului Român²⁷, instituție care conservă existența milenară etnografică, artistică, religioasă a românilor, în sacralitatea lor de țărani. Noii educatori vizează, simultan, matricea stilistică românească, istoria românilor, valorile naționale, culminând cu atacul la adresa familiei creștine, în deplină consonanță cu ororile țurcaniene, resuscitate după 2010, odată cu venirea la conducere a lui Virgil Ștefan Nițulescu, când sala de proiecție cinematografică „Horia Bernea” a început să găzduiască expoziții de felul celor de la Aiud și să proiecteze filme de promovare a homosexualității, culminând, în acest sens, cu directoratul Liliane Passima, pusă în funcție, ca interimar, de nimeni alta decât fostul ministru „tehnocart” al Culturii, Corina Șuteu! Noii țurcani motivează intruziunea pângăritoare în acest spațiu sacru pentru poporul român, în numele „progresului” postmodern al actului artistic pe care, cu mândrie mancurtă, îl promovează, în vederea depășirii „învechitelor” mentalități etice și culturale în care încremenise satul tradițional! Ca de fiecare dată în istoria noastră de sub imperii, marele „ocrotitor” al viitorului ce ni se croiește, de astă dată cel american, a intervenit, în numele ideologiei *political correctness*, ambasadorul washingtonian, la acea vreme, fiind Mark Gitenstein, cu origini botoșănene, care va fi răsplătit pentru grija de a ne fi îndrumător, cu funcția de administrator al Fondului Proprietatea. La sfârșit de mandat 2012, înainte de a fi răsplătit de președintele Traian Băsescu, a organizat în sala „Horia Bernea” proiecția filmului *Copiii sunt bine-mersi*, în campania „Luna istoriei LGBT”, la început de an 2013. Românii trebuie *reeducați* în vederea intrării în era „civilizației gay”. Filmul, regizat de Lisa Cholodenko, este un imn închinat „familiei postmoderne” (Peter Bradshaw), copii fiind crescuți și educați de două lesbiene incomparabil mai bine decât în familia tradițională heterosexuală și creștină, traumatizantă! În fața protestelor studenților creștin-ortodocși, filmul a fost amânat pentru 26 februarie. Un comentator al evenimentului, Adrian Dîrlău, a sesizat o frapantă asemănare cu educația românilor prin filme sovietice, în anii '50 ai secolului trecut. *Copiii sunt bine-mersi* debordează de același optimism cu al filmului *Omul cu arma*, în regia lui Serghei Lutkevici, evaluat drept „un poem epico-eroic despre triumful Revoluției asupra vechii orânduiri țariste și rolul marelui conducător și vizionar V.I. Lenin în călăuzirea proletariatului rus spre victorie asupra dușmanului de clasă și instaurarea noului regim sovietic”, film elogiut, la vremea lui, și de criticul italian Giovanni Buttafava pentru „savoarea ce atinge pragul legendei”²⁸. Elogii asemănătoare și pentru filmul Lisei Cholodenko. Doar că Hollywood-ul a înlocuit Mosfilm-ul!

Firește, succesul bruiat atunci de niște tineri anacronici, needucați, va transforma Muzeul Țăranului Român într-un teritoriu „piteștean” în ajutorul căruia vor veni distribuitori de filme *gay* aplaudați pentru curajul lor, unii având și un prestigiu recunoscut în exterior, precum Cristian Mungiu, intrat și el în hora promovării mentalității *gay* ca și Alina Mungiu, cea cu *Evangelisti*. Sub directoratul Liliane Passima, simultan cu expoziții aiudiene de pictură, au fost programate pentru proiecție, la sfârșitul anului 2017 și începutul lui 2018, în aceeași sală „Horia Bernea”, filmele *120 de băți pe minut* (regia lui Robin Campillo), premiat la Cannes în 2017, și *Soldații. Poveste din*

Ferentari (regia Ivanei Mladenovici, după un roman de Adrian Șchiop). Partea interesantă a scandalurilor stârnite este nu atât protestul unor români (vai de capul lor!), cât faptul că, pentru experiment, a fost ales un epicentru al românismului, Muzeul Național al Țăranului Român. Ca și în anii '50 ai secolului bolșevic, argumentul imbatabil al *reeducării* aparține noilor Eugen Țurcanu: bieții români care protestează împotriva profanării Muzeului/României sunt niște *expirați*, niște *învechiți*, niște incapabili să înțeleagă mersul noilor vremi către globalism, altfel spus, niște jalnice ființe care trebuie neapărat *reeducate*. Indignarea publică a regizorilor elitiști Cristian Mungiu și Tudor Giurgiu, îngrijorați de ce-o să spună Europa și America, are tăria de oțel a argumentelor lui Eugen Țurcanu și a lui Alexandru Nicolschi. Cum să te opui vremurilor noi, cum să te arăți reacționar? Nu ajungem la argumentul de fier al lui Engels că românii trebuie să piară din istorie și să lase loc adevăratei civilizații? Stupefacția elitelor este cu atât mai mare și mai legitimă, cu cât filmele respective au rafinament artistic, un rafinament regizoral pe care îl atinsese, la vremea lui, cum am văzut, și Eugen Țurcanu, reușind, în timp record, să schimbe *identitatea* celor supuși reeducării. Inexplicabil rămâne, atât pentru vechiul discipol al lui Makarenko, cât și pentru noii educatori de mentalități și de popoare, cum de nu reușesc, totuși, să-i schimbe pe oameni. La Pitești, la Gherla, la Aiud, la Jilava, ingrații învățăcei, culmea, au rezistat, s-au întărit cu ajutorul lui Hristos, încât un N. Steinhardt s-a convertit la creștinismul ortodox, scriind un *Jurnal al fericii*, iar un Ioan Ianoș, evocând reeducarea, a scris o carte cu titlul *Întoarcerea la Hristos*. Artiștii, scriitorii, politologii și filosofii reeducatori de după 1989 s-au străduit enorm să demaște mizeria României și a românilor, fiind, pentru asta, premiați și laudați în anumite medii din lumea postmodernă. Ei au recurs, pentru asta, la scene și imagini de o cruzime și de o mizerie cu nimic mai prejos decât ororile de la Pitești. Țurcanu voia să le arate românilor „adevărul” a ceea ce sunt, o *cloaca maxima* a istoriei. elitiștii de azi ne-au invadat cu pornografie și scatofilie, încât poporul român nu poate fi decât un rebut, o plămadă abnormă de fecale²⁹ și de nenorociri, iar Eminescu, „sfântul preacurat al ghiersului românesc” ce poate fi altceva decât un *cadavru* ținut cu sfințenie de români în *debara*? Numai un popor mitoman, ne învață noul Roller al istoriei, Lucian Boia³⁰, putea inventa, dintr-un biet sifilitic versificator, mitul național Eminescu! Petru Ursache dă și el multe exemple puse la îndemână de noii educatori naționali. Ne-ar trebui zile înșir să le consemnăm.

De la Comintern la... cominternism Cleptocrație și corporatocrație

Paralelismul „experimentul Pitești”/experimentul „corect politic” este, aparent, inexplicabil, fantezist, nerelevant, fiindcă ele stau mărturie unor epoci „total diferite”, în sisteme politice diferite. S-a emis ipoteza că revoluția din 1989 a fost furată/deturnată, încât, admite și Petru Ursache, lovitura bruciană din decembrie a dus la un regim *neocomunist*. Pentru asta, este învinuit tandemul Iliescu-Roman. Dar cum se face că și ceilalți președinți, toți autodeclarați *de dreapta*, ba chiar neoconservatori, populari, liberali, au adâncit convingerea românilor că totul merge către spulberarea în cele patru zări a României? Cum se face, se întreabă și Petru Ursache, că „istoricul” și ideologul care ne-a fost trimis să cerceteze și să condamne comunismul a fost Vladimir Tismăneanu, urmaș de cominternist, iar nu românul „reeducat” la Gherla și în Bărăgan, fiu al Basarabiei martirizate, Paul Goma, alungat cu brutalitate

de la festivalul „renașterii” României? Nu cumva fiindcă, aidoma altor români cu adevărat rezistenți, n-a putut fi *reeducat*? Asta o spune, cu argumente, și Petru Ursache: „Într-adevăr, absurdul are nesfârșite ramuri: unuia dintre cei mai curajoși și mai reputați luptători europeni pentru drepturile omului i se barează întoarcerea acasă. Asta nu i s-a întâmplat nici lui Ulysse. Se vede treaba că tiranii (plus drăcușorii) din București sunt mai puternici decât zeii din Olimp.”³¹ Firește, fiindcă pentru ei „nedreptatea ontică” are întotdeauna cauze reperabile în logica terțiului exclus, rămase necunoscute chiar și zeilor.

Concluzia nu poate fi decât una singură: de la 22 decembrie 1989 și până astăzi (și-n viitor!?) nu pot avea acces în posturile-cheie ale statului român decât numai aceia care au trecut printr-un stadiu de *reeducare* consistent și decisiv. Makarenko aprecia că unui om demn de idealurile comunismului îi trebuie minimum cincisprezece ani ca să devină *homo sovieticus*, chiar cu altă identitate etnică și culturală comparativ cu aceea din mediul arheic în care s-a născut și format.

Fiecare națiune are, desigur, un context și un potențial uriaș de educație, simbolizat, în ultimă instanță, de un *arheu* național. Fritz Martini, în *Istoria literaturii germane de la începuturi până în prezent* (vezi versiunea românească, Editura Univers, București, 1972) stabilea că *poetul național și educator* al Germaniei este Goethe. Și ca să mai dau un exemplu de națiune mare, chiar dacă tânără, cea americană, poate cel mai important savant din spațiul criticii și istoriei literare de peste ocean, Harold Bloom, considera, într-o lucrare despre *canonul occidental*, că *poetul național al Americii* este Walt Whitman³². Eminescu l-a numit pe Shakespeare „*poetul național*” al Marii Britanii și nu-mi aduc aminte să fi fost contrazis de cineva. Vă spun ceva aceste exemple despre națiunea română? În monumentală *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (1941, ținută sub oboroc până în 1982 de regimul comunist), G. Călinescu îi dedica lui Eminescu capitolul *Poetul național*. Ca să nu mai vorbesc de celebre situații precum cele ale lui Nicolae Iorga („expresia integrală a sufletului românesc”) sau Constantin Noica („omul deplin al culturii românești”), între atâtea altele! Și de aici urmează evoluția spectaculoasă a unei părți din inteligența noastră, cea trecută prin *marea reeducare* de la Pitești, victorioasă, ca *disidență autocronică* (Paul Goma), la 22 decembrie 1989, împreună cu Silviu Brucan, cu Ion Iliescu, cu generalii Nicolae Militaru și Ion Mihai Pacepa (cel care a încetat brusc să mai fie *trădător*, din contră, *erou* anticomunist!). Reeducații n-au zăbovit o clipă să nu-l atace pe Eminescu și să-i retragă titlul nobil de *poet național*, sintagmă declarată nulă, ca și cele aparținând lui Iorga, Noica, Arghezi, Vianu, D. Vatamaniuc ș.a.m.d.

Dacă ați înțeles tainele acestui exemplu, ați început să descifrați cât de temeinică a fost *marea reeducare* de la Pitești, cu urmări pe termen lung și cu o putere de penetrare demnă de toată admirația noastră. Aici se află și secretul transformării României dintr-o colonie sovietică în una *corect politică*, destinată să renunțe de bună voie și nesilită de nimeni la toate bogățiile solului și subsolului, la valorile ei milenare. Nici nu mai este nevoie să fie dezmembrată teritorial, cum încă visează ungurii, căci deja dintr-o națiune a devenit o simplă populație, o *țară a emigraților și a emigranților* (adică a hrânirii altor arhei etnici), cum a numit-o unul dintre ultimii intelectuali români căruia încă îi mai pasă de România, Horia V. Pătrașcu³³, nume care, nu-i așa? - nu spune mai nimic comparativ cu ale „boierilor minții”, elitele reeducate temeinic, acum ele însele pe valul gloriei de educatori ai nației.

Să însemne tot ce am spus în ultimele pagini că Rusia ne-ar prizoni, astăzi, din pricină că i-am trădat imperiul, că jinduim să-i

răpim și ce-a mai rămas din Basarabia? Nici vorbă. În proiectul nostru de țară (care, după cum se știe, nici nu există), Basarabia a mai rămas în mintea doar a unor visători marginali. Acum, după ce nu mai înseamnă nimic pentru politică, Traian Băsescu joacă comedia că el ar dori unirea cu Moldova (de care, timp de două mandate, s-a sinchisit prea puțin, fiindcă n-ar fi fost pe placul „marilor licurici”, gândire tipică pentru condiția de slugă). Îi dă peste nas vasalul din urmă, Klaus Iohannis, care are toate șansele să fie pe placul „licuricilor” timp de două mandate, cum a înțeles Ludovic Orban, care a anunțat duminică, 11 martie 2018, în Consiliul Național al PNL (în România reeducată, nici numele partidelor și ale instituțiilor nu mai spun nimic despre rostul lor!), că candidatul (observați cum bine le potrivește limba română!) liberalilor la viitoarele alegeri prezidențiale este același munte de indiferență pentru soarta țării, veșnic în concediu de divertisment, căci divertismentul și câștigul fără muncă, vorba poetului, constituie cel mai înalt ideal al postmodernității. De ce l-ar interesa, în atare condiție, pe Klaus Iohannis soarta Basarabiei, când nici pe românii reeducați, de pe ambele maluri ale Prutului, nu-i mai interesează? A și spus-o zilele trecute că Basarabia nici să se gândească la unirea cu Țara, calea nefiind „fezabilă”, cum bine a conchis, cu câțiva ani în urmă, ambasadorul american de la Chișinău, James Pettit, motivând că Moldova nu e România. Și avea dreptate, fiindcă *marea reeducare* a schimbat fața ambelor state românești, până la a nu se mai recunoaște unul pe altul, exact ca în legenda mancurtului din romanul lui Cinghiz Aitmatov.

E momentul să lămurim de ce impresia generală a multor români a fost și este că revoluția din decembrie 1989 a însemnat doar o trecere de la *dictatura* partidului unic la *neocomunismul cu față umană*, de esență gorbaciovistă, singura contribuție reală, teoretică și practică, a disidenței biruitoare în postdecembrism. S-a trecut, de fapt, de la *marxismul economic* perdant, în deceniile sovietice, la marxismul cultural, câștigător odată cu prăbușirea imperiului sovietic. Este și aici un mare paradox, căci, deși se revendică drept „cultural”, noul marxism este, prin excelență, anticultural, de unde și marginalizarea, la vedere, a culturii, ca politică de stat. De la Lenin și Stalin la un Troțki americanizat de Noua Stângă Americană, cum recunoaște chiar despre sine Vladimir Tismăneană, mândru că a evoluat de la cominternism la „neoconservatorismul” *corect politic*. Aceasta este, de fapt, diferența dintre vechea ideologie maxlist-leninistă și *political correctness* (William S. Lind). *De facto*, atât marxism-leninismul ideologic și economic, cât și economia de piață liberă au un izvor comun: interesele transnaționale ale marilor corporații dominante global, interese la antipodul corporatismului național teoretizat, la noi, de către un Mihail Manoilescu. Se știe, Lenin a fost sprijinit financiar de giganți ca I.G. Farben, partener de afaceri cu John D. Rockefeller și Standard Oil, care au alimentat deopotrivă nazismul și comunismul. Între *revoluția mondială* și *statul global* diferența constă în aceea că prima avea drept centru de putere imperialismul sovietic, pe când guvernul mondial corporatist e pretutindeni, ceea ce-l face imbatabil prin ambiguitate. Ambele au identificat în statul național drept obiectivul major de compromis și de distrus. Așa se explică de ce corporatismul occidental n-a recunoscut evidența că adevăratul adversar și răpunător al comunismului a fost *naționalismul*, iar nu *disidența*, care, prin definiție, constă doar într-o *reformare* a sistemului, cum sună, programatic, și opera neo-troțkistului George Soros (cel dintâi samsar ideolog miliardar coborât pe Otopeni, aeroport închis, la vremea aceea), având în geamantan cartea proaspăt scoasă de sub teascuri, *Opening the Soviet System* (Weidenfeld & Nicolson, 1990), tradusă imediat la noua Editură Humanitas, înființată cu sprijinul

lui Silviu Brucan, prin rebotezarea vechii Edituri Politice. (Vezi George Soros, *Pentru o transformare a sistemului sovietic*, Editura Humanitas, București, 1991).

Larry L. Watts, istoric american, sovietolog și bun cunosător al istoriei românești, a semnalat această nedreptate comisă la adresa naționalismului în favoarea disidenței: „Într-una dintre cele mai aberante răstălmăciri interpretative, «naționaliștii» au fost prezentați (și tratați în Occident) ca susținători ai comunismului și oponenți ai ideilor și programelor, ai economiei de piață și ai democratizării.”³⁴ Iată și explicația pentru care comunismul lui Nicolae Ceaușescu a fost numit, abuziv, național-comunism, când, în realitate, el nu s-a lepădat niciodată de idealul comunist, ci doar de imperialismul sovietic, fapt care l-a determinat să se întoarcă, aparent, cu fața și spre valorile națiunii, dar incapabil să vadă limpede incompatibilitatea dintre comunism și naționalism. În schimb, disidența gorbaciovistă s-a aliat repede cu reformismul lui Soros (Raisa Gorbaciova va deveni președinta Fundației Soros din Moscova), pur și simplu fiindcă doctrina comunistă își descoperea afinitățile originare cu globalismul financiar corporatist cu ajutorul căruia Lenin a putut să ducă la capăt revoluția bolșevică. Faptul acesta se reflectă cel mai bine în doctrina lui Andropov³⁵, opusă centralismului restrictiv al spațiului sovietic hegemonic din doctrina Leonid Brejnev. Andropov, după aprecierea multora, a fost cea mai luminată minte a sistemului sovietic, înțelegând, după contrarevoluția din Ungaria (1956), că sistemul scârțâie, în primul rând din pricini economice, cu urmări în plan politic și social, fiind amenințat cu un eșec catastrofal mai ales din pricina izolării de capitalul internațional care, în definitiv, îi fusese nașul. El e primul care a încercat o reformă, în plan economic, prin faimosul plan al geografului Emil Borisovici Valev, care plan, de fapt, pornise din doctrina lui Andropov. Acesta, la 2 aprilie 1963, a venit la București să-l convingă pe Gheorghiu-Dej de validitatea și de necesitatea planului Valev, respins însă de liderul de la București, căci deja pornise traseul emancipării față de centralismul moscovit. Îngrijorarea lui Andropov a dus la reevaluarea cominternistă a revoluției mondiale, incapabilă să reziste concurenței capitalismului. Cea mai bună cale, a întrezărit Andropov, este „deschiderea” partidului unic către pluripartidism, prin punerea corporatismului transnațional în slujba revoluției mondiale. Doctrina lui politică va cuprinde cele patru stadii de evoluție a partidului, stadii pe care le-am reiterat în varii contexte: 1) partidul își asumă deschis numele de *comunist* și ia puterea prin revoluție, instaurând dictatura proletariatului; 2) când numele de *comunism* se compromite, partidul și-l schimbă, dând impresia unei noi revoluții, reintroducând, aparent, pluralismul; 3) prin pluralism, pierde puterea și se resemnează; 4) revine la putere într-un cadru aparent democratic, cu nume schimbat.

La noi, un adept „iluminat” al lui Andropov a fost cominternistul Valter Roman, care, în 1970, într-o carte cu titlul *Secolul XX: Secolul Marilor Revoluții*, profetiza că nu există și nici nu trebuie să existe postcomunism: „După noi vor veni cei care trebuie să vină, căci nu există post-comunism. Noi scriem istoria; noi o creăm.” Cominternul dispăruse, însă nu și testamentul său mondialist! Să fie o pură întâmplare că printre beneficiarii „revoluției” din decembrie a fost și Petre Roman?

Cel mai bun continuator al doctrinei Andropov a fost Mihail Gorbaciov, care a reușit să stârnească admirația Occidentului. „Perestroika” a însemnat tranziția decisivă de la comunismul clasic, fundat pe „dictatura proletariatului”, la comunismul globalist, având, surpriză uriașă, ca pedestal economia de piață liberă. Tranziția aceasta pare o sinteză marxistă perfectă între comunism și capitalism, având ca suport ideologic

„corectitudinea politică”. Se va dovedi că numai națiunile puternice sunt capabile să reziste încântătoarei hibridării, nu și statele istovite, colonii mai mult sau mai puțin mascate de pe întregul mapamond, cu atât mai puțin țările abia ieșite de sub umbrela Moscovei. Din „avangarda” acestora nu putea lipsi România, trecută cu brio prin „experimentul Pitești” extins

Corporatocrație și cleptocrație

Puțini știu că *economia de piață* nu este economia organizată, modernă, creată de burghezia națională, teoretizată încă de economiștii fiziocrați, în frunte cu François Quesnay (adoptată și de Eminescu), și continuată în secolul al XX-lea de John Maynard Keynes (1883-1946) și de keynesieni, în frunte cu John Kenneth Galbraith (1908-2006). La noi, teoreticianul original/eminescian al corporatismului economic național a fost Mihail Manoilescu (1891-1950), nu întâmplător unul dintre martirii închisorilor comuniste, supus, adică, *marii reeducări*, mort la Sighetu Marmației³⁶. Antimanoilesciene se vor dovedi atât economia centralizată comunistă, cât și antiteza ei - *economia de piață*. Ambele au ca numitor comun *reeducarea brutală* a oamenilor și a economiei națiunilor pentru a se supune corporatismului transnațional. Metoda Macarenko-Țurcanu trece viguros în metoda *terapii de șoc*, recomandată de doctrinarul Milton Friedman³⁷ (1912-2006), creatorul „Școlii de la Chicago”, răsplătit de corporații și cu epitetul de *genial*, și cu Premiul Nobel pentru Economie, în 1976.

Pornită din exemplul experiențelor psihiatrice brutale ale lui Donald Ewen Cameron (1901-1967), metoda friedmaniană seamănă izbitor cu a lui Eugen Țurcanu și a educatorilor din stepa lui Aitmatov: trebuie creată condiția de *tabula rasa*, prin ștergerea *memoriei economiei* de tip keynesian, pentru a porni de la zero, întoarcere, credea Friedman, la *capitalismul pur*, creator de bogăție nelimitată. Promisiune marxist-leninistă de semn întors? Terapia creează, într-adevăr, mari profituri, dar numai pentru corporațiile transnaționale, nu și pentru națiunile supuse șocului, economia națională fiind invadată de *asasinii economici*, categorie țurcaniană demascată de John Perkins³⁸, el însuși fost asasin economic. Condiția ideală a începerii terapii de șoc este producerea unei „*revoluții*”. Așa a început experimentul în Chile, la începutul anilor '70, în urma câștigării alegerilor prezidențiale de către dr. Salvador Allende, cu Partidul Unitatea Populară, sprijinit de creștin-democrați. Allende a luat imediat măsuri keynesiene de ieșire din criză, ceea ce i-a alertat pe friedmani- eni, aducând grava acuzație că noul președinte îndreaptă țara spre comunism. Cu ajutor american, s-a dat lovitură de stat militară, în frunte cu generalul Augusto Pinochet (1915-2006). Așa a început capitalismul dezastrelor în Chile, extins, apoi, în majoritatea țărilor din lumea a treia, dar nu numai.

Lovitura de stat din decembrie 1989, uzurpatoare a revoltei populare împotriva unui sistem represiv și antinațional, a deschis larg porțile terapii de șoc în economia țării. S-a dezlănțuit furia de realizare a condiției de *tabula rasa*: prim-ministrul Petre Roman nu a întârziat să declare industria românească drept *morman de fiare vechi*, sistemul de irigații din agricultură (în care se investiseră 60 de miliarde de dolari) a fost făcut praf peste noapte odată cu distrugerea de tip hoardă a întregii averi din cooperativele agricole de producție și din IAS-uri, fiecare dintre „năvălitori” luând câte o cărămidă, o ciosvârtă de oaie sau de vită ș.a.m.d. Trecerea de la comunismul sălbatic la capitalismul sălbatic a fost rapidă, înlesnind înlocuirea economiei centralizate cu deschiderea largă a porților corporatismului transnațional, adică celuilalt tip de comunism numit *globalism*. Petru Ursache

identifică metamorfoza: de la cetatea închisă sub Ceaușescu la satul fără câini, oglindită de o altă observație memorabilă (similară cu a lui Petre Roman), aparținând, de astă dată, lui Ion Iliescu: „Țara noastră nu mai are granițe.” Primul președinte postdecembrist recunoștea, astfel, că idealul cominternist, trădat de Ceaușescu, devenea, acum, „luminoasă” realitate. Spusa lui Ion Iliescu, observă Petru Ursache, „avea dublu înțeles. Unul pentru sârmanii de noi: credeam că am scăpat de terorizantele restricții la vamă și că putem călători după dorință prin lume, prin locuri demult vizitate. Dar nu pentru auzul nostru au fost rostite acele cuvinte, ci pentru ascultătorul nevăzut și tănuț, din «lojă», care dorea să se încredințeze că într-o împrejurare gravă și solemnă s-a dat undă verde pentru o Românie fără hotare și pe cale de dezmembrare. (Să fi rezonat, în mintea omului educat de către Soviete, în tinerețe, sarcina interbelică a partidului comunist³⁹, n.n.). A urmat farsa cu pluripartidismul care a însemnat, în fapt, fărâmițarea compoziției demografice, distrugerea sistematică a industriei și a agriculturii, adică disponibilizarea forței de muncă în folos străin; și tot ce rezultă și a rezultat numai și numai la modul negativ, cum confirmă presa servită (și de data aceasta), noii puteri. Nu se poate spune decât: «grea epocă»⁴⁰ Ana - Luca - Dej, grea epoca lui Ceaușescu, dar grea, pentru poporul român, și epoca lui Iliescu - Brucan - Roman. Nici un semn salvator nu se arată, nici din interior, nici de pe întinderea mapamondului. Iar Dumnezeu «pare că doarme / cu capul pe-o mânăștire...». Înainte ne amăgeam cu mitul Apusului, eroic, civilizată și justițiar. Dar se pare că după Ialta - Malta nu vrea să-și dezmintă firea ce-i vine de la *occido-occidere*. Poate de aceea s-a produs «integrarea monstrului». Să prindă puteri noi. Nu ne întrebăm în folosul cui.”⁴¹

Petru Ursache rezumă aici, exemplar, doctrina Andropov, coroborată cu „experimentul Pitești” dus până la capăt, până în marginea *etnocidului* românesc, tema cărții sale. Se cuvine, de aceea, să-i trasăm ultimele consecințe. Dublarea revoltelor de la Timișoara și de la București cu lovitura de stat pregătită de *disidența* îngăduită simultan de Moscova și de Washington, după istorica întâlnire de la Malta (Gorbaciov-Bush, 2-3 decembrie 1989), are un ciudat paralelism nu numai cu vechea întâlnire de la Ialta, ci și cu Pactul Molotov-Ribbentrop: la Malta, Mihail Gorbaciov a primit undă verde pentru schimbarea regimului Ceaușescu, iar George Bush, consemnul răsturnării dictaturii lui Manuel Noriega din Panama. În decembrie 1989, s-au întâlnit două forțe antinomice: pe de o parte, reacția emoțională, stihinică a instinctului național, simbolizat muzical de melodia mobilizatoare *Deșteaptă-te, române*, care, nu întâmplător, va deveni *imn național* (singurul câștig autentic românesc al revoltaților), iar pe de alta, resurecția programatică a vechiului *cominternism* aflat de ani buni în adormire, dar la fel de viguros ca în anii când a declanșat „experimentul Pitești”, supraviețuitorul simbolic fiind viitorul creier al „*revoluției*”, Silviu Brucan. Acesta fusese, alături de Alexandru Nicolschi (acum ieșit din uz) și de alții întreținător al cruzimilor criminale din pușcăriile comuniste. Arma sa de tortură a fost și mai groaznică decât a lui Eugen Țurcanu: ziarul „Scânteia”. Alături de Alexandra Sidorovici, acuzatoare în Tribunalul Poporului, a instigat, în ziarul partidului, la condamnarea publică a elitelor politice și culturale, între victimele sale fiind Iuliu Maniu, Gheorghe I. Brătianu, Corneliu Coposu, Pamfil Șeicaru, Radu Gyr, Constantin Noica ș.a. Viclenia arhetipală a bătrânului cominternist s-a arătat în mirosirea floașelor disidenței în raport cu dictatura lui Ceaușescu. Din 1987 până în 1989, s-a plimbat (cu îngăduința generalului Iulian Vlad) de la Washington la Moscova, așa încât musai trebuia să semneze celebra *Scrisoare a celor șase*, alături de Alexandru Bărlădeanu, Gheorghe Apostol, Constantin Părvulescu, Corneliu Mănescu și

Grigore Răceanu. Resuscitarea vechilor oameni ai KGB-ului a fost oglinda andropoviană a preluării puterii de către același partid în condițiile „farsei pluripartidismului” (Petru Ursache), puzderia de partide postdecembriste fiind fărâmițarea partidului unic, acum gata să se legitimizeze prin „voință revoluționară” (vezi stadiul 4 al metamorfozării din doctrina Andropov), toată mascarada criminală a „luptei cu terorismul” de după fuga Ceaușeștilor.

E momentul crucial care închide în sine inecuația obscură naționali/periferici (ca să folosesc terminologia lui Neagu Djuvara⁴²), care arată că regimul Nicolae Ceaușescu, departe de a fi creat o variantă de național-comunism, a dus la desăvârșire răsturnarea istorică, în timpul celor câteva decenii de comunism, a raportului dintre autohtoni, deveniți „minoritari”, și minoritarii cominterniști deveniți „majoritari” prin *reeducarea* începută de partid cu instrumente ca Eugen Țurcanu și Silviu Brucan. Cu alte cuvinte, elitele naționale care ar fi putut prelua puterea în 1989, nu mai existau de ani buni, fiind exterminate în închisori. Puținii care supraviețuiseră erau o evidentă minoritate, disipată fie în Țară, fie în exil. Iată de ce a fost floare la ureche ca misiunea preluării puterii să fie incredințată nu exilaților din categoria Vintilă Horia și Paul Goma, ci bătrânilor cominterniști din specia Silviu Brucan și Nicolae Militaru. Cei care clamau ideea națiunii în 1989 s-au nimerit să fie demagogi pamfletari, precum Corneliu Vadim Tudor, ușor acuzabil că fusese „poet de curte”, aducând un grav prejudiciu direcției naționale. N-au avut simț și voință politică nici generali ca Ștefan Gușă și Iulian Vlad (ultimul și cu povara șefiei Securității din anii recentii ai regimului), limitându-se, în consecință, doar la a dejuca planul implicării militare a miilor de „turiști” sovietici și maghiari, evitând un război civil devastator. Cu toate acestea, ei au fost percepuți imediat de „marele păpușar” Silviu Brucan ca foarte „primejdioși” și, în consecință, eliminați din joc, în favoarea foștilor kaghebiști (ca să-i numesc doar pe câțiva) Nicolae Militaru și grupul de „apostoli” asemuiți de Larry L. Watts cu cei de la Cambridge⁴³, care au slujit Moscova: Nicolae Doicaru, Constantin Iosif, Mihai Caraman și Ion Mihai Pacepa. Pe 31 decembrie 1989, generalul Iulian Vlad a fost arestat, în mod simbolic, sub ochii lui Nicolae Militaru și ai ambasadorului sovietic Evgheni Tiajelnikov, fapta însemnând o triplă vendetă (a KGB-ului, a lui Militaru, care fusese demascat ca agent KGB de Vlad, pedepsirea solidarității dintre generalii Gușă și Vlad în dejucarea intervenției militare străine)⁴⁴. Procesul lui Iulian N. Vlad a intrat în malaxorul justiției de tip *răzbunare*, fiind „supravegheat” îndeaproape, ca în anii '50, de către Silviu Brucan, care nu s-a lăsat până nu l-a văzut pe împlicinat condamnat la 25 de ani pentru „genocid”.

Continuitatea dintre regimul comunist și cel postdecembrist, în pofida impresiei de sisteme diametral opuse, este reflectată cel mai bine de Justiție, elementul-cheie al unui stat de drept, organic. În anii '50, modelul cominternist a fost Tribunalul Poporului, perpetuat cu ceea ce un profesionist de geniu ca Petre Pandrea (1904-1968) a numit o imensă „harababură judiciară”, identificată de el încă din vremea dictaturii carliste, până în anii 1962-1964, când încă se afla încarcerat de comuniști, ca om de stânga ce se considera, fiindcă se încăpățănase să rămână un „mandarin valah”⁴⁵, slujitor al adevăratei justiții și al nobleței țaranului român: „Trăim în plină harababură judiciară de peste trei decenii. Pentru un jurist-penalist ca mine, harababura juridică reprezintă consternarea și durerea mea cea mai mare. Mă sufoc. Deschideți geamurile. Scoateți obloanele...”⁴⁶. Pandrea a întruchipat arhetipal ideea de justiție, fiind toată viața apărătorul celor *persecuțați*, indiferent că au fost comuniști, evrei, legionari, țărăniști, liberali, așadar, un Paraclet de esență iisusiacă, precum rar ne-a fost dat să întâlnim. Altminteri, el este cel dintâi care a înțeles grozăvia *mării reeducări* comuniste în

pușcării, fiind și autorul unei cărți cu titlu grăitor: *Reeducarea de la Aiud. Jurnal penitenciar 1961-1964*, publicat postum la Editura Vremea, București, 2002.

Piatra de temelie brucaniană a „revoluției” din decembrie 1989 a fost, nici nu se putea altfel, un act de „justiție”, cu urmări devastatoare în următoarele trei decenii: procesul și împușcarea Ceaușeștilor. Era o repetare a Tribunalului Poporului, care-și începuse misiunea cu procesul și asasinarea mareșalului Ion Antonescu, semn al răzbunării că îndrăznise să elibereze teritoriile invadate de bolșevici. Caracterul antijuridic al condamnării Ceaușeștilor a oripilat până și pe străini, mai puțin pe românii reeducați chiar de Ceaușescu. Ateismul sfidător al cominterniștilor nu a ezitat să dea evenimentului o turnură ritualică, strident anticreștină, îndreptată împotriva creștinismului ortodox românesc: „sacrificarea” fiind comisă în plină zi de Crăciun. Ar fi trebuit să fie limpede pentru români pe ce carte joacă noii „revoluționari”. Dar la un popor trecut prin *marea reeducare* nimic nu putea fi limpede, cu atât mai puțin pe mânia stihinică a revoltaților a fost folosită de cei care lucrau cu logica de fier comunistă a principiului lui Stalin și Adolf *cine nu e cu noi e împotriva noastră*, consecința politică fiind anunțată, cum am văzut, încă de Valter Roman: „După noi vor veni cei care trebuie să vină, căci nu există post-comunism. Noi scriem istoria; noi o creăm.” Cum s-a observat, românii au făcut revoluția și au votat, ulterior, cu *albeață pe ochi*. Au crezut că li se va face dreptate măcar față de regimul răsturnat, dacă nu împotriva *nedreptății ontice*. Însă în loc de stat de drept, s-au pomenit încorsetați în unul cu o nouă „harababură juridică” și mai fabuloasă decât cea anterioară. La umbra unui președinte considerat, pe bună dreptate, „sărac și cinstit”, s-a instalat exploziv o dublă fraudă istorică: *cleptocrația și corporatocrația*, aparent antitetice, dar perfect complementare, sub cupola *terapii de șoc* în economie. Niciodată, probabil, sistemul juridic, secundat, dacă nu dirigit, de un sistem imunitar cvasiinexistent al serviciilor secrete, reconfigurate la poruncă străină, ca în anii '50, n-a stat mai nepăsător în fața distrugerii țării, pe toate planurile, în favoarea instalării *corporatocrației* transnaționale, la rândul ei stimulative și ocrotitoare a *cleptocrației* autohtone. Războiul civil propriu-zis evitat de generalii patrioți în 1989, s-a dezlănțuit în forma hibridă care a „deconstruit” națiunea, economia, finanțele, instituțiile, prăpădul fiind comparabil cu al războiului din Siria, ducând la dislocarea și izgonirea din țară a unui sfert din populația adultă. Justiția, guvernele și serviciile secrete au fost incapabile să oprească înstrăinarea resurselor, a băncilor, distrugerea flotei, vânzarea pădurilor și pământurilor, toate pe nimic, cedate fără luptă, de către cea mai coruptă clasă politică postcomunistă, pusă în slujba corporațiilor multinaționale. *Piteștizarea* a continuat fără milă, oblăduită de învățământul de toate gradele, de ONG-uri, de *mass-media*, de cei 140 000 de tineri plătiți de Statale Unite, de Germania, de Marea Britanie, Canada și Spania, în numele unui program de *reeducare* a românilor sub genericul „Restart România” (program anunțat de Mark Gitenstein în 2012), nemaivorbind de anterioarele numeroase burse Soros acordate pentru reeducarea culturnicilor, a ziaristilor și formatorilor de opinie. Acești tineri și „civilizați” țurcanieiini au avut sarcina să penetreze toate instituțiile țării spre a le face „independente”, ceea ce s-a și reușit, în bună măsură, de vreme ce imaginea din fabula lui Alecu Donici, *Racul, broasca și o știucă*, funcționează ireproșabil în spațiul principalelor instituții ale statului: președinție, parlament, justiție (DNA), SRI, toate autonomizate sau cu protocoale binomice, trăgând fiecare în direcția propriei autarhii, care, ciudat, la un loc, duc sacul cu grâu spre interesele de grup și ale celor corporatiste, ultimele constituind centrul iradiant al neocomunismului globalist.

Nu cred să existe farsă mai sinistă decât *autonomia* instituțiilor. Este împotriva naturii și numai un organism bolnav, descentrat, poate să cadă pradă acestei minciuni fondate pe principiul străvechi *divide et impera*. Într-un corp viu, orice organ are o „autonomie” relativă, funcțională atâta vreme cât se armonizează cu celelalte organe. Am dat de multe ori exemplul izvorât din experimentul celebrului neuropatolog Penfield. Acesta a întrerupt la un pacient legătura neuronală dintre cele două emisfere ale creierului, autonomizându-le. Efect uluitor: mâinile individului, s-au autonomizat și ele. Pacientul a început să se agreseze cu o mână și să se apere cu cealaltă! Cam așa decurg lucrurile în autonomiile instituționale din România postdecembristă. Cu o ironie acidă, D.R. Popescu comenta astfel pretențiile autonomiste ale justiției (DNA): independente nu sunt „nici măcar fecundatoarele părțile pline de energie cosmice, înflăcărâte! - și nici măcar înțelepțiile testicule ale tuturor impulsurilor organice, fiindcă, atunci când devin independente, dânsese se numesc fudulii și se mănâncă la grătar cosmic sau particular.”⁴⁷

Ajungem din nou la „harababura juridică” semnalată de Petre Pandrea, autonomia, în asemenea cazuri, riscând să treacă din sfera realizării justiției în aceea a *răzbunării și partizanatului* politic, adică tocmai în opusul a ceea ce semnifică zeița Themis, reeditând porțiuni din procesul lui Ișus, precum în scenariile lui Eugen Țurcanu. Fatalmente, ca în vremurile cominterniste, justiția se pune nu în slujba omului și a națiunii, ci a unui centru de putere, acum bicefal: corporatocrația ocrotitoare a cleptocrației. Când monstruozițiile acestui sistem bicefal au început sufoce grosul națiunii și să scandalizeze, cu o abilitate demnă de toată admirația, vinovații au fost identificați numai printre cleptocrați, din simplul motiv că erau români, incapabili de a-și ascunde, fără urme, fără delegile, comparativ cu asinii economici ai *corporațiilor*. Astfel, pretenția eradicării corupției are o singură direcție: descoperirea și pedepsirea corupților autohtoni (reali sau fabricați) și intangibilitatea puterii corporatiste transnaționale. Justiția, atrage atenția John Perkins, nu se atinge de corporații, fiindcă acestea „se cred deasupra legii. Și chiar sunt deasupra legii, pentru că au puterea să schimbe legile dintr-un stat sau altul și au puterea să corupă guverne, președinți și regi.”⁴⁸

Nu e vorba aici de nici un soi de conspirație, căci toate lucrurile sunt la vedere. Națiunile, precizează John Perkins, ajung în stare de dependență economică totală, cu atât mai mult, cu cât încă posedă resurse bogate, cum e România. Împrumuturile de zeci de miliarde de euro nu ajung, în realitate, în proprietatea celor care le contractează, ci se scurg în țările gazdă a corporațiilor, fiind „transferați din conturile de la Washington către firmele prestatoare din New York, Houston sau San Francisco. Deținătorii companiilor de inginerie tehnologică și construcție din SUA au devenit astfel fabulos de bogați, în strădania lor de a duce pe culmi imperiul global”, toate formând corporatocrația, lipsită de suflet, de conștiință, de respect pentru om și națiuni. Între exemplele date de Perkins, se află și afacerea Bechtel: „Ceea ce a făcut Bechtel în România este tipic corporatocrației: a lăsat lucrurile neterminate, dar a primit o grămadă de bani.” Afacerea a fost tranșată magistral de asinii economici, extrem de pricepuți de a încheia contracte cu capcane nebănuite: sunt experți în negociere, „îți iau totul, dar te lasă să crezi că ai făcut cea mai bună afacere.” Și: „România este deja «infestată» cu asini economici, nu doar americani, ci și ruși sau chinezi.” Ba chiar și din Uniunea Europeană, de vreme ce țara a devenit, spre exemplu, o anexă economică și financiară a Austriei.

Dacă mulți dintre români, în tonul scepticismului nostru

tradițional, preluat, în bună măsură, și de Petru Ursache, nu mai cred în viitorul țării, John Perkins este optimist, crezând că și America va ieși din coșmarul globalist: „Vreau ca America să redevină un lider al democrației, nu al corporatocrației.” Și: „Românii trebuie să fie încrezători în forța și valoarea lor ca popor european, impunând corporațiilor să procedeze corect în activitatea lor productivă. Altminteri, veți ajunge ca Statele Unite, care sunt foarte strict controlate de corporații. S-a spus că aceste corporații au învins comunismul, dar putem adăuga: corporațiile au învins și democrația! Noi, în SUA, nu mai avem democrație, este o glumă să afirmi că suntem o țară democratică.” A sta la mâna corporatismului globalist înseamnă a fi prizonier *economiei morții*: „Trebuie să ieșim din *economia morții*, bazată pe răvășirea pământului. Am creat economii ale morții în ultimii 40 de ani, care au distrus pământul, au mistuit resursele, le-au terminat.” În optimismul său, Perkins prevede: „Sfârșitul corporațiilor nu e departe. Capitalismul lor primitiv va fi înlocuit de capitalismul cu față umană, al micilor firme, al micilor proprietari. În lume are acum loc o revoluție: revoluția conștiințelor. (...) Oamenii se trezesc. Sunt speriați de amploarea distrugerilor de pe Terra, cauzate de lăcomia corporațiilor.”

Cu alte cuvinte, *marea reeducare* cominterno-corporatistă a popoarelor poate fi înfrântă de *mica educare* a corporațiilor de către conștiința națională și democratică a națiunilor și a micilor firme. Marile corporații sunt necesare pentru economia mondială, dar trebuie convinse să renunțe la asinii economici, cu idealul unic al profitului *sans rivages*. William S. Lind corobora schimbarea direcției săgeții istoriei cu izbânda asupra ideologiei globaliste a „corectitudinii politice”: „*Dacă putem da în vileag adevăratele origini și natura corectitudinii politice, vom fi făcut un pas gigantic către abolirea ei.*” Or, gânditorul american și colaboratorii săi, dar și autorii români coautori⁴⁹ ai cărții *Corectitudinea politică. „Religia” marxistă a noii ordini mondiale* (2015) au reperat aceste rădăcini. Dezvăluirea adevărului, oricâtă opoziție ar cunoaște, este singura care ne poate ajuta, ne atenționa Eminescu: „Cel mai mare păcat al oamenilor e frica, spaima de-a privi în față, ș-a recunoaște adevărul. El e crud acest adevăr - dar numai el folosește.”⁵⁰ Această normă eminesciană dă și tensiunea intelectuală a cărții lui Petru Ursache, de la care am pornit în acest eseu. Adevărul este un risc enorm pentru cel care-l rostește. Petru Ursache o știa prea bine: „la să îndrăznească cineva să spună adevărul! O grindină dintre cele mai grele s-ar abate asupra lui: *nostalgic, fascist, legionar, antisemit, român, naționalist*; listă revizuită și adaptată după interesele aceluiași cominternism agresiv.”⁵¹

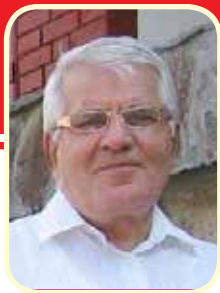
Numai că energiile națiunilor nu seacă prea ușor. Chiar dacă încă nu sunt auzite, există voci în Țară și pe mapamond pentru care *adevărul* este mai important decât frica. Am văzut câteva din America. Sunt însă destule și-n România, și-n Uniunea Europeană cărora nu le este indiferent încotro mergem. Cele mai emblematice, din ultimul an, mi se par *Apelul* Academiei Române din februarie 2017 (întâmpinat cu epitetul reeducaților piteșteni, consemnat de Petru Ursache, în citatul de mai sus), apel semnat de 108 academicieni și adresat clasei politice incapabile să iasă din haznaua corporocratică și cleptocratică a „corectitudinii politice”, precum și excepționala *Declarație de la Paris. O Europă în care putem crede*, semnată, în mai 2017, de treisprezece mari personalități culturale și politice din zece țări⁵². Declarația cuprinde 36 de puncte-program, care constituie o profundă radiografiere a stării actuale a UE și șansele de salvare din viitor. Voi reproduce, în încheierea acestor note doar ultimul punct al *Declarației de la Paris*: „În acest moment, le cerem tuturor europenilor să ni se alătore în respingerea fanteziei utopice a unei lumi multiculturale fără frontiere. Suntem îndreptățiți să

ne iubim patriile natale și ne dorim să le transmitem integral copiilor noștri nobilele tezaure culturale și identitare care ne-a fost încredințat. Ca europeni, avem și o moștenire culturală comună, iar această moștenire ne cere să trăim împreună în pace ca o Europă a națiunilor. Să reinnoim suveranitatea națională și să ne regăsim demnitatea unei responsabilități politice comune pentru viitorul Europei!”

Cu siguranță, ar fi subscris la aceste cuvinte și Petru Ursache.

Note:

- Petru Ursache, *Istorie, genocid, etnocid*, ediția a doua, Editura Eikon, București, 2017, prefață, de Adrian Alui Gheorghe, postfață, de Magda Ursache, p. 21.
- Ibidem*, p. 22.
- Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria romanilor. Din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Editura Albatros, București, 1976, p. 624. Argument preluat de Petru Ursache.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 25.
- Alfredo Alvar, *La Legenda Negra*, Ezquerra, Ediciones Akal, 1997, p. 5. Vezi și Larry L. Watts, pp. 711-712. Arsenalul dezinformator al „legendei negre” se găsește expus și în cărți precum *Tratat de dezinformare* al lui Vladimir Volkoff (vezi traducerea lui Mihnea Columbeanu, de la Editura Antet, București, 2009).
- Apud Larry L. Watts, *Ferește-mă, Doamne, de prieteni... Războiul clandestin al blocului sovietic cu România*, trad. din engleză, de Camelia Diaconescu, Editura Rao, București, p. 31.
- Vezi grăitoarea carte a lui Luca Pițu, *Sentimentul românesc al urii de sine*, Editura Institutul European, Iași, 1991.
- Paul Goma, *Săptămâna Roșie 28 iunie - 3 iulie 1940 sau Basarabia și evreii*, ediția a șasea, Editura Vicovia, Bacău, 2009.
- Mihail Sebastian, *Jurnal. 1935-1944*. text îngrijit de Gabriela Omăt, prefață de Leon Volovici, Editura Humanitas, București, pp. 561-562. Citat de Petru Ursache la p. 37.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 77.
- Ibidem*, p. 89.
- Internaționala a III-a a fost fondată de Lenin și de Partidul Comunist Rus (bolșevic), în 1919, având ca principală țintă Revoluția Mondială, cu abolirea definitivă a statelor naționale, sub comanda URSS. În 1935, a avut loc al 7-lea Congres. Cominternul a fost condus, rând pe rând, de Grigori Zinoviev, Nikolai Buharin și Gheorghe Dimitrov. Ca bunăvoință diplomatică față de Alianți, Stalin a desființat Cominternul la 15 mai 1943, reînființându-l, în 1947, sub denumirea de Biroul Comunist de Informații (Cominform), acesta fiind dizolvat în 1956, atribuțiile fiind preluate de Tratatul de la Varșovia, tot sub comanda directă a Moscovei. Spiritul cominternist însă va supraviețui și după prăbușirea URSS, externat prin Școala de la Frankfurt, preluat, pe linie trotskistă, în America și readus în Europa sub înfățișarea globalismului „corect politic”.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 91.
- Lena Constante, *Evadarea tăcută*. 3000 de zile singură în închisorile din România, versiunea în română a autoarei, Editura Humanitas, București, 1992.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 93.
- Hitler a avut revelația rădăcinii „nedreptății ontice” în evrei și în celelalte rase „inferioare”.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 98.
- Dumitru Radu Popescu, *Corul morilor de vant*, Editura Pallas Athena, Focșani, 2015, prefață, de Constantin Coroiu, p. 326.
- Petru Ursache, *op. cit.*, pp. 70-71.
- Cf. Petru Ursache, p. 57.
- Ibidem*, p. 106.
- Ibidem*, pp. 119-120.
- Octavian Voinea, *Masacrarea studențimii romane. Pitești, Gherla, Rm. Sărat, Jilava, Aiud*, Editura „Majadahonda”, București, 1996.
- Petru Ursache, *op. cit.*, pp. 124-125.
- Vezi articolul lui John Gabriel Marinescu, *Zvastică și sex in vitrina ICR New York*, în „New York Magazin”, 26 iulie 2008.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 127.
- Muzeul Național al Țăranului Român este continuatorul Muzeului de etnografie, artă națională, artă decorativă și industrială, creat la 1 octombrie 1906 și trecut, de-a lungul vremii, prin câteva metamorfoze. De pildă, din 1912, s-a numit Muzeul de Etnografie și Artă Națională. Firește, nu putea să scape de agresiunea marii reeducări, încât, din 1953, s-a numit, incredibil, Muzeul Lenin-Stalin, pentru ca apoi să fie Muzeul Partidului! Abia din 1978, revenindu-se în matca națională, a fost unificat cu Muzeul Satului, principalul creator al acestuia fiind Dimitrie Gusti, numindu-se Muzeul Satului și de Artă Populară. Sub actuala denumire e creația lui Horia Bernea (1938-2000) din 1990, care i-a fost director până la moarte. Între directorii de renume, Dinu C. Giurescu (2001-2005).
- Cf. *Corectitudinea politică. „Religia” marxistă a noii ordini mondiale*, coord. William S. Lind, Andrei Dîrlău, Irina Bazon, Editura ROST, București, 2015, pp. 241-242.
- Ecuția *români-fecale* este imaginea care bântuie *Politicele* lui Horia-Roman Patapievici.
- Lucian Boia, Mihail Eminescu, românul absolut. Facerea și desfacerea unui mit, Editura Humanitas, București, 2015.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 114.
- Harold Bloom, *Canonul occidental*, trad. din engleză de Delia Ungureanu, Grupul Editorial Art, București, 2007, p. 286.
- Horia V. Pătrașcu, *Idealul valah*, Editura Contemporanul, București, 2017. Autorul face distincție între *emigrați/imigrați* (cei vreo patru milioane de români care au părăsit țara) și *emigranți* (cei care n-au plecat încă, dar, sătui de România, amenință că sunt gata să plece în orice moment, deși, probabil, mulți n-o vor face). Așa arată o țară reeducată, precum o visau profetii Friedrich Engels, la 1848, și Alexandru Nicolșchi din Tiraspol.
- Larry L. Watts, *Ferește-mă, Doamne, de prieteni. Războiul clandestin al Blocului Sovietic cu România*, trad. din limba engleză, de Camelia Diaconescu, Editura Rao, București, 2011, p. 239.
- Cărți precum *Spovedanie pentru învinși* (Paris, Rieder, 1929) a lui Panait Istrati, urmată, peste ani, îndeobște de analizele lui Emmanuel Todd (*Chute finale. Essai sur la decomposition de la sphere sovietique*, Paris, Laffont, 1976) concordă cu concluziile lui Iuri Andropov, care însă spera că sistemul va supraviețui după destrămare.
- Scrierile despre corporatismul economic organicist ale lui Mihail Manoilescu sunt de circulație internațională, ecoul cel mai benefic fiind cunoscut în Brazilia, care a evitat consecințele terapiei de șoc, ceea ce John Perkins a numit *economia morții*.
- Pentru a înțelege mecanismul diabolic la economiei terapiei de șoc, a se vedea excepționala carte a lui Naomi Klein, *Doctrina șocului: nașterea capitalismului dezastrelor*, trad. din engleză, de Bogdan Lepă-datu și Ciprian Șiulea, Editura Vellant, București, 2008.
- John Perkins, *Confesiunile unui asasin economic*, 2004, versiunea românească la Editura Litera, București, 2010.
- Întrebare ce pare să-l fi bântuit/mustrat și pe Ion Iliescu, de vreme ce marele său merit de președinte a fost acela că n-a căzut în capcana evenimentelor de la Târgu-Mureș, din martie 1991, evenimente care se sprijineau pe *Declarația de la Budapesta* din vara lui 1989, la care a consimțit până și ex-regele Mihai I. Români reeducați cominternist, alături de maghiari, recunoșteau posibilitatea autonomiei Transilvaniei, ca teritoriu de coetnicitate român-maghiară, pe care se sprijină și doctrina udemeristă a „Țării securilor”.
- Petru Ursache parafrazează o notă din *Însemnările zilnice* ale lui Titu Maiorescu, referitoare la tensionarea relației sale cu Eminescu, atribuită de unii iubirii poetului pentru Mite Kremnitz, în realitate, având conotații mult mai adânci, într-un context istoric care va culmina cu eliminarea ziaristului de la „Timpul” și internarea la „Caritatea” doctorului Alexandru Șuțu.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 33.
- Vezi Neagu Djuvara, *Civilizații și tipare istorice. Un studiu comparat al civilizațiilor*, Editura Humanitas, București, 2006, ed. a treia revăzută și adăugită, trad. din franceză de Șerban Broché.
- Cei cinci „magnifici”/„cărțițe” kaghebeste de la Cambridge au fost: Guy Burgess, Donald Maclean, Kim Philby, Anthony Blunt și John Cairncross.
- Vezi Aurel I. Rogoian, *Iulian N. Vlad - confesiuni pentru istorie*, Editura Proema, Baia Mare, 2017, p. 241.
- Vezi Petre Pandrea, *Memoriile mandarinului valah*, Editura Albatros, București, 2000.
- Petre Pandrea, *Garda de Fier. Jurnal de filosofie politică. Memorii. Penitenciare*, Editura Vremea, București, 2001, p. 404, ediție îngrijită de Nadia Marcu-Pandrea.
- Dumitru Radu Popescu, *Corul morilor de vant*, Editura Pallas Athena, Focșani, 2015, prefață, de Constantin Coroiu, p. 320.
- John Perkins, interviu apărut în „Cotidianul”, 23 octombrie 2014.
- Iată lista coautorilor, în ordinea studiilor semnate: William S. Lind, Raymond V. Raehn, T. Kenneth Cribb jr., Jamie McDonald, Gerald L. Atkinson, Roger Kimball, Theodor Codreanu, Irina Bazon, Ciprian Voicilă, Andrei Dîrlău. 5° M. Eminescu, *Fragmentarium*, Editura Eminescu, București, 1981, ediție îngrijită de Magdalena Vatamaniuc-Lungu p. 126.
- M. Eminescu, *Fragmentarium*, Editura Eminescu, București, 1981, ediție îngrijită de Magdalena Vatamaniuc-Lungu, p. 126.
- Petru Ursache, *op. cit.*, p. 32.
- Semnatarii: Philippe Beneton, Remi Brague, Chantal Delsol, Pierre Manent (Franța), Roman Joch (Cehia), Lanczi Andras (Ungaria), Ryszard Legutko (Polonia), Janne Haaland Matlary (Norvegia), Dalmacio Negro Pavon (Spania), Roger Scruton (Marea Britanie), Robert Spaemann (Germania), Bart Jan Spruyt (Olanda), Matthias Storme (Belgia)

Prof. **Mihail MANCIU**

ORA DE MUZICĂ

Rapsodiile Române de George Enescu: Rapsodia Română nr. 1

Celebrele Rapsodii Române ale lui George Enescu nu mai au nevoie de niciun fel de prezentare privind desăvârșirea lor muzicală. Ele au fost compuse în perioada 1901-1902 (compozitorul avea numai 20-21 ani!) la Paris, premiera a avut loc în data de 23 februarie 1903, într-un concert dirijat de compozitorul Eduard Wachmann la Ateneul Român, și au fost publicate în 1904 la editura muzicală pariziană *Enoch*.

Subiectul acestui articol se axa numai pe fondul melodic constituent al acestor două compoziții, despre care se știe foarte puțin. Acest fond reprezintă o serie de melodii populare urbane muntenesti din secolul al XIX-lea, cântate cu multă măiestrie și popularizate, unele chiar compuse, de marii lăutari contemporani cu compozitorul nostru (Cristache Ciolac, familia de lăutari și muzicieni Dinicu), dar și melodii țărănești, din Moldova, pe care le găsim în a doua rapsodie, cu mici excepții însă. Vom vedea că avem de-a face și cu teme de factură cultă, nu numai folclorică: un cântec patriotic, un marș militar, melodia unui dans popular stilizat etc.

Rapsodia Română Nr. 1, cu caracter sărbătoresc, dinamic, vesel, dansant, mult mai cunoscută și mai agreabilă decât a doua, începe cu „*Am un leu și vreau să-l beau*” (sau *Pasăre galbenă-n cioc* în Transilvania), despre care se spune, din câte am citit eu în istoria folclorului românesc, că ar fi fost culeasă de compozitor de la Nicolae Chioru, scripcar din copilăria sa din Cracalia, jud. Botoșani. Iată ce declara muzicologul și lexicograful Viorel Cosma în cartea sa, *București: Citadela seculară a lăutarilor români (1550-1950)*: Melodia populară „*Am un leu și vreau să-l beau*” circula foarte mult și în Transilvania după Expoziția de la Paris din 1889, unde toți lăutarii români și maghiari o cântau la petreceri. Când s-a publicat pentru prima oară la editorul Constantin Gebauer din București, piesa purta specificarea, „*melodie eroică din Transilvania*”, fapt care confirmă larga ei răspândire peste munții Carpați. George Enescu a valorificat-o în *Rapsodia Română nr. 1*, exact în forma executată de Angheluș Dinicu la nai și de Cristache Ciolac la vioară, fiindcă tema de început a piesei enesciene pentru orchestră este atacată în partitura generală de flaut (deci de către un instrument de suflat, similar cu

sonoritatea naiului).

„Am un leu și vreau să-l beau,/ Dar nici ăla nu-i al meu!/ Dar ce-mi pasă mie, zău,/ Dacă fac cu el ce vreau?”

Urmează apoi **Hora lui Dobrică**, o horă boierească, domnească, de salon, al cărei creator este lăutarul Dobrică Marinescu, originar din Ploiești, „leagănul marilor lăutari din secolele XIX și XX”, un bun violonist și spre lauda lui, știa notele muzicale. În seara de 7 februarie 1859, taraful tatălui său – Dima Marin Cobzaru – a fost angajat să cânte domnitorului Alexandru Ioan Cuza, care se afla în prima sa vizită la Ploiești. Dima l-a lăsat pe fiul său să conducă taraful. Domnitorul a fost încântat de recital, în special de Dobre, căruia i-a oferit cincispe galbeni – trei pentru el și doi pentru ceilalți muzicanți. În urma acestui succes, Dobrică a fost desemnat de tatăl său *starostele* tarafului. El a mai lăsat posterității și o sărbă care îi poartă numele.

Muzicologul Pascal Bentoiu observa că Enescu a vrut prin această rapsodie, să ilustreze și instrumentele specifice populare, harpa sugerând țambalul și soloul de violă, în pasajul acestei teme, scripca (vioara lăutarului).

Mugur, mugurel, cântec mult îndrăgit de pandurii lui Tudor Vladimirescu, datează din vremea Revoluției de la 1821 și a cunoscut o largă circulație în acea perioadă, pe teritoriul valah. Fragmentul rafinat de Enescu în creația sa este destul de diferit față de melodia pe care o regăsim în diversele variante vocale cu lăutarul Constantin Eftimiu, Tudor Gheorghe, formația „Anton Pann” și în cea orchestrală din anul 1962 cu Orchestra „Barbu Lăutaru” a Filarmonicii „George Enescu” dirijată de Nicu Stănescu.

„Mugur, mugur, mugurel,/ la fă-te mai măricel,/ Că ne-am săturat de iarnă/ Și de răutate-n țară!”

O altă melodie populară de joc prezentă în acest regal muzical este **Hora de la moară** (sau *Hora morii*).

Din punctul meu de vedere, din fericire având ceva cunoștințe muzicale despre folclorul grecesc, această horă este chiar interesantă prin faptul că are *dublă cetățenie!* Deosebita formație vocal-instrumentală de muzică veche „Anton Pann” ne-a demonstrat că are un omolog grec – *Karotseris*.

Chiar George Enescu a subliniat într-un interviu din 1912 pentru Revista „Flacăra” influențele orientale și

balcanice asupra muzicii noastre populare, care se resimt cel mai bine în cântecele muntenești din culegerile lui Anton Pann:

„Nu se poate susține că muzica noastră populară are un caracter bine definit național. Bourgault Ducoudray a publicat o colecție întreagă de cântece populare grecești în care se găsesc mai multe bucăți care seamănă perfect cu ariile noastre populare. S-a întâmplat cu muzica noastră națională ceea ce s-a întâmplat și cu ființa noastră etnică. După cum sângele nostru este un amestec din toate soiurile de neamuri, care au trecut prin această parte a Europei, tot așa și muzica noastră națională a păstrat accente, răsunete, influențe din cântecele acelor popoare. De aceea cântecele noastre naționale au o bază orientală”.

George Enescu vorbind despre originea latină a unor ritmuri regăsite în muzica noastră populară și ilustrarea muzicală a celor rostite prin interpretarea la pian, vocală (prin îngânare) și prin fluierat a două *arii naționale* (cum se spunea acum mai bine de un secol) – o horă și o bătută. Fragment inedit din interviurile realizate în 1952 de Bernard Gavoty pentru Radio France.

Și, în final, totul se încheie maiestuos cu renumita **Ciocârlie**, o piesă concertantă, de mare virtuozitate, definitivată de naistul Angheluș Dinicu (1838-1905) – bunicul lui Grigoraș Dinicu – care, în interpretarea sa și a violonistului Sava Pădureanu (1848-1918), a făcut senzație la Expoziția Universală de la Paris din 1889, astfel că cei doi lăutari și tarafurile lor au câștigat medalia de aur la concursul internațional de lăutari organizat în cadrul Expoziției!

„Era o minune Ciocârlia asta și era una din cele mai prețioase nestemate ale repertoriului lăutăresc. O pusese pe note Angheluș Dinicu, pentru Expoziția de la Paris, și o publicase editorul Leopold Stern, dar ea nu părea să

fie o compoziție originală, ci mai curând prelucrarea și îmbogățirea unor încercări mai vechi.” Spunea marele muzicolog]ntr-un interviu, George Sbârcea.

Se pare că piesele, *Hora lui Dobrică*, *Hora morii* și *Sârba lui Pompieru*, valorificate de George Enescu în *Rapsodie*, s-au aflat și într-o serie de caiete denumită *Dinicu-Album* (1890), pusă la punct de violonistul Gheorghe A. Dinicu (1863-1930), pe care, foarte probabil, a deținut-o și compozitorul, mai ales că era un apropiat al violoncelistului Dimitrie A. Dinicu (1868-1936), fratele violonistului de mai sus. Precizez acest lucru fiindcă acești lăutari care au creat și au popularizat aceste melodii erau din Muntenia (București, Ploiești), și nu din Moldova. Această confuzie s-a creat din simplul motiv că Enescu era originar din Moldova (Liveni-Vârnav, jud. Botoșani) și de aici presupunerea că și melodiile ar proveni de acolo.

Calea rugăciunii

Sunt un om, din miliarde
Ce trăiesc pe acest Pământ.
Nu-s nici mare păcătos,
Dar nu sunt nici un om sfânt.

Pe parcursul vieții date
Multe-au fost de învățat...
Atunci când mi-a fost mai greu,
Doamne, Ție m-am rugat.

Când ți-i viața incercată
Trăind frică, suferință,
Pașii au plecat pe calea
Rugăciunii cu credință.

Iar atunci când ești părinte
Și te rogi pentru copil,
Suferința-i foarte mare:
Plângi, rugându-te umil.

Tu prin oameni ajuți oameni,
Care prin menirea lor,
Apar doar, când e nevoie
Și îți sar în ajutor!

Ruga sinceră, fierbinte,
Totdeauna-i ascultată
Iartă-ne când pierdem calea,
Către Tine, Sfinte Tată!

Nu cer bani, nu cer avere,
Numai, numai sănătate!
Pentru mine și ai mei
Gândul bun să fie-n toate!

prof. V. Ispir

Vasile FILIP
Iași

PAGINI DE POEZIE

Vulcani noroioși

Vedeți? Aceștia sunt vulcani noroioși.
Niște mămligi date în fierbere,
Care aruncă-nuncrop jeturi de cir –
Cuvinte scrâșnite de încinse guri.

Pot fi chiar lacrimi iscate din taina
Unor dureri necunoscute nouă –
Durerea nu doar omului e dată;
E hărăzit durerile să-și plângă.

Privind acest spectacol care curge,
Bolborosind silabe și cuvinte,
Noi să-nchegăm lămuritoare fraze,
Spre a înțelege și această taină.

Când ne cuprind fiorii fără veste,
Când magma în adâncuri dă în clocot,
Să rechemăm în amintiri vulcanii,
Cei care fierb ca mămligi pe plită.

Sfârșitul prezentului

Pădurea nu mai face umbră,
Ea se mai ține doar în cioate.
Câte-o lupoaică trist mai urlă,
Câte un jder mai rătăcește.

Stejarul nu mai face ghindă,
L-au tot săpat la rădăcină,
I-au mai tăiat și din coroană –
Prea se fălea din cale-afară.

Izvorul alb acum e negru,
Pe malul lui zac cerbi și ciute.
Pe păstrăvi i-au mâncat cioroii,
Care-au murit cu ei în gușă.

Închipuiri din alte vremuri
Mai umblă nopțile prin sate,
Purtând pe umeri Veșnicia
Și crucile din cimitire.

Orașele sunt numai freamăt,
Se cântă într-o veselie,

Se bea și se... iubește zdravăn,
Cum ar veni sfârșitul lumii.

Ici-colo, câte-un ochi cuminte
Se uită pe Atlasul lumii –
Ar vrea să afle o cărare
Spre un liman al izbăvirii.

Pădurea nu mai face umbră,
Stejarul nu mai face ghindă,
Izvorul alb acum e negru...
Noi cui vom închina balade?!...

Închipuiri din alte vremuri,
Orașele sunt numai freamăt,
Ici-colo, câte-un ochi cuminte...
Dar nouă ce ne mai rămâne?!...

Centenar 2018

Oare când au trecut o sută de ani?
Și cât a trăit România cea Mare,
Pentru care, de la facerea lumii,
Au depus jertfă de viață străbunii
Botezați de noi eroi necunoscuți?

Nu revendic Regatul Burebista,
Dar îl preamăresc pe Rege ca pe-un sfânt.
Pe Decebal îl cobor de pe soclu
Și îi fac statuie înlăuntrul meu,
Înfățișându-l cum moare-n picioare.

La Centenar vă chem deci la tribună,
Nu însă una dintr-un lemn exotic,
Ci-nchipuită doar din trupurile
Celor ce au murit pentru Unire
Și ne privesc din ceruri cu mirare.

Noi ce-am făcut din visul lor de țară,
Cel care-a ars mereu precum o torță,
Spre-a ne lăsa o vatră a luminii,
Izvorătoare din celeste candeli
Și ocrotită pământean de oameni?

Ne strângem doar în declamări festive
Și fâlfâim deasupra noastră steagul,

Și palma dreaptă-o așezăm pe inimi
Care nu bat în ritmurile noastre.
Numai jertfiții varsă lacrimi încă...

Plânset centenar

Ne închinăm la România Mare
Îngenuncheați în România Mică.
Învrăjmășiți în strămele hotare,
Din ce-am avut nu mai avem nimică.

Pe Brâncoveni i-am aruncat în baltă,
Iar pe Mihai l-am fost scurtat de cap.
Mereu ne-am prefăcut într-o unealtă
În mână ucigașă de casap.

L-am fugărit din țară și pe Cuza,
Pe Horia și Cloșca i-am dat roții.
Din Gheorghe Doja n-a rămas nici spuza
Și amintirea ne-au furat-o hoții.

Eroii noștri nu au nici morminte,
Dușmanilor le-am ridicat statui.
Ne-am depărtat de toate cele sfinte,
Fără de Cer suntem ai nimănu.

Ci unde este inima Mariei?
Dar sabia lui Ștefan unde este?
Suntem în tot supuși nimicniciei,
N-am mai rămas nici file de poveste.

Ne-am adâncit în hăuri precum orbii,
Ni s-a uscat de-atâta plâns privirea.
Precum pe stârvuri ne mănâncă corbii,
S-au istovit și ura și iubirea.

I-am scos din cărți pe marii voievozi,
Ne adâncim în marele păcat.
Suntem o stână fără de zăvozi,
Un biet țaran rămas fără de sat.

Ni s-a luat și bruma de pământ,
Nu mai avem nici strachină, nici linguri;
Ne-au mai rămas doar vorbele în vânt
Și sărăcia, să o vindem singuri.

Suntem ca niște stupi fără de faguri,
Ne risipim în cele patru părți,
Ne-mpiedicăm la orice pas de praguri-
O țară dispărută de pe hărți.

Suntem meniți de a ieși din scheme
Mai înainte chiar de a ne naște;
În ochii lor nimic nu-i prea devreme –
Oricum pământul este plin de moaște.

Ne ducem toți, preîmpăcați cu gândul
Că vremea noastră ca o apă trece,
Dar că și lor va să le vină rândul
În lacrimile noastre să se-nece.

Dar iată c-a venit și Centenarul,
Care s-așterne peste toate cele.
Noi pentru asta am încins grătarul
Și-n loc de ode înălțăm manele.

Zadarnic câte-o voce se ridică
Și câte-un ochi mai caută spre zare –
Îngenuncheați în România Mică,
Ne amăgim cu România Mare.

Erou necunoscut

Trec regimentele în pas grăbit,
Sub apăsarea ranițelor mari,
Cu dor de casă, doruri de părinți
Și dor de tată față de copii.

Lumină nouă scânteie în ochi
Și vise vechi le pâlăie-n priviri.
Pământul geme sub călcâi străin
Ca un soldat care a fost rănit.

Ostașii trec, pluton după pluton,
Precum țărani, când se duc la plug;
Ci urmele săpate în pământ
Păstrau în taină chipurile lor.

Un timp prelung pământul a vuit.
Un timp prelung ostașii au fost treji.
În urma lor au răsărit păduri
De cruci din crengi cu frunze încă vii.

În clipa când furtuna s-a oprit
Și-o rază nouă s-a ivit pe cer
S-au adunat rămașii îndeii
Și nu știu ce pe fețe le-a-nflorit.

S-au ridicat apoi, ca la un semn,
Și ochii lor spre cer s-au îndreptat.
Erau din nou erou necunoscut,
Aveau un leagăn și erau popor...

Starea Nației

Patrioticul grătar
Sfârâie și scoate fum;
Damfuri de parlamentar
Îi dau aer de parfum.

Președintele-i pe jar,
Iar noi stăm precum șezum;
Guvernării n-au habar –
Singuri soarta ne-o făcum.

A plouat mereu cu prinți,
A plouat și cu prințese;
Ploi acide și ploi dese,
Care ne-au cam scos din minți.

Chiote de bucurie,
A îndemn și a chemare,
Umplu plaiul cu trufie,
Însă și cu disperare.

În uitate cimitire
Pâlăie câte-o lumină
Întru sfântă pomenire
Pentru morții fără vină.

Pică lacrimi de ceară
Peste cruci fără de nume
Și-o uitare grea coboară
Peste cei uitați de lume.

Cei căzuți pe meterez
Și ne-au fost străjeri și scut
Au alt nune de botez:
De Erou Necunoscut.

Sfârâie și scoate fum
Patrioticul grătar,
Iar urmașii de acum
Beau pahar după pahar.

Câte-un gând arare pică
Din privirile bătrâne:
„Dar din România Mică
Nouă ce ne mai rămâne?”

Dau răspunsul guri străine,
Dar din cele care mușcă:
„Voi cățați-vă mai bine
De grătare și de dușcă!”

Prof. Zina TĂMĂȘANU

Destinații de vacanță

M A R A M U R E Ș - ȚINUT DE POVESTE, PĂSTRĂTOR DE TRADIȚII MILENARE

„Când mă gândesc la Maramureș, la folclorul nostru și la felul întâmplător în care am păstrat ceva din ce a fost, îmi spun că ceea ce știm și admirăm noi, laolaltă cu atâția străini, reprezintă poate numai resturile și firimiturile unui banchet al zeilor”.

(Constantin Noica- filosof)

În nord-estul Transilvaniei se află „**ȚARA MARAMUREȘULUI**” - străjuită de munți și păduri, brăzdată de pâraie argintii și ape limpezi.

Acest ținut desprins parcă din povești, cu semeția și sobrietatea monumentală a munților care îl înconjoară, cu frumusețea și puritatea naturii, îți creează senzația că **aici oamenii au oprit timpul în loc, că aici se află esența vieții și leagănul datinilor și înțelepciunii străbune.**

În ținutul istoric al Maramureșului lumea satului pare încremenită în timp. Oamenii încă se îmbracă la fel ca strămoșii lor de acum două mii de ani. În satele din văile Izei, Marei sau Tisei bărbații poartă cioareci, suman și opinci iar femeile năframă, cămașă lungă, pieptar, opinci, obdiele, zgărdane.

Chiar dacă moroșenii n-au renunțat la obiceiurile străbune, nu înseamnă că vizitatorul pornit în călătorie și descoperire nu se va bucura de toată ospitalitatea maramureșeană și confortul civilizației.

Cultura Țării Maramureșului este bine cunoscută prin originalitatea și puternicul său specific local „cu elemente specifice pe care nu le găsim în alte zone” (Tancred Bănățean-folclorist).

Izvorul acestei culturi originale se află atât în firea deosebită a locuitorilor, cât și **în relativa izolare geografică, în curbura nordică a Carpaților**, cu munți și păduri greu de pătruns ce au și dat numele de Carpații păduroși și care au favorizat cultura și prelucrarea lemnului așa de dezvoltată aici, dezvoltată dintr-o opreliște : nobili, catolici, unguri, le-au interzis românilor ortodocși, în sec. al XII-lea, să mai ridice biserici din piatră. Așa s-a născut din mâinile meșterilor locali stilul getic maramureșean, oglindit în bisericile pictate și în porțile monumentale, migălos sculptate cu motive specifice-soarele, pomul

vieții, brâul.

Opt dintre vestitele biserici de lemn de stejar sau brad, cu turlele lor, care vor să atingă cerul sunt incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO și fac parte din circuitele turistice. Acestea sunt: BÂRSANA, BUDEȘTI, DESEȘTI, IEUD, PLOPIȘ, POIENILE-IZEI, ROGOZ și ȘURDEȘTI.

Cea din Bârsana, o adevărată bijuterie arhitecturală, este o sinteză a tuturor celorlalte construcții maramureșene: un acoperiș de șindrilă, cu streășină dublă și un turn deasupra pronasului, cu foișor și coif prelung. Până în 1997, când s-a finalizat construcția Mănăstirii Săpânța, Peri Bârsana era considerată cea mai înaltă construcție de lemn din Europa (turla măsoară 57 m).

Aflate de obicei pe cel mai înalt loc din sat, majoritatea celor aproximativ 100 de biserici ale locului datează din sec. al XVII-lea.

O altă bijuterie a Maramureșului o constituie **porțile de lemn care se ridică încă din perioada feudală și constau în general din trei stâlpi și-un prag de sus cu acoperiș de șindrilă. Stâlpii sunt ornați cu motive**

precum funia, arborele vieții, rozetele solare, șarpele, bradul, dintele lupului și au ca rol spiritual apărarea gospodăriei. Sunt vestite porțile din Comuna VADU- IZEI ca fiind cel mai frumos sculptate.

Vizitatorii ajunși pe aceste meleaguri vor putea admira nu numai aceste construcții ci și datinile străvechi ce s-au păstrat curate și neașteptat de vii în Maramureș. **Cântecele, dansurile, portul țărănesc, mâncărurile, meșteșugul olăritului, obiectele casnice ca fusele cu zurgălăi sau pecetărele sunt un valoros subiect de studiu pentru etnografi și orice alt turist.**

Și graiul maramureșean atrage atenția cercetătorilor etnografi. El este unul din cele cinci subdialecte de bază ale dialectului dacoromân. Acesta se vorbește în Maramureșul istoric, în satele de pe Văile Mara, Cosău și Iza și cu mici variații pe Valea Vișeuului și Apsei.

Deși este o regiune puțin întinsă, Maramureș adună multe superlative pentru România. La peștera Șoncuța Mare poți explora una dintre cele mai tinere formațiuni carstice din țară, lângă Baia-Mare te poți plimba prin cea mai mare pădure de castani comestibili din țară- 270 ha și cea mai nordică de acest gen din Europa. Peste toate acestea tronează unicatul mondial care este „**CIMITIRUL VESEL DIN SĂPÂNȚA**” – un loc al odihnei veșnice în

care crucile colorate din lemn, cu chipurile iconizate ale celor răposați și epitafurile hazlii în versuri, amintesc de obiceiurile strămoșilor daci, care sfidau moartea prin credință într-o altă viață.

Cei dornici de aventură și drumeții, de asemeni pe munte își pot satisface orice dorință căci Munții Rodnei sunt cei mai impunători din Carpații Orientali cu vârfuri semețe – Pietrarul – 2303 m., Ineu – 2279 m., Ineuț – 2222 m.

Unicitatea florei, faunei, circurile și lacurile glaciare, panorama masivului Rodnei, a Văii Vișeuului și a localităților Borșa și Moisei, atrag ca un magnet turiștii.

Din Borșa – așezare cu aer ozonat poți pleca spre Cascada Cailor, cea mai înaltă din țară, poți practica sporturi de iarnă- există telecabină, trei pârtii de schi și o trambulină olimpică naturală unică în Europa.

De asemenea poți face o plimbare cu MOCĂNIȚA- pornind din Vișeu de Sus, un tren ecartament îngust, tras

de o locomotivă cu abur într-un peisaj ce îți taie respirația, pe Valea Vaserului ce cuprinde păduri seculare aproape neatinse ce alternează cu stânci prăpăstioase, poieni și izvoare de apă minerală .

Zona Maramureșană este cunoscută și pentru costumele populare, pentru covoare, obiectele din lemn, pentru clopuri- acele pălării din paie ale bărbaților, pentru pictura icoanelor pe sticlă și lemn, pentru confecționarea măștilor populare confecționate din blănuri, piele, coarne, pânze, la care se adaugă ciocuri, mărgele, clopoței folosite la Crăciun și Anul Nou.

Vestite sunt țesăturile lucrate și colorate diferit-numai cu vopsele naturale obținute din plante, rădăcini și scoarță de copac, țesături cum ar fi straietele, țoluri, cergi, traiste, fețe de masă, îmbrăcăminte de pat, care cer și efort și migală. În fiecare casă maramureșană vom găsi camera bună – „**ruda**” **zestrea și mândria fetelor** cu țesături de lână și cu toată îmbrăcămintea necesară unei case vrednice și frumoase.

Baia-Mare, atestat documentar din 1329, este centru minier renumit pentru prelucrarea aurului și argintului. Aici se află un muzeu de minerologie cu flori de mină deosebite.

Farmecul medieval al urbei îl găsești în Piața Libertății, cu Turnul lui Ștefan, vechi de 6 secole și cu Casa Elisabeta din 1446 construită de Voievodul Iancu de Hunedoara pentru soția sa. O vizită la vechea școală de pictură te duce într-un parc de stejari, unde se află arborele de lalele, una dintre primele plante apărute pe Terra acum 60 milioane de ani. Întâlnim și artă plastică modernă- Monumentul de Artă Arc Solar ce se compune din imbinarea a 76 elemente de lemn.

Dar să nu uităm că la Sighetul Marmației, cel mai nordic oraș al României se află Memorialul Sighet - închisoarea în care după al II-lea Război Mondial, comuniștii au exterminat elita politică și culturală a României.

Indiferent de anotimpul în care veți vizita aceste locuri vă vor oferi magia și farmecul lor special, vă veți găsi în mijlocul naturii pure, a oamenilor, ospitalieri și harnici, păstrători ai adevăratelor comori, căci rar găsești în Europa un loc în care tradițiile strămoșești să fie atât de respectate ca în Maramureș, în care portul și universul domestic să fie nealterate.

SPONDILOZA CERVICALĂ

Daniela TEODORU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

Spondiloza cervicală sau osteocondroza gâtului poate fi mult mai periculoasă decât ne putem imagina. Unii specialiști chiar spun că poate fi una din cauzele hipertensiunii arteriale. Se pare că peste 80% din populația aptă de muncă suferă de spondiloza cervicală și peste 85% persoane cu vârsta de peste 60 de ani. Însă la unele persoane care suferă de ea nu prezintă simptome, pe când, pentru altele, aceasta provoacă durere cronică severă în zona gâtului și rigiditate, agravându-se în urma statului în picioare sau a înclinării gâtului.

Să facem o mică prezentare a coloanei cervicale. Este formată din 7 vertebre și se notează de la C1 la C7. Primele două vertebre se numesc atlas și axis. Mișcările coloanei cervicale și a întregii coloane vertebrale sunt produse de un număr mare de mușchi. În momentul în care măduva spinării sau rădăcinile nervoase devin presate este posibil să apară și alte simptome cum ar fi: lipsa de coordonare, dificultate la mers, pierderea controlului vezicii urinare și chiar în unele cazuri a intestinului. Alte simptome cauzate de spondiloza cervicală: durere și rigiditatea gâtului, dureri de cap, furnicături până la amorteală în brațe, picioare. Uneori când rotim capul se aud pocnituri și în cel mai rău caz când apar fisuri la nivelul vertebrelor cervicale, ducând la hernii. Să nu uităm de osteofite care fac presiuni pe măduva spinării și rădăcinile nervoase. O altă cauză care poate declanșa spondiloza cervicală ar fi pozițiile incorecte, statul prelungit pe scaun. Vârsta și ea poate fi una din cauze, pentru că pe timp ce înaintăm în vârstă ligamentele coloanei cervicale devin mai rigide și își pierd din flexibilitate.

În momentul în care au apărut simptomele trebuie mers la medicul de specialitate pentru a stabili diagnosticul și pentru a vă prescrie tratamentul de medicație. Pe lângă tratamentul medicamentos mai puteți face kinetoterapie și fizioterapie pentru spondiloza cervicală. Dar, atenție, pentru că în funcție de concluziile medicului, kinetoterapeutul aplică curenții și

masajul corespunzător deoarece schema de tratament diferă de la pacient la pacient, luând în calcul și celelalte afecțiuni. De ce spun asta? Pentru că sunt pacienți cu hipertensiune arterială, alții dependenți de insulină și exemplele pot continua. Programul mai poate cuprinde și exerciții pe care pacienții trebuie să le facă acasă. Aceste exerciții trebuie să fie ușoare și regulate pentru întărirea mușchilor trunchiului. Alte sfaturi pe care vi le-aș mai da: să evităm statul în pat prea mult, să evităm căratul greutăților, să menținem o poziție corectă a corpului și să nu uităm de păstrarea unei greutăți corporale adecvate vârstei pe care o avem.

Am scris mai sus că și o postură greșită poate fi una din cauzele care poate declanșa spondiloza cervicală. Aș dori să menționez faptul că odată cu trecerea sezonului rece și sosirea primăverii depresia, astenia se pot instala mult mai ușor la persoanele vârstnice. Pe unele le putem recunoaște după postură corpului, mai ales partea superioară. Capul aplecat, umerii aduși spre înaintea și ușor adunați, privirea în jos. Deci, atenție! Este bine să vă mobilizați și să vă pregătiți atât fizic cât și psihic pentru depășirea sezonului rece.

Aveți grijă de sănătatea dumneavoastră!

Cu drag,
Daniela

HIBERNALĂ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						■					
2								■			
3							■				
4								■			
5		■			■						■
6	■									■	
7			■			■					
8				■							
9											
10					■				■		
11								■			

ORIZONTAL: 1) Pare de omăt în lirica eminesciană – Boală de sezon. 2) Aproape înghețate – Aduse pentru iernat de la munte. 3) Munte de zăpadă – Cum e în casă lângă sobă, iarna. 4) Colindătorii de sărbători – Zăpadă. 5) Ninsoare pe margini! – Iarna sunt mai lungi decât zilele. 6) Lasă urme pe zăpadă – Aer de iarnă! 7) În bloc! – Emil Olaru – Elementele unui chestionar. 8) Înghețată la ger (pl.) – Face frig. 9) În suita Albei ca Zăpada (pl.) – Rubedenie. 10) Golf în Algeria, la Marea Mediterană – Măsoară timpul (pl.) – Cuprins de avalanșă! 11) Zăpezi – Bun la răciturii.

VERTICAL: 1) Zeul care a dat numele lunii ianuarie (mit.) – Din țara lui Moș Crăciun. 2) Gerul din pastelul hibernal al lui Vasile Alecsandri – Încălzirea zăpezilor (pl.). 3) Limba în care George Lesnea a tradus din rusește poeziile lui Serghei Esenin: „Nămeții de zăpadă se spulberă pe vale” și „Sania gonește, zările se sparg” – Gaz incolor și fără miros. 4) Accesorii la pantaloni – Persoană în ninsoare! 5) Cuvânt italian folosit în muzică – Sacrificatul de Crăciun. 6) Vremuri geroase și cu zăpezi – Erbacee numită și „lăptele-câinelui”. 7) Ghetel – Cuprins de fior! – Ion Creangă – Ultimele ninsori! 8) Bară de gimnastică – Alunecă pe gheață (pl.). 9) Încăperi. 10) Strat subțire de gheață – Ca zăpadă pufoasă. 11) Opera lui G. Verdi prezentată în premieră la 24 decembrie 1871, la Opera din Cairo – Izvorul cald țâșnit din pământ.

Dicționar: ORAN, ATTO, AIOR, REC.

ARITMOGRILĂ

	1	2	3	4	5	6
1	12	17	16	7	10	9
2	15	14	■	1	2	6
3	13	11	3	8	4	5

ORIZONTAL: 1) Numele popular al dudului. 2) Puse în drum! – Singură. 3) Incinerare.

VERTICAL: 1) „Federația Română de Atletism” (siglă). 2) Afluent al râului Meuse, ce trece prin Belgia, Germania și Olanda. 3) Cap de arici... – ...și de dihor! 4) Localitate în Franța. 5) „Autoritatea Navală Română” (siglă). 6) Lac în Canada.

Dicționar: RUR, GUE, RAE.

Serghei
COLOȘENCO

ARITMOGRIF

9	2	6	V ₁	2	9	3
9	3	10	I ₂	11	3	8
15	3	4	A ₃	7	3	8
10	3	7	T ₄	14	5	2
9	3	5	A ₃	8	3	7
16	14	11	N ₅	2	4	3
9	6	9	O ₆	7	3	8
10	6	12	A ₃	4	3	8
1	2	13	S ₇	12	3	8
9	2	5	T ₄	13	17	3
11	10	6	R ₈	13	3	5
12	3	12	Ă ₃	18	3	10

Numele a douăsprezece păsări.

CRIFTOGRAMĂ

→	D	M	B	U	A	R
E	E	R	N	R	B	U
C	I	A	I	E	A	E
E	I	E	F	R	I	

Pornind de la caseta indicată de săgeată și urmând un anumit traseu, veți afla lunile de iarnă.

ZOO
(Monoverbe)
6-9

PR

6-8

H
C

3-7

PR

6-8

BAA

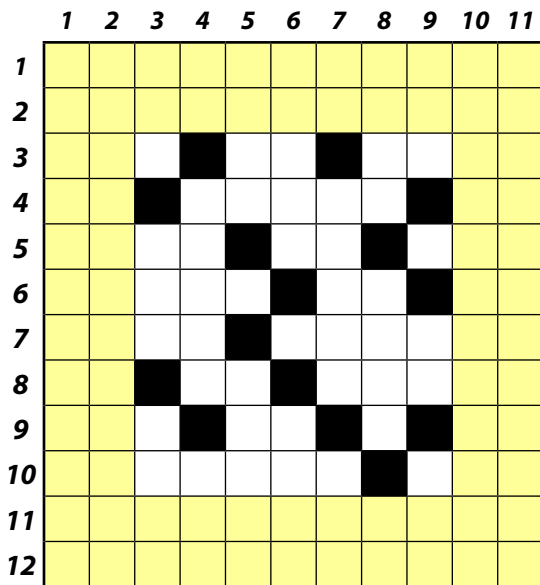
5-7

DEZLEGĂRILE:

CRIFTOGRAMĂ – DECEMBRIE, IANUARIE, FEBRUARIE; **ARITMOGRILĂ** – UNDREA, GERAR, FĂURAR; **HIBERNALĂ** – IARBA, GRIPA, AMORTITE, OI, NĂMETE, CALD, URATORI, NEA, S, NE, NOPTI, TALPI, AR, T, LO, EO, ITEME, APE, RACITOR, PITICI, NEAM, ORAN, ORE, LA, NINSORI, GEL; **ARITMOGRIF** – CIOVICA, CALIFAR, MATASAR, LASTUNI, CANARAS, BUFNITA, COCOSAR, LOPATAR, VIESPAR, CINTEZA, FLOREAN, PAPAGAL. **ZOO:** CAPRIOARE, PECHINEZ, PANTERE, CABALINĂ, TAURINE.

DE-ALE VIEȚII

(fantezie)

ORIZONTAL: 1) ... 2) ... 3) Adunarea Atlanticului de Nord (siglă) – Boruri de joben! – Loc de plimbare în parc. 4) Le stau des în față! – Părculețul din intersecție – Abis rebușist! 5) A învinge în luptă – Așezate dincolo de bec! – Zână. 6) A tăcea – Stau în camere!... – ... într-o boccea! 7) Bani pentru europeni! – Poezie cu doar două versuri. 8) Extras de alifie! – Luată în șagă! – Maghiari din sud-estul Transilvaniei. 9) Localitate în Camerun – Trasă de hăț! – Resturi de urdă! 10) Necinstit – Mijloc de transport rural. 11) ... 12) ...

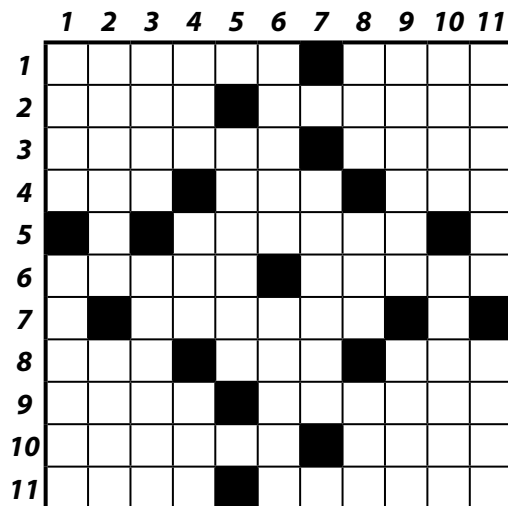
VERTICAL: 1) ... 2) ... 3) Obiect Zburător Neidentificat (siglă) – Prima parte a campionatului – Cele de acolo. 4) Dusă de nas! – Dornic de ceva – Companie de telecomunicații din Grecia (siglă). 5) International Institute of Journalism and Communication (siglă) – Putină de brânză adusă din Ungaria. 6) Paznic la harem – Animal prevăzut în statut! 7) Scrise înainte de mese! – Acceptat ca reușit – Sfârșitul lui Nicolae! 8) Gust neplăcut – Înscris la rugby – Caz marginalizat! 9) Nu lasă apa să treacă – Toc gol! – Cifră de afaceri anuală (abr.). 10) ... 11) ...

Dicționar: SAA, OTE.

Notă: Pornind din colțul din stânga sus în sensul acelor de ceasornic și urmând în spirală traseul rasterat, veți citi o epigramă, începând cu titlul, a lui I. St. Bogza.

Nelu VASILE – Turburea, Gorj

ANAGrame ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL:

- 1) DOAMNĂ ■ PIOS.
2) TAUR ■ DURATE.
3) SERICI ■ ARMĂ.
4) CAT ■ OAC ■ CEA.
5) MAROTĂ. 6) CAIET ■ FOIRE. 7) INTRAT.
8) TAS ■ SĂI ■ UED.
9) LATĂ ■ RĂSUCI.
10) PIOGEN ■ TONE.
11) CARI ■ TINERI.
VERTICAL: 1) NĂUC ■ TRASEU. 2) TROICĂ ■ APTĂ. 3) ȚĂRM ■ CILIAȚ.
4) TEA ■ CAI ■ GĂI. 5) AMORSE. 6) ACIDĂ ■ SĂNII. 7) OCNIȚĂ. 8) RAI ■ FOT ■ NUT. 9) JURMAȘE ■ SURE. 10) TOCA ■ DOTARE. 11) RĂPIRE ■ OIER.

Costel FILIUȚĂ

CRIPTOGRAMĂ

→	M	A	I	N	C	Ă	→
E	Ț	U	M	U	M	E	D
L	E	S-	A	Ă	P	A	T
V	O	D	U	C	S	U	A
E	D	I	T	I	S	Ș	I
Ș	I	A	M	R	C	S	U
M	E	C	H	I	T,	N-	A
C	E	R	E	B	R	O	V
A	O	M	U	L:	N-	A	U

Parcurgând un anumit traseu între cele două săgeți, veți citi o cugetare de Mona Latif-Ghattas, scriitoare canadiană de origine egipteană.

Nelu VASILE

TOAMNA VIEȚII

Ostracizat de-a vârstei doamnă,
Îngenuncheat pe coji de toamnă,
Ochii îmi plouă în dese rânduri,
Din norii nesecați de gânduri.

Mă-mpung ideile ce vor
Să izvorască din umor
Și-mi țese gândul un covor
De amintiri care mă dor.

Mi-aud timpanele – cam vechi –
Ninsori de iernuri, prin urechi,
Și sângele-mi aduce știri
De reumatice-mpliniri.

Îmi doarme visul de plebeu
În ne-înhumatul copârșeu
Și un sfârșit bate mereu
La poarta sufletului meu,
Dar eu îi cer lui Dumnezeu
Să mai iubesc, să râd, să beu...

E vai de optimismul meu!

Gh. NICULESCU, Uricani

Dezlegări: De-ale vieții: IRONIELAMPA – GAZSIURMARM – AAN – JN – ALEE – ET – SCUAR – AA – BATE – CD – FEE – AMUTI – ME – CC – EURO – DISTIH – IF – SG – SECUI – SAA – HT – U – DA – NELOIAL – CAR – IAETOTACATC – VUAEBUEZAHU (Ironie/ Lampa mea e chiar cu haz! Eu beau vin și ea bea gaz! / Și urmarea e ciudată! / Că tot ea e... afumată!); **Anagrame:** NOMADA, ISOP, URAT, DERUTA, CIRESI, AMAR, ACT, OCA, ACE, A, AMATOR, R, ATICE, OFERI, U, TIRANT, O, STA, ASI, UDE, TALA, ICUSAR, EPIGON, NETO, RACI, INTREI. **Criptogramă:** Maimuțele s-au dovedit mai șmechere ca omul: n-au vorbit, n-au scris și au scăpat de muncă.

IARNA ROMÂNEASCĂ ÎN VIZIUNEA EPIGRAMIȘTILOR ROMÂNI

Selecție de Nelu Vasile - NEVA

Frigul

Frigul, când eram la țară,
Îl simțeam doar stând pe-afară.
La oraș, ca un mister,
Vine prin calorifer.

George ZARAFU

La pomana porcului

O lacrimă n-ai cum să storci,
Dar sigur vei putea susține
Că este singurul din porci
Pe care-l poți vorbi de bine.

Mircea C.DINESCU

În așteptarea lui Moș Crăciun

O fetiță mai deșteaptă
Povestea de Moș, cu har:
„Guvernării îl așteaptă,
Alte bărbi s-aducă-n dar!”

Florina DINESCU-DINU

De Crăciun

La instanță, judecat
Pentru furtul unor bani,
S-a crezut feliicitat...
Auzise de mulți ani!

Mihai SĂLCUȚAN

Revelionul petrecăreților

Noaptea-ntreagă au mâncat
Și-au băut să sece vadul,
Iar spre ziuă-au constatat
Că-n salon stă drept doar bradul.

Nicolae MIHU

Iarna pe uliță

Privind la prețuri în vitrine
Mă iau fiori și mă-ngrozesc,
Dar tot mai intru-n magazine,
Așa, ca să mă încălzesc...

Eugen ALBU

De revelion

Fumul gros inundă casa,
Curge vinul în pahare
Și de la un timp doar masa
Se mai ține pe picioare.

Vasile LARCO

Olteanul – speranță peste anotimpuri

Muncește vara ca un rob
Și toamna strânge bob cu bob,
Dar iarna, e boem, firește,
La gura sobei... zăibărește!

Any DRĂGOIANU

Urări de sărbători

S-aveți la anul bogăție
Cu mese-ntinse dinainte,
S-o țineți tot într-o beție,
Dar nu-n beție de cuvinte.

*

Urez noroc la fiecare,
Cu multă, multă sănătate!
Să fiți de orișice în stare,
Dar nu și de... ebrietate!

*

Prilejuind festivitatea
De ANUL NOU, acuma vreau
Să închinăm în sănătatea
A celor care o mai au!

*

Acum, că-i timpul bun de șpriț,
Urez deplină armonie,
Să fiți mai buni, mai fericiți...
A celor ce mai pot să fie!...

Nicolae NICOLAE

Subvenții pentru căldură

Orice subvenții ar veni,
Să încălzească țara,
Cei debransați tot vor simți
Că "iarna nu-i ca vara!"

Mihai COSMA

Clip hibernal

Să vezi la dumnealui tupeu!
Când ninge-afară monoton,
Cum stă la bloc doar în maieu,
Peste palton.

Vasile BÂRZU

Costul gigacaloriei

Iar oftează o mamaie
Stând sub plapumă, covrig:
„Ăsta-i bir care te-ndoaie
Țeapăn chiar de-ai fi de frig!”

Ion BOLOCAN

Hibernală

Ajuns, cândva, în iarna scandinavă,
Mă și cuprinse frigul, evident,
Dar nu l-am resimțit ca stare gravă,
Că m-antrenasem prin... apartament!

Mihai CABA

De-ale iernii

Fete multe, o dulceață,
Strâng în jurul lor mulți fani:
Unele se dau pe gheață,
Altele, se dau pe bani...

Dan CĂPRUCIU

În noaptea de ajun

Noaptea pe la cântători,
Când e cerul ca sineala
Și treceau colindători,
Mi-au luat agoniseala.

George CEAUȘU

Desene de Mihai Danielescu

Florian PRICOP

SPORT

Bârladul și jocul de rugby

Jocul de rugby pe meleagurile bârlădene se leagă de șantierul viitoarei Fabrici de Rulmenți și cele din oraș, la începutul anilor '50.

Astfel, în Bârlad sosește și tânărul inginer constructor Ionel Mirea, de numele căruia se leagă înființarea primei echipe de rugby din oraș. În Bârlad, în ale sportului cu balonul oval s-a pornit la drum cu un grup de constructori militari, la care s-au alăturat câțiva tineri localnici ca Paiu, Cosma, Dobrescu, Gidei, Mareș, precum și unii tineri cu experiență ca Balcan, Mănescu, Melinte, Zbîncu, Pitrop, dar și câțiva brașoveni, precum Păun, Calalb și Turlacu, cu toții strânși în jurul lui Mirea, care era și antrenor și jucător. În urma bunelor rezultate obținute în compania unor echipe din Iași, Tecuci și București s-a hotărât ca în 1957, nou înființata echipa „Constructorul” să fie înscrisă în Campionatul republican, Divizia „B”. Beneficiind de un lot omogen, dar și de serviciile cunoscutului antrenor Dragoș Țenescu, bârlădenii câștigă Seria a II-a și promovează, în anul 1958, pe prima scenă valorică a țării.

În Bârlad, primele antrenamente și meciuri de rugby au avut loc pe un teren de lângă Grădina Publică, în partea de Nord, mai exact pe locul în care astăzi sunt Serele orașului. Pe atunci acolo era Sovrom-ul, adică barăcile și birourile constructorilor viitoarei fabrici. Puținii spectatori de atunci erau destul de circumspecți, privind cu oarecare mirare balonul oval și jocul în sine care avea să aducă faima orașului alături de bijuteriile de oțel. După ceva timp, antrenamentele și jocurile oficiale aveau să aibă loc, în oraș, pe stadionul „Tineretului”, care astăzi nu mai există, având un teren de antrenament în spatele Spitalului vechi și un teren de joc cu două tribune de lemn care încadrau una de ciment. Pe atunci, cuplajele rugby – fotbal adunau mulți spectatori stârnind patimi și un interes deosebit. Astăzi doar numele a mai rămas de acest amplasament, putând fi totuși văzut în unele fotografii ale vremii. Revenind la cronologia evenimentelor, să menționăm că după numai un an de Divizie „A”, în 1959, constructorii retrogradează, deși terminaseră turul pe locul VI, revenind pe prima scenă a rugbyului trei ani mai târziu, adică în 1962, sub o altă titulatură, *Rulmentul*.

În anul 1963, Bârladul a fost pentru prima dată gazda unor partide internaționale. Tricolorii învingeau în cadrul Cupei Păcii echipele Bulgariei: 70-3 (37-0) și R.D. Germane: 15-0 (9-0). Primul succes răsunător în „mica ovalie” a fost în 1966, atunci când puternica echipă militară „Steaua” a pierdut la Bârlad meciul cu 3-0, dar și titlul de campioană. Revista „Sportul” titra: „Steaua a apus la Bârlad”. Istoria avea să se repete și în 2000, atunci când, la fel ca și cu 34 de ani în urmă, bârlădenii puteau decide campioana țării. De altfel, de-a lungul timpului, în rugbyul românesc nu există echipă pe care rulmențiștii să nu o fi învins.

În primăvara anului 1967 își face debutul în rugby Neculai Postolachi, cel care în 1974, alături de purtătorii tricourilor cu

frunza de stejar, reușea o victorie memorabilă împotriva Franței, 15-10. În ediția de campionat 1966-1967, *Rulmentul* avea să ocupe locul VI, cea mai bună poziție de până atunci.

Sub cărma antrenorului Florescu, în 1986, avea să se obțină cel mai prețios trofeu al clubului: CUPA, pe atunci purtând numele de Cupa R.S.R. În finala acestei ediții, bârlădenii și-au adjudecat victoria cu 6-3, în fața celor de la REMIN Baia-Mare. Figura avea să se repete un an mai târziu, în 1987, atunci când trofeul poposește din nou în vitrina clubului. De această dată, învinșii au fost eternii rivali, studenții de la *Politehnica* Iași, antrenați pe atunci de binecunoscutul Valeriu Irimescu. Scor final, după timpul regulamentar de joc și alte două reprize de prelungiri: 15-12. În aceasta ediție echipele au fost alcătuite numai cu jucători sub 23 de ani. Pe atunci rugbyul bârlădean era într-o plină efervescență. În afară de echipa fanion, mai existau două echipe de juniori înscrise în Campionatul republican, iar cele 11 Școli generale, cele 3 Licee, dar și Școala profesională, aveau și ele echipe înscrise într-un puternic Campionat Municipal.

Antrenorul Mircea Paiu și lotul rulmentist în anul 1964.

Rulmentul a fost o adevărată pepinieră de jucători pentru toate cluburile din țară, pentru cluburi europene de tradiție, dar și pentru echipa națională. De-a lungul timpului, rulmențiștii au susținut partide test internaționale, fie pe teren propriu, fie peste granițe. Amintesc câteva dintre acestea: *Poznanya* și *Czarny Bytom* (Polonia), *Minier Pernik* (Bulgaria), *Lokomotiv Leipzig* (RDG) *Mauleonais* (Franța), reprezentativa de tineret a Poloniei, *Electromaș* Tiraspol etc. În anul 1985, pentru prima dată în istoria românească a sportului cu balonul oval, echipele României și Tunisiei se aflau față în față pe arena bârlădeană și tot cu această ocazie, pentru prima dată Bârladul era gazda unei partide din cadrul FIRA. Un an mai târziu, în 1986, tot în

cadrul FIRA, la Bârlad va avea loc meciul împotriva Portugaliei. În lotul României figurau și trei bârlădeni: Hodorcă, Seceleanu și Holban. În 11 octombrie 1989, bârlădenii aveau să fie din nou gazde pentru o altă întâlnire inedită în istoria rugbyului românesc. Ne revenea onoarea să organizăm primul meci pe care rugbyștii din Samoa de Vest îl susțineau în cadrul unui turneu european. Antrenorii de atunci, Fugigi și Paraschiv, au introdus în teren și pe bârlădenii Căuea, Florică și Botezatu. După 1990, Bârladul a intrat într-un con de umbră în ceea ce privește găzduirea unor meciuri internaționale, dar și în ceea ce privește rezultatele echipei.

Anul 1986 este cel în care rulmentiștii au obținut cel mai mare succes al lor de până atunci: câștigarea Cupei României, al doilea act important al rugbyului românesc. A fost cea mai mare performanță realizată în trei decenii de activitate rugbystică pe aceste meleaguri, care venea să răsplătească seriozitatea cu care s-a muncit, condițiile create de Întreprinderea de Rulmenți și de Asociația Sportivă *Rulmentul*.

În anul în care și-au sărbătorit 30 de ani de existență, rugbyștii bârlădeni puneau în vitrina clubului invidiatul trofeu „Cupa R.S.R.”, cum îi spunea atunci. Să ne reamintim de acest moment, precum și cel care a precedat câștigarea finalei.

Calificată spectaculos, echipa bârlădeană a întâlnit în semifinala din 13 aprilie 1986, una dintre cele mai puternice formații ale momentului – *Farul* Constanța. La pauză tabela de marcaj arată scorul de 3-3, după ce V. Ion transformase încă din primele minute o lovitură de pedeapsă. A urmat spre surprinderea spectatorilor o evoluție angajată, plină de vigoare a bârlădenilor ratând însă exasperant – trei situații de eseu, cinci lovituri de pedeapsă și de două ori drop. Inevitabilul s-a produs, totuși, în finalul primei reprize când Mihai a reușit lovitură de picior căzută. În repriza secundă, constănțenii au fost cei care au punctat mai întâi, prin eseu semnat de Necula. A redus din handicap bârlădeanul Ștefănică, din lovitură de picior căzută. A fost apoi rândul constănțeanului Bică să mărească avantajul prin același procedeu identic. Era min. 72, *Farul* conducea cu 10-6 și *Rulmentul* nu-și spusese ultimul cuvânt. A atacat decisiv vigurosul Tiliuță; s-a descurcat ireproșabil, veteranul Dranga a culcat în forță balonul în terenul de țintă: 10-10 în min. 75. Mai erau două minute de joc când bârlădeanul Mihai a executat o

Aspect din timpul finalei.

lovitură de picior căzută, balonul a trecut pe lângă bară, doi constănțeni s-au încurcat reciproc și centrul Holban, care a urmărit balonul, a profitat și a culcat balonul între buturile constănțene. Eseul a fost transformat de Ștefănică: 16-10 și nu se mai putea face nimic.

A urmat, duminică, 27 aprilie 1986, mult așteptata finală, atunci când s-a jucat cu trofeul pe masă. De această dată adversari erau cei de la CEMIN Baia Mare, care învinsese în semifinale pe *Steaua* cu 22-12. Dârzenia, risipa de energie, dar și faze bine concepute de cei doi lideri de echipă de atunci – Ștefănică, pentru înaintare și Holban, pentru trei-sferturi –

mereu primii la balon, imprimând un ritm alert, au fost atuurile rulmentiștilor care au făcut ca ei să poată aduce la Bârlad, pentru prima dată, acest trofeu. De altfel, scorul de 6-3 nu reflecta nici pe departe dominarea teritorială a rugbystilor noștri care au înscris încă din startul partidei (min.1) prin Iacob (l.p.c.), în repriza a doua, Holban majorându-l (l.p., min 48).

Antrenorul Petre Florescu a introdus în teren următorul XV: Rogoz, Tiliuță, Botezatu – Cioriciu, Rășcanu – Căuia, Ștefănică, Arhip (Zavate) – Florică, Mihai – Abutoaie, Ifrim, Holban, Sîrghie – Iacob.

În 1987, bârlădenii joacă încă o finală a Cupei. De această dată, pe stadionul din Ghencea, rulmentiștii au evoluat în compania studenților de la *Poli* Iași, antrenați pe atunci de cunoscutul Valeriu Irimescu. Conform dispozițiilor FRR, cele două formații au trebuit să includă în lot numai jucători sub 23 de ani. Și acest meci a fost unul deosebit de frumos și cu multă risipă de energie. Rezultatul a stat sub semnul echilibrului până la sfârșitul celor 80 de minute de joc: 12-12. A urmat minutele de prelungire, momente în care tinerii rugbyști bârlădeni, mult mai proaspeți și-au adjudecat victoria cu 15-

12, păstrând în acest fel, încă un an, în vitrina clubului, frumoasa Cupă.

În luna august 1986 se împlinesc 30 de ani de rugby la Bârlad, ocazie cu care Asociația Sportivă a marcat cum se cuvine acest eveniment organizând un turneu, la care au participat echipele *Poli* Iași, *Gloria* București și *Locomotiva* Pașcani. S-a bătut o medalie și o insignă jubiliară la Monetăria Statului, fiind printre puținele sau chiar singurul club sportiv care a bătut o medalie cu tema rugby. Au fost 30 de ani de muncă și căutări, de aprigă dorință de a păstra ceea ce câțiva tineri începuseră poate într-o doară, prin 1956. În tot acest timp rugbyul bârlădean a fost un mare rezervor de talente, de la *Rulmentul* ridicându-se sportivi de valoare, incluși în loturile naționale de seniori și tineret și care au evoluat pe stadioanele din Anglia, Franța, Italia, Argentina, Noua Zeelandă etc. Am amintit la timpul potrivit de Gheorghe Rășcanu, Dumitru Rășcanu, Postolachi, Duță, Băltărețu, Brăescu, Mihalașcu, Ștefan Cristea, Spiratos, Bucos, Motrescu, Hodorcă, Seceleanu, Pascal, Paiu, Bărgăunaș, Ionică, Iftimie, Vasiliu, Sabău, Roșca, Ailenei, Căldăraru, Tacu. Au urmat și alții pe care îi vom menționa în paginile următoare. A existat, există și va exista o bază umană de mare amploare și talent pe aceste meleaguri.

Cu prilejul acestei sărbători, Traian Cioriciu și Aurel Dranga au primit carnetul și titlul de „Maestru al sportului”.

Scrisoare de mulțumire pentru prietenii noștri

**(salariați, parteneri, membri, nemembri, colaboratori, voluntari, sponsori și donatori,
oameni de bună credință, oameni simpli... români de pretutindeni)**

Ne-am unit încă o dată forțele pentru a pune în paginile acestei reviste gânduri, întâmplări, amintiri, povestiri, astfel încât, din momentul în care le atingeți, să începeți călătoria către sufletele noastre. Vă avertizăm că este vorba despre o călătorie emoționantă, cu trăiri pozitive și negative, cu bucurii, tristețe, speranță, nostalgie, dor, entuziasm, trăiri ce conturează ciclul vieții caracteristic ființelor umane. Noi, ca și dumneavoastră, ne supunem ciclului vieții și colecționăm ce avem mai de preț pentru a spori sensul zilei de azi, sensul zilei de mâine și tot așa până când tolba vieții nu mai are ani de oferit.

Ne place să vă avem alături nu doar ca cititori, ci și ca participanți activi la evenimentele noastre, toate planificate cu un anumit scop, acela de a face din clipe bijuterii cu care să vă decorați inima. Ne referim în special la evenimentele culturale cu prilejul cărora cinstim munca oamenilor de valoare ai poporului român, oameni trecuți în neființă sau contemporani, a căror înțelepciune o putem pune în practică în ambele cazuri.

Până în prezent, știm cu certitudine că am reușit să atingem cel puțin 5993 de inimi ale cititorilor, membri ai Casei, ce au avut generozitatea de a contribui financiar la realizarea revistei și organizarea activităților noastre.

Pentru ca mesajele și vestea inițiativelor Asociației să ajungă la dumneavoastră, am avut nevoie de colaboratori în domeniul relațiilor publice și media, a căror rol este la fel de necesar precum cel al zeului Hermes în mitologia greacă. Menționăm aici publicațiile: Informatorul Moldovei, Vremea Nouă, Bârlad Online, Jurnalul de Bârlad și televiziunea Media TV.

Roadele minții nu le putem culege decât împreună cu cei înțelepți, drept pentru care ne înclinăm în fața profesorilor pensionari ce obișnuiesc să ne fie colaboratori atât la realizarea revistei, precum și în cadrul evenimentelor culturale.

Deoarece activitatea noastră intenționează să cuprindă și domeniul spiritual, mărturisim că avem povățuitori ce urmează cuvântul Domnului și stropesc sămânța credinței oriunde merg. Este vorba de preoții ce alcătuiesc Episcopia Hușilor, avându-i ca reprezentanți pe Preasfințitul Ignatie, Episcopul Hușilor și Protopopul Bârladului, Vasile Lăiu.

Ne este drag să ne înfrățim cu reprezentanți ai tuturor regiunilor acestei țări, drept pentru care transmitem mulțumirile noastre cele mai sincere tuturor Caselor de Ajutor Reciproc pentru cooperativitate.

Suntem recunoscători tuturor persoanelor și instituțiilor ce ne-au fost alături. Dorim să începem anul 2020 cu speranța că parteneriatele vor avea continuitate și în viitor.

Urăm tuturor un An Nou roditor, plin de realizări, iar persoanelor vârstnice, categoria căreia ne adresăm cu precădere, ani mulți binecuvântați, cu împlinire și credință!

**Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad,
prin Președintele Mihai Nicolaie, Consiliul Director
și grupul de redacție al revistei „Viața noastră”**

**Stimate Domnule Președinte,
dragii colegi și prieteni de la C.A.R.P. Elena Cuza Bârlad,**

Am primit cu mare plăcere și revista Viața Noastră (nr.39) și felicitarea și calendarul, toate părându-mi-se excelent realizate, interesante și binevenite, motiv pentru care vă mulțumesc și vă felicit din tot sufletul, apreciindu-vă eforturile. Știu că astfel de demersuri necesită mare străduință, abnegație, dăruire și tenacitate, dincolo de înzestrările spirituale proprii cu talent și pricepere.

Din scrisoarea deschisă a reputatului și distinsului profesor și literat Gruia Novac, datată 2.03.2019, înțeleg că sunteți „înzestrați cu acea putere magică de natură să vă faceți plăcuți zeilor” și, constat că sunteți cu adevărat „fanion și centru de educație –nu numai și numai de întrajutorare.”

Citind cu atenție, interes și invidie amicală sinteza evenimentelor din 2018-2019 prezentate de Mădălina Daniș (îmi place cum scie) nu pot decât să remarc multitudinea de preocupări ale dumneavoastră, diversitatea lor și mai ales, atractivitatea acestora. Le-am notat cu atenție și nu vă ascund că ne vom inspira și noi din ele, pentru că unele sunt într-adevăr extraordinare. Dumneavoastră aveți și niște oameni grozavi, pe care nu-i găsești la tot pasul.

În ultimul timp de 2-3 ani și noi ne-am format o echipă de iubitori de cultură, care edităm revista „Tribuna

Pensionarilor” și organizăm evenimente culturale interesante precum Cenaclul „Mihai Eminescu”, Clubul „Femina” și altele, pentru care facem eforturi spre a le realiza. Dumneavoastră constituiți un model pentru noi (și nu numai) și merită să vi se urmeze exemplul.

Apreciez enorm și preocuparea pentru recuperarea istoriei și restabilirea adevărului, articolul „Aristocrația morală și demnitate creștină anticomunistă”, fiind mai mult decât impresionant. Cuvintele sunt de prisos.

Recent, în 2019 (noiembrie) am scos și eu o carte modestă „Poliția politică văzută din interiorul sistemului ceaușist”, pe care, dacă doriți, v-o pot pune la dispoziție.

Mi-ar face mare plăcere și onoare să vă cunosc personal și sper ca în 2020 să reușim să ne întâlnim. O să mă gândesc mai mult la aceasta și împreună cu domnul președinte Viorel Zurba, poate reușim să „provocăm” vreo oportunitate în acest sens.

Până atunci însă, în numele colegilor de la C.A.R.P. „Seniorii”, vă urez multă sănătate, bucurii, împliniri și un călduros „La mulți ani!”.

Cu deosebit respect,
Horățiu Mândășescu

Acordarea ajutoarelor de deces începând cu data de 1 ianuarie 2020

Una din facilitățile de care se pot bucura membrii Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad o reprezintă ajutoarele de deces.

Din dorința de a îmbunătăți constant serviciile pe care le oferă membrilor, conducerea Casei a stabilit, încă din anul 2019, o serie de obiective prin care să se producă dezvoltarea Asociației și să se respecte o serie de standarde din ce în ce mai înalte. Prezentarea acestor obiective a fost făcută în cadrul Adunării Generale a Reprezentanților Membrilor Casei de Ajutor Reciproc, la data de 2 martie 2019, la Centrul Socio-Cultural Zorleni. Printre aceste obiective s-a aflat și creșterea ajutorului de deces cu 10%-15% începând cu data de 1 ianuarie 2020.

Oficial, posibilitatea atingerii acestui obiectiv a fost confirmată prin Hotărârea Consiliului Director nr.9 din 26.11.2019. Așadar, toți membrii care respectă condițiile de acordare a ajutorului de deces vor fi întâmpinați la debutul Noului An de un quantum mărit al acestei sume.

Vă reamintim că respectarea condițiilor constă în achitarea lunară a contribuției de deces în valoare de 4 lei, a cotizației lunare ce reprezintă 1% din veniturile lunare în cazul salariaților și pensionarilor, iar în cazul persoanelor fără venit sau cu venituri ocazionale valoarea minimă este de 5 lei pe lună. Vă rugăm să țineți cont de faptul că în cazul în care plata contribuției sau a cotizației nu se face pe o perioadă mai mare de 6 luni, aceasta va avea ca urmare încetarea calității de membru și implicit pierderea ajutorului de deces

Vechimea de peste 30 de ani a membrilor va fi răsplătită cu acordarea a 60 de lei pentru fiecare an împlinit.

În continuare vă prezentăm grila cu modificările stabilite:

AJUTOARE DE DECES

Nr. crt.	Vechime în C.A.R.P.	Cuquantumul (lei) 2016-2019	Cuquantumul (lei) 2020
1	1 an	70	80
2	2 ani	120	140
3	3 ani	170	200
4	4 ani	220	250
5	5 ani	270	310
6	6 ani	320	370
7	7 ani	370	420
8	8 ani	420	480
9	9 ani	470	540
10	10 ani	520	600
11	11 ani	570	650
12	12 ani	620	710
13	13 ani	670	770
14	14 ani	720	820
15	15 ani	770	890
16	16 ani	820	940
17	17 ani	870	1000
18	18 ani	920	1060
19	19 ani	970	1110
20	20 ani	1020	1170
21	21 ani	1070	1230
22	22 ani	1120	1290
23	23 ani	1170	1340
24	24 ani	1220	1400
25	25 ani	1270	1460
26	26 ani	1320	1520
27	27 ani	1370	1570
28	28 ani	1420	1630
29	29 ani	1470	1700
30	30 ani	1520	1750

- Contribuția lunară pentru ajutor de deces: 4 lei.
- Cotizația lunară: 1% din veniturile lunare (salariați și pensionari).
- Cotizația lunară minimă pentru cei fără venit sau cu venituri ocazionale: 5 lei/lună.
- La o vechime de peste 30 de ani se acordă 60 de lei pentru fiecare an împlinit.

* NOTĂ

Plata contribuției și cotizației sunt condiții cumulative. Neplata uneia din ele, fără motive temeinice, pe perioadă mai mare de 6 luni atrage încetarea calității de membru, implicit pierderea ajutorului de deces.

Este obligatorie, potrivit art. 10 litera b din Statut, atât plata cotizației, cât și plata contribuției.

Plata cotizației nu este obligatorie în cazul membrilor care au un fond cotizant ce însumează 3 salarii minime pe economie.

Cuquantumul de deces se va calcula în funcție de modul corect și concret de achitare lunară a cotizației și contribuției.

Valoarea ajutorului de deces conține dobânzile cumulate ale fondului cotizant și contribuției anuale pentru ajutorul de deces.

Hotărârea Consiliului Director nr. 9 din 26.11.2019

30 de ani de la Revoluția Română

„Fiecare revoluție își devorează fiii.” (Robespierre)

„Niciodată o națiune nu se poate mântui decât prin sine însuși!” (Nicolae Bălcescu)

„După înăbușirea crudă a speranțelor Revoluției, România a intrat într-un îngheț politic din care nu a mai ieșit nici până în zilele noastre. Trei președinți, șase parlamente, opt guverne, dar criza de supraviețuire a acestei țări încă nu a încetat.”

(Claudiu Iordache – „O REVOLUȚIE EȘUATĂ”)